

AKADÉMIA POLICAJNÉHO ZBORU V BRATISLAVE

OCHRANA POLICAJTA

BRATISLAVA 2017

Recenzenti

prof. Ing. Roman Rak, Ph.D.

doc. Ing. Ľubica Baričičová, PhD.

doc. JUDr. Miroslav Felcan, PhD., LL.M.

Autori

prof. Ing. Anton Tallo, CSc. – kapitoly 1, 2, 3, 5, 7, 8 – celkom 50%

JUDr. Alexandra Zvalová, PhD. – kapitoly 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9 – celkom 50%

ISBN 978-80-8054-708-0

EAN 9788080547080

© Copyright

OBSAH

1	<u>TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ RIEŠENEJ PROBLEMATIKY.....</u>	13
1.1	PRÁVNÝ STATUS POLICAJNÉHO ZBORU.....	14
1.1.1	POLICAJT AKO VEREJNÝ ČINITEĽ.....	15
1.2	PRÁVNA OCHRANA POLICAJTA	19
1.2.1	POVINNOSTI POLICAJTA.....	23
1.2.2	OPRÁVNENIA POLICAJTA.....	25
1.3	SLUŽOBNÁ PRÍPRAVA	27
1.3.1	TELESNÁ PRÍPRAVA.....	27
1.3.2	STRELECKÁ PRÍPRAVA.....	28
1.3.3	PSYCHOLOGICKÁ PRÍPRAVA	29
1.3.3.1	Špeciálna psychologická príprava policajtov prvého kontaktu	29
2	<u>VÝSLEDKY VÝSKUMU ÚTOKOV NA POLICAJTOV</u>	37
2.1	ANALÝZA REGISTROVANÝCH ÚTOKOV NA POLICAJTOV V ROKOCH 2003 AŽ 2005	37
2.2	VÝZNAM, CIELE, ÚLOHY A METODIKA VÝSKUMU	38
2.2.1	POTREBA RIEŠENIA PROBLEMATIKY OCHRANY POLICAJTOV.....	38
2.2.2	PREHĽAD O POČTE ÚTOKOV VOČI POLICAJTOM V ROKOCH 2003 - 2005	39
2.3	CIELE, ÚLOHY A VYMEDZENIE OBJEKTU A PREDMETU SKÚMANIA	42
2.4	HYPOTÉZY A ICH OVERENIE	43
2.5	METÓDY A TECHNIKY VÝSKUMU.....	44
2.6	REGISTROVANÉ ÚTOKY NA POLICAJTOV	45
2.6.1	REGISTROVANÉ ÚTOKY PODĽA OKRESNÝCH RIADITEĽSTIEV PZ	45
2.6.2	PERCENTUÁLNY PREHĽAD PODĽA POČTU PRÍPADOV ZA JEDNOTLIVÉ OKRESY V KRAJOCH	48
2.6.2.1	Bratislavský kraj.....	48
2.6.2.2	Trnavský kraj.....	49
2.6.2.3	Nitriansky kraj.....	49
2.6.2.4	Trenčiansky kraj.....	50
2.6.2.5	Žilinský kraj	50
2.6.2.6	Banskobystrický kraj.....	51
2.6.2.7	Prešovský kraj.....	52
2.6.2.8	Košický kraj.....	52

2.6.2.9	Počet prípadov pripadajúcich na OO PZ v kraji	53
2.6.3	SLUŽOBNÉ ZARADENIE A DRUH SLUŽBY NAPADNUTÝCH POLICAJTOV	53
2.6.4	SLUŽOBNÁ ČINNOSŤ PRI NAPADNUTÍ	56
2.6.5	POVAHA NAPADNUTIA	57
2.6.6	POČET ZRANENÝCH POLICAJTOV.....	58
2.6.7	DRUH ZRANENIA POLICAJTOV	58
2.6.8	POUŽITIE DONUCOVACÍCH PROSTRIEDKOV	59
2.6.9	DOBA, MIESTO A ČAS NAPADNUTIA	60
2.6.10	MIESTO NAPADNUTIA	61
2.6.11	ČAS NAPADNUTIA	62
2.6.12	DEŇ NAPADNUTIA.....	64
2.6.13	MESIAC NAPADNUTIA	65
2.6.14	PÁCHATELIA	66
2.6.14.1	Vek páchatel'a	66
2.6.14.2	Počet páchatel'ov	67
2.6.14.3	Zranenia páchatel'a.....	67
2.6.14.4	Trestnosť páchatel'a.....	67
2.6.14.5	Zamestnanie páchatel'a	68
2.7	SÚHRN INDEXOV	69
2.8	DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY TEJTO ETAPY VÝSKUMU	71
2.8.1	ZHRNUTIE POZNATKOV VYPLÝVAJÚCICH Z ANALÝZY REGISTROVANÝCH ÚTOKOV NA POLICAJTOV	72
2.8.2	OVERENIE HYPOTÉZ ČIASTKOVÝM VÝSKUMOM	72
2.8.3	ODPORÚČANÉ OPATRENIA NA ÚČINNEJŠIU OCHRANU POLICAJTA	73
2.8.4	ZÁVER TEJTO ETAPY VEDECKOVÝSKUMNEJ ÚLOHY.....	74
3	<u>DRUHÁ ETAPA VÝSKUMU - OCHRANA POLICAJTA PRI SLUŽOBNEJ ČINNOSTI</u>	<u>77</u>
3.1	ÚVOD	77
3.2	CIELE TEJTO ETAPY VÝSKUMU	78
3.3	MOŽNOSTI OCHRANY POLICAJTA NESMRTIACIMI BEZPEČNOSTNÝMI TECHNOLOGIAMI	79
3.3.1	DIŠTANČNÝ ELEKTRICKÝ PARALYZÉR	81
3.3.2	LAPAJ – SPÚTAVACÍ PROSTRIEDOK.....	86
3.3.3	RÝCHLOTUHNÚCA PENA	88
3.3.4	ČIASTKOVÝ ZÁVER K OCHRANE POLICAJTA POMOCOU BEZPEČNOSTNÝCH TECHNOLOGIÍ.....	89

4	<u>KOMPARÁCIA OCHRANY POLICAJTA S KRAJINAMI VYŠEHRADSKÉJ SKUPINY.....</u>	<u>91</u>
4.1	STAV OCHRANY POLICAJTA V POĽSKEJ REPUBLIKE	91
4.1.1	CHARAKTERISTIKA, POSTAVENIE A ŠTRUKTÚRA POLÍCIE V POĽSKEJ REPUBLIKE	91
4.1.2	DONUCOVACIE PROSTRIEDKY VYUŽÍVANÉ POLICAJTMOM	96
4.1.2.1	Zvieracia kazajka alebo spúťavací pás	98
4.1.2.2	Zabezpečovacia prilba	99
4.1.2.3	Spúťavacia sieť.....	100
4.1.2.4	Chemické paralyzujúce prostriedky	103
4.1.2.5	Elektrické paralyzátory	105
4.1.2.6	Paralyzujúce vodné prostriedky	108
4.1.2.7	astavovacie pásy.....	109
4.1.3	ÚTOK NA VEREJNÉHO ČINITEĽA – POLICAJTA	109
4.1.4	ČIASTKOVÝ ZÁVER K OCHRANE POLICAJTA V POĽSKU	114
4.2	STAV OCHRANY POLICAJTA V ČESKEJ REPUBLIKE	115
4.2.1	CHARAKTERISTIKA, POSTAVENIE A ŠTRUKTÚRA POLÍCIE ČR	115
4.2.2	DONUCOVACIE PROSTRIEDKY VYUŽÍVANÉ POLICAJTMÍ.....	121
4.2.3	ÚTOK NA VEREJNÉHO ČINITEĽA – POLICAJTA	123
4.2.4	ČIASTKOVÝ ZÁVER OCHRANY POLICAJTA V ČR.....	129
4.3	STAV OCHRANY POLICAJTA V MAĎARSKU	130
4.3.1	CHARAKTERISTIKA, POSTAVENIE A ŠTRUKTÚRA POLÍCIE V MAĎARSKU.....	130
4.3.2	DONUCOVACIE PROSTRIEDKY VYUŽÍVANÉ POLICAJTMÍ.....	134
4.3.3	ÚTOK NA VEREJNÉHO ČINITEĽA – POLICAJTA	135
4.3.4	ČIASTKOVÝ ZÁVER OCHRANY POLICAJTA V MAĎARSKU.....	138
5	<u>METODOLÓGIA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA.....</u>	<u>139</u>
5.1	TEORETICKÉ METÓDY	139
5.2	EMPIRICKÉ METÓDY	140
5.3	ŠTATISTICKÉ METÓDY	141
5.4	CHARAKTERISTIKA OBJEKTU, PREDMETU A SUBJEKTU SKÚMANIA A VÝSKUMNÉ HYPOTÉZY	143
5.5	PRACOVNÉ POSTUPY	144
5.5.1	PRACOVNÝ POSTUP HODNOTENIA FORMALIZOVANÉHO DOPYTOVANIA	149
5.5.2	PRACOVNÝ POSTUP ANALÝZY SITUAČNÝCH SPRÁV	153

6	<u>DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY A ICH VYHODNOTENIE</u>	<u>155</u>
6.1	VÝSLEDKY A VYHODNOTENIE FORMALIZOVANÉHO DOPYTOVANIA	155
6.1.1	SOCIÁLNO – DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA RESPONDENTOV	155
6.1.2	ODPOVEDE RESPONDENTOV ZAMERANÉ NA VLASTNÉ NAPADNUTIE.....	158
6.1.3	NÁZORY RESPONDENTOV NA OCHRANU POLICAJTA	162
6.1.3.1	Názory na právnu ochranu policajta	162
6.1.3.2	Názory na ochranu výstrojom a výzbrojou	167
6.1.3.3	Záverečné zhodnotenie celkovej miery ochrany policajta	172
6.1.4	NÁZORY RESPONDENTOV ZAMERANÉ NA ÚTOKY NA POLICAJTA	174
6.1.5	NÁZORY RESPONDENTOV TÝKAJÚCE SA PSYCHOSOCIÁLNEJ PODPORY POLICAJTA	185
6.2	VÝSLEDKY A VYHODNOTENIE ANALÝZY SITUAČNÝCH SPRÁV	186
6.2.1	ČASOVÉ HĽADISKO	187
6.2.2	MIESTNE HĽADISKO	190
6.2.3	ÚDAJE O POLICAJTOVI	193
6.2.4	ÚDAJE O ÚTOKU	198
6.2.5	ÚDAJE O PÁCHATEĽOVI	201
6.2.6	MODELY A INDEXY	206
6.3	VERIFIKÁCIA HYPOTÉZ	208
7	<u>NÁVRHY A ODPORÚČANIA.....</u>	<u>211</u>
7.1	PRE APLIKAČNÚ PRAX	211
7.2	PRE LEGISLATÍVU	213
7.3	EDUKAČNÝ PROCES.....	214
7.4	INÉ	215
8	<u>ZÁVER</u>	<u>216</u>
9	<u>SÚHRN</u>	<u>218</u>
10	<u>SUMMARY.....</u>	<u>220</u>
11	<u>ZOZNAM GRAFOV.....</u>	<u>222</u>

<u>12</u>	<u>ZOZNAM OBRÁZKOV.....</u>	<u>225</u>
<u>13</u>	<u>ZOZNAM SCHÉM.....</u>	<u>226</u>
<u>14</u>	<u>ZOZNAM TABULIEK.....</u>	<u>227</u>
<u>15</u>	<u>VECNÝ REGISTER.....</u>	<u>230</u>
<u>16</u>	<u>ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY</u>	<u>234</u>
	<u>PRÍLOHY.....</u>	<u>242</u>

Predhovor

Predkladaná vedecká monografia s uvedeným názvom bola spracovaná na základe viacerých vedeckovýskumných úloh, ktoré boli na Akadémii Policajného zboru v Bratislave v súčinnosti s policajnou praxou riešené od roku 2003. Prvý projekt bol oponovaný práve v uvedenom roku pod vedením doc. PaedDr. Samuela Uhrina, CSc. a jeho zástupcu PhDr. Cyrila Kostíka, CSc. Tento projekt vyplynul jednoznačne z návrhu policajnej praxe a aktuálnej situácie. Za veľmi významné považujeme najmä to, že na riešení projektu sa zúčastnili okrem vedecko-pedagogických zamestnancov Akadémie Policajného zboru v Bratislave aj policajti z výkonu, ďalej policajti z Úradu inšpekčnej služby Policajného zboru, Odboru výcviku Prezídia Policajného zboru, Úradu kontroly Ministerstva vnútra SR, Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave a Ústavu na výkon väzby.

Takto široko a z hľadiska odbornosti veľmi kvalifikovane postavený riešiteľský tím dával záruky dosiahnutia kvalitných výstupov z tejto prvej vedeckej úlohy, ktorá bola na Slovensku riešená. Na oponentskom rokovaní predkladaného projektu bolo konštatované, že situácia v oblasti ochrany policajta je veľmi komplikovaná. Oponentská rada poukázala na oblasti, ktoré treba v prvom rade riešiť, čo zlepšovať najmä v oblasti právnej, psychologickej, fyzickej a taktickej pripravenosti policajtov, aby mohli ľahšie zvládať zložité a náročné situácie, ktoré sa vyskytujú pri kontakte s páchatelmi trestnej činnosti.

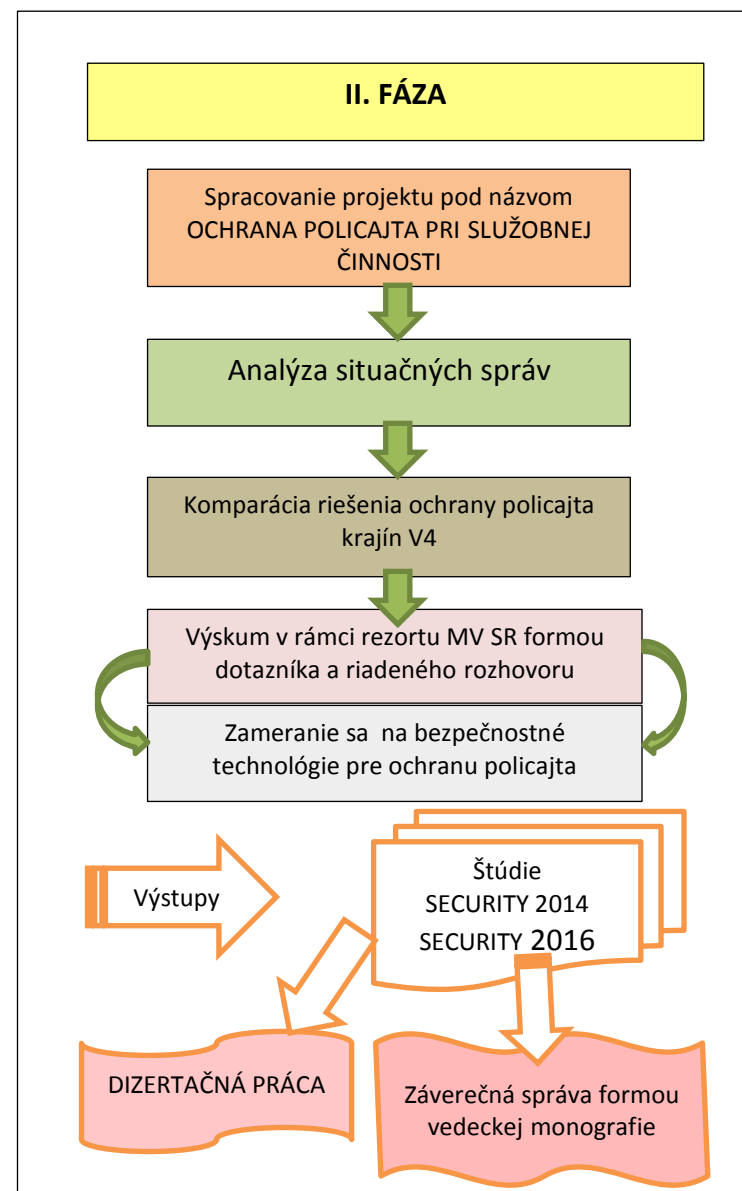
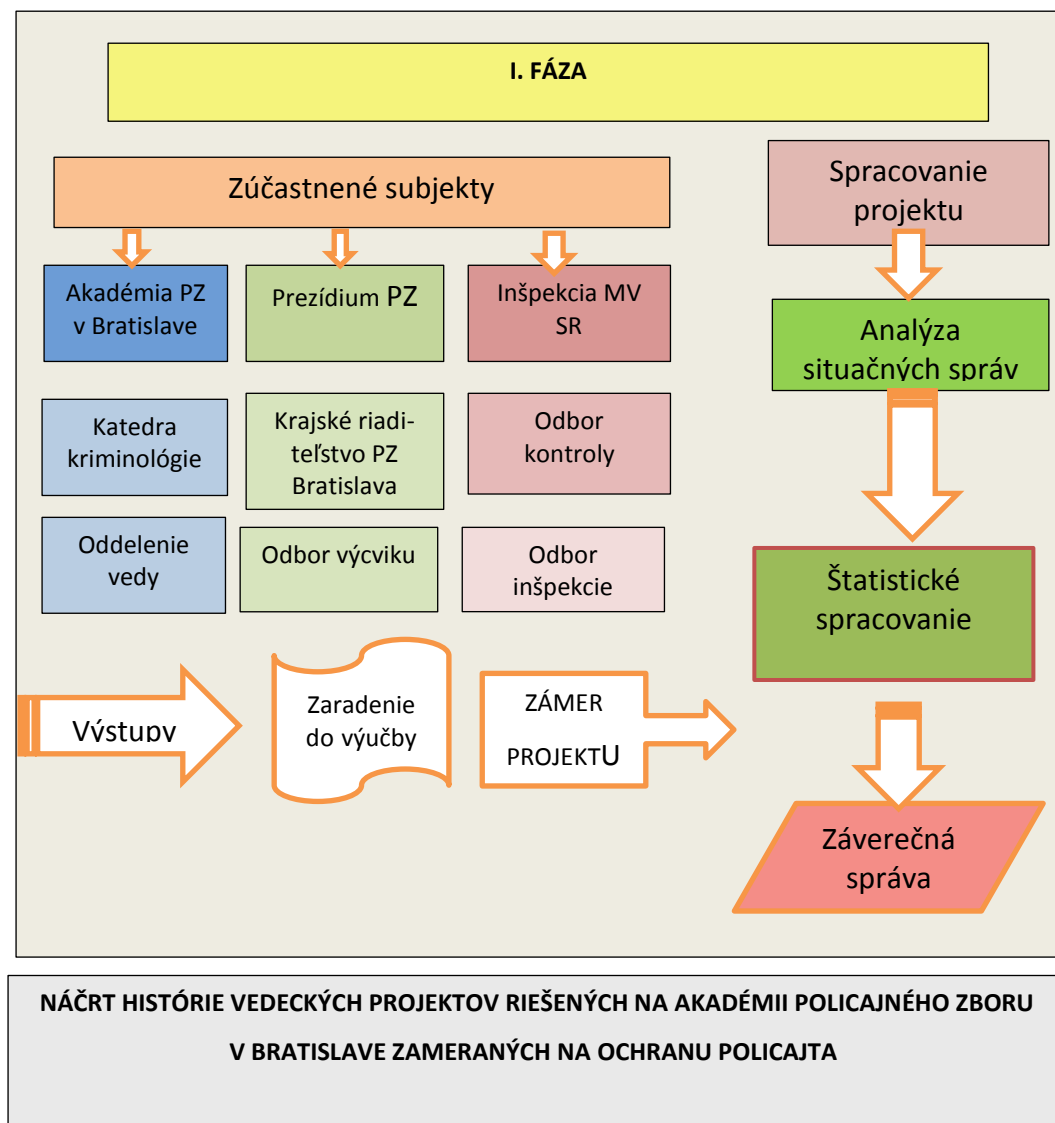
V máji 2005 prebehlo riadne oponentské konanie projektu vedeckovýskumnej úlohy „Ochrana policajta“. V rámci tejto úlohy bola realizovaná čiastková úloha „Analýza registrovaných útokov na policajtov v r. 2003 – 2005“. Základným zdrojom poznatkov v tejto oblasti boli situačné správy o mimoriadnych udalostiach a niektorých trestných činoch v SR za každých 24 hodín, spracované Operačným odborom MV SR. Tieto správy poskytli základné údaje o verbálnych, fyzických útokoch a útokoch so zbraňou na (štátnych) policajtov vo výkone služby či mimo nej, príp. na ich rodinných príslušníkov. Získané údaje boli následne štatisticky spracované a boli základným podkladom a východiskom pre vypracovanie správy o výsledkoch riešenia uvedenej čiastkovej úlohy koncom roka 2006. Touto čiastkovou vedeckovýskumnou úlohou bol poverený ako zodpovedný riešiteľ Ing. Pavel Soukop z oddelenia vedy Akadémie Policajného zboru v Bratislave. Ing. Soukop pokračoval spoločne s riešiteľským tímom na riešení tejto úlohy v ďalšom období analýzou situačných správ.

Tento pôvodný projekt bol ďalej riešený v pomerne inom zameraní a nasmerovaní najmä na oblasť **ochrany policajta pri služobnej činnosti**. Predovšetkým sme analyzovali situačné správy od roku 2008 až do roku 2015. Okrem toho bol výskum rozšírený o terénny výskum zameraný na respondentov z policajnej praxe, z každej služby cca 50 respondentov. Ďalšie nasmerovanie bolo na porovnanie súvisiacej problematiky v krajinách V4, kde sme komparovali dosiahnuté výsledky v oblasti ochrany policajtov. Zaujímavým riešením, ktorému sme venovali mimoriadnu pozornosť bolo využívanie bezpečnostných technológií pri ochrane policajta pred fyzickými útokmi páchatelov.

Táto fáza projektu bola najrozsiahlejšia a bola spracovaná na základe oponovaného projektu, ktorého zodpovedným riešiteľom bol poverený prof. Ing. Anton Tallo, CSc. a jeho zástupcom JUDr. Alexandra Zvalová, PhD. V tejto fáze výskumu sme venovali väčšiu pozornosť sme zamerali na medializáciu výsledkov a výstupov z realizovaného výskumu na viacerých konferenciách s medzinárodnou účasťou alebo medzinárodných sympóziách, napríklad

SECURITY 2014 a SECURITY 2016. Čiastkový výstup z tejto fázy výskumu bol riešený aj ako ŠVOČ, s touto prácou študentka 2. ročníka Akadémie Policajného zboru v Bratislave postúpila do medzinárodného kola uskutočneného v Policajnej akadémii ČR v Prahe. Z hľadiska výstupov boli tiež relevantné výsledky výskumu spracované v dizertačnej práci JUDr. Alexandry Zvalovej, PhD. Predkladaná vedecká monografia predstavuje komplexný výstup zo všetkých fáz výskumu, jej základ tvoria jednotlivé záverečné správy z realizovaných výskumov podľa časových úsekov riešenia rozdelené do jednotlivých fáz, pozri schému č. 1.

Schéma 1-1 NÁČRT HISTÓRIE VEDECKÝCH PROJEKTOV RIEŠENÝCH NA AKADÉMII POLICAJNÉHO ZBORU NA OCHRANU POLICAJTA

1 Teoretické východiská riešenej problematiky

Prácu policajta možno zaradiť medzi tzv. sociálne povolania, tzn. že ich predmetom sú ľudia a ich poslaním je zaobchádzanie s ľuďmi, či pôsobenie na ľudí. Môžeme hovoriť o organizačno-normatívnych činnostiach, ktoré zahŕňujú organizáciu a vedenie práce, kontrolu dodržiavania predpisov a noriem, hodnotenie výkonu i jeho odmeňovanie alebo sankcionovanie priestupkov.¹ Vo svojej práci sa policajt v zmysle služobnej prísahy zaväzuje, že svoje sily a schopnosti vynaloží na to, aby chránil právo občanov, ich bezpečnosť a verejný poriadok, a to aj s nasadením vlastného života. Policajti v službe sú v každodennom intenzívnom sociálnom styku s ľuďmi, pri ktorom sa vytvárajú mnohé riziká či rizikové situácie, ktoré vyplývajú z interpersonálnych konfliktov. Pre policajta môžu znamenať ohrozenie jeho zdravia i bezpečnosti v čase výkonu služby.²

Trestný poriadok v § 10 ods. 8 hovorí, kto je považovaný za policajta. Keďže sa v práci zameriavame na ochranu policajta - príslušníka Policajného zboru (ďalej len „policajt“ alebo „príslušník PZ“), budeme za policajta považovať vyšetrovateľa Policajného zboru (ďalej len „PZ“) a povereného príslušníka PZ. Podľa § 10 ods. 10 Trestného poriadku sa policajtom na účely Trestného poriadku rozumie aj príslušník PZ, ktorý nie je vyšetrovateľom PZ alebo povereným príslušníkom PZ v rozsahu určenom všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „SR“). Tento záväzný právny predpis má číslo 648 a je to vyhláška Ministra vnútra Slovenskej republiky z 15. decembra 2008 o rozsahu vykonávania rozhodnutí, opatrení a úkonov trestného konania vo vyšetrovaní alebo skrátrenom vyšetrovaní. Spomínaná vyhláška priamo zasahuje do trestného konania a stanovuje rozsah úkonov a opatrení, ktoré môže policajt vykonať. V našej práci považujeme za policajta aj iné osoby ako tie, ktoré určuje Trestný poriadok. Teda aj policajtov, ktorí nevykonávajú opatrenia a úkony trestného konania a nevydávajú rozhodnutia vo vyšetrovaní alebo v skrátrenom vyšetrovaní. Za policajta pre potreby našej práce považujeme každého príslušníka PZ, ktorý je v služobnom pomere podľa zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov PZ, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície (ďalej len „zákon o štátnej službe policajtov“).³

Príslušník PZ pri plnení úloh definovaných v § 2 zákona č. 171/1993 Z. z. o PZ v znení neskorších zmien a predpisov koná v zmysle princípu zákonnosti, legality, oportunitity, primeranosti a správneho uváženia, a zároveň dbá na rešpektovanie dôstojnosti a integrity človeka a jeho majetku. Pri výkone služobnej činnosti je oprávnený použiť donucovacie prostriedky, pričom často dochádza ku konfliktným situáciám, nakoľko páchatelia priestupkov, prečinov a zločinov sa stávajú odvážnejšími ako v minulosti. Práve u týchto delikventov dochádza v ich správaní k strate morálnych hodnôt a psychických zábran s následkom útoku na verejného činiteľa – policajta. Docent Augustín označuje túto udalosť ako policajne relevantnú udalosť, t. z. udalosť posudzovaná normami ako trestného práva, tak i správneho práva, pričom signalizuje a vyvoláva vznik špecifickej činnosti polície. Činnosť determinujú viaceré faktory, napr. miesto činu.

¹ ERNEKER, J. a kol. Profesia policajta, s. 63.

² RAISKUP, J. Ch. Riziká v profesii policajta, s. 68.

³ ZVALOVÁ, A. Policajt – verejný činiteľ, s. 143.

1.1 Právny status Policajného zboru

Policajný zbor bol konštituovaný ešte v období Česko-slovenského federatívneho štátu zákonným opatrením Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 57/1991 Zb. o zriadení PZ SR, ktorý z Verejnej bezpečnosti ako zložky Zboru národnej bezpečnosti na území SR zriadil PZ SR. Tento pôvodný zákon zrušil dňa 20. júna 1991 Zákon č. 204/1991 Zb. o PZ SR a po rozdelení Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a vzniku samostatnej SR začal byť od 1. septembra 1993 účinný zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších zmien a predpisov (ďalej len „zákon o PZ“). Ten bol mnohokrát novelizovaný, čo bolo dané vývojom spoločnosti, zahraničnopolitickou orientáciou SR a jej snahou o integráciu medzi vyspelé krajiny Európskej únie. Zároveň bolo nevyhnutné pružne reagovať na vznik nových foriem páchania trestnej činnosti a rozšíriť a zintenzívniť medzinárodnú policajnú spoluprácu v boji proti kriminalite.

Ústredným orgánom štátnej správy pre PZ je, v zmysle § 11 kompetenčného zákona⁴, Ministerstvo vnútra SR a zároveň je PZ podriadený ministrovi vnútra, ktorý vymenúva a odvoláva Prezidenta PZ. Činnosť PZ kontroluje Národná rada SR a vláda a jeho pôsobnosť sa vzťahuje na celé územie SR.

PZ je verejno-právny subjekt, ktorý sa niekedy v odbornej literatúre označuje aj ako tzv. ďalšia súčasť verejnej správy. Vo vzťahu k iným zborom a orgánom má subsidiárne postavenie, t. z., že pôsobí tam, kde nie je daná pôsobnosť iných zborov alebo orgánov, ďalej ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania, alebo ak sily a prostriedky iných zborov (zložiek) nie sú dostatočné na odstránenie vzniknutého alebo hroziaceho nebezpečenstva. Ako celok však PZ nemá právnu subjektivitu, tú majú len niektoré jeho organizačné zložky (napr. Krajské riaditeľstvá PZ). Vo veciach, v ktorých vystupuje ako orgán štátnej správy má subjektivitu administratívno-právnu.⁵

Činnosť polície⁶ je determinovaná základnými zásadami, a to **zásadou zákonnosti, legality, oportunitu, primeranosti a zásadou správneho uváženia**. Tieto zásady sú súčasťou všeobecných právnych zásad, ktorých aplikovateľnosť v právnom poriadku právneho štátu je pomerne široká.

Prvá zo zmienených zásad je jednou z najdôležitejších zásad nielen v činnosti polície, ale aj právneho poriadku ako celku. Je vyjadrením ústavného princípu legality a jedným z prejavov princípu právneho štátu. Zatiaľ čo pre občana platí, že môže konať všetko, čo nie je zákonom výslovne zakázané, pre orgány, ktoré uplatňujú štátnu moc, platí, že sú viazané právnymi predpismi, a to tak, že môžu konať len tú činnosť (pri výkone svojej moci), ktorú zákon priamo stanoví, a to v medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý stanoví. Nedodržanie tejto zásady môže viesť k svojvôli a zneužívaniu štátnej moci v prospech tých, ktorí štátnu moc uplatňujú, s nepriaznivými následkami pre tých, voči ktorým je štátna moc takto uplatňovaná. Činnosť policajta ako verejného činiteľa musí pri výkone štátnej moci zodpovedať normatívnym právnym predpisom vnútroštátneho i medzinárodného práva. **O zásade legality** hovoríme vtedy, keď je zákonom ustanovená

⁴ Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁵ SOBIHARD, J. a kol. Policajná správa, s. 13 a 19.

⁶ Na spresnenie: Legálny pojem polícia v slovenskom právnom poriadku neexistuje.

povinnosť uplatňovať štátnu moc, napr. prípad, kedy je policajt⁷ v službe povinný vykonať služobný zákrok podľa zákona o PZ. V prípadoch, o ktorých zákon nehovorí, nemožno štátnu moc uplatňovať. **Zásada opportunity** znamená, že sa ponecháva policajtovi na úvahu, či v danom prípade bude konať alebo nie, ak nejde o prípad, kedy je na konanie explicitne povinný. **Zásada primeranosti** vyžaduje, aby zákroky policajta do sféry základných ľudských práv a slobôd boli adekvátne cieľu, a aby neboli intenzívnejšie ako je nevyhnutné (napr. pri použití donucovacích prostriedkov v zmysle zákona o PZ). Zásada primeranosti sa prejavuje v troch smeroch, a to v primeranosti voľby prostriedkov, v intenzite použitia prostriedkov a v časovej primeranosti⁸, čo znamená, že policajt nemôže použiť zjavne neadekvátny donucovací prostriedok, musia ho použiť v čase, keď nebezpečenstvo alebo útok trvá a v primeranej intenzite. **Zásada správneho uváženia** hovorí o tom, že sa policajtovi pri svojom rozhodovaní ponecháva možnosť konať na základe zákonom povolenej voľnej úvahy. Na riešenie konkrétnych prípadov poskytujú právne normy pri aplikácii určitý priestor, v ktorom môžu policajti pri rozhodovaní využiť svoje odborné vzdelanie i praktické skúsenosti. Voľná úvaha prichádza do úvahy, ak má svoj zákonný základ, právna norma ju pripúšťa a vymedzuje jej hranice. Taktiež musí vychádzať z objektívne zisteného skutkového stavu, musí byť odôvodnená, príp. odôvodniteľná, nesmie ísť o ľubovôľu.⁹

1.1.1 Policajt ako verejný činiteľ

Policajtom môže byť fyzická osoba, ktorá musí byť štátnym občanom SR starším ako 18 rokov a ktorá písomne požiada o prijatie, je bezúhonná, spoľahlivá, spĺňa určený stupeň vzdelania, je zdravotne, telesne a duševne spôsobilá na výkon služby, ovláda štátny jazyk a má trvalý pobyt na území SR.¹⁰ Rozhodnutie stať sa policajtom by nemalo byť motivované úzko individuálnym, osobným prospechom alebo bezprostrednými situačnými motívmi (napr. riešenie vlastného problému nezamestnanosti). Byť dobrým policajtom si vyžaduje jasné stotožnenie sa s policajnou profesiou, racionálnu i citovú spokojnosť v služobnej činnosti, ktorú vykonáva; vyžaduje mať ujasnené profesijné ambície (aktívnu snahu uplatniť sa a vyniknúť v profesii) i vysoké osobné aspirácie (aktívnu snahu zvládnuť aj mimoriadne požiadavky policajnej profesie a neustále sa v nej zdokonaľovať).¹¹ Aj z toho dôvodu je nevyhnutné systém prijímania jednotlivcov do PZ neustále prehodnocovať a prijatím zákonných opatrení aktualizovať. Po splnení uvedených podmienok je osoba pri prijatí do služobného pomeru povinná zložiť zákonom určenú povinnosť, služobnú prísahu, kde vlastnoručným podpisom deklaruje dodržiavanie právnych i etických nástrojov. Služobný pomer nevznikne, ak občan odmietne zložiť služobnú prísahu, príp. ju zloží s výhradou. Všetky osoby v služobnom pomere majú priamo z Trestného zákona postavenie verejných činiteľov.

⁷ Zákon o Policajnom zbore na označenie príslušníkov Policajného zboru používa legislatívnu skratku „policajt“.

⁸ SOBIHARD, J. a kol. Policajná správa, s. 11.

⁹ HAŠANOVÁ, J. Správne právo: Všeobecná a osobitná časť, s. 51.

¹⁰ § 14, Zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície.

¹¹ BILSKÝ, P. - ERNEKER, J. Vplyv profesijných vlastností policajtov na ich preventívnu činnosť, s. 227.

Podľa § 128 ods. 1 Trestného zákona sa verejným činiteľom rozumie prezident Slovenskej republiky, poslanec Národnej rady SR, poslanec Európskeho parlamentu, člen vlády, sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky, sudca, prokurátor alebo iná osoba zastávajúca funkciu v orgáne verejnej moci, príslušník ozbrojených síl, **osoba v služobnom pomere**, starosta, predseda vyššieho územného celku, poslanec orgánu územnej samosprávy, štátny zamestnanec alebo zamestnanec orgánu štátnej správy, územnej samosprávy alebo iného štátneho orgánu, osoba, ktorá vykonáva pôsobnosť v rámci právnickej osoby, ktorej zákon zveruje právomoc rozhodovať v oblasti verejnej správy, notár, súdny exekútor, člen lesnej stráže, vodnej stráže, rybárskej stráže, poľovníckej stráže, stráže prírody alebo osoba, ktorá má oprávnenie člena stráže prírody, **ak sa podieľa na plnení úloh spoločnosti a štátu a používa pritom právomoc, ktorá mu bola v rámci zodpovednosti za plnenie týchto úloh zverená. Pre** trestnú zodpovednosť a **ochranu verejného činiteľa sa** podľa jednotlivých ustanovení tohto zákona **vyžaduje, aby trestný čin bol spáchaný v súvislosti s jeho právomocou a zodpovednosťou.** Verejným činiteľom je aj sudca alebo úradník medzinárodného súdneho orgánu uznaného SR alebo funkcionár alebo iný zodpovedný pracovník orgánu činného v trestnom konaní iného štátu, orgánu Európskej únie alebo orgánu vytvoreného spoločne členskými štátmi Európskej únie, ak na území SR vykonáva úkony trestného konania takého štátu alebo orgánu; pre jeho ochranu sa podľa ustanovení tohto zákona vyžaduje, aby úkony trestného konania vykonával v súlade s medzinárodnou zmluvou alebo so súhlasom orgánov SR.

Z tejto zákonnej definície vyplývajú pre verejného činiteľa tri základné znaky, pričom všetky tri kumulatívne uvedené znaky majú obligatórnu povahu a musia byť v každom konkrétnom prípade naplnené všetky bez výnimky. Ak niektorý z týchto znakov chýba, nemôže ísť o verejného činiteľa. Štvrtý samostatný znak vyplývajúci z § 128 ods. 1 necharakterizuje verejného činiteľa, ale určuje, kedy sa mu môže poskytnúť zvýšená trestnoprávna ochrana podľa prvého dielu 8. hlavy osobitnej časti Trestného zákona.¹²

Znaky charakterizujúce verejného činiteľa - policajta:

- a) osoba výslovne uvedená v § 128 ods. 1 Trestného zákona - osoba v služobnom pomere,
- b) podieľanie sa na plnení úloh spoločnosti a štátu,
- c) používanie zverených právomocí.

O osobe v služobnom pomere sme sa už zmienili vyššie. Treba si však uvedomiť, že obsah služobného pomeru má duálnu konštrukciu, t. j. výkon pracovnej činnosti a výkon štátnej moci. **Výkon pracovnej činnosti** pozostáva zo správania spočívajúceho vo výkone práce za odmenu. Ako príklad uvidíme pedagogickú prácu policajta – pedagóga, keď sa nepodieľa na plnení úloh spoločnosti a štátu a za žiadnych okolností nepožíva *právomoc*, a preto sa ani hrubým, úmyselným porušením služobnej disciplíny v pedagogickej oblasti nemôže dopustiť trestného činu Zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 Trestného zákona a zároveň na ňom nemôže byť spáchaný Útok na verejného činiteľa podľa §§ 323 a 324 Trestného zákona, pretože v súvislosti s vyučovacím procesom nepoužíva zverenú právomoc pri plnení úloh spoločnosti a štátu. Názory väčšiny laikov, že ochrana a zároveň zodpovednosť verejného činiteľa je zákonom poskytovaná v celej ich súkromnej

¹² KORGÓ, D. Policajt ako garant ochrany práv a jeho postavenie v sústave verejných činiteľov, s. 162.

a služobnej činnosti počas vykonávania funkcie sú časté, ale nesprávne.¹³ **Výkon štátnej moci** zas spočíva v účasti na bezprostrednom uskutočňovaní štátnej moci subjektom tohto vzťahu voči vonkajšej sfére, t. j. k obyvateľstvu, inštitúciám, organizáciám a pod. Táto činnosť vyplýva zo zákonov, v ktorých je explicitne stanovené, že ide o právomoci policajtov, a teda o výkon právomocí. Základom takto založených právomocí, ktorými sa PZ a jeho príslušníci (samozrejme podľa svojho zaradenia môžu plniť odlišné úlohy) podieľajú na plnení úloh spoločnosti a štátu, sú v zákone o PZ v § 2 stanovené úlohy PZ.

Tretí znak pojmu verejný činiteľ stanovuje podmienku, že osoba, ktorá má postavenie verejného činiteľa, musí pri plnení úloh spoločnosti a štátu **používať právomoci**, ktoré jej boli v rámci plnenia týchto úloh zverené. Každý verejný činiteľ musí byť zodpovedný za plnenie úloh spoločnosti a štátu, a aby mohol túto zodpovednosť niesť, musí byť vybavený potrebnou právomocou, ktorá mu umožňuje uvedené úlohy splniť.

Od právomoci treba odlišovať kompetenciu (pôsobnosť, príslušnosť), ktorá je širším pojmom ako právomoc, pretože v rámci kompetencie orgán verejnej moci uskutočňuje svoju právomoc.

Zároveň by sme chceli dať do pozornosti nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 44/00-133, ktorý zdôrazňuje aj na základe rezolúcie Rady Európy 1165 z 26. júna 1998, **že policajt ako verejný činiteľ musí rešpektovať svoje osobitné postavenie, ktoré zastáva v spoločnosti, čo môže zároveň vyvolávať tlak na jeho súkromie**. Uvedený Nález Ústavného súdu SR sa zaoberá otázkou, či policajti majú právo na ochranu svojej osobnosti tak podľa ustanovenia § 11¹⁴ a 12¹⁵ Občianskeho zákonníka, ako aj podľa článku 19 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorej má každý právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe. Takýmto zhromažďovaním údajov o svojej osobe môže byť aj zhromažďovanie obrazových záznamov zo svojej osoby. Z nálezu Ústavného súdu SR vyberáme:

„Sloboda prejavu a právo na informácie sa zaručujú podľa čl. 26 Ústavy SR, pričom ústavou upravené (a pritom jediné) obmedzenia ich výkonu sú upravené v čl. 26 ods. 4. Medzi tieto obmedzenia patrí aj „ochrana práv a slobôd iných“. Pri uplatňovaní týchto základných práv ide o vytvorenie primeranej rovnováhy medzi právom na informácie na strane jednej a právom na súkromie toho (tých), o ktorom sa informácie získavajú, pričom sa uznáva, **že u osôb verejného záujmu dochádza k zúženiu priestoru ich súkromnej sféry, v dôsledku čoho sa primerane znižuje aj úroveň ochrany ich osobnostných práv**. Parlamentné zhromaždenie Rady Európy vo svojej rezolúcii 1165 z 26. júna 1998

¹³ KORGÓ, D. Právomoc - základná podmienka trestnej zodpovednosti verejného činiteľa, s. 91.

¹⁴ Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 11 ods. 1 Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

¹⁵ Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 12 ods. 1 Písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy sa smú vyhotoviť alebo použiť len s jej privolením.

Ods. 2 Privolenie nie je potrebné, ak sa vyhotovia alebo použijú písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky, zvukové alebo obrazové a zvukové záznamy na úradné účely na základe zákona.

Ods. 3 Podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy sa môžu bez privolenia fyzickej osoby vyhotoviť alebo použiť primeraným spôsobom tiež na vedecké a umelecké účely a pre tlačové, filmové, rozhlasové a televízne spravodajstvo. Ani také použitie však nesmie byť v rozpore s oprávnenými záujmami fyzickej osoby.

venovanej právu na súkromie uvádza, že každá osoba vystupujúca na verejnosti **musí** (a v dôsledku toho) **strpieť zvýšenú kontrolu verejnosti nad takouto svojou činnosťou.**“

„Podľa právneho názoru ústavného súdu **za súčasť základného práva na súkromie a ani za prejav osobnej povahy** (v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka) **nemožno u verejného činiteľa považovať výkon jeho zákonom upravenej služobnej právomoci na verejnosti.** Zatiaľ čo do súkromia osôb, a teda aj do predmetu ochrany osobnosti patria zásadne otázky týkajúce sa ich intímnej sféry (písomnosti osobnej povahy, zvukové záznamy prejavov osobnej povahy), v prípade výkonu ústavnej alebo zákonnej právomoci verejných činiteľov na verejnosti ide o diametrálne odlišné otázky verejnej, a nie súkromnej sféry, ktoré nemožno v žiadnom prípade považovať za súčasť ich základného práva na súkromie.“

„V prípade výkonu ústavných alebo zákonných právomocí verejných činiteľov na verejnosti ide totiž o takú ich činnosť, ktorá podlieha (môže podliehať) rôznym služobným príkazom, usmerneniam, ako aj zákonnému režimu kontroly buď odbornej, alebo laickej verejnosti. Verejnosť sa k spôsobu, akým verejní činitelia vykonávajú svoje ústavné alebo zákonné právomoci, môže vyjadrovať napríklad prostredníctvom otázok, sťažností a pod. Otázkou verejného záujmu je (a v dôsledku uvedeného) preto slobodné získavanie informácií o spôsoboch, akým verejní činitelia vykonávajú na verejnosti svoje ústavné alebo zákonné právomoci. Verejní činitelia si musia byť vedomí toho, že budú vystavení pozornosti verejnosti a budú musieť akceptovať výkon práva na informácie zo strany verejnosti minimálne v tom rozsahu, v akom svoje ústavné alebo zákonné právomoci vykonávajú na verejnosti, resp. v styku s verejnosťou. Takémuto právnomu režimu prirodzene nepodliehajú otázky spadajúce do rozsahu základného práva na súkromie fyzickej osoby.“

Uvedeným nálezom sa zdôrazňuje, že filmovanie a zaznamenávanie úkonov orgánov verejnej moci, a teda aj policajtov, je základné právo iných osôb a verejný činiteľ to musí strpieť, čím stráca právo na ochranu svojej osobnosti pri výkone právomoci podľa § 11 a 12 Občianskeho zákonníka, ako aj podľa článku 19 ods. 3 Ústavy SR.¹⁶ Uvedený nález sme uviedli do problematiky ochrany policajta (i keď ho osobnostne vlastne nechráni) z toho dôvodu, že sme chceli naznačiť pod akým veľkým tlakom sa policajti vo svojej každodennej činnosti nachádzajú. Musia strpieť úkony iných osôb, ktoré by už pri výkone povolanie inej osoby (takej, ktorá nie je policajtom, teda ani verejným činiteľom) zasahovali do osobnostných práv, základného práva na súkromie. Týmto nechceme povedať, že sme proti tomu, aby mohol byť policajt pri výkone svojej služobnej činnosti kontrolovaný. Avšak máme za to, že aj prostredníctvom snímania policajta pri výkone služobnej činnosti vizuálnymi technológiami inými osobami dochádza k stotožneniu osoby policajta nie na základe jeho identifikačného čísla vyobrazeného na uniforme, ale najmä na základe mena a priezviska, ktoré musí byť taktiež na rovnošate vyobrazené, pretože v zmysle zákona o PZ nimi preukazuje príslušnosť k PZ. Aj pomocou týchto špecifických znakov na uniforme môže potenciálny útočník vyhľadať policajta, ktorý mu zákonne napr. odobral vodičské oprávnenie na vedenie motorových vozidiel z dôvodu jazdy pod vplyvom alkoholu, a môže dôjsť k jednoduchšiemu možnému ublíženiu policajta v budúcnosti ako

¹⁶ ZVALOVÁ, A. Policajt – verejný činiteľ, s. 153 – 155.

forma odplaty. O to viac, ak je činnosť nasnímaná a je nepravdepodobné, že by potenciálny útočník zabudol meno a priezvisko policajta.

1.2 Právna ochrana policajta

Na základe stanovených cieľov výskumu sme sa zaoberali právnou ochranou policajta. Právne normy zabezpečujúce právnú ochranu policajta sú v prvom rade zákon o Policajnom zbore a Trestný zákon. Tieto dve právne normy uplatňujú princíp právnej istoty a nerozpornosti právneho poriadku, čo spočíva v premise, že čo jedna právna norma dovoľuje, nesmie iná právna norma zakazovať, či sankcionovať. To znamená, že keď zákon o Policajnom zbore uvádza povinnosti a oprávnenia policajta, tieto konania nie sú trestné podľa Trestného zákona, ak sa ich dopustí policajt (a svoje oprávnenie (či povinnosť) neprekročí), pretože ide o **výkon práva a povinnosti** podľa § 28 Trestného zákona, čo je klasifikované ako okolnosť vylučujúca protiprávnosť činu.¹⁷ Každý jednotlivý výkon práva a povinnosti musí mať vždy oporu v právnom poriadku a musí z neho vychádzať. Vtedy výkon práva a povinnosti nie je trestným činom, pretože ide o právom dovolené správanie.

Ďalšie okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu policajta v zmysle Trestného zákona sú oprávnené použitie zbrane a plnenie úlohy agenta.

Oprávnené použitie zbrane podľa § 26 ods. 1 Trestného zákona¹⁸ je blanketnou normou a opiera sa o princíp dosahovania dôležitých cieľov nebezpečnými prostriedkami. Týmto cieľom je väčšinou obrana konkrétnych záujmov (napr. policajný zásah pri ochrane života a zdravia) spojená s celospoločensky významnou ochranou právneho poriadku. Zbraňou sa podľa zmieneného ustanovenia rozumie zbraň v technickom slova zmysle, najmä zbraň strelná (pištoľ, revolver, puška), bodná (útočný nôž, bodák) a zbraň hromadnej účinnosti (granát, samopal, guľomet). Každý zákon používajúci pojem zbraň si definuje tento pojem sám podľa vlastných potrieb. Vo všeobecnosti je zbraňou v technickom slova zmysle taký predmet, ktorý je svojou konštrukciou alebo dodatočným prispôbením určený na obranu alebo útok a je spôsobilý spôsobiť zranenie. Použitie zbrane v súlade so zákonom je také použitie zbrane, pri ktorom sú dodržané všetky v zákone uvedené podmienky použitia zbrane, ako i podmienky uvedené v právnych normách nižšej právnej sily, ktoré zákon splnomocnil na konkrétnejšiu úpravu použitia zbrane.

Oprávnené použitie zbrane je v zákone o PZ upravené v § 61 v nadväznosti na § 61a o špeciálnom streľive a čiastočne § 62, ktorý upravuje okrem iného špeciálne zbrane. Použitie úderu strelnou zbraňou podľa § 59, použitie hrozby zbraňou a varovného výstrelu do vzduchu podľa § 60 nie sú v súlade s obvyklým účelom zbrane, a preto ich použitie

¹⁷ § 28, Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov - Čin inak trestný nie je trestným činom, ak ide o výkon práva alebo povinnosti vyplývajúcich zo všeobecne záväzného právneho predpisu, z rozhodnutia súdu alebo iného orgánu verejnej moci, z plnenia pracovných či iných úloh alebo zo zmluvy, ktorá neodporuje všeobecne záväznému právnemu predpisu ani ho neobchádza; spôsob výkonu práv a povinností nesmie odporovať všeobecne záväznému právnemu predpisu.

¹⁸ Použitie zbrane v súlade so zákonom nie je trestným činom.

spolu s ďalšími donucovacími prostriedkami patrí pod okolnosť vylučujúcu protiprávnosť činu výkon práva a povinnosti.¹⁹

Uvedené ustanovenia upravujú, kto môže zbraň použiť (policajt), čo sa rozumie v jednotlivých prípadoch zbraňou (strelná a bodná zbraň a zbraň hromadnej účinnosti), v akej konkrétnej situácii, za splnenia akých podmienok možno zbraň použiť (napr. aby zamedzil útek nebezpečného páchatel'a, ktorého nemôže iným spôsobom zadržať) a akým spôsobom možno zbraň použiť (aby nebol ohrozený život iných osôb a aby čo najviac šetril život osoby, proti ktorej zákrok smeruje).

Pred použitím zbrane je policajt povinný vyzvať osobu, proti ktorej zakročuje, aby upustila od protiprávneho konania, s výstrahou, že bude použitá zbraň. Pred použitím strelnej zbrane je policajt povinný použiť tiež varovný výstrel. Od výstrahy a varovného výstrelu do vzduchu môže policajt upustiť len v prípade, keď je sám napadnutý alebo ak je ohrozený život alebo zdravie inej osoby alebo vec neznesie odklad.²⁰

Policajt je oprávnený použiť zbraň iba:

- a) v nutnej obrane a krajnej núdzi,
- b) ak sa nebezpečný páchatel', proti ktorému zakročuje, na jeho výzvu nevzdá alebo sa zdráha opustiť úkryt,
- c) ak nemožno inak prekonať odpor smerujúci k zmareniu jeho služobného zákroku,
- d) aby zamedzil útek nebezpečného páchatel'a, ktorého nemôže iným spôsobom zadržať,
- e) ak osoba, proti ktorej sa použila hrozba zbraňou alebo varovný výstrel do vzduchu, neuposlúchne výzvu policajta smerujúcu na zaistenie bezpečnosti inej alebo jeho vlastnej osoby,
- f) ak nemožno inak zadržať dopravný prostriedok, ktorého vodič bezohľadnou jazdou vážne ohrozuje život a zdravie osôb a na opakovanú výzvu alebo znamenie dané podľa osobitných predpisov) nezastaví,
- g) aby odvrátil nebezpečný útok, ktorý ohrozuje strážený objekt alebo miesto, kde je vstup zakázaný, po márnej výzve, aby sa upustilo od útoku,
- h) aby zneškodnil zviera ohrozujúce život alebo zdravie osôb,
- i) aby v bezprostrednom priestore štátnej hranice prinútil zastaviť dopravný prostriedok, ktorého vodič na opakovanú výzvu alebo znamenie dané podľa osobitných predpisov nezastaví.²¹

Pri oprávnenom použití zbrane je irelevantné, či použitá zbraň je služobná alebo súkromná, ak je použitá v súlade s príslušným zákonom.

Agent²² je inštitút trestného práva procesného a **plnenie úlohy agenta** ako okolnosť vylučujúca protiprávnosť činu upravuje § 30 Trestného zákona. Agentom rozumieme, až na jednu výnimku, príslušníka PZ alebo príslušníka polície iného štátu, ktorý v utajení

¹⁹ BURDA, E. Nutná obrana a ďalšie okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu, s. 119.

²⁰ § 61 ods. 3, Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²¹ § 61 ods. 1, Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²² Bližšie pozri: § 10 ods. 20, Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

peniká do kriminálneho prostredia, pôsobí v ňom, a to aj tým, že si získava dôveru kriminálnych, respektíve pravdepodobne kriminálnych živlov a naoko s nimi spolupracuje. Vďaka tomu zhromažďuje informácie o konkrétnych trestných činoch a ich páchateloch, a tým prispieva k odhaľovaniu, zisťovaniu a usvedčovaniu páchatelov závažných trestných činov, ktorých odhalenie a usvedčenie by inak bolo podstatne sťažené alebo priam nemožné.²³ Agent pri svojej činnosti pôsobí v kriminálnom prostredí a pre jeho uplatniteľnosť a dôveryhodnosť v tomto prostredí je nevyhnutné, aby sám mohol páchať trestné činy, pri čom však na ne nesmie iniciatívne navádzať. Zákon o PZ upravuje v § 39b ochranu policajta pri plnení úloh kriminálneho spravodajstva a použitia agenta. Na zakrytie jeho činnosti možno vytvoriť legendu a v súvislosti s tým v informačných systémoch PZ (§ 69), informačných systémoch štátnych orgánov a informačných systémoch orgánov samosprávy zaznamenávať a vyberať potrebné údaje; používať zvláštne spôsoby vykazovania údajov pri hospodárení s prostriedkami štátneho rozpočtu vrátane devízového hospodárenia, pri priznávaní dane z príjmov, vykazovaní poisťného všeobecného zdravotného poistenia a poisťného na sociálne zabezpečenie a príspevku do poistenia v nezamestnanosti. Vytvorenie kvalitného krytia agenta je nevyhnutné z dôvodu jeho utajenosti, ktorá má význam z dvoch základných dôvodov. Jednak, aby mohol dosiahnuť účel svojho snaženia a jednak z dôvodu jeho ochrany, počas plnenia úlohy, ako i po jej skončení. Na tento účel využíva nielen legendu podľa § 117 ods. 3 Trestného poriadku, ktorá je definovaná ako súhrn krycích údajov o osobe agenta, najmä o jeho totožnosti, rodinnom stave, vzdelaní a zamestnaní, ale aj krycie doklady podľa § 117 ods. 4 Trestného poriadku. Kryciami dokladmi sa rozumie listiny a predmety slúžiace na utajenie skutočnej totožnosti alebo príslušnosti k orgánom verejnej moci policajta. Krycie doklady vydáva PZ na základe rozhodnutia ministra vnútra alebo ním poverenej osoby. Tieto doklady vyhotovuje PZ na základe žiadosti aj iným štátnym orgánom, ktorým ich použitie umožňujú osobitné zákony. PZ vedie evidenciu krycích dokladov.²⁴ V rámci dokazovania v súvislosti s použitím agenta a jeho výsluchom ako dôkazným prostriedkom sa dostávajú do stretu dva protichodné záujmy, a to na jednej strane záujem na plnohodnotnom uplatňovaní zásady zabezpečenia práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces a na druhej strane záujem spoločnosti na utajení a s tým súvisiacou ochranou osoby, ktorá ako agent pôsobí.²⁵ Práca policajta – agenta je natoľko háklivá a jeho prezradenie hrozí z toľkých strán, že jeho dôsledné utajenie treba aplikovať aj vo vnútri štruktúry orgánov činných v trestnom konaní, z toho dôvodu sa písomnosti týkajúce sa použitia agenta do spisu založia len vtedy, ak prokurátor v obžalobe navrhne vykonanie dôkazu skutočnosťami zistenými agentom.²⁶ Pravá totožnosť agenta vystupujúceho pod legendou musí byť aj po skončení jeho použitia utajená.²⁷

²³ BURDA, E. Nutná obrana a ďalšie okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu, s. 194.

²⁴ § 40 ods. 1, 3 a 4. Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁵ KOČAN, Š. Charakteristika a vyšetrovanie korupcie, s. 115.

²⁶ § 117 ods. 8, Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁷ § 117 ods. 10, Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Trestný zákon právne ochraňuje policajta aj vo svojej osobitnej časti, kde je zaradený **Útok na verejného činiteľa**. Trestný čin podľa § 323 a § 324 má dve základné skutkové podstaty.

Prvou je prípad, ak osoba **použije násilie** v úmysle vplývať na rozhodovaciu činnosť verejného činiteľa – policajta, t. z. pôsobiť, aby napadnutý policajt svoju právomoc nevykonával vôbec, alebo ju vykonával inak, než zamýšľal (pôsobiť na výkon právomoci). Z časového hľadiska použitie násilia musí predchádzať výkonu právomoci alebo k nemu musí dôjsť v čase výkonu služby. Útočník však môže použiť násilie aj po tom, čo už policajt vo veci rozhodol, bez toho, aby tým chcel ovplyvniť výkon právomoci vôbec (pôsobiť pre výkon právomoci). Tento útok má spravidla charakter pomsty, či odplaty. V tomto prípade nerozhoduje, že napadnutý policajt už prestal byť verejným činiteľom. Podstatné je, že bol verejným činiteľom v čase výkonu právomoci a pre tento výkon páchatel použil násilie.²⁸ Z uvedeného vyplýva, že nie je potrebné, aby bol policajt zranený, stačí, ak páchatel použije násilie. V prípade, že je policajtovi ublížené na zdraví, už je to kvalifikovaná skutková podstata a podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby. Vo vzťahu k právnemu posúdeniu tohto trestného činu je publikovaná nasledujúca právna veta: Vodič motorového vozidla, ktorý v úmysle donútiť policajta, ktorý ho zastavuje, aby uskočil, teda v úmysle zabrániť vykonaniu cestnej kontroly a vytvoriť si možnosť úteku, nasmerujúc idúci automobil zvýšenou rýchlosťou proti policajtovi, sa dopúšťa násilia v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, a to závažnejším spôsobom konania v zmysle § 138 písm. a) Trestného zákona – so zbraňou.²⁹

Ak však policajt prekročí svoju právomoc a uskutočňuje zákrok, na ktorý nie je podľa zákona oprávnený, nepožíva ochranu verejného činiteľa podľa § 323 a 324 Trestného zákona. Útok na jeho zdravie pri takomto zákroku, ak občan prekročí hranice nutnej obrany, možno prípadne posúdiť len ako trestný čin proti zdraviu podľa § 155 a nasl. Trestného zákona.³⁰

Druhou základnou skutkovou podstatou tohto trestného činu je prípad, keď sa páchatel **inému** (t. z. napr. rodinnému príslušníkovi policajta) **vyhráža** usmrtením, ublížením na zdraví alebo spôsobením malej škody, opäť v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, alebo pre výkon právomoci verejného činiteľa. Podľa Rozhodnutia č. 5/1963 Sb. rozh. tr. na naplnenie znakov trestného činu útoku na verejného činiteľa podľa § 324 ods. 1 Trestného zákona stačí, ak sa vyhrážanie usmrtením, ublížením na zdraví alebo spôsobením malej škody prednieslo vážne a ak sa tak stalo v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa alebo pre tento výkon. Nezáleží na tom, či páchatel mal úmysel vyhrážanie splniť.

V prípade, ak osoba **verbálne napadne policajta a uráža ho, toto konanie nie je klasifikované ako trestný čin**. Toto konanie môže byť klasifikované len ako priestupok proti verejnému poriadku podľa § 47 ods. 1 písm. a) alebo l) zákona o priestupkoch, avšak len za určitých obmedzujúcich podmienok. Priestupku podľa vyššie zmieneného ustanovenia písm. a) sa dopúšťa osoba, ak neuposlúchne výzvu verejného činiteľa pri výkone jeho právomoci. Za toto konanie možno uložiť pokutu do 100 EUR; a podľa písm. l)

²⁸ ZVALOVÁ, A. Policajt – verejný činiteľ, s. 150.

²⁹ R 36/1976 (upravené znenie).

³⁰ R 47/1980 (upravené znenie).

ak v súvislosti s účasťou na verejnom zhromaždení alebo kultúrnom podujatí prístupnom verejnosti hrubo znevažuje, uráža alebo ohrozuje medzi inými aj príslušníka PZ verbálne, gestom, grafickým zobrazením alebo iným spôsobom. Za toto konanie možno uložiť pokutu do 500 EUR. V praxi sa stretávame s problémom pri dokazovaní tohto priestupku, pretože „perzekuovaná“ osoba často výslovne nepovie koho uráža, príp. komu je určené dané gesto, pričom následne tvrdí, že myslela niekoho iného a nie policajta.

1.2.1 Povinnosti policajta

Skôr než sa budeme zaoberať samotnou fyzickou ochranou policajta, považujeme za potrebné zmieniť sa aj o konaniach, na ktoré je policajt povinný príp. oprávnený, pretože najmä pri týchto činnostiach dochádza k útokom na policajtov. Povinnosti policajta sú upravené v tretej hlave v prvom oddiele zákona o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a charakterizujeme ich ako súbor morálnych, etických a služobných povinností, ktoré je povinný každý policajt dodržiavať pri vykonávaní služobnej činnosti.

Povinnosti policajta J. Sobihard rozdeľuje do troch skupín:

- 1) povinnosti pri vykonávaní služobnej činnosti,
- 2) povinnosti súvisiace s vykonávaním služobného zákroku,
- 3) preukazovanie príslušnosti k Policajnému zboru.

Služobnou činnosťou sa podľa prvého bodu rozumie činnosť policajta spojená s plnením úloh podľa zákona o Policajnom zbore alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Tu je policajt povinný dbať na česť, vážnosť a dôstojnosť osoby i svoju vlastnú (čo vyplýva ako z Ústavy SR čl. 19 ods. 1, tak i z Listiny základných práv a slobôd čl. 10) a nepripustiť, aby v súvislosti s touto jeho činnosťou vznikla osobe bezdôvodná ujma (tzn. nemôže spôsobiť ujmu, na vykonanie ktorej nebol zákonný dôvod) a aby prípadný zásah do jej práv a slobôd prekročil mieru nevyhnutnú na dosiahnutie účelu sledovaného jeho služobnou činnosťou (tzn. že policajt môže zasahovať do práv a slobôd osoby len do miery nevyhnutnej na dosiahnutie sledovaného cieľa – zásada primeranosti).³¹

Činnosť polície je vo všeobecnosti upravovaná i morálnymi hodnotami, pričom sa kladie za povinnosť policajta dodržiavať etický kódex policajta. Etický kódex príslušníka PZ SR bol koncipovaný z európskych tradícií, ustanovením základných pravidiel reguluje správanie a činnosť profesie policajta. Podstatu etického kódexu príslušníka PZ SR tvorí vzťah profesie s občanom, verejnosťou či kolegom. Je však nutné uviesť, že ani jeho dômyselná prepracovanosť nedokáže reálne obsiahnuť všetky situácie, do ktorých sa policajt môže dostať, preto mu tiež nedáva presný návod na riešenie morálnych dilem. Pre príslušníkov polície zostáva neustále aktuálna a dôležitá úloha - konať vždy takým spôsobom, aby sa nedostali do rozporu so svojim svedomím, služobnou prisahou i etickým kódexom.³² Aby sa zlepšili nielen pravidlá profesionálnej etiky polície, ale sa aj zľahčovalo plnenie úloh, ktoré sú pre policajtov nebezpečné obzvlášť v prípade, ak pravidlá správania sa nie sú dostatočne presne definované, bola Radou Európy prijatá Rezolúcia č. 690/1979 nazvaná Deklarácia o polícií, ktorá predstavuje morálnu a fyzickú podporu spoločenstva príslušníkom polície.

³¹ V prípade, že policajt úplne zrejme prekročí svoju povinnosť (či oprávnenie), dotknutá osoba sa môže proti konaniu policajta brániť.

³² GREŇO, J. Uplatnenie policajnej etiky vo výkone policajnej služby, s. 15.

Posledná z povinností súvisiacich so služobnou činnosťou je povinnosť policajta poučiť osobu o jej právach, ktorej pri vykonávaní služobnej činnosti zasiahol do práv a slobôd, hneď ako je to možné.

Povinnosť policajta podľa bodu č. 2 súvisí s vykonávaním služobného zákroku. Služobný zákrok je zákonom ustanovená a v jeho medziach vykonávaná činnosť policajta, pri ktorom sa bezprostredne zasahuje do základných práv a slobôd osoby, pričom dôvodom k zákroku je porušenie právneho stavu alebo pravidiel spolunažívania. Medzi vykonaním služobného zákroku a porušením právneho stavu musí existovať časová súvislosť. Ak by takáto súvislosť neexistovala, pominuli by dôvody k zákroku, nepominul by však dôvod k postihu osoby za jej predchádzajúce konanie, či už pôjde o trestný čin alebo priestupok.³³ Povinnosť vykonať služobný zákrok zákon o Policajnom zbore vymedzuje pozitívne v § 9 ods. 1 a 2, kde špecifikuje, kedy ho musí vykonať v službe a kedy v čase mimo služby; a negatívne v § 10 ods. 1 zmieneného zákona, kde špecifikuje, kedy ho vykonať nie je povinný, pričom v ods. 2 uvádza, že v takom prípade vyrozumie najbližší útvar Policajného zboru o potrebe vykonať služobný zákrok. Služobný zákrok, ktorým sa zasahuje do dôležitej oblasti ústavou garantovaných práv a slobôd jednotlivca, teda policajt nemôže vykonať kedykoľvek. Nie je ani ponechané na voľnej úvahe, či služobný zákrok môže alebo musí vykonať. Ak je zákonná dôvodnosť na vykonanie služobného zákroku, vtedy policajt v službe služobný zákrok musí vykonať a naopak jeho nevykonanie by bolo porušením povinnosti policajta.³⁴ Ustanovenie § 9 ods. 1 zákona o Policajnom zbore jednoznačne ukladá policajtovi v službe povinnosť v medziach tohto zákona vykonať služobný zákrok, ak je páchaný trestný čin alebo priestupok alebo je dôvodné podozrenie z ich páchania. Týmto je vymedzená zákonná dôvodnosť služobného zákroku. Pri vykonávaní služobného zákroku je policajt povinný, ak to povaha a okolnosti dovoľujú, použiť výzvu zodpovedajúcu zákroku. Ak to povaha služobného zákroku vyžaduje, pred výzvou použije slová „V mene zákona“.

Paragraf 13 zákona o Policajnom zbore hovorí o povinnostiach, ktoré je policajt povinný vykonať pred služobným zákrokom, čo zároveň súvisí s bodom č. 3 a to je preukazovanie príslušnosti k Policajnému zboru. Policajt je povinný pred služobným zákrokom preukázať svoju príslušnosť k Policajnému zboru, ak to povaha a okolnosti služobného zákroku dovoľujú. Táto osobitá požiadavka vyplýva zo zabezpečenia právnej istoty osobám, proti ktorým smeruje služobný zákrok. Príslušnosť k Policajnému zboru preukazuje policajt služobnou rovnošatou s identifikačným číslom a pri výkone služobnej činnosti aj s menovkou policajta, ktorá obsahuje jeho meno a priezvisko, prípadne akademický titul policajta, služobným preukazom (ktorý policajt nesmie vydať z rúk, umožní iba nahliadnutie), odznakom služby kriminálnej polície, alebo finančnej polície, alebo ústnym vyhlásením „Polícia“. Nasledujúce paragrafové znenie zákona o Policajnom zbore hovorí o tom, kedy sa policajt nepreukazuje služobným preukazom a kedy nepoužíva na služobnej rovnošate s identifikačným číslom menovku policajta, a to nielen pri služobných zárokoch, ale počas celej služobnej činnosti.

³³ CHOMA, P. Poriadková činnosť polície. I. diel : Úlohy Policajného zboru, povinnosti, oprávnenia a služobné zákroky, s. 90.

³⁴ ALYASRY, N. Rozhodnutie Generálneho prokurátora SR o nezákonnosti postupu polície. [online]. [citované 19. október 2014]. Dostupné na internete: <<http://www.pravnelisty.sk/rozhodnutia/a265-rozhodnutie-generalneho-prokuratora-sr-o-nezakonnosti-postupu-policie>>

1.2.2 Oprávnenia policajta

Pri plnení úloh stanovených v § 2 zákona o Policajnom zbore sú policajti vybavení oprávneniami, ktoré sú vlastne ich právomocami a nedisponujú nimi akékoľvek fyzické osoby. Tieto oprávnenia však nie sú bezbrehé. Policajt môže činiť len také úkony, resp. dávať len také pokyny a od kontrolovaného vyžadovať ich plnenie, ktoré bezprostredne smerujú k splneniu zákonom vymedzených úloh.³⁵

Policajt disponuje oprávneniami všeobecnými, ktorými disponuje každý policajt pri výkone služobnej činnosti, napr. oprávnenie požadovať vysvetlenie a pod. a špeciálnymi oprávneniami, ktorými už každý policajt nedisponuje. Aplikácia týchto oprávnení si vyžaduje buď špecifické miesto výkonu služobnej činnosti (napr. oprávnenie pri zabezpečovaní kontroly hraníc SR a pod.), alebo osobitný predmet, s ktorým možno realizovať služobnú činnosť (napr. oprávnenie na používanie výbušnín a výbušných predmetov, kedy policajt musí absolvovať špeciálne školenie), či špeciálne zaradenie policajta (napr. policajt služby finančnej alebo kriminálnej polície, a i.).³⁶

Zákon o Policajnom zbore uvádza oprávnenia v §§ 17 – 34, pričom by sme sa nechceli zaoberať charakterizáciou každého jednotlivého ustanovenia, najmä z dôvodu, že to nepovažujeme vzhľadom na tému práce za opodstatnené. Vybrali sme len tie, ktorých výkon je dôležitý pri ochrane integrity samotného policajta. Zároveň netreba zabúdať, že všetky oprávnenia chránia policajta (po právnej stránke, nie fyzickej), pretože tým ho zákonne zmocňujú na vykonanie určitej činnosti, ktorá by inak bola protiprávna. Uvedené, či už oprávnenia alebo povinnosti, sú okolnosťami vylučujúcimi protiprávnosť činu výkonu práva a povinností.³⁷

Bezpečnostnú prehliadku upravuje § 22 ods. 1 zákona o Policajnom zbore ako oprávnenie policajta presvedčiť sa, či osoba, proti ktorej vykonáva služobný zákrok, nemá pri sebe zbraň, a ak ju má, odňať ju. Zbraňou³⁸ sa rozumie čokoľvek, čím možno urobiť útok proti telu dôraznejším. Teda nemusí ísť len o strelnú zbraň, ale aj o nôž, palicu a pod.

V rámci systematického zaradenia patrí a aj v minulosti patrila bezpečnostná prehliadka k oprávneniam príslušníkov Policajného zboru. Zo systematického, logického i teleologického výkladu vyplýva, že tento inštitút primárne slúži k ochrane policajtov pred prípadnými útokmi zo strany osoby, proti ktorej vykonáva služobný zákrok, avšak nie k získavaniu vecí na účely ďalšieho konania.³⁹

³⁵ FELCAN, M.: K základným podmienkam prípustného zásahu do základných práv a slobôd policajným konaním v Slovenskej republike, Zborník Európsky rozmer ochrany ľudských práv v činnosti polície, s. 14-30.

³⁶ SOBIHARD, J. a kol. Policajná správa, s. 25.

³⁷ § 28, Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

³⁸ Až novela zákona o Policajnom zbore č. 491/2008 Z. z. zjednotila pojem zbraň rovnako v zákone o Policajnom zbore ako v ustanovení § 122 ods. 3 Trestného zákona. Dovtedy zákonný odkaz v § 22 ods. 1 zákona o Policajnom zbore odkazoval na ustanovenie (§ 14 ods. 3 zákona o Policajnom zbore), ktoré zbraň nedefinuje, ale reguluje to, kedy policajt nepoužíva na služobnej rovnošate s identifikačným číslom a pri výkone služobnej činnosti menovkou a teda jednalo sa o zmätočný odkaz priamo v právnej norme.

³⁹ ALYASRY, N. Použitie veci získanej z tzv. bezpečnostnej prehliadky na účely dokazovania v trestnom konaní. [online]. [citované 19. október 2014]. Dostupné na internete:

Samotná skutočnosť, že hliadkujúci policajti vykonávajú bezpečnostnú prehliadku podľa § 22 ods. 1 zákona o PZ svedčí o tom, že vykonávajú služobný zákrok, lebo len pri služobnom zákroku možno postupovať podľa tohto ustanovenia.

Ustanovenie § 9 ods. 1 zákona o PZ jednoznačne ukladá policajtovi v službe povinnosť v medziach tohto zákona vykonať služobný zákrok, ak je páchaný trestný čin alebo priestupok alebo je dôvodné podozrenie z ich páchania. Týmto je vymedzená zákonná dôvodnosť služobného zákroku.

Oprávnenie v zmysle § 22 ods. 1 zákona o PZ môže policajt použiť vždy len v spojitosti s vykonávaním služobného zákroku. V žiadnom prípade tak policajt nemôže urobiť bez vykonávania služobného zákroku, teda len z dôvodu prevencie (napr. preto, že sa policajtovi osoba zdala „podozrivá“, „nervózna“), a už vôbec tak policajt nemôže urobiť za účelom pátrania po iných veciach (napr. je neprípustné, aby policajt vykonal osobnú prehliadku osoby,⁴⁰ ktorú zdôvodní a deklaruje ako využitie oprávnenia podľa § 22 ods. 1 zákona o PZ, pričom pri prehliadke sa zameral na hľadanie omamných alebo psychotropných látok). Z hľadiska zákonnosti nesmie využitie oprávnenia podľa § 22 ods. 1 zákona o PZ sledovať iný záujem, než vykonanie bezpečnostnej prehliadky zameranej na zistenie a prípadné zaistenie zbrane.⁴¹ Zákon o pobyte cudzincov č. 404/2011 Z. z. v znení neskorších zmien a predpisov toto oprávnenie rozširuje avšak len ak sa jedná o cudzinca,⁴² kedy môže policajt vykonať nielen prehliadku osoby cudzinca, ale aj jeho osobných vecí. Je dôležité pripomenúť, že toto oprávnenie neprislúcha len službe hraničnej a cudzineckej polície, ale aj iným službám, avšak v tom prípade konanie o administratívnom vyhostení alebo o zákaze vstupu cudzinca týmto úkonom nezačína. Tragický príklad, kedy bezpečnostná prehliadka, či už podľa zákona o PZ alebo zákona o pobyte cudzincov (keďže išlo o cudzinca), nebola vykonaná, pripomína prípad z 19. marca 2002, kedy Ukrajinec S. Chrustasenko zastrelil riaditeľa hraničného oddelenia PZ⁴³ v Petrovcích Jána Paľa a vojaka základnej služby Jána Mandičáka. Incident sa stal, keď policajt s dvoma vojakmi základnej služby spomínaného cudzinca zaistili a chceli ho predviesť na oddelenie za nelegálne prekročenie štátnej hranice. V tomto prípade boli oprávnení vykonať bezpečnostnú prehliadku Ukrajinca podľa predchádzajúceho zákona o pobyte cudzincov č. 48/2002 Z. z.. V aute Ukrajinec vytiahol pištoľ schovanú v topánke a začal strieľať. Postrelených členov hliadky vyložil do húštiny. Vrah ukradol policajné auto a zbrane mŕtvych. Zranený vojak stihol zavolať pomoc kolegov, ktorí po prenasledovaní a prestrelke útočníka zastrelili.

<<http://www.pravnelisty.sk/rozhodnutia/a267-pouzitie-veci-ziskanej-z-tzv.-bezpecnostnej-prehliadky-na-ucely-dokazovania-v-trestnom-konani>>

⁴⁰ Osobná prehliadka je podľa § 102 Trestného poriadku zásahom do ústavou garantovaných základných práv a slobôd a možno ju vykonať len ak ju nariadi predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor a s jeho súhlasom policajt.

⁴¹ ZÁVODSKÝ, G. Policajt a osobná prehliadka [online]. [citované 19.október 2014]. Dostupné na internete: <<http://www.najpravo.sk/rady-a-vzory/rady-pre-kazdeho/o/policajt-a-osobna-prehliadka.html>>

⁴² pozn. Cudzincom je každý, kto nie je štátnym občanom Slovenskej republiky.

⁴³ Pozn. V súčasnosti Oddelenie hraničnej kontroly Policajného zboru.

1.3 Služobná príprava

Významný vplyv na ochranu fyzickej integrity policajta má jeho služobná príprava. Keď je policajt správne pripravený na výkon služby, je schopný dôkladnejšie sa brániť pred napadnutiami delikventov. Služobná príprava je cieľavedomá, organizovaná činnosť, pri ktorej policajti získavajú nové vedomosti, intelektuálne spôsobilosti, praktické návyky a zručnosti, rozvíjajú a upevňujú si schopnosti, postoje, vzťahy, alebo sa zdokonaľujú v uvedených činnostiach pri rešpektovaní zásad osobnej bezpečnosti práce a dodržiavaní všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sú potrebné pre úspešný výkon štátnej služby.⁴⁴ Na zabezpečenie jednotného postupu vykonania služobnej prípravy príslušníkov PZ v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR sa každoročne vydáva Rozkaz ministra vnútra SR služobnej príprave príslušníkov PZ.⁴⁵ Avšak v roku 2015 z dôvodu úplne nového znenia a teda zmeny nariadenia Ministerstva vnútra SR o legislatívnych pravidlách bolo vydané z pôvodného rozkazu ministra vnútra SR opatrenie ministra vnútra SR o služobnej príprave príslušníkov PZ na rok 2015. Organizačne sa služobná príprava zabezpečuje vykonáva na všetkých stupňoch riadenia PZ a na ministerstve, pričom zo zákona o štátnej službe policajtov vyplýva, že za toto zabezpečenie a vykonanie v stanovenom rozsahu a obsahu zodpovedá nadriadený. Vykonáva sa v teoretickej a praktickej rovine, pričom dôraz je kladený na praktickú činnosť. Služobnú prípravu policajtov tvorí telesná príprava, strelecká príprava, taktická príprava, chemická príprava, zdravotnícka príprava, spojovacia príprava, špeciálna príprava, psychologická príprava, branné a športové súťaže a poradová príprava.

Z hľadiska ochrany policajta je významná najmä telesná, strelecká, taktická, zdravotnícka a psychologická príprava.

1.3.1 Telesná príprava

Telesná príprava je zameraná na dosiahnutie požadovanej úrovne telesných schopností potrebných na výkon štátnej služby a člení sa na všestrannú telesnú prípravu a špeciálnu telesnú prípravu.⁴⁶ Podľa opatrenia ministra vnútra SR č. 1/2016 o služobnej príprave príslušníkov PZ sa tiež zameriava na rozvoj obratnosti, ohybnosti, rýchlosti, sily a vytrvalosti, pričom na rozvoj uvedených schopností sa uprednostňujú formy skupinového a kruhového tréningu. *Všestranná telesná príprava* je zameraná na rozvíjanie pohybových schopností policajtov, ktoré podmieňujú zvládnutie donucovacích prostriedkov a prostriedkov na prekonanie odporu. *Špeciálna telesná príprava* je zameraná na získanie zručností a návykov pri používaní prvkov sebaobrany a na špeciálne cvičenia určené pre nácvik služobného zákroku v špecifických defenzívnych a ofenzívnych podmienkach. Podľa čl. 10 ods. 6 nariadenia ministra vnútra SR 147/2012 zabezpečovaní a vykonávaní služobnej prípravy príslušníkov PZ sa špeciálnej telesnej prípravy zúčastňujú len policajti zaradení do prvej a druhej výcvikovej skupiny, t. z., že policajti, ktorí nie sú zaradení do priameho výkonu štátnej služby sa jej nezúčastňujú. Za súčasť služobnej

⁴⁴ Čl. 2, Nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky 147/2012 o zabezpečovaní a vykonávaní služobnej prípravy príslušníkov Policajného zboru.

⁴⁵ Napr. Rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 3/2014 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru na rok 2014, Rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 1/2013 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru na rok 2013 v znení rozkazu ministra vnútra Slovenskej republiky č. 104/2013.

⁴⁶ Čl. 2 ods. 4, Nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky 147/2012 o zabezpečovaní a vykonávaní služobnej prípravy príslušníkov Policajného zboru.

prípravy na úseku telesnej prípravy zaraďujeme aj plavecký výcvik. Každoročne sa v predpise (či už to bol do roku 2015 rozkaz alebo po roku 2015 opatrenie) uvádzajú aj vzdelávacie kurzy telesného a duševného rozvoja policajtov, ktoré sú súčasťou výcviku sú zamerané na zvýšenie vitality a harmonizáciu organizmu určených policajtov a policajtov v priamom výkone služby. Pre policajtov, ktorí sú zaradení v priamom výkone služby je naplánovaných 80 výcvikových hodín telesnej prípravy, z ktorých 90 % tvorí sebaobrana a taktika vykonávania služobných zákrokov a zvyšných 10 % hodín je zameraných na všestrannú telesnú prípravu a plávanie. Telesná príprava sa vykonáva spravidla dve hodiny týždenne alebo celodenným zamestnaním jeden raz v mesiaci podľa stanovených hodín. V nevyhnutných prípadoch sa výcvik môže vykonať na žiadosť nadriadeného aj dvakrát v mesiaci formou celodenného zamestnania.⁴⁷ Sme názoru, že vzhľadom na plnenie úloh definovaných v § 2 zákona o PZ a plnenie iných administratívnych úloh je tento počet hodín pre tzv. prvkontaktných policajtov dostatočný, vynímajúc špecializované útvary ako je napr. útvar osobitného určenia prezídia PZ, policajný pohotovostný útvar krajského riaditeľstva PZ, mobilná zásahová jednotka PZ riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície Sobrance, kde je telesná príprava na dennom poriadku.

1.3.2 Strelecká príprava

Obsahom **streleckej prípravy** je praktická policajná streľba, ktorá je zameraná najmä na získanie praktických návykov bezpečnej manipulácie s pridelenými služobnými zbraňami, ich dokonalú obsluhu a zvládnutie účinnej streľby pri fyzickej a psychickej námahe s ohľadom na vlastnú bezpečnosť.⁴⁸ V praktickej činnosti sa zameriava na správne a pohotovú ovládanie zbrane, nácvik streľby v obmedzenom čase a streľby so zmenou polôh, bezpečné nabíjanie, vybijanie zbrane a samostatné odstraňovanie porúch, rýchle a pohotovú vyhodnocovanie situácie a streľbu spoza krytu a cez okno v kryte. Kombinácia cvičení podľa plánu streleckej prípravy sa zameriava na obsluhu zbrane (nabíjanie, vybijanie, prebíjanie), techniku a taktiku streľby, správne držanie zbrane, tasenie zbrane z puzdra, streľbu spoza prekážky, vlastnú bezpečnosť, odstraňovanie porúch, vyhodnocovanie situácie so streľbou.⁴⁹ Podľa nariadenia ministra vnútra SR č. 35/1995 o prideľovaní, nosení a ukladaní služobných zbraní v znení neskorších predpisov môže policajt pri výkone služby namiesto služobnej pištole nosiť krátku samonabíjaciu palnú zbraň kategórie B, kalibru 9 mm, minimálne rozmerov compact, značky CZ 75, CZ 85, Glock 17, Glock 19 alebo Sig Sauer P 226, so zásobníkom na 12 a viac nábojov, ktorú má vo vlastníctve, používajúcu náboj kalibru 9 mm x 19 mm Luger za kumulatívneho splnenia troch podmienok:

1. je držiteľom zbrojného preukazu skupiny A podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive,
2. má teoretické znalosti a praktické zručnosti pri zaobchádzaní s krátkou samonabíjacou palnou zbraňou, ktorú má vo vlastníctve,

⁴⁷ Príloha, Opatrenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 1/2016 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru.

⁴⁸ Čl. 2 ods. 5, Nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky 147/2012 o zabezpečovaní a vykonávaní služobnej prípravy príslušníkov Policajného zboru.

⁴⁹ Príloha, Opatrenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 1/2016 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru.

3. nadriadený s personálnou pôsobnosťou, ktorý ustanovuje policajta do funkcie, používanie krátkej samonabíjacej palnej zbrane pri výkone služby vo vlastníctve policajta písomne povolil; tento nadriadený môže toto povolenie kedykoľvek písomne zrušiť.

Minister vnútra R. Kaliňák informoval,⁵⁰ že po vyše dvadsiatich rokoch dôjde prezboreniu PZ, pričom rámcové dohody na nákup vybraných druhov zbraní rezort vnútra podpísal 16. decembra 2015. Nakupovať sa budú zbrane s príslušenstvom rakúskej značky Glock a Českej zbrojovky Uherský Brod.

Podľa čl. 2 ods. 6 nariadenia ministra vnútra SR 147/2012 o zabezpečovaní a vykonávaní služobnej prípravy príslušníkov PZ je **taktická príprava** zameraná na získanie a rozvoj vedomostí, intelektuálnych spôsobilostí, praktických návykov a zručností z policajných služobných činností, najmä z vykonávania služobných zákrokov. **Zdravotnícka príprava** je obsahom ods. 8 a je zameraná na poradenskú službu, akútne stavy ohrozenia života v policajnej praxi a poskytovanie prvej pomoci. Podľa plánu služobnej prípravy na rok 2014 sa zdravotnej príprave venovala jedna hodina na tému „Ošetrovanie najčastejších poranení“, v roku 2015 sa policajti orientujú na „Ochranu zdravia pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom“ a v roku 2016 na „Ošetrovanie najčastejších poranení v službe Policajného zboru“, všetko v rozsahu jednej hodiny.

1.3.3 Psychologická príprava

Psychologická príprava je cieľavedomá a organizovaná činnosť vykonávaná služobným psychológom, zameraná na utváranie a prehľbovanie psychickej pripravenosti policajtov k aktívnemu a efektívnemu riešeniu situácií vzniknutých v policajnej praxi.⁵¹ Podľa plánu služobnej prípravy sa v roku 2014 psychologickej príprave venuje jedna hodina na tému „Neverbálna komunikácia“, v roku 2015 sa príprava venuje psychologickej starostlivosti a v roku 2016 téme „Psychohygiena – cesta k udržaniu duševného zdravia“, všetko v rozsahu jednej hodiny. Psychologická a zdravotná príprava sa vykonáva v rámci zamestnaní streleckej prípravy pre všetkých policajtov.

1.3.3.1 Špeciálna psychologická príprava policajtov prvého kontaktu

K sprievodným javom súčasného života policajtov a ich priameho kontaktu s narušiteľmi verejného poriadku patrí aj väčšia pravdepodobnosť extrémnych situácií, ktoré náhle a nepredvídateľne narušia zvyčajný každodenný kolobeh činnosti policajta. Takéto situácie sú všeobecne označované ako kríza. Patria sem predovšetkým, teroristické atentáty a kriminálnej útoky ako napr. fyzické napadnutie policajta, lúpežné prepadnutie. Tieto a podobné útoky predstavujú typické príklady traumatizujúcich krízových situácií.

Psychologický výskum zvládania týchto udalostí priniesol okrem iného zaujímavý poznatok, že nebezpečné situácie presahujúce rámec bežnej a subjektívnej pochopiteľnej skúsenosti môžu silno traumatizovať všetky osoby v ohnisku deja.

⁵⁰POLÍCIA A ĎALŠIE BEZPEČNOSTNÉ ZLOŽKY ČOSKORO DOSTANÚ NOVÉ ZBRANE. 2015. [online]. [citované 27. januára 2016]. Dostupné na internete: <<http://www.minv.sk/?tlacove-spravy-2&sprava=policia-a-dalsie-bezpecnostne-zlozky-coskoro-dostanu-nove-zbrane>>

⁵¹ Čl. 2 ods. 11, Nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky 147/2012 o zabezpečovaní a vykonávaní služobnej prípravy príslušníkov Policajného zboru.

Udalosti, ktoré vnímame ako stresové, medzi ktoré jednoznačne patrí aj fyzické napadnutie policajta, spadajú zvyčajne do jednej alebo viacerých nasledujúcich kategórií:

- traumatické udalosti mimo oblasť bežnej ľudskej skúsenosti,
- neovplyvniteľné udalosti,
- nepredvídateľné udalosti,
- udalosti predstavujúce výzvu pre hranice našich schopností.

Najviditeľnejším zdrojom stresu sú traumatické udalosti z mimoriadne nebezpečnej situácie, ktoré sa vymykajú bežnej ľudskej skúsenosti. Zahŕňajú prírodné katastrofy, ako sú zemetrasenia a záplavy; katastrofy spôsobené človekom, ako sú vojny a jadrové havárie; katastrofické nehody, ako sú automobilové havárie a letecké nešťastia; medzi tieto udalosti samozrejme patrí aj fyzický útok na policajta, či už so zbraňou ako aj bez zbrane.

Tieto traumatické udalosti prežíva policajt a je to špecifický sled psychických reakcií, medzi ktoré môže patriť ohromenie, omráčenie, v prvom okamihu si ani policajt neuvedomí zranenie alebo nebezpečenstvo a môže sa vystavovať riziku ďalšieho zranenia.⁵²

V minulom období prebiehalo na PA ČR niekoľko fáz výskumu zameraných na analýzu dát o zážitkoch zasahujúcich policajtov pred, pri a po zákroku. Jej cieľom bolo zmapovať kľúčové pocity, emócie, zážitky, myšlienky a hľadať vzťahy medzi vedľajšími situačnými (predovšetkým stresogennými) faktormi a zážitkami, správaním zasahujúcich policajtov. Takto získané a analyzované údaje - spolu s naratívnu analýzou kazuistiky a zisteniami z vybraných skupín umožnilo vytvoriť vcelku plastickú predstavu o subjektívnych pocitoch zasahujúcich policajtov. Ako psychologicky relevantné zistenia z výskumov je možné pokladať:

- vytvorenie prehľadu o zmenách, ku ktorým dochádza v kognitívnych a emocionálnych procesoch zasahujúcich príslušníkov v závislosti od pôsobenia situačných premenných; potvrdenie vzájomnej podmienenosti kognitívnych a emocionálnych procesov v závislosti od vývoja situácie a jej prežívanie zasahujúcim policajtom;
- vytvorenie prehľadu o výraznej intraindividuálnej a variabilite myšlienok, pocitov, emócií zasahujúcich policajtov pred - pri - a po zákroku, ako prejavu ich aktuálneho psychického stavu, meniaceho sa v závislosti od pôsobenia situačných vplyvov (charakter zásahu, vývoj situácie, aktivity účastníkov, prítomnosť stresogenných faktorov).

Aktuálny psychický stav zasahujúcich policajtov sa prejavuje následne:

- rôzna hladina vyladenia - nabudenie policajtov pred zákrokom;
- rôzna hladina aj spôsob emocionálneho prežívania situácie zasahujúcimi policajtmi (na osi negatívne - pozitívne zážitky), pri súčasnej tendencii značnej časti

⁵² MATOUŠKOVÁ, I., MORAVČÍK, Ľ., RAK, R. e CALL inteligentný dopravný systém (aspekty, právne, technické, informačné a psychologické) Bratislava : Magnet Press Slovakia s. r. o. 2015, ISBN 978-80-89-89169-31-3. , s. 555-558.

zasahujúcich policajtov k popieraniu (neuvedomovanie si?) prežívaných emócií pocitov;

- zameranie policajtovho vnímania (centrácie pozornosti) pri vlastnom zákroku na (pre neho) významné a výrazné podnety;
- výrazná potreba zasahujúcich policajtov vyhovieť požiadavkám aktuálnej role – t. j. do viesť zásah do úspešného konca.

Ako významné zistenie sa ukázalo, že súčasne s prežívaním vplyvu stresogenných faktorov prítomných v situácii zákroku, dochádza u zasahujúcich policajtov k výraznému posilneniu pocitu sociálnej identity na úkor identity individuálnej (kedy vo vedomí jedinca nadobúda význam jeho prežitok identifikácia so skupinou, jej cieľmi, normami).

Psychická odolnosť vyššie uvedených policajtov je všeobecne vysoká, sú významne odolnejší oproti "bežnej populácii", úlohu zohráva aj vplyv získaných skúseností, nadobudnutie istoty, tiež naplňajú všeobecné predstavy plniť svoje úlohy profesionálov. Všeobecne je známe, že osobnosť nefunguje vo vákuu, ale v interakcii s prostredím a podmienkami.

V súčasnej dobe máme k dispozícii len málo čiastkových slovenských či zahraničných longitudinálnych výskumov zaoberajúcich sa vplyvom dlhodobej, náročnej, psychiku nadmerne zaťažujúcej činnosti v policajnej profesii.

Špecifický typ traumatickej situácie vznikajúci pri výkone predstavuje u policajta použitie strelnej zbrane proti človekovi – „post shooting trauma“. V tomto prípade nezáleží na právnej klasifikácii skutku, teda oprávnenosti použitia zbrane. Medzi typické postresové situácie po použití zbrane patria:⁵³

- ťažkosti vybaviť si presne udalosť pre účely vyšetrovania (pamäťové medzery, tunelové vnímanie),
- precitlivosť na nebezpečenstvo,
- strach zo zlyhania,
- problémy s dodržiavaním noriem s nadriadenými,
- konflikty v rodine či s priateľmi,
- nadmerné užívanie alkoholu či medikamentov,
- podráždenosť, popudlivosť,
- sklony k samovražde,
- sexuálne problémy.

Dôsledky použitia zbrane policajtom sú na chovanie a prežívanie u konkrétneho jedinca individuálne a líšiace sa. Sú predisponovaní jedinci, ktorí vedome usilujú o potlačovanie prirodzených citových reakcií a iní, ktorí túžia hrať rolu tvrdého profesionála. Z týchto dôvodov Čech poznamenáva, že vyšetrovanie kriminálnych prípadov je často spojené

⁵³ MATOUŠKOVÁ, I., MORAVČÍK, Ľ., RAK, R. e CALL inteligentný dopravný systém (aspekty, právne, technické, informačné a psychologické) Bratislava : Magnet Press Slovakia s. r. o. 2015, ISBN 978-80-89-89169-31-3. , s 566-567.

s frustrujúcimi aj stresujúcimi situáciami a navrhuje použiť „cieľový program poradenského psychológa“.⁵⁴

Policajt ako obeť napadnutia

V našom prípade v rámci riešenia výskumnej úlohy Ochrana policajta pri služobnej činnosti ak sa policajt stáva obeťou napadnutia, má to v podvedomí väčšiny ľudí pasívny nádych, pretože policajt bez svojho zavinenia nesie priame fyzické, hmotné a psychické následky kritickej udalosti, v ktorej sa sám ocitol.⁵⁵

Policajti, ktorí sa ocitajú v nenormálnej, kritickej situácii - vďaka jej silnému emocionálnemu náboju – strácajú schopnosť adekvátne reagovať, plniť úlohy, odstraňovať následky. Tieto nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie policajtov presahujú rámec našich bežných a subjektívnych skúsenosti. Je veľmi ťažké sa s nimi racionálne a emocionálne vyrovnáť, preto všetky osoby, ktoré sa ocitnú na mieste udalosti, môžu prežívať krízovú situáciu rovnako ťaživo ako priami účastníci. Reakcie, ktoré vznikajú, potom môžu mať podobu akútnej stresovej reakcie, panickej reakcie alebo aj posttraumatickej stresovej poruchy.

Stresová udalosť vedie ku zrúteniu základných životných ilúzií, ktoré každý jedinec potrebuje k normálnemu, plnohodnotnému životu. Ide predovšetkým o narušenie:

- ilúzie nezaniteľnosti či nesmrteľnosti;
- ilúzia kontroly či vlastnej omnipotencie (krízový zážitok vedie k likvidácii presvedčenia, že vlastným pričinením možno vyriešiť každú, aj tú najťažšiu situáciu).

Posttraumatická stresová porucha (PTSD)

Policajti pracujúci v teréne potrebujú oporu, lebo sú často, opakovane vystavení traumatizujúcim situáciám. Predpokladá sa totiž, že opakovaný kontakt so situáciami prekračujúcimi bežnú ľudskú predstavivosť zvyšuje napr. pravdepodobnosť vzniku posttraumatickej stresovej poruchy - posttraumatic stress disorder - PTSD. Všeobecné rizikové a protektívne faktory rozvoja posttraumatickej stresovej poruchy po šokujúcej udalosti sú (vo všeobecnej populácii):

- pre-traumatické faktory;
- predchádzajúca traumatizácia;
- predchádzajúci psychopatologický stav;
- neurotické stavy;
- peritraumatické faktory;
- závažnosť traumy;
- posttraumatické faktory;
- sociálna podpora;
- ďalšie zdroje stresu.

⁵⁴ ČECH, J.(1998). Úvod do policajnej psychológie. Edícia policajných vied. Bratislava: tlačiareň MV SR.

⁵⁵ Rozoznávame niekoľko skupín obetí. Štetina (2000) hovorí o 4-6 skupinách. Ide napríklad o priame obeť nešťastia alebo katastrof, ich príbuzných a priateľov, obyvateľov miest, v ktorých sa nešťastie odohralo

Rizikové faktory rozvoja posttraumatických prejavov zapríčiňujú viaceré okolnosti napr. zvýšená pracovná záťaž, negatívna sociálna klíma, vnútorné problémy riadenia atď. Pojem posttraumatická stresová porucha (PTSD) je oficiálnou diagnostickou kategóriou a býva definovaná ako odložená či proťahovaná odozva na stresovú udalosť alebo situáciu neobvykle hrozivého alebo katastrofického rázu.⁵⁶

Za najdôležitejšie príznaky tejto poruchy sú považované nasledujúce prejavy a ťažkosti: prežitok udalosti presahujúci bežnú ľudskú skúsenosť;

- opakované prežívanie udalosti v mysli (opakujúce sa nočné mory, nutkavé spomienky na udalosť, intenzívna úzkosť pri stretnutí s vecami, ktoré udalosť pripomínajú, náhle impulzy správať sa tak, ako by udalosť znova nastala);
- vyhýbanie sa podnetom súvisiacim či pripomínajúcim kritickú udalosť (úporná snaha vyhnúť sa myšlienkam na udalosť, nápadné úsilie vyhýbať sa činnostiam pripomínajúcim kritickú udalosť, neschopnosť rozpamätať sa na dôležité okolnosti kritického deje, nápadný nezáujem o inak dôležité veci alebo úlohy, pocit izolácie od ostatných, pocit straty životných perspektív);
- nervová labilita (poruchy spánku, podráždenosť a záchvaty hnevu či naopak apatia a letargia, poruchy koncentrácie, hypervigilancia, zvýšená ľakavosť, anhedonia).

U niektorých policajtov sa táto stresová porucha môže prejavovať pozorovateľnými zmenami správania, ktoré vníma okolie alebo sám dotýčny v nasledujúcich modalitách:

- zvýšenou citlivosťou až precitlivenosťou na nebezpečenstvo (napr. zúžené vnímanie);
- obavami z budúcich situácií, strach zo straty kontroly (napr. pocit blížiacej sa paniky);
- nápadnými problémami s normami, služobnými predpismi aj s nadriadenými;
- konflikty v rodine, stiahnutie sa do seba, sociálna izolácia;
- náhly abúzus alkoholu alebo medikamentov;
- zdanlivo bezdôvodná podráždenosť a popudlivosť;
- pocit straty zmyslu života, zmysluplnosti práce, nezriedka aj samovražedné nálady;⁵⁷

Na PTSD sa momentálne nahliada ako na vcelku normálnu reakciu duševne zdravého človeka na silne ohrozujúce a úplne mimoriadnu situáciu, v ktorej je konfrontovaný s desivými faktami vyvolávajúcimi silné emócie.

K vzniku PTSD je potreba uviesť ešte dva fakty:

1. Problémy zodpovedajúce obrazu PTSD sa nemusia objaviť hneď po kritickej udalosti. medzi spúšťacím incidentom a následnými problémami v správaní a prežívaní postihnutého jedinca môže uplynúť dlhší časový interval. Je bežné, že príznaky predchádzajúceho silného stresu sa vyskytnú až v čase návratu k bežnému dňu.

2. Ďalej je potrebné zdôrazniť, že PTSD nepredstavuje automaticky dôsledok evidentne krízových incidentov. PTSD reprezentuje síce normálnu reakciu človeka na mimoriadne

⁵⁶ ŠEBLOVÁ, J., KEBZA, V. *Zátěž a stres pracovníků záchranných služeb – výsledky první části studie*. Urgentní medicína. České Budějovice: 8/2005, s. 27

EHLERS, A. *Posttraumatische Belastungsstörung*. Göttingen, Hogrefe. 1999. s. 38

zraňujúce vonkajšie expozície, ale rovnako tak je normálne, ak sa zúčastnené osoby vyrovnajú s krízou bez následných ťažkostí. Niektorí autori dokonca predpokladajú, že vznik PTSD je výnimkou, nie pravidlom.⁵⁸

Faktory, ktoré ovplyvňujú, či v konkrétnom prípade dôjde, či nedôjde k rozvinutiu PTSD, nie sú zatiaľ bližšie známe. Teória tohto otvoreného problému zatiaľ nie je k dispozícii a empirie poskytuje veľmi vágny obraz. Podľa bližšie nešpecifikovaných štatistík USA a Izraela sa predpokladá, že zhruba tri štvrtiny obyvateľov sú aspoň raz za život konfrontované so silne traumatizujúcim krízovým incidentom. PTSD postihne asi každého štvrtého jedinca z tohto počtu, pričom niektorí sa vyliečia sami. U pomerne malej časti osôb (odhady sa pohybujú okolo 10% pobytom v ohnisku krízy) dochádza k chronifikácii ťažkostí a vyhľadanie odbornej starostlivosti. Z týchto empirických prehľadov je vyvodzovaný orientačný poznatok, že z celkového počtu osôb pohybujúcich sa na mieste krízy, sa asi jednej štvrtine objavujú príznaky viac či menej rozvinutej PTSD.

Hoci by sa podľa týchto počtov mohlo zdať, že ide skôr o okrajovú záležitosť, je dôležité venovať jej pozornosť. To platí predovšetkým pre okruh profesií, ktoré sú označované ako obzvlášť rizikové z hľadiska pravdepodobnosti dotyku pracovníkov s traumatizujúcimi krízovými okolnosťami. Jednoducho povedané, môžu byť riziká destabilizácie psychiky vyššie práve u **profesionálov (policajtov, hasičov, záchranárov), ktorí pri výkone svojej práce opakovane prichádzajú do kontaktu s otrasnými zážitkami.**⁵⁹

Zaujímavé v tejto oblasti sú aj iné riešené vedecké projekty, ktoré sa zaoberajú činnosťou policajtov a ich hlavnou úlohou chrániť občanov. V tomto smere chceme upozorniť na zaujímavý výskum, ktorý bol riešený v Slovenskej akadémii vied a Univerzite Pavla Jozefa Šafárika.⁶⁰

Z uvedeného výskumu citujeme: „*V súvislosti s hlavným cieľom náplne práce príslušníkov PZ chrániť bezpečnosť a poriadok v spoločnosti je dôležité zamerať pozornosť aj na vnímanie bezpečnosti a mieru podstupovania rizikového správania samotných príslušníkov. Zároveň v celej spoločnosti a v dôsledku toho i v psychológii stále viac vzrastá záujem o zvýraznenie významu vnímania bezpečia u ľudí, ako predpokladu pre vnímanie reality bez potenciálnych strachov z rôznych oblastí života. Zameranie výskumu nás viedlo k zisteniu pozitívneho signifikantého vzťahu medzi vnímaným bezpečím a pravdepodobnosťou rizikového správania, strachom zo zločinu (ako súčasťou vnímaného bezpečia) a subškálou iracionálnych presvedčení – bezmocnosť, čím sa poukázalo na možné konštatovanie významného prepojenia týchto konštruktov. Miera pociťovaného bezpečia u príslušníkov PZ súvisí s tým, do akej miery je pravdepodobné ich podstupovanie rizikového správaniu v nadväznosti na iracionálne presvedčenia, ktoré vzhľadom k realite príslušníci majú. V rámci nášho prvého cieľa sa nám potvrdil aj negatívny vzťah medzi dĺžkou služby v PZ a vnímaným bezpečím. To znamená, že čím dlhšie príslušník vykonáva*

⁵⁸ EHLERS, A. Posttraumatische Belastungsstörung. Göttingen, Hogrefe. 1999. s. 38

⁵⁹ MATOUŠKOVÁ, I., MORAVČÍK, L., RAK, R. a kol. e CALL - INTELIGENTNÝ DOPRAVNÝ SYSTÉM – ASPEKTY PRÁVNE, TECHNICKÉ, INFORMAČNÉ A PSYCHOLOGICKÉ. Bratislava 2015, Integrovaný záchranný systém a psychosociálne služby, s.552 – 576.

⁶⁰ BOZOGÁŇOVÁ, M, BARINKOVÁ, K. Vnímané bezpečie, rizikové správanie a iracionálne presvedčenia u príslušníkov Policajného zboru. Výskum SAV a Univerzity Pavla Jozefa Šafárika. http://www.academia.edu/8017416/Vnímané_bezpečie_rizikové_správanie_a_iracionálne_presvedčenia_u_príslušníkov_Policajného_zboru.

službu v PZ, tým je jeho miera vnímaného bezpečia vyššia. Rizikové správanie (pravdepodobnosť rizikového správania a vnímanie rizika) sa ukázalo vo významnom pozitívnom vzťahu s mierou iracionálnych presvedčení, čo nám umožňuje poukazovať na fakt, že čím je vyššia miera iracionálnych presvedčení, tým je vyššia pravdepodobnosť rizikového správania (vnímania rizika). Pri analýze výsledkov sa preukázali rozdiely v pravdepodobnosti rizikového správania a v miere iracionálnych presvedčení. Dôstojníci vykazujú vyššiu pravdepodobnosť rizikového správania ako poddôstojníci a práporčíci, za čím môžu stáť skúsenosti príslušníka ako aj prax pri strese a zvládaní rizikových situácií pri výkone povolania. Tieto výsledky nie je možné pre nedostatok doterajších relevantných výskumov porovnať. Výsledky aj napriek možným obmedzeniam prispeli k objasneniu miery vnímaného bezpečia, vnímania rizika a iracionálnych presvedčení u špecifickej vzorky rizikovej profesie – príslušníkov PZ. Na základe výsledkov sa preukázal ako platný vzťah medzi vnímaním bezpečím a pravdepodobnosťou rizikového správania ako aj jeho vzťah ku iracionálnym presvedčeniam. Rovnako sa preukázali aj rozdiely vo vnímanom bezpečí na základe hodnosti príslušníka PZ. Tieto závery umožnili vo výskume konštatovanie, že to v akej miere príslušník policajného zboru vníma svoje bezpečie súvisí s mierou jeho iracionálnych presvedčení a mierou do akej bude podstupovať vo svojom živote riziko a to vzhľadom k zvyšovaniu jeho pracovnej hodnosti. V prípade nášho poznania a výskumu v rámci riešenia projektu ochrany policajta môžeme konštatovať súvislosť s predchádzajúcimi výsledkami uvedeného výskumu a vnímanie pocitu rizika policajtmi“.

Predchádzajúcu podkapitolu považujeme za veľmi dôležitú a významnú súčasť prípravy policajtov na dokonalé zvládnutie kritických a krízových situácií, ktorým sú často vystavovaní pri napadnutí v rámci svojej služobnej činnosti. Z týchto dôvodov sme aj tejto špecifickej psychologickému príprave venovali zvýšenú pozornosť a považujeme ju za nevyhnutnú v rámci komplexnej pripravenosti policajtov pri riešení kritických situácií a ich optimálnom zvládnutí.⁶¹

⁶¹ Z týchto dôvodov sme si dovoľili použiť značnú časť textu autorky Matouškovskej z kapitoly Integrovaný záchranný systém a psychosociálne služby, s. 552 – 576, vo vedeckej monografii MATOUŠKOVÁ,, I., MORAVČÍK, Ľ., RAK, R. a kol. e CALL - INTELIGENTNÝ DOPRAVNÝ SYSTÉM – ASPEKTY PRÁVNE, TECHNICKÉ, INFORMAČNÉ A PSYCHOLOGICKÉ., Bratislava 2015.

2 Výsledky výskumu útokov na policajtov

Táto kapitola je venovaná analýze útokov na policajtov a možnosti ich ochrany po jednotlivých realizovaných fázach. Výskum ochrany policajtov pri ich napadnutí bol realizovaný vo viacerých etapách a aj na rozličnej úrovni, s rôznym kolektívom riešiteľov a samozrejme aj s inými možnosťami a stanovenými cieľmi. Prvý výskum prebiehal v rokoch 2003 až 2005 a bol aplikovaný pomerne širokým kolektívom riešiteľov a rozsiahlymi cieľmi.

2.1 Analýza registrovaných útokov na policajtov v rokoch 2003 až 2005

Zámer tejto rozsiahlej výskumnej úlohy bol uskutočnený kolektívom riešiteľov pod vedením doc. Samuela Uhrina. Táto časť riešenia projektu pokračovala pod vedením zodpovedného riešiteľa Ing. Pavla Soukopa a ďalších členov z Oddelenia vedy a zahraničných vzťahov Akadémie policajného zboru v Bratislave. Projekt vedeckovýskumnej úlohy „Ochrana policajta“, ktorého súčasťou bola aj čiastková vedeckovýskumná úloha „Analýza registrovaných útokov na policajtov v rokoch 2003 – 2005“ riešila aktuálnu problematiku ochrany policajtov, ktorá doposiaľ nebola riešená komplexne. Taktiež je reakciou na túto problematiku ako neoddeliteľnú súčasť spoločenského života. Vývoj situácie v spoločnosti je charakterizovaný predovšetkým rastom agresivity, násilia, korupcie a v niektorých prípadoch aj priameho zapojenia sa policajtov do tejto trestnej činnosti. Tieto skutočnosti sú predmetom diskusií a hodnotení rôznych politických subjektov, politológov, bezpečnostných analytikov, prognostikov, monitorovacích spoločností, domácich aj zahraničných agentúr a ich komentátorov v masovokomunikačných prostriedkoch (tlači, rozhlase, televízii). Neúmerná publicita venovaná prípadom, v ktorých boli zainteresovaní policajti v činnnej službe alebo bývalí príslušníci Policajného zboru, zdĺhavé vyšetrowanie a trestno-právne riešenie niektorých prípadov vedú k spochybňovaniu a diskreditácii ministerstva vnútra ako celku, jeho vrcholových riadiacich pracovníkov, ale aj všetkých príslušníkov PZ. Predovšetkým dochádza k fyzickým, verbálnym alebo psychickým útokom voči radovým príslušníkom PZ vo výkone služby, ich majetku alebo ich rodinným príslušníkom.

Súčasná platná legislatíva nevytvárala dostatočné právne prostredie na zmenu myslenia a postojov obyvateľstva k Policajnému zboru ako celku, ale predovšetkým k obmedzeniu alebo maximálnej eliminácii útokov proti policajtom.

Zásadným koncepčným materiálom na riešenie problematiky ochrany príslušníka Policajného zboru bol **Rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 160** z 11. decembra 2003 o opatreniach v oblasti **ochrany príslušníka Policajného zboru**.

S cieľom zabezpečenia efektívnej ochrany príslušníkov Policajného zboru, vrátane ich rodinných príslušníkov pred násilím, ktoré vyplýva z výkonu služby alebo pre výkon služby boli v rozkaze ministra vnútra stanovené úlohy v oblastiach: legislatívnej, výchovy a vzdelávania, komunikácie s médiami, materiálno-technického zabezpečenia a preventívno-osvetovej činnosti Policajného zboru.

Jednotlivým funkcionárom MV SR a riadiacim pracovníkom jednotlivých súčastí MV SR boli stanovené úlohy na realizáciu opatrení v oblasti ochrany príslušníka Policajného zboru.

2.2 Význam, ciele, úlohy a metodika výskumu

Nasledujúca podkapitola je zameraná na konkrétnu problematiku a nasmerovanie výskumu ochrany policajta. Zaoberá sa analýzou okolností a motívmi útokov na policajtov, príp. páchaním škôd na majetku, identifikáciou podmienok súvisiacich s konfliktogénnymi situáciami a rizikami pri služobnej činnosti policajtov.

V rámci podkapitoly určujeme ciele, úlohy a metodiku výskumu. Taktiež navrhujeme opatrenia v oblasti skvalitnenia ochrany policajtov a odstránenie negatívnych následkov použitého násilia.

2.2.1 Potreba riešenia problematiky ochrany policajtov

Spoločensko-politické, ekonomické, právne, kultúrne a ďalšie rozmery jednotlivých oblastí života sa vo vedomí, ale predovšetkým v správaní a konaní ľudí odrážajú rôzne. Na jednej strane sú prijímané pozitívne, na druhej strane – v názoroch, postojoch a konkrétnej činnosti jednotlivcov či skupín – sa prejavujú aj v podobe rôznych negatívnych javov vrátane konfliktov s právnymi normami a zákonmi.

Vo vedomí a konaní delikventov dochádza ku strate morálnych a etických hodnôt i psychických zábran s následkom buď priamych fyzických útokov alebo psychického vydierania obetí pri takmer totálnej absencii vyšších citov. Negatívnym poznatkom je okrem iného i skutočnosť, že stále častejším priamym objektom fyzických útokov a rafinovaných foriem psychického nátlaku sú príslušníci Policajného zboru. Stávajú sa teda obeťami násilia, motivovaného prevažne „odplatou“ za dôsledné plnenie služobných povinností pri výkone policajnej profesie. Uvedené javy, známe z policajnej praxe a občas aj prezentované v masovo-komunikačných prostriedkoch (ťažko odhadnúť počet latentných prípadov) naznačujú, že profesia **policajt** je vysoko riziková a to tak z hľadiska fyzického, ako aj psychického. Súčasne upozorňujú na to, že ochrana policajta pred akoukoľvek formou násilia je vysoko aktuálny problém. Je to taktiež umocnené faktom, že policajt je ohrozený nielen počas výkonu služby v roli verejného činiteľa (vtedy je vybavený určitými právami i povinnosťami), ale často aj vo svojom voľnom čase ako občan tohto štátu. Pri súčasnom stave kriminality a tiež agresivity organizovaného zločineckého podsvetia sa vyskytujú prípady rôzneho druhu prenasledovania, fyzického i psychického napádania, vydierania či iné formy a metódy (spôsoby) násilia na policajtoch. Preto už pri prvých príznakoch tejto činnosti je potrebné efektívne konať.

Pri rešpektovaní potreby ochrany pred násilím si treba uvedomiť, že aj policajt je len človek. Všestranné nároky na jeho osobnosť sa zvyšujú okrem iného aj preto, že i v situácii vlastného ohrozenia je viazaný zákonom, musí brať ohľad na delikventa. Podľa ods. 4 § 61 Zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov musí konať tak „**aby čo najviac šetril život osoby, proti ktorej zákrok smeruje**“, čo v opačnom prípade rozhodne neplatí. Vplyv konfliktogénne situačných a postsituačných faktorov môže spôsobiť, že policajt v niektorej z inkriminovaných situácií psychicky zlyhá. Napr. v zmätku či chaose preváži emocionálna stránka správania a konania, iracionálne správanie vedúce až do spáchania trestného činu, alebo naopak nedocení hroziace nebezpečenstvo zo strany osoby, proti ktorej zakročuje (viď Čachtice 2006). Aj v takých

prípadoch je potrebné pristupovať k predmetnej problematike komplexne, dôsledne zvažovať konkrétne podmienky prípadu a nedopúšťať sa urýchlených jednostranností, ktoré by mohli v konečnom dôsledku viesť k neobjektívnemu posúdeniu konania policajta a tak mu poškodiť.

Východiskom pri riešení ochrany policajta je analýza konkrétnych útokov, legislatívy, pripravenosti policajtov na vlastnú ochranu, ako aj procesu ich výchovy, vzdelávania a výcviku v tejto oblasti.

Na základe spracovania informácií z operačných hlásení o páchaní trestnej činnosti na policajtoch boli spracované podkladové materiály do štatistického programu, ktoré slúžili ako východiskové prvky pre analýzu a hodnotenie jednotlivých oblastí uvedených v spracovanej čiastkovej vedeckovýskumnej úlohe. Súhrnné údaje o policajtoch ako obetiach trestnej činnosti za roky 2003 - 2005 sú uvedené v tabuľke 1.

2.2.2 Prehľad o počte útokov voči policajtom v rokoch 2003 - 2005

Tabuľka 2-1 Počet útokov na policajtov po jednotlivých krajoch

KR PZ	2003	2004	2005
Bratislava	57	65	73
Trnava	27	20	29
Trenčín	25	30	39
Nitra	26	24	23
Žilina	38	32	34
Banská Bystrica	37	26	36
Prešov	29	37	45
Košice	50	46	58
Mimorezortné polície	1	2	2
Spolu v SR	290	282	339

Podľa vývoja počtu zaregistrovaných útokov za sledované obdobie⁶² možno konštatovať, že z pohľadu celkových počtov prípadov napadnutia uvedených v tabuľke č. 1 za sledované obdobie dochádzalo v jednotlivých rokoch k miernemu poklesu oproti roku 2002 (326), avšak v roku 2005 bol zaznamenaný nárast. V rámci jednotlivých Krajských riaditeľstiev (ďalej „KR“) PZ bola situácia rozdielna, jednotlivé KR PZ mali stúpajúcu, resp. vyrovnanú bilanciu, trvalý rast bol u KR PZ Bratislava a Trenčín. Permanentný pokles bol len u KR PZ Nitra.

Každý mesiac bolo v sledovanom období v Slovenskej republike zaznamenaných okolo 25 útokov voči policajtom. Najviac útokov bolo registrovaných v pôsobnosti KR PZ v Bratislave, čo zodpovedá bezpečnostnej situácii v hlavnom meste SR. Útoky smerujú predovšetkým voči policajtom poriadkovej polície, najmä policajtom obvodných oddelení

⁶² Obdobie rokov 2003 až 2005

PZ, ale tiež policajtom pohotovostných motorizovaných jednotiek PZ a policajtom pohotovostných policajných útvarov KR PZ.

Väčšinou dochádza k fyzickému útoku na policajtov len vlastnou silou páchatelia, sú však zaznamenané aj prípady použitia strelnej zbrane, resp. použitia rôznych prostriedkov (vidly, tyče, motorové vozidlo). Počas útokov došlo k poraneniam s niekoľkodňovou práceneschopnosťou, ale ani v jednom prípade **nedošlo k usmrteniu policajta**. Vo viacerých prípadoch sa zaznamenali škody na štátnom majetku (poškodenie služobných motorových vozidiel, zariadení služobných miestností, služobnej rovnosaty).

Skúsenosti z policajnej praxe, ako aj poznatky z priebežne uskutočňovanej výskumnej sondy potvrdzujú, že okrem prevažujúcich pozitívnych stránok pri vykonávaní služobných zákrokov existujú problémy aj v používaní donucovacích prostriedkov zo strany policajtov a v nedoceňovaní možného nebezpečenstva. Ukazuje sa, že možnosti skvalitnenia vlastnej ochrany je potrebné hľadať vo výcviku, ako aj v osobnosti každého policajta, v jeho odbornej, psychickej a fyzickej pripravenosti, vo vytváraní vhodných materiálnych, časových a organizačných podmienok pre ich rozvoj.

Riziko a nebezpečenstvo ohrozenia zdravia a života, prípadne škody na majetku súvisiacej s výkonom policajnej profesie sú v súčasnosti objektívne faktory, ktoré musí policajt rešpektovať, resp. sa s nimi vnútorne stotožniť. V tomto zmysle riziko znáša a znášať musí. Ak však spoločnosť, zákony, predpisy a iné normy od policajta vyžadujú dôsledné plnenie jeho funkčných povinností v týchto podmienkach, je na druhej strane žiaduce poskytnúť mu ochranu pred akýmkoľvek formami ohrozenia, násillia a ujmy na zdraví. Táto úloha prináleží predovšetkým jeho zamestnávateľskej organizácii – Ministerstvu vnútra SR. Na tejto skutočnosti nič nemenia ani slová prisahy, ktorými sa policajt zaväzuje, že svoje sily a schopnosti vynaloží na to, aby chránil právo občanov, ich bezpečnosť a verejný poriadok, a to aj s nasadením vlastného života. Nemení na nej nič ani fakt, že je chránený inštitútom verejného činiteľa. Treba zdôrazniť, že jej dôsledná realizácia pozitívne ovplyvní vzťah a motiváciu policajta k plneniu každodenných (na prvý pohľad aj menej závažných) úloh i výkonu profesie ako celku.

Priebežné riešenie daného problému zo strany vedenia PZ je na základe dosiahnutého stupňa poznania stanovené v Rozkaze Ministra vnútra Slovenskej republiky č. 160/2003 z 11. decembra 2003, ako aj vo vyhodnotení plnenia úloh, ktoré boli v oblasti ochrany príslušníka PZ pred násillím v uvedenom rozkaze uložené.

Z doterajšej praxe, resp. analýzy poznatkov je možné vymedziť príčiny násillia páchaného na policajtoch nasledovne:

- neistota policajta pri služobnom zákroku z hľadiska nutnosti a rozsahu použitia donucovacích prostriedkov,
- psychická nepripravenosť policajta na zvládnutie stresovej situácie,
- podcenenie situácie zo strany zakročujúceho policajta,
- málo razantný, resp. neprofesionálny postup vyplývajúci z obavy z následkov nezvládnutia zákroku, t.j. z neodhalenia miery tvrdosti a z neadekvátnosti výberu a použitia donucovacích prostriedkov,

- zodpovedné plnenie služobných úloh zo strany policajta, ktoré sa stáva veľkou prekážkou pre aktívnu činnosť páchatel'ov, hlavne z prostredia organizovaného zločinu,
- prepojenie policajta na podsvetie, ktoré pri neplnení čo len minimálnej požiadavky toto rieši útokom na osobu policajta alebo rodinného príslušníka policajta,
- znevažovanie policajtov v niektorých médiách v súvislosti s požívaním alkoholu jednotlivcami, súčasný stav právneho vedomia spoločnosti, ktoré inklinuje k nerešpektovaniu a porušovaniu zákonov a iných právnych predpisov s následným nerešpektovaním a neuposlúchnutím pokynov a výziev policajta,
- nepriaznivá verejná mienka niektorých sociálnych skupín občanov o polícii.

Okrem uvedených príčin možno uviesť aj také, ako napr. ohrozenie nezainteresovaných občanov pri policajných akciách a zákrokoch, odiozita (spoločenská nepopulárnosť) Policajného zboru a jeho profesijnej činnosti, ktoré nie je dôsledkom žiadnej konfliktnéj situácie, ide o odpor voči policajtom a podobným profesiám ako taký (a priori).

Monitoring verejnosti⁶³ a ďalšie výskumné poznatky (z výskumov dôveryhodnosti policajného zboru vykonávaných v skúmanom období ako aj v roku 2006) naznačili aj niektoré ďalšie potenciálne zdroje verbálneho, príp. aj fyzického násillia na policajtoch:

- pomalosť, ľahostajnosť a nezájum policajtov o oznámený prípad,
- zdĺhavé riešenie prípadov a neinformovanosť občanov o stave riešenia,
- nízka úroveň, resp. organizácia administratívno-správnych činností polície (osobitne evidencia motorových vozidiel, vybavovanie evidenčných čísiel),⁶⁴
- negatívny spôsob správania sa policajtov v kontakte s občanmi – arogancia, nevšímavosť, neochota pomôcť občanovi, keď to najviac potrebuje,
- dvojaký meter na ľudí (na jednej strane prehnaná dôslednosť a prísnosť na „obyčajného“ človeka, na druhej strane benevolencia a zhovievavosť k známym a „mocným“ či mafiánom) a iné zdroje.

Z hľadiska legislatívneho sa uvádzajú viaceré zákony, príp. interné predpisy, ktoré policajtov v prípade násillia určitým spôsobom ochraňujú. Všeobecne právny rámec ochrany obete zastrešuje napr. ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky), hlava II, oddiel 7, ktorý vymedzuje Právo na súdnu a inú ochranu a zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 255/1998 Z. z. o odškodnení (finančnom) osôb (vrátane pozostalých) poškodených násilnými trestnými činmi. Ochranu policajtov ako obetí poskytoval počas výkonu služby aj mimo nej (ak sa stanú obeťou násillia uskutočneného za výkon služobných povinností v postavení verejného činiteľa) zákon č. 140/1961 Zb., §§ 155 a 156 (ďalej „starý Trestný zákon“). Podľa uvedených paragrafov

⁶³ Realizoval ho Odbor vedy a zahraničných stykov A PZ v rámci holandsko-slovenského projektu M A T R A II (v spolupráci s P PZ a jednotlivými KR PZ) v r. 2003 – 2004 formou reprezentatívneho výskumu názorov občanov SR na činnosť polície – čo od nej očakávajú, čo je pre nich v tejto oblasti dôležité, s čím nie sú spokojní a hodnotili prácu samostatných policajtov na úrovni SR i v mieste svojho bydliska.

⁶⁴ FELCAN, M. Charakteristika cestnej dopravy v Slovenskej republike a stratégia jej rozvoja. In: *Bezpečnostní teorie a praxe*, periodikum Policejní akademie České republiky v Praze. - ISSN 1801-8211. - č. 2 (2008), s. 67-76.

policajt požíval trestno-právnu ochranu. Na základe pozmeňujúceho návrhu však Národná rada Slovenskej republiky dňa 24. 4. 2003 schválila novelu Trestného zákona, ktorou bolo s účinnosťou od 1. 9. 2003 **vypustené ustanovenie §156 ods. 3**, čím bola **ochrana verejného činiteľa vrátane policajta pred hrubými urážkami a ohováraním** redukovaná len na občiansko-právnu ochranu osobnosti.

Polícia ako inštitúcia je chránená podľa Zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon, §§ 321 a 322 „Útok na orgán verejnej moci“ a §§ 323 a 324 „Útok na verejného činiteľa“. Ustanovenie § 39b. Zákona o Policajnom zbore ochraňuje policajtov vykonávajúcich operatívno-pátraciu činnosť v zločineckom prostredí, § 40 a § 68 rovnakého zákona umožňuje pred možným násilím a odhalením v kriminálnom prostredí použiť krycie doklady, resp. ochrannú kuklu. Nie je však doriešená ochrana policajta v prípade odhalenia. Existuje ešte rad iných zákonov, riešiacich napr. náhradu škody policajtovi, zastupovanie policajtov (v značne obmedzených prípadoch) pred súdom zo strany Odborového zväzu polície, rozsah a spôsob náhrady škody, ktoré budú predmetom analýzy vo vzťahu k ochrane policajta.

Zo zdôvodnenia potreby a aktuálnosti riešenia ochrany policajta okrem iného vyplýva, že ide o problém, ktorý je potrebné riešiť z viacerých pohľadov (právneho, pedagogického, didaktického, psychologického, kriminologického, sociologického, manažérskeho, technického a pod.). Z uvedených dôvodov, ako aj vzhľadom na logiku výskumného procesu, časové, organizačné, materiálne, personálne podmienky a zloženie riešiteľského tímu sa úloha člení na jednotlivé čiastkové úlohy.

Pre integrovanú vedeckovýskumnú úlohu „**Ochrana policajta**“ a v rámci nej aj pre čiastkovú vedeckovýskumnú úlohu boli stanovené nasledujúce náročné ciele a úlohy.

2.3 Ciele, úlohy a vymedzenie objektu a predmetu skúmania

V záujme skvalitnenia ochrany policajta pri výkone služby je nevyhnutné dôsledne analyzovať relevantné právne normy, skúsenosti z policajnej praxe, konkrétne podmienky, okolnosti a príčiny útokov na policajtov a navrhnúť potrebné opatrenia.

Z uvedeného vyplývajú čiastkové ciele riešenia úlohy:

1. Analyzovať okolnosti a motívy útokov a ohrozovania policajtov alebo páchania škôd na ich majetku.
2. Identifikovať podmienky súvisiace s konfliktogénnymi situáciami a rizikami pri služobnej činnosti policajtov.
3. Navrhnuť opatrenia v oblasti legislatívy na skvalitnenie ochrany policajtov a odstránenie negatívnych následkov použitého násilia.

Na splnenie uvedených cieľov sú v integrovanej vedeckovýskumnej úlohe stanovené nasledujúce úlohy, ktoré sú riešené v určitom rozsahu aj v čiastkovej vedeckovýskumnej úlohe:

1. Analyzovať zákony, právne normy, výsledky predchádzajúcich výskumov, skúsenosti z policajnej praxe vzťahujúce sa na fyzickú ochranu policajta, ochranu jeho osobných údajov, ochranu pred únikom informácií o priebehu a zameraní

služobnej činnosti. Identifikovať a popísať požiadavky na zmeny v legislatívnej oblasti, potrebné na skvalitnenie ochrany policajta.

2. Pre východiskovú a priebežnú orientáciu realizovať analýzu Situačných správ o mimoriadnych udalostiach a niektorých trestných činoch spracovávaných denne Operačným odborom MV SR.⁶⁵ V nej sa zamerať na všetky prípady registrovaných útokov na policajtov, vytvoriť základný výskumný súbor policajtov – obetí násilia a útokov. Analýzu uskutočniť za obdobie od 1.1.2003 do 31.12.2005 (ďalej „sledované obdobie“) z dôvodu zvýšenia jej objektivity, spoľahlivosti a platnosti.
3. Analyzovať informácie v médiách z hľadiska ochrany policajta, jeho dobrého mena a povesti, identifikovať nepravdivé a pravdu skresľujúce údaje, ako aj informácie, ktoré ochranu policajtov zvyšujú.

Objektom výskumu je policajt ako reálny alebo potencionálny cieľ fyzického a psychického násilia páchatel'ov trestnej činnosti.

Predmetom výskumu sú registrované útoky na policajtov z pohľadu služobného zaradenia, druhu služby, služobnej činnosti, povahy napadnutia, počtu zranených policajtov a druhu zranenia, doby, miesta a času napadnutia.

Z uvedených úloh sa **v rámci čiastkovej vedeckovýskumnej úlohy rieši predovšetkým úloha číslo 2.**

2.4 Hypotézy a ich overenie

Na základe doterajších poznatkov a skúseností z policajnej praxe sa vychádza v integrovanej vedeckovýskumnej úlohe „Ochrana policajta“ aj v čiastkovej vedeckovýskumnej úlohe z nasledujúcich hypotéz:

1. Fyzické a psychické (verbálne, vyhrážanie, a pod.) násilie zo strany delikventov a páchatel'ov trestnej činnosti postupne narastá a je zamerané predovšetkým voči policajtom prvého kontaktu, najmä policajtom služby poriadkovej a služby dopravnej polície, sporadicky voči príslušníkom mimorezortných polícií. Najčastejšie je táto trestná činnosť páchaná na verejných priestranstvách, komunikáciách, v spoločenských a reštauračných zariadeniach
2. K útokom na policajtov dochádza najčastejšie v dobe výkonu služby pri priamych zákrokoch voči páchatel'om priestupkov, či trestných činov. Zo strany policajtov je účinnosť zákrokov podmienená úrovňou pripravenosti policajtov úspešná, problémy sa objavujú pri používaní donucovacích prostriedkov a v недоceňovaní možného rizika. Prejavuje sa to aj v zraneniach policajtov spojených s práceneschopnosťou policajtov, ale aj v zraneniach páchatel'ov vyžadujúcich si liečenie. V uvedených prípadoch zanecháva útok okrem fyzických aj nežiaduce psychické následky, najmä v psychických stavoch policajtov.
3. Skvalitnenie ochrany policajta v legislatívnej oblasti vyžaduje iniciovať zmeny v Trestnom zákone, kde vystupuje ako jedna zo strán policajt (§ 321, 322 „útok na orgán verejnej moci“ a § 323, 324 „útok na verejného činiteľa“). Ďalej je žiaduce

⁶⁵ V súčasnosti Ústredné operačné stredisko Prezídia Policajného zboru.

formou interného predpisu riešiť poskytovanie právneho zastupovania policajta ako fyzickej osoby pred súdom v trestnom konaní, ako aj v občiansko-právnom konaní v prípadoch vzťahujúcich sa na výkon služby a pre výkon služby. Absentuje aj interná právna úprava nadriadeného, resp. organizácie, ktorá by zabezpečila fyzickú ochranu policajta pred už hroziacim nebezpečenstvom zo strany kriminálneho prostredia, ktorý vyplýva z výkonu služby.

4. V policajnej praxi na základných útvaroch PZ a vo výcviku v rámci základného policajného vzdelávania sa nedostatočne uplatňujú skúsenosti zo služobných zákrokov (úspešných aj neúspešných) a útokov na policajtov vo výkone služby a pre výkon služby a zavádzajú prvky psychologickéj prípravy do výcvikového procesu.
5. Páchateľmi útokov na policajtov sú prevažne muži do 35 rokov, výrazne sa na nich podieľajú občania so základným vzdelaním, zastúpenie stredoškolákov a vysokoškolsky vzdelaných ľudí je nízke. Výraznejšie zastúpenie majú aj nezamestnaní a z hľadiska trestnej minulosti páchateľov prevažujú prvopáchatelia.

V čiastkovej vedeckovýskumnej úlohe vychádzame predovšetkým z hypotéz č. 1., 2. a 5, ktoré sa týkajú skúmanej problematiky.

2.5 Metódy a techniky výskumu

Na získanie údajov potrebných na splnenie stanovených cieľov a overenie výskumných hypotéz **sa využívali pri čiastkovej vedeckovýskumnej úlohe** nasledujúce metódy a techniky:

1. Analýza „Situačných správ o mimoriadnych udalostiach a niektorých trestných činoch“, spracovávaných Operačným odborom MV SR.
2. Komparácia podkladov z evidenčno-štatistického systému kriminality za sledované obdobie, t.j. od 1.1.2003 do 31.12. 2005.
3. Výskumný súbor tvoria všetci policajti, ktorí sa podľa situačných správ Operačného odboru MV SR stali alebo stanú v priebehu riešenia úlohy cieľom útoku a fyzického násillia. Z hľadiska poznatkov súčasnej dynamiky vývoja útokov na policajtov (okolo 25 prípadov za mesiac) sa odhaduje, že od roku 2000 do konca roku 2006 to bude viac ako 2000 prípadov. Vzhľadom na časové, organizačné a personálne podmienky je predpokladaný empirický výskum orientovaný na časť uvedených prípadov.
4. Pre štatistické spracovanie výskumných údajov bol použitý program IBM SPSS Statistics.

2.6 Registrované útoky na policajtov

Analýzou, posúdením a vyhodnotením jednotlivých prípadov napadnutia policajtov na základe dostupných údajov v situačných správach o mimoriadnych udalostiach a niektorých trestných činoch boli hodnotené a posudzované jednotlivé oblasti súvisiace s charakterom a povahou činu, t.j. z pohľadu policajta (predovšetkým služobné zaradenie, druh služby, služobná činnosť pri napadnutí, použitie donucovacích prostriedkov, druh zranenia policajta, miesto výkonu služby), z pohľadu páchateľa (vek, pohlavie, kriminálna minulosť, použitie zbrane alebo iných prostriedkov pri útoku na policajta) ako i ďalšie skutočnosti: obdobie napadnutia, povaha napadnutia, miesto napadnutia, čas, deň, mesiac napadnutia.

2.6.1 Registrované útoky podľa okresných riaditeľstiev PZ

Slovenská republika (ďalej „SR“) je administratívne (z územno-správneho hľadiska) členená na 8 krajov a 79 okresov. V rámci organizačnej štruktúry MV SR však členenie jednotlivých štrukturálnych prvkov PZ predstavuje **8** krajských riaditeľstiev, **41** okresných riaditeľstiev (od 1.6.2006 sa počet okresných riaditeľstiev PZ zvýšil o 3 okresné riaditeľstvá PZ na 44. Pribudli Bratislava-okolie – so sídlom v Pezinku a podeň patria aj okresy Senec a Malacky, okres Stará Ľubovňa - pôvodne začlenený pod Poprad a okres Svidník, pričom pod niektoré okresné riaditeľstvá územne patria viaceré okresy podľa administratívneho členenia) a **221** obvodných oddelení PZ.

Tabuľka 2-2 Prehľad ukazovateľov po krajoch za roky 2003 až 2005

Kraj ⁶⁶	Počet adm. okr	Počet OO PZ	Počet obcí	Počet prípad.	Počet obyvateľ.	Počet príp. na OOPZ	Počet obcí na OOPZ	Počet obyv. na OOPZ	Počet obyv. na prípad
Bratislavský	8	25	87	106	616 871	4,24	3,48	24 675	5 820
Trnavský	7	24	249	39	547 173	1,63	10,38	22 799	14 030
Trenčiansky	9	22	275	50	608 990	2,27	12,50	27 681	12 180
Nitriansky	7	26	345	44	718 358	1,69	13,27	27 629	16 326
Žilinský kraj	11	25	313	45	682 983	1,80	12,52	27 319	15 177
Banskobystrický	13	25	513	45	664 072	1,80	20,52	26 523	14 757
Prešovský	13	36	663	69	763 911	1,92	18,42	21 220	11 071
Košický	11	38	459	90	753 849	2,37	12,10	19 838	8 376
CELKOM	79	221	2904	488	5 356 207	2,208	13,14	24 236	10 976

Z hľadiska hodnotenia úrovne páchania trestnej činnosti na príslušníkoch Policajného zboru pri výkone služby alebo v súvislosti s výkonom služby nie je možné hodnotiť plošne úroveň páchania trestnej činnosti, ale je potrebné diferencovať jednotlivé regióny v rámci

⁶⁶ V tabuľke sú údaje súvisiace s útokmi na policajtov po jednotlivých regiónoch, ktoré bližšie špecifikujú hodnotené oblasti z hľadiska počtu prípadov na jedno OO PZ, počet obcí a obyvateľov pripadajúcich na OO PZ, počet obyvateľov na prípad.

krajov, resp. aj v rámci jednotlivých okresov – územia spadajúce do kompetencií jednotlivých Okresných riaditeľstiev Policajného zboru. Údaje o počtoch prípadov napadnutia policajtov po jednotlivých krajoch a okresných riaditeľstvách je v grafickej podobe v prílohe č. 1 .

Po vykonanej analýze jednotlivých správ o mimoriadnych udalostiach a spracovaní podkladov k jednotlivým parametrom skúmanej problematiky boli podľa výsledkov matematických prepočtov porovnané jednotlivé kraje a okresy z hľadiska počtu prípadov trestných činov a boli posúdené jednotlivé Obvodné oddelenia PZ (ďalej „OO PZ“), v ktorých dochádzalo k najväčšiemu počtu prípadov napadnutia ako aj tie, v pôsobnosti ktorých trestná činnosť páchaná nebola.

Na základe výsledkov boli podľa štatistických údajov vyhodnotené jednotlivé OO PZ, kde nedošlo za sledované obdobie k prípadom trestnej činnosti páchanej na príslušníkoch PZ, ich majetku a ich rodinných príslušníkoch. Podrobný prehľad v prílohe č. 3 „Prehľad obvodných oddelení PZ po krajoch a okresoch, v ktorých nedošlo k napadnutiu policajta“.

Tabuľka 2-3 Prehľad prípadov napadnutia policajtov podľa počtu a okresov

Počet napadnutí	Celkový počet prípadov	Počet OR PZ	Okres/počet napadnutí
nad 30	67	2	Bratislava II - 31 , Bratislava I - 36 ,
21 až 30	27	1	Prievidza - 27 ,
16 až 20	91	5	Trnava - 16, Humenné - 17, Trenčín - 18, BA V - 20, Košice II - 20,
11 až 15	139	11	Nitra -11, N. Zámky -11, Rim. Sobota -11, Rožňava - 11, Trebišov - 12, Levice -13, Michalovce -13, Bardejov -13, Košice I - 14, Prešov - 15, Poprad - 15,
6 až 10	138	16	Komárno - 6, Čadca - 6, Žiar n. Hronom - 6, L. Mikuláš - 7, Bratislava IV - 9, D. Streda - 9, Žilina - 9, D. Kubín - 9, Martin - 9, Zvolen - 9, Vranov n. Topľou - 9, Bratislava III - 10, Senica - 10, Brezno - 10, Košice okolie - 10, Sp. Nová Ves - 10,
do 5	26	6	Topoľčany – 3, Galanta - 4, Lučenec - 4, B. Bystrica - 5, Pov. Bystrica - 5, Ružomberok - 5,

Z hľadiska počtu prípadov napadnutia policajtov je najviac okresov – **16** - s počtom napadnutí **od 6 do 10** prípadov (celkom **138** prípadov) a **11** okresov s počtom napadnutí **od 11 do 15** (celkom 139 prípadov). S počtom od 16 do 20 prípadov je 5 okresov (celkom 91 prípadov). Ostatné okresy majú nižší počet prípadov – 16 okresov s počtom do 5 napadnutí (celkom 26 prípadov) a **3** okresy s vyšším počtom – jeden s **27** prípadmi (Prievidza), jeden s **31** prípadmi (Bratislava II) a jeden s **36** prípadmi (Bratislava I).

Podrobne uvedené v prílohe č. 2 „Prehľad ukazovateľov po okresných riaditeľstvách za roky 2003 až 2005“.

Z celkového počtu prípadov napadnutia policajta podľa operačných hlásení⁶⁷ (488) za hodnotené obdobie je priemerná hodnota **2 395** prípadu na **OO PZ**. Z celkového počtu 41 OR PZ je nad touto hranicou 14 OR PZ – po 3 v Bratislavskom kraji (Bratislava I, Bratislava II, Bratislava V) a Košickom kraji (Košice I, Košice II, Rožňava), po 2 v Žilinskom kraji (Dolný Kubín, Lipt. Mikuláš) a Prešovskom kraji (Humenné, Varanov nad Topľou) a po 1 v Trnavskom kraji (Dunajská Streda), Trenčianskom kraji (Prievidza) a Banskobystrickom kraji (Brezno). Nad celoštátnym priemerom však môžu byť niektoré OO PZ z okresov, ktoré tento priemer neprekračujú.

Z regionálneho hľadiska ide o dve oblasti vo veľkomestách s vysokou koncentráciou obyvateľstva (Bratislava: 23 500 až 43 500 obyvateľov, Košice 28 500 až 32 300 obyvateľov), kde je prítomných veľa občanov z iných regiónov SR alebo cudzincov, ktorí v mestách dočasne alebo dlhodobo pracujú, resp. študujú a nemajú tu trvalé bydlisko ako aj veľa turistov - domácich aj zahraničných. K prípadom napadnutia dochádza aj preto, že v týchto aglomeráciách sa prejavuje aj vysoká anonymita ľudí alebo sa vytvárajú záujmovo, sociálne alebo národnostne prepojené skupiny ľudí, ktoré pôsobia v týchto mestách – mestských častiach a regiónoch dlhodobo alebo príležitostne.

Špecifické sú v rámci SR niektoré regionálne oblasti, v ktorých bol zaznamenaný vyšší počet napadnutí – v juhozápadnej časti SR je to okres Dunajská Streda, kde je priemer 2,25. Tento okres priamo susedí a má spoločné hranice s Bratislavskými okresmi Bratislava II a Bratislava V.

V Trenčianskom kraji je s vyšším počtom prípadov okres Prievidza (administratívne okresy Prievidza a Partizánske), v Nitrianskom kraji je to okres Levice – **2,6** prípadu na OO PZ.

Vo východnej časti SR - v Prešovskom kraji je to severovýchodná časť územia SR, hraničiaci s Poľskom a Ukrajinou, v okresoch Vranov nad Topľou - 3,00 prípadu a Humenné – 3,4 prípadu (administratívne okresy Humenné, Medzilaborce, Snina).

Tieto regióny sú špecifické sociálnymi podmienkami vyjadrenými aj vysokou mierou nezamestnanosti vyplývajúcou z nedostatku stálych pracovných príležitostí v priemysle a poľnohospodárstve (na severe sú to prevažne agrárne oblasti bez priemyselnej výroby alebo v niektorých regiónoch išla priemyselná aj poľnohospodárska výroba do útlmu, resp. neprosperovala a podniky šli do konkurzu). Ich geografická poloha a možnosť pohraničného styku s obyvateľmi Poľskej republiky a Ukrajiny, ktorých v pohraničí tiež trápi vysoká miera nezamestnanosti, má vplyv na nárast nelegálnej migrácie a pašovanie tovarov.

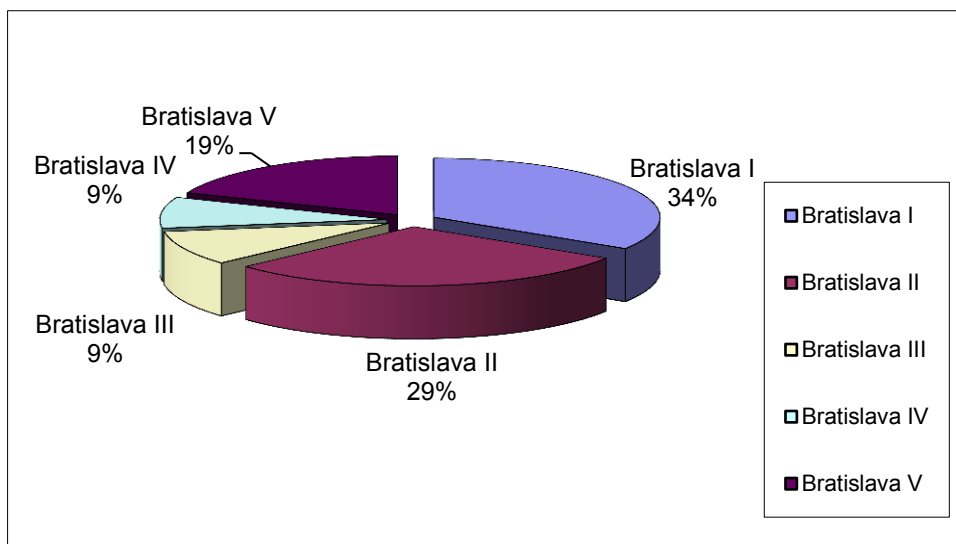
V 30 OR PZ bolo **67** OO PZ, kde nedošlo k napadnutiu príslušníkov PZ, čo predstavuje **30,32 %** z celkového počtu 221 OO PZ v rámci 41 OR PZ.

⁶⁷ Za sledované obdobie rokov 2003 až 2005 boli formou operačných hlásení evidované prípady napadnutia príslušníkov PZ, ktoré boli spracované ako podklady do štatistického programu. V hláseniach je ako prípad riešené napadnutie hliadky PZ alebo osoby – príslušníka PZ. Celkový počet napadnutých osôb je teda vyšší ako počet prípadov, lebo v hliadke bol v jednotlivých prípadoch napadnutý jeden člen alebo viacerí.

2.6.2 Percentuálny prehľad podľa počtu prípadov za jednotlivé okresy v krajoch

2.6.2.1 Bratislavský kraj

Graf 2-1 Prehľad prípadov napadnutia policajtov podľa počtu a okresov

V Bratislavskom kraji je najvyššia kriminalita u OR PZ Bratislava I – (Staré mesto) čo je centrum veľkomesta s vysokým počtom reštauračných zariadení, zábavných podnikov a spoločenských inštitúcií. Taktiež je oblasťou, kde sa sústreďuje veľa študentov vysokých a stredných škôl, zahraničných návštevníkov zameraných na pochybnú zábavnú turistiku, množstvo dílerov, ľudí v hmotnej núdzi a pod.⁶⁸

Druhým v poradí je OR PZ Bratislava II (Podunajské Biskupice, Ružinov, Vrakuňa) – kde je špecifická zástavba a vysoký počet veľkoobchodov. Je to aj oblasť sústreďovania bezdomovcov, ľudí v hmotnej núdzi, drogovu závislých, skupín mladistvých.

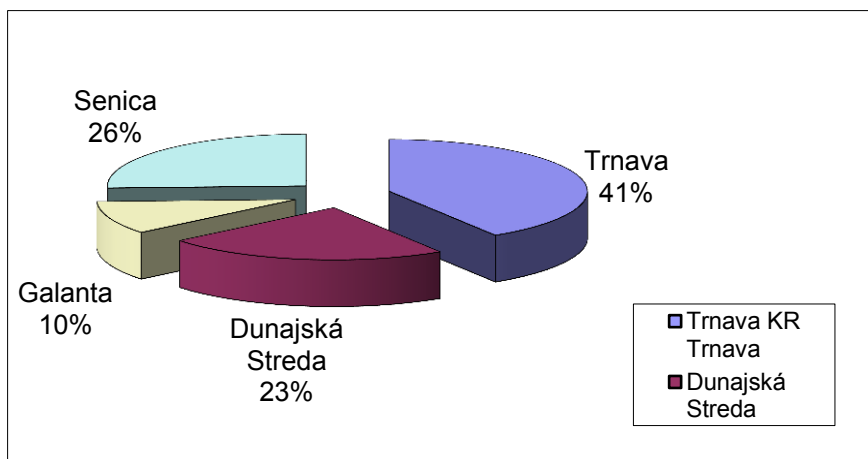
Ďalej je to Bratislava V – (Petržalka, Čuňovo, Jarovce, Rusovce) oblasť v jednej časti s vysokou koncentráciou obyvateľstva, študentov vysokých škôl – aj zahraničných, rôznych záujmových skupín. Taktiež je to lokalita, kde je niekoľko obchodných komplexov, ale je to aj oblasť rekreačná a športová, s veľkým množstvom rôznych podujatí predovšetkým v letnom období.

Je to aj prístupová cesta do strediska vodných športov v Čuňove a Gabčíkove a trasa pre cyklistov a korčuliarov. V letnom období je to oblasť konania rockových skupín a country koncertov v prírode.

⁶⁸ Dňa 28. 1. 2005 na hliadku PMJ KR PZ BA zaútočil študent gymnázia Patrik V., nar. 31. 10. 1983, bytom Bratislava, hliadka zakročovala pri výtržnostiach Patrika V.

2.6.2.2 Trnavský kraj

Graf 2-2 Prehľad podielu OR PZ v rámci Trnavského kraja

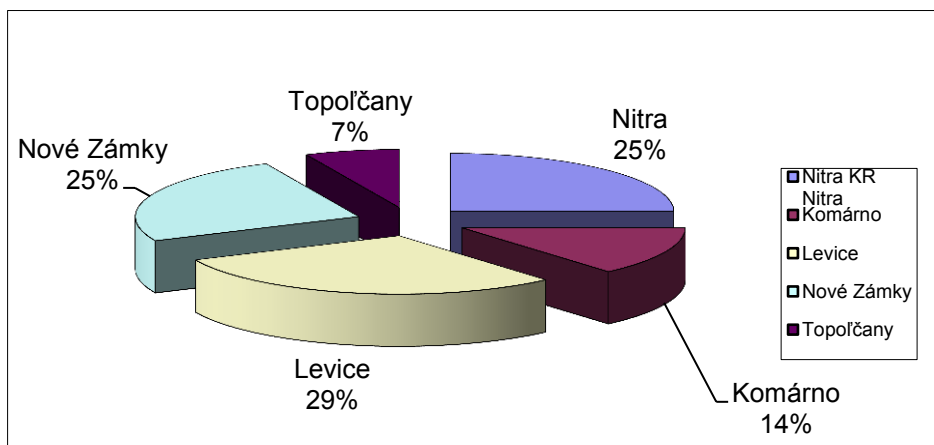
V Trnavskom kraji je najväčší počet prípadov v krajskom meste – Trnave. Je centrom spoločenského života, sídlia tam rôzne vysoké školy a je tam vyššia koncentrácia mladých ľudí, s čím súvisia aj rôzne spoločenské aktivity. Je aj priemyselnou oblasťou, v ktorej pracuje väčšie množstvo dochádzajúcich robotníkov z iných krajov.

Podľa počtu prípadov napadnutia v OR PZ Trnava predstavuje počet registrovaných prípadov 41 % z celkového počtu prípadov v rámci kraja. Druhým v poradí je OR PZ Senica s podielom 26 %, za ním nasleduje OR PZ Dunajská Streda s 23 %. Najnižší počet prípadov je registrovaných v rámci OR PZ Galanta, 10% z celkového počtu prípadov.

2.6.2.3 Nitriansky kraj

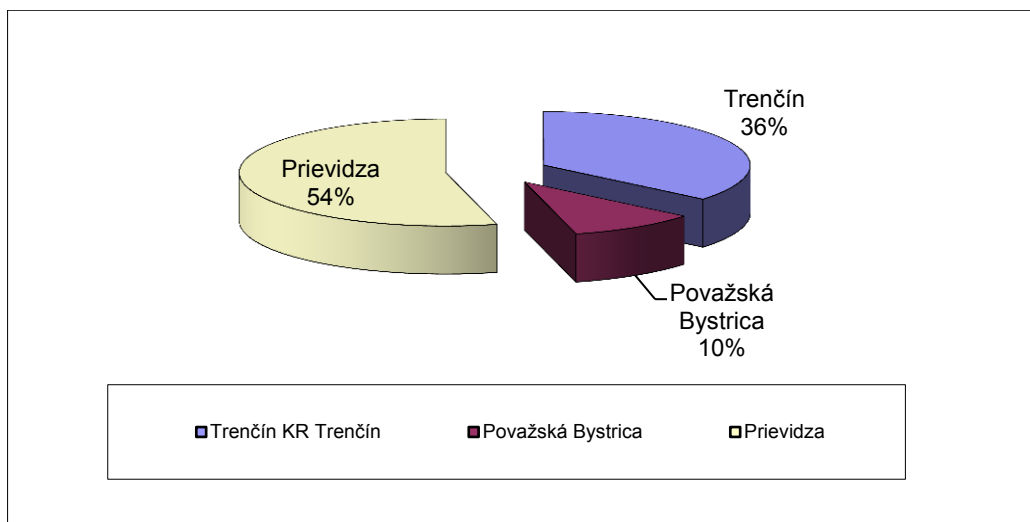
V Nitrianskom kraji je celkom 5 OR PZ, percentuálne najvyšší počet prípadov bol registrovaný v OR PZ Levice – 29 % z celkového počtu prípadov v rámci kraja, na rovnakej úrovni sú OR PZ Nitra a Nové Zámky, ktoré majú po 25 % prípadov z celkového počtu. Podstatne nižší počet prípadov – 14 % je u OR PZ Komárno a najnižší počet prípadov má registrované OR PZ Topoľčany – len 7 %, ktoré je aj okresným riaditeľstvom PZ s najmenším počtom prípadov v rámci Slovenskej republiky.

Graf 2-3 Prehľad podielu OR PZ v rámci Nitrianskeho kraja

2.6.2.4 Trenčiansky kraj

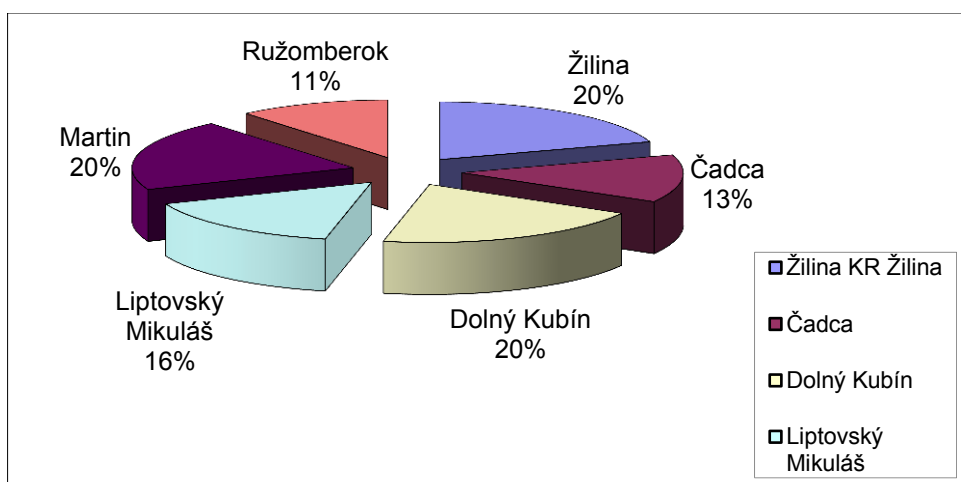
Graf 2- 2-4 Prehľad podielu OR PZ v rámci Trenčianskeho kraja

Trenčiansky kraj má najmenší počet OR PZ - 3, pričom dva z nich patria v rámci Slovenskej republiky medzi OR PZ s vysokým počtom prípadov napadnutia. V rámci kraja má OR PZ Prievdza 54 % podiel na celkovom počte.⁶⁹

2.6.2.5 Žilinský kraj

Graf 2-5 Prehľad podielu OR PZ v rámci Žilinského kraja

Všetky OR PZ v rámci kraja majú percentuálny podiel na prípadoch napadnutia nad 10 % z celkového počtu prípadov v kraji. Čo do počtu majú rovnaký 20 % podiel OR PZ Žilina, Martin a Dolný Kubín. Žilina je veľké mesto a súčasne je priemyselnou zónou v oblasti,

⁶⁹ 20. 3. 2004 o 6.30 h. Jozef K., nar. 1. 12. 1982, bytom Handlová, zaútočil pri výtržnosti vo vlastnom byte na hliadku OO PZ Prievdza nožom, boli použité donucovacie prostriedky.

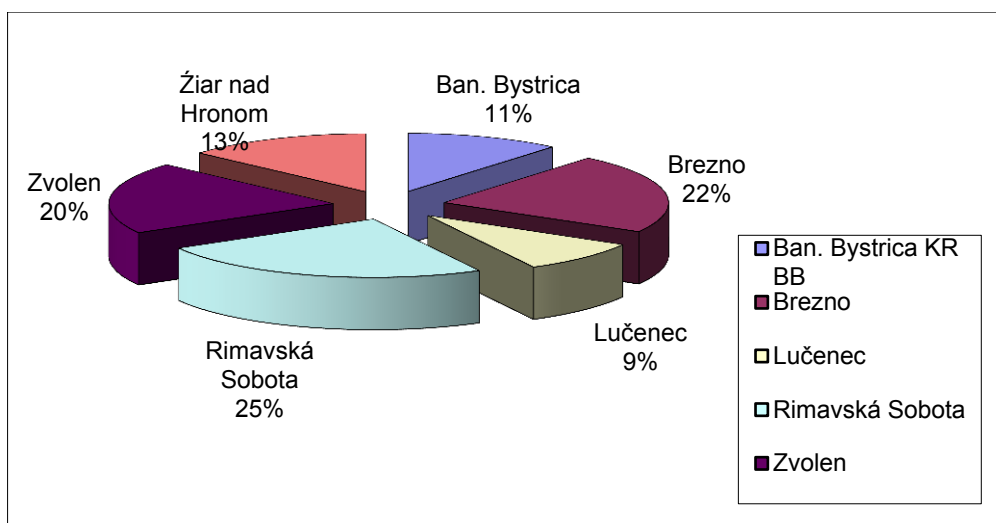
ktorá zamestnáva obyvateľstvo z okolitých regiónov. Tie patria medzi okresy s vysokým počtom nezamestnaných a nízkym sociálnym zabezpečením, čo je jedným z dôsledkov a príčin pomerne vysokej úrovne kriminality.⁷⁰

Ostatné OR PZ majú nižší počet prípadov napadnutia, z hľadiska percentuálneho podielu nasleduje OR PZ Liptovský Mikuláš – 16 %, Čadca 13 % a najmenej má v rámci kraja OR PZ Ružomberok – 11% z celkového počtu prípadov.

2.6.2.6 Banskobystrický kraj

V banskobystrickom kraji je celkom 6 OR PZ, ktoré majú rôzny percentuálny podiel na počte prípadov. Najväčší percentuálny podiel má OR PZ Rimavská sobota – 25 %, potom nasleduje OR PZ Brezno, 22%, OR PZ Zvolen 20%. Ostatné OR PZ majú pod 20% - Žiar nad Hronom 13 %, Banská Bystrica 11% a Lučenec 9 %. Kraj sa z hľadiska počtu prípadov rámci Slovenskej republiky nachádza v druhej polovici. Teritórium kraja je prevažne hornaté, s malou koncentráciou priemyselných zón a taktiež sa vyznačuje horšími sociálnymi podmienkami pre obyvateľstvo a vysokou mierou nezamestnanosti (tri okresy nad 20% Rimavská Sobota 28,45 %, Revúca 26,85 % a Veľký Krtíš 21,59 %).⁷¹

Graf 2-6 Prehľad podielu OR PZ v rámci Banskobystrického kraja

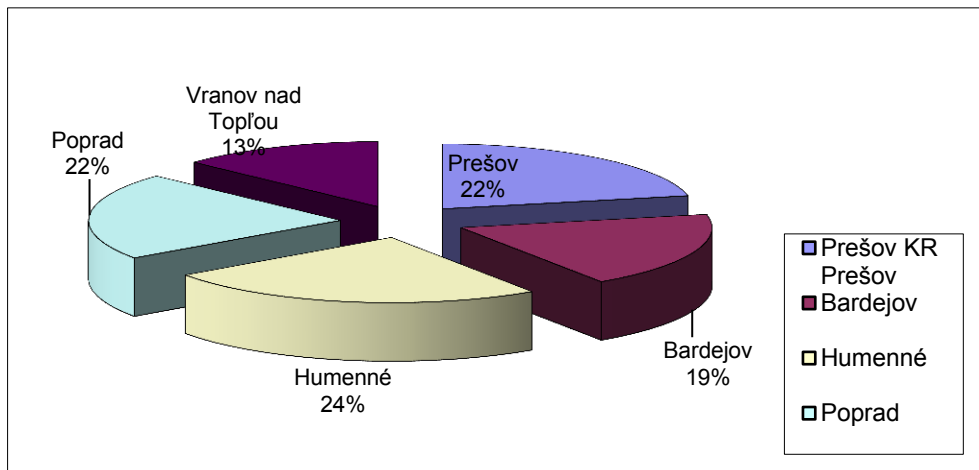

⁷⁰ Dňa 28. 12. 2003 o 18.50 h na hliadku OO PZ Martin – východ zaútočila nezamestnaná Martina V., nar. 25. 6. 1983, bytom Martin a spolupáchateľ z N. Zélandu pri zákroku v reštaurácii.

⁷¹ Dňa 12. 1. 2005 o 23. 10 h na hliadku OO PZ Rimavská Sobota zaútočil Roman S., nar. 5. 12. 1976, nezamestnaný, bytom Rimavská Sobota pri výtržnosti v bare, 1 policajt bol zranený s dobou liečenia a PN nad 7 dní.

2.6.2.7 Prešovský kraj

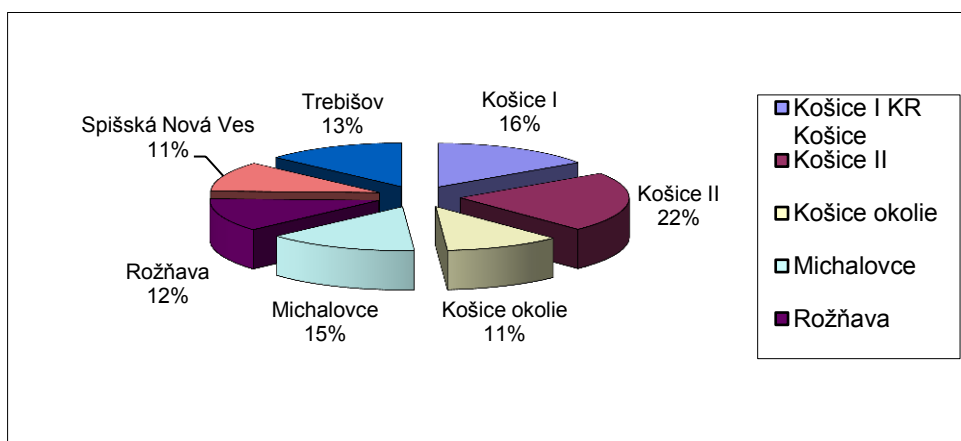
Graf 2-7 Prehľad podielu OR PZ v rámci Prešovského kraja

Prešovský kraj pokrýva severovýchodnú časť teritória štátu a vyznačuje sa oblasťami prevažne agrárneho charakteru, priemysel je sústredený len do určitých oblastí, čo podmieňuje migráciu obyvateľstva. Taktiež zloženie obyvateľstva, tvrdšie klimatické podmienky a oblasti s vysokou úrovňou nezamestnanosti tvoria sociálne prostredie odrážajúce sa v úrovni kriminality voči policajtom. Napriek tomu v počte prípadov na OR PZ je medzi kraji na štvrtom, mieste. Najnižší percentuálny podiel na počte prípadov má v rámci kraja OR PZ Vranov nad Topľou – 13 %, potom nasleduje OR PZ Bardejov 19 %, po 22 % je u OR PZ Prešov a Poprad a najvyšší podiel má OR PZ Humenné – 24 % z celkového počtu prípadov v rámci kraja.

2.6.2.8 Košický kraj

Graf 2-8 Prehľad podielu OR PZ v rámci Košického kraja

V Košickom kraji je celkom 7 OR PZ, pričom sú všetky s počtom prípadov nad 10 v rámci Slovenskej republiky. Percentuálny podiel jednotlivých OR PZ v rámci kraja je pomerne vyrovnaný, OR PZ Košice - okolie a Spišská Nová Ves majú po 11 %, OR PZ Rožňava 12 %, OR PZ Trebišov 13 %, OR PZ Michalovce 14 %. Košické mestské OR PZ majú vyšší podiel:

Košice I 16 % a najvyšší majú Košice II 23 %. Toto OR PZ je na štvrtom mieste v celoslovenskom rebríčku OR PZ s najvyšším počtom prípadov.

Vysoká úroveň počtu prípadov je podmienená regionálnymi podmienkami – susedstvo s Ukrajinou a Maďarskom, ekonomickými podmienkami, kedy ide prevažne o agrárnu oblasť, s priemyslom situovaným do jedného regiónu. Taktiež sociálna situácia obyvateľstva v oblasti je zložitá, ovplyvnená vysokou mierou nezamestnanosti, dva okresy majú dlhodobu mieru nezamestnanosti nad 20 % (Trebišov 22,12 % a Rožňava 21,86 %).

Na dokreslenie celkovej situácie je ďalej uvedený prehľad počtu prípadov pripadajúcich na jedno OO PZ v rámci jednotlivých krajov, čo korešponduje s charakteristikou vyššie uvedenej situácie v jednotlivých krajoch.

2.6.2.9 Počet prípadov pripadajúcich na OO PZ v kraji

Tabuľka 2-4 Počet prípadov pripadajúcich na OO PZ v kraji

Kraj	Počet prípadov
Bratislavský kraj	4,24
Trnavský kraj	1,63
Trenčiansky kraj	2,27
Nitriansky kraj	1,69
Žilinský kraj	1,8
Banskobystrický kraj	1,8
Prešovský kraj	1,92
Košický kraj	2,37

2.6.3 Služobné zaradenie a druh služby napadnutých policajtov

Z hľadiska druhu služby boli napadnutí predovšetkým príslušníci služby **poriadkovej polície** (ďalej PP) slúžiaci na OO PZ a u PMJ - v **452 prípadoch** (z celkového počtu 488 prípadov napadnutia podľa operačných hlásení), príslušníci služby dopravnej polície (ďalej „DP“) – 18 prípadov, služby hraničnej a cudzineckej polície (ďalej „HCP“) – 2 prípady, služby justičnej a kriminálnej polície (ďalej „JP a KP“) – 9 prípadov a iný druh služby - 7 prípadov. To **potvrďuje aj hypotézu** ohľadom najväčšieho počtu prípadov napadnutia podľa druhu služby, že **príslušníci služby poriadkovej polície sú najčastejšie objektom napadnutia** zo strany delikventov vzhľadom na povahu služobnej činnosti a na najčastejší kontakt s obyvateľstvom v súvislosti s výkonom služobných činností.

Podľa počtu prípadov napadnutia pripadajúcich na jedno okresné riaditeľstvo, najväčší počet prípadov (t. j. v rozmedzí nad 20 prípadov) bol registrovaný u 4 OR PZ: tri OR PZ v podriadenosti Krajského riaditeľstva PZ Bratislava (Bratislava I – 36 prípadov, Bratislava II – 31 prípadov, Bratislava V – 20 prípadov) a u OR PZ Prievidza – 27 prípadov, ktoré je v podriadenosti Krajského riaditeľstva PZ Trenčín). U 18 OR PZ bol zaznamenaný počet prípadov v rozmedzí od 10 do 19 (Bratislava III, Trnava, Trenčín, Levice, Nové Zámky, Brezno, Rimavská Sobota, Prešov, Bardejov, Humenné, Poprad, Košice I, Košice II, Košice okolie, Michalovce, Rožňava, Spišská Nová Ves, Trebišov). U ostatných 19 OR PZ bol

počet prípadov v rozmedzí od 3 do 9 prípadov. **Najmenší počet** bol v okresoch: Galanta, Komárno, Topoľčany – po 3, Považská Bystrica, Lučenec – po 4, Ružomberok, Žiar nad Hronom – po 5.

Podľa počtu prípadov pripadajúcich na okresné riaditeľstvo Policajného zboru je štatisticky Žilinský kraj ako jediný z krajov, kde nebolo ani jedno OR PZ s počtom prípadov nad 10 prípadov. V Košickom kraji mali všetky OR PZ 10 a viac prípadov. V Prešovskom kraji mali okrem OR PZ Vranov nad Topľou (7 prípadov) taktiež viac ako 10 prípadov. V Trnavskom kraji bolo len jedno OR PZ s počtom nad 10 prípadov (Trnava – 14).

Prípady napadnutia príslušníkov služby dopravnej polície boli registrované u ODI PZ: Bratislava I – 2, Galanta – 1, Nitra – 1, Komárno – 3, Žilina – 1, Žiar Nad Hronom – 1, Prešov – 1, Bardejov – 1, Vranov nad Topľou – 2, Košice I - 2, Košice II – 3, celkom **18** prípadov. K prípadom napadnutia došlo predovšetkým na komunikáciách pri kontrolách motorových vozidiel, čo je **potvrďuje hypotézu** o prípadoch napadnutia u policajtov prvého kontaktu pri výkone priamych zákrokov alebo služobných činností.

Služobné zaradenie

Najväčší počet napadnutých policajtov v rámci jednotlivých prípadov napadnutia policajtov je registrovaných na OO PZ – celkom **683** napadnutých policajtov, čo predstavuje **83,1 %** všetkých napadnutých policajtov.⁷² Druhými v poradí s najväčším počtom napadnutí - 7,2 % sú príslušníci PMJ⁷³ a potom nasleduje služba DP s 3,8 %⁷⁴. Ostatné zložky predstavujú dohromady 5,9 % (od 1,6 po 0,2 %) z celkového počtu napadnutých policajtov.

Tabuľka 2-5 Prehľad počtov napadnutých policajtov podľa služobného zaradenia

Služobné zaradenie	Počet napadnutých	% z celkového počtu
OO PZ	683	83,1
PMJ OPP KR PZ	59	7,2
ODI PZ, KDI PZ	31	3,8
OR PZ	13	1,6
ÚJKP OR PZ	13	1,6
OSK KR PZ	11	1,3
OHK PZ	3	0,4
OHS OR PZ Oddelenie hlásnej služby	3	0,4
KR PZ	2	0,2
OJP KR PZ	2	0,2
P PZ	2	0,2

Prevaha napadnutí príslušníkov **služby poriadkovej polície** – t.j. príslušníkov PZ vykonávajúcich službu na OO PZ a príslušníkov PMJ priamo súvisí s náplňou práce a výkonom policajných činností, ktoré tieto útvary denne vykonávajú a sú najčastejšie

⁷² Dňa 3. 8. 2004 o 3.00 h zaútočil na hliadku OO PZ Malacký Marek B., nar. 16. 7. 1979, bytom Lakšárska Nová Ves pri prenasledovaní po lúpeži, 1 policajt bol zranený s dobou liečenia 14 dní.

⁷³ Dňa 29. 10. 2004 o 6.10 h zaútočil vozidlom na člena hliadky PMJ OPP KR PZ BA Lukáš T, nar. 4. 5. 1984, bytom Šaštíň, nezamestnaný, trestaný, pri zastavovaní vozidla.

⁷⁴ Dňa 30. 4. 2005 o 22.30 h zaútočil vozidlom na hliadku ODI OR PZ Žilina Igor D, nar. 24. 8. 1981, bytom Žilina, nezamestnaný, pri zastavovaní jeho vozidla.

a v najväčšom rozsahu v priamom styku s občanmi. Tieto skutočnosti sú **potvrdením hypotéz**.

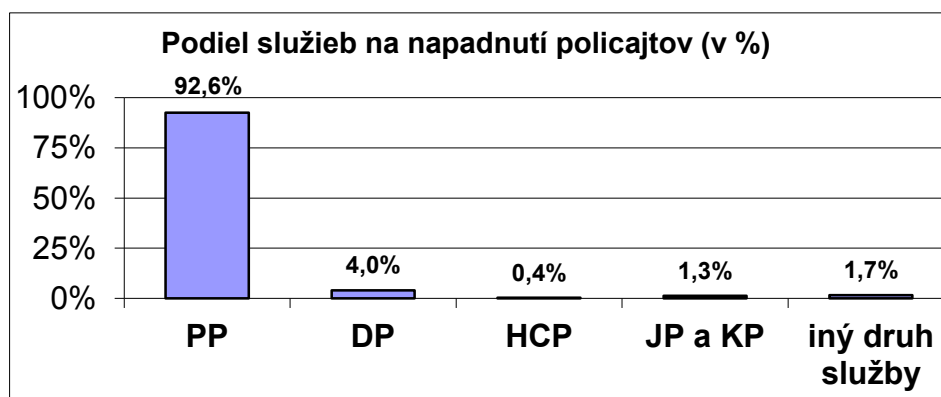
Oni tvoria najpočetnejšiu časť príslušníkov Policajného zboru a riešia dennú agendu a činnosti vyplývajúce z úloh a poslania Policajného zboru v oblasti ochrany osôb, majetku, bezpečnosti a dodržiavania verejného poriadku.

Druh služby

Najviac napadnutých policajtov – **759**, čo predstavuje **92,6%** z celkového počtu napadnutých, bolo zaznamenaných u poriadkovej polície - PP, 33 policajtov - 4,0 % u služby dopravnej polície - DP a 11 policajtov (1,3 %) u justičnej a kriminálnej polície - JP a KP .

Ostatné druhy služby (19 napadnutých policajtov) sa podieľajú 2,1 % z celkového počtu.

Graf 2-9 Prehľad podielu OR PZ v rámci Košického kraja

Príslušníci služby **poriadkovej polície** slúžiaci na OO PZ, oddeleniach OR PZ a vykonávajúcich službu u PMJ tvoria **prevažnú časť** príslušníkov Policajného zboru, ktorá rieši úlohy v priamom kontakte s obyvateľmi. Vzhľadom na povahu činností, permanenciu pracovného kontaktu pri poskytovaní služieb a pri styku s obyvateľmi dochádza aj najčastejšie k ich napadnutiu. Počet prípadov napadnutia zaznamenaných u príslušníkov služby PP je neporovnateľne vyšší ako počet prípadov v iných službách. Vzhľadom na to, že počet príslušníkov dopravnej polície tvorí asi ¼ oproti celkovému počtu príslušníkov služby PP, je počet prípadov napadnutia príslušníkov poriadkovej polície pri výkone služby diametrálne odlišný a s veľkým rozdielom na pomernom zastúpení v počte napadnutých policajtov 759 osôb – 92,6 % oproti 33 napadnutým policajtom - 4 % (v matematickom pomere je to 23 prípadov u poriadkovej polície pripadajúcich na jeden prípad u dopravnej polície, čo je neporovnateľne vyššie ako pomer počtu príslušníkov služby PP oproti počtu príslušníkov služby DP, ktorý je približne 4 :1).

2.6.4 Služobná činnosť pri napadnutí

Najčastejším prípadom, kedy dochádza k napadnutiu policajta pri výkone služby, je zákrok pri výtržnosti **272** prípadov (**33,4 %**)⁷⁵. Podľa percentuálneho zastúpenia prípadov napadnutia policajtov potom nasleduje napadnutie:

- pri kontrole dokladov totožnosti	200 prípadov	(24,5 %) ⁷⁶ ,
- pri kontrole vozidla	87 prípadov	(10,7 %),
- pri zaškoľovaní a predvedení osoby	84 prípadov	(10,3 %),
- pri zákroku v súkromnom byte alebo dome páchateľa	85 prípadov	(10,5%).

Ďalšiu skupinu prípadov tvoria činnosti s celkovým podielom do 3,4 %:

- napadnutie bez príčiny	28 prípadov	(3,4 %),
- zákrok pri narušení a zabezpečovaní verejného poriadku	13 prípadov	(1,6 %),
- odhaľovanie a predchádzanie trestnej činnosti	13 prípadov	(1,6 %).

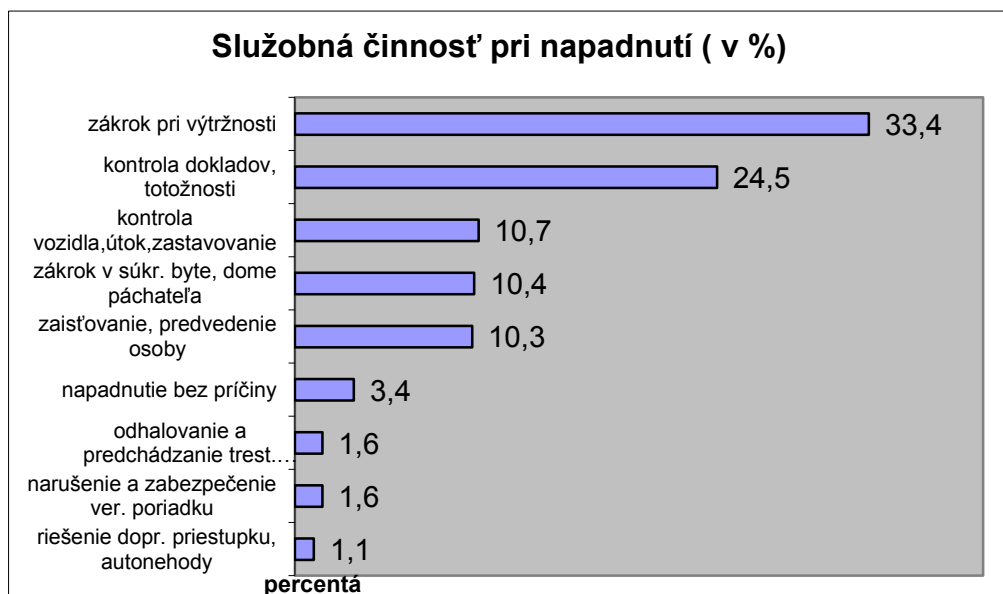
Ostatné druhy činností, pri ktorých došlo k napadnutiu policajtov – **33** prípadov (napr. prehliadka osoby a batožiny, dychová skúška, konflikt v osobnom voľne, prenasledovanie páchateľa alebo vozidla, zákrok proti porušovaniu domovej slobody, zákrok pri poškodzovaní cudzej veci, riešenie dopravného priestupku alebo autonehody) majú spolu percentuálne zastúpenie 3,9 % z celkového počtu prípadov napadnutia. V 7 prípadoch nebola v hláseniach konkretizovaná služobná činnosť pri napadnutí policajta.

Špecifikácia činností, pri ktorých najčastejšie dochádza k napadnutiu policajtov potvrdzuje hypotézu, že v prevažnej väčšine prípadov napadnutia policajtov došlo u príslušníkov služby poriadkovej polície pri priamych zákrokoch voči páchateľom priestupkov alebo trestných činov, až 50 % všetkých prípadov bolo pri zákroku pri výtržnosti alebo pri kontrole dokladov a totožnosti. Porovnateľný počet prípadov – percentuálne, je pri kontrolách motorových vozidiel, zákrokoch v súkromnom dome alebo byte páchateľa a pri zaškoľovaní predvádzanej osoby.

⁷⁵ Dňa 4. 11. 2003 o 22.45 h zaútočil na hliadku OO PZ BA Staré mesto-stred Ján Š., nar. 21. 10. 1969, bytom Valaská Dubová pri zákroku v reštaurácii pri výtržnosti, použité donucovacie prostriedky, bez zranenia.

⁷⁶ Dňa 4. 1. 2005 o 17.05 h zaútočil na hliadku OVS ODI OR PZ Košice II Vladimír. P., nar. 23. 6. 1967, bytom Košice, nezamestnaný pri kontrole totožnosti, 1 policajt bol zranený s dobou liečenia a PN 6 týždňov.

Graf 2-10 Služobná činnosť pri napadnutí

2.6.5 Povaha napadnutia

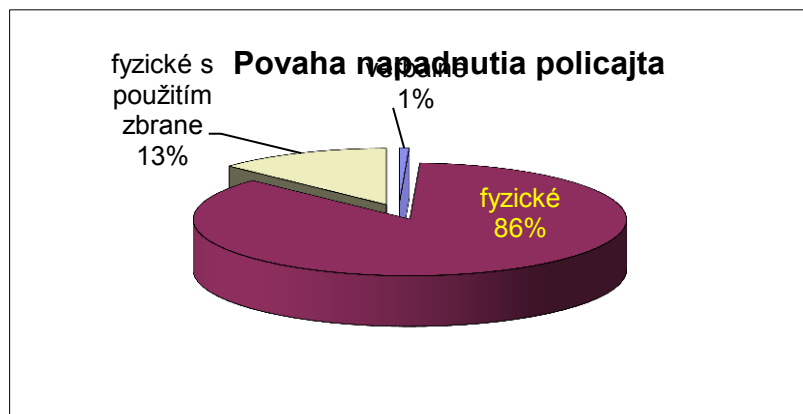
Pri analyzovaných 488 prípadoch podľa operačných hlásení najčastejšie dochádzalo k **fyzickému napadnutiu bez zbrane**⁷⁷ – **86 %** a fyzickému napadnutiu s použitím zbrane (strelná zbraň, auto, sekera, bejzbalová pálka ...) 13 % z celkového počtu prípadov⁷⁸.

Okrem toho bolo evidovaných 6 prípadov verbálneho napadnutia (asi 1 % z celkového počtu prípadov). V tejto kategórii však nie je možné brať tento údaj za úplne vierohodný, pretože v mnohých prípadoch táto skutočnosť pravdepodobne nie je pri činnosti orgánov PZ vykazovaná (svedčia o tom poznatky z praxe a pracovísk PZ – napr. kontrola totožnosti osôb, kontrola dokladov motorových vozidiel, riešenie dopravných priestupkov, porušovanie verejného poriadku, rušenie nočného klúdu, vandalizmus, vydávanie pasov, občianskych preukazov, evidenčných čísiel na motorové vozidlá a pod.).

⁷⁷ Dňa 22. 2. 2003 o 18.55 v Čiernom Balogu bol fyzicky napadnutý policajt OO PZ Brezno v osobnom volne pred diskoklubom. Páchateľ ho udieral päťami do tváre a nadával, lebo v minulosti preveroval krádež, z ktorej bol podozrivý brat páchateľa. Policajt bol ľahko zranený bez PN.

⁷⁸ Dňa 31. 3. 2004 o 11.00 h na hliadku ÚJKP OR PZ Trenčín zaútočil lešenárskou trúbkou Erich R., nar. 9. 7. 1970, bytom Rybany, nezamestnaný, trestaný, pri zákroku v mieste jeho bydliska, 2 policajti utrpeli ľahké zranenie s dobou liečenia 7-10 dní, boli použité donucovacie prostriedky.

Graf 2-11 Povaha napadnutia

2.6.6 Počet zranených policajtov

V hodnotenom období došlo pri zásahu policajtov ku zraneniu **170** policajtov: **158 v dobe služby**, čo je až **93 %** a 12 mimo služby (7 %), hlavne pri riešení priestupkov občanov na verejnosti. V dôsledku použitia fyzického násilia bolo z uvedeného počtu 170 prípadov zranenia policajtov 69 prípadov zranení, ktoré si nevyžiadali liečbu a práceneschopnosť policajtov (64 v dobe služby, 5 mimo služby), 8 prípadov zranenia spojených s liečením bez PN (všetky prípady v službe). V 93 prípadoch išlo o závažnejšie zranenia, ktoré si vyžiadali práceneschopnosť policajtov – 63 prípadov s liečením a PN do 7 dní (59 v službe a 4 mimo služby) a 30 prípadov, ktoré si vyžiadali liečbu a PN nad 7 dní (27 v službe a 3 mimo služby).

Potešiteľné bolo to, že pri služobných zásahoch **nedošlo** v sledovanom období (v rokoch 2003 - 2005) **ku zraneniam policajtov s následkami smrti**.

2.6.7 Druh zranenia policajtov

V sledovanom období bolo celkom zaznamenaných **170** prípadov zranenia policajtov v štyroch kategóriách druhov zranení. Pre štatistické spracovanie údajov o povahe zranenia policajta a z nej vyplývajúcej potreby doby liečby spojennej s **práceneschopnosťou** (ďalej len „PN“) policajta sú zranenia charakterizované ako:

- zranenia bez liečenia a PN,
- zranenia s liečením bez PN,
- zranenia vyžadujúce liečenie s PN do 7 dní
- zranenia vyžadujúce liečenie s PN nad 7 dní.

Z celkového počtu zranení bolo :

- 69 bez liečenia a PN (40,6 %⁷⁹),

⁷⁹ Dňa 23. 2. 2004 o 15.15 h, útok na policajtov OO PZ Levice v služobnej miestnosti zo strany Drahomíry K, nar. 9. 4. 1962, bytom Levice, nezamestnaná, po predvedení svojho syna. Policajti ľahko zranení bez PN.

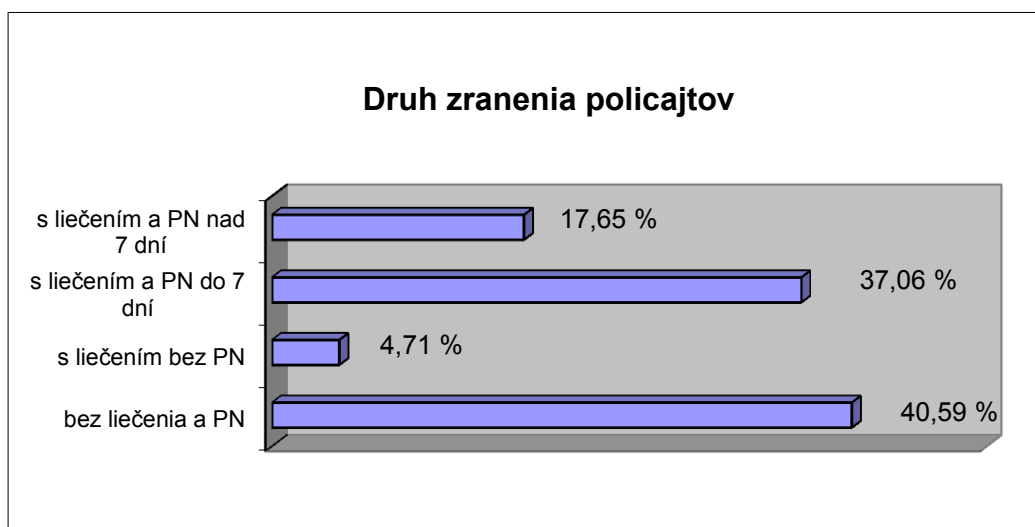
- 8 s liečením bez PN (4,7 %),
- 63 s liečením a PN do 7 dní (37 %) a
- 30 s liečením a PN nad 7 dní (17,6 %).

Z uvedeného vyplýva, že **najväčší počet prípadov zranenia policajta predstavujú ľahšie zranenia bez liečenia a PN a zranenia s liečením a PN do 7 dní** - celkom **132** prípadov, kde je pomer prípadov skoro vyrovnaný 69/63. Tretím v poradí podľa charakteru zranenia je zranenie s liečením a PN nad 7 dní – 30 prípadov. Najmenší počet zranení (8) predstavujú zranenia s liečením bez PN, pri tomto druhu je však vysoká pravdepodobnosť, že všetky prípady v operačných hláseniach neboli uvedené a ich počet bol pravdepodobne podstatne vyšší.

Inkriminovaná doba, kedy dochádza najčastejšie k poraneniam policajtov je obdobie **od 19,00 hod. do 22,00 hod.** (z hľadiska počtu prípadov a dĺžky časového obdobia v ktorom k poraneniu policajtov dochádza) a v dobe **od 22,00 hod. zhruba do 01,00 hod.** (časový úsek z nočnej doby 22,00 hod. až 05,00 hod.).

Z uvedených faktov vyplýva záver a odporúčanie, že je potrebné zo strany zasahujúcich policajtov venovať pozornosť spôsobu zásahu a pripraviť sa na použitie donucovacích prostriedkov s ohľadom na miesto zásahu, povahu páchanej trestnej činnosti a dobu zásahu. Tým predchádzať prípadnému fyzickému napadnutiu zo strany páchateľa, znížiť, resp. eliminovať možné riziká zranenia policajtov.

Graf 2-12 Druh zranenia policajtov podľa dĺžky liečenia

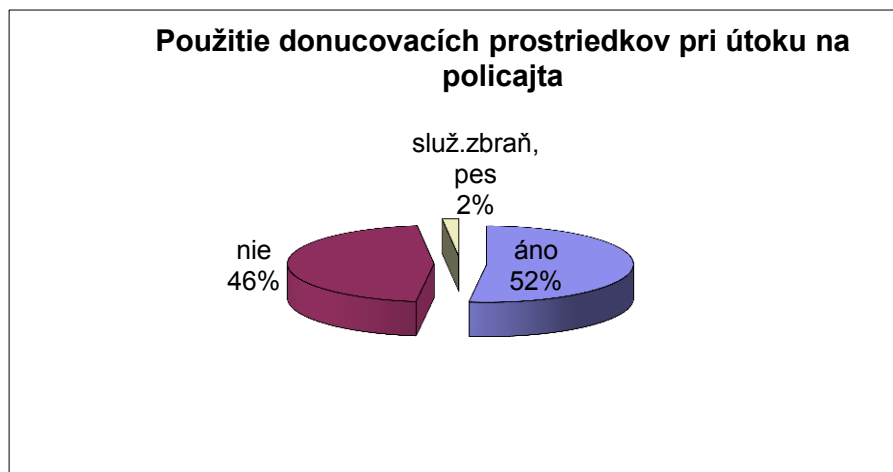

2.6.8 Použitie donucovacích prostriedkov

Na základe štúdia a vyhodnotenia dostupných údajov z operačných hlásení boli zo strany zasahujúcich policajtov donucovacie prostriedky použité v 52 % registrovaných prípadov

(z nich v 98,8 % v službe a 1,2 % mimo služby), v 2 % prípadov boli v hláseniach uvedené ako použité donucovacie prostriedky služobné zbrane alebo služobný pes⁸⁰.

Graf 2-13 Použitie donucovacích prostriedkov pri útoku na policajta

V rámci jednotlivých krajských riaditeľstiev PZ a okresných riaditeľstiev PZ boli používané donucovacie prostriedky na rozdielnej úrovni. Pri posudzovaní 488 prípadov napadnutia policajtov bol pomer (s použitím a bez použitia donucovacích prostriedkov) skoro vyrovnaný: 246/232 (použitie prostriedkov prevažovalo, v 10 prípadoch neboli údaje o použití donucovacích prostriedkov v operačných hláseniach uvedené). Keď porovnáme jednotlivé kraje, tak len v Bratislavskom (46/57) a Trnavskom (14/25) kraji bol počet prípadov napadnutia policajtov riešených s použitím donucovacích prostriedkov nižší než bez ich použitia. V ostatných krajoch bolo viac ako 50 % prípadov riešených s ich použitím (Trenčiansky 31/18, Nitriansky 26/17, Žilinský 23/10, Banskobystrický 24/19, Prešovský 35/34 a Košický 47/41, ostatné služby a zložky – 11 bez použitia DP). Na úrovni OR PZ je 17 OR PZ s nižším počtom použitia DP, 20 s vyšším počtom použitia donucovacích prostriedkov a v 4 OR PZ bolo použitie donucovacích prostriedkov vyrovnané.

2.6.9 Doba, miesto a čas napadnutia

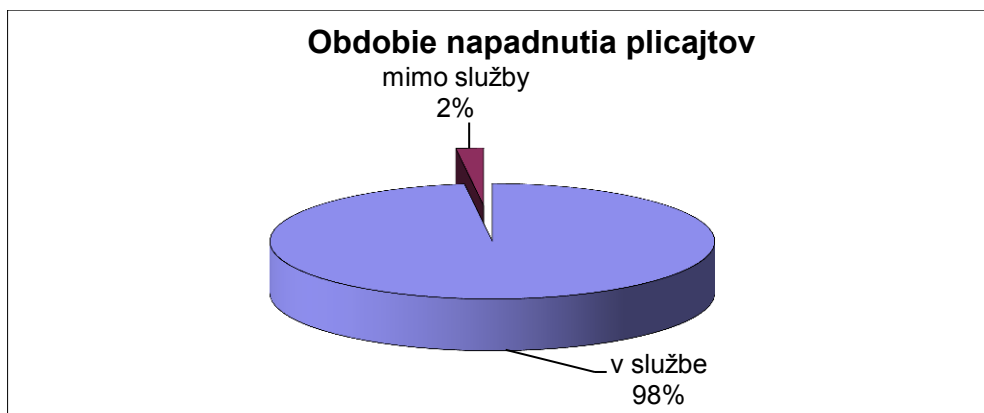
Na základe analýzy údajov z operačných hlásení bolo v rámci jednotlivých registrovaných prípadov napadnutia policajtov (hliadky alebo jednotlivých príslušníkov Policajného zboru) napadnutých **804** policajtov v dobe služby (98 %)⁸¹ a 18 policajtov (2 %) mimo služby⁸².

⁸⁰ Dňa 27. 7. 2005 o 3.15 h zaútočil na člena hliadky OSK KR PZ BA Roman S., nar. 24. 10. 1972, bytom Senec a jeho spolupáchateľka, pri zákroku, keď páchatelia napádali personál FNsP Ružinov, bol použitý služobný pes bez náhubku a páchatelia pohrýzol do nohy, bol ľahko zranený.

⁸¹ Dňa 8. 4. 2005 o 19.00 h zaútočil na hliadku OO PZ Svidník Peter K., nar. 27. 10. 1981, bytom Svidník, hliadka zasahovala pri výtržnosti, použitie donucovacie prostriedkov.

⁸² Dňa 22. 3. 2005 o 2.00 h Matúš S., nar. 30. 11. 1982, bytom Prešov, trestaný, zaútočil na policajta OO PZ Prešov-sever v dobe jeho osobného voľna v nočnom bare z dôvodu pomsty za predvádzanie páchatelia v minulosti na psychiatrické oddelenie, policajt zranený s dobou liečenia a PN 7 dní.

Graf 2-14 Obdobie napadnutia

Tieto štatistické údaje jednoznačne potvrdzujú, že **k prípadom napadnutia policajtov dochádza predovšetkým v súvislosti s výkonom služby**. Pokiaľ sú evidované prípady napadnutia mimo doby služby, ide o zásah príslušníka policajného zboru v súvislosti so zamedzením trestnej činnosti páchatel'a.

2.6.10 Miesto napadnutia

Pri analyzovaní miest napadnutia je potrebné pre väčšiu prehľadnosť zohľadňovať aj čas napadnutia, ktorý s týmto hodnotiacim parametrom trestnej činnosti úzko súvisí a bližšie špecifikuje podmienky, t.j. miesta, kde k páchaniu trestnej činnosti dochádza.

Najčastejšie dochádzalo k páchaniu trestnej činnosti na **verejných priestranstvách** – celkom **526 prípadov**⁸³, z pohľadu priemerného počtu prípadov za hodinu je kritická doba od 19,00 hod. do 22,00 hod. - 114 prípadov (38 prípadov na hodinu) a v nočnej dobe 22,00 – 05,00 hod. 211 prípadov (31,28 prípadu na hodinu). V dennej dobe – v čase 08,00 – 19,00 hod bolo spáchaných 182 trestných činov (16,36 prípadu na hodinu) čo je ovplyvnené aj reálnymi miestnymi podmienkami – veľa ľudí je na verejných priestranstvách, väčší počet svedkov a teda aj možná identifikácia páchatel'a, nižší počet ľudí pod vplyvom alkoholu a návykových látok, ktorí by mohli byť potenciálnymi páchatel'mi, v mnohých väčších mestách sú verejné priestranstvá kontrolované kamerovými systémami, hliadková činnosť alebo prítomnosť mestských a obecných policajtov a pod.

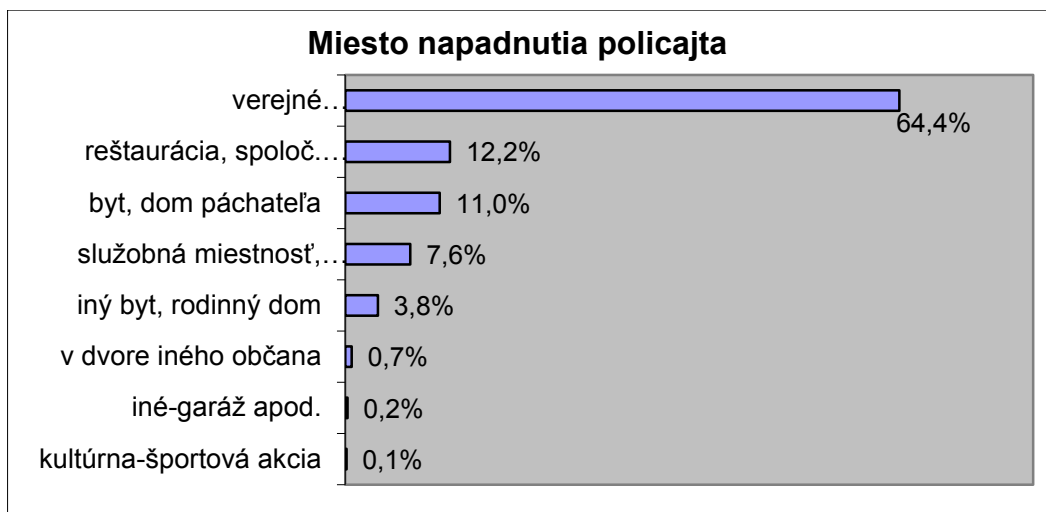
Z hľadiska miesta páchania trestných činov na policajtoch sú druhým najčastejším miestom v poradí **reštaurácie a spoločenské zariadenia**⁸⁴ – celkom 100 prípadov, pričom najčastejšie dochádza k TČ v dobe **od 19,00 do 22,00 hod.** (priemerne 9 prípadov na hodinu) a od 22,00 do 05,00 hod. (5,86 prípadu na hodinu). Súvisí to priamo

⁸³ Dňa 5. 12. 2004 o 3.15 h zaútočil Jar. R., nar. 8. 9. 1979, bytom Snina na hliadku OO PZ Snina pri výtržnosti na verejnosti, člen hliadky bol ľahko zranený bez PN, použité donucovacie prostriedky.

⁸⁴ Dňa 1. 12. 2004 o 21.00 h zaútočil Peter Č., nar. 4. 5. 1979, bytom Dlhá nad Oravou na člena hliadky OO PZ D. Kubín v pohostinstve bez zjavnej príčiny, použité donucovacie prostriedky.

s prevádzkovou dobou týchto spoločenských a reštauračných zariadení a s požívaním alkoholu.

Graf 2-15 Miesto napadnutia policajta

2.6.11 Čas napadnutia

Pri analyzovaní doby páchania trestnej činnosti boli pre štatistické hodnotenie stanovené v rámci dňa **4 obdobia**: **1. obdobie** – cez deň v čase **8,00 až 19,00 hod.**, (11 hodín) bolo spáchaných **293 TČ** (26,6 prípadu na hodinu), **2. obdobie** – večer v čase **19,00 až 22,00 hod.** (3 hodiny) bolo spáchaných **211 TČ** (70,33 prípadu na hodinu), **3. obdobie** – v noci **22,00 až 05,00 hod.** (7 hodín) bolo spáchaných **295 TČ** (42,12 prípadu na hodinu) a **4. obdobie** – v ranných hodinách v čase **05,00 až 08,00 hod.** bolo spáchaných **16 TČ** (5,33 prípadu na hodinu). V 7 prípadoch nebol čas v hláseniach uvedený.⁸⁵

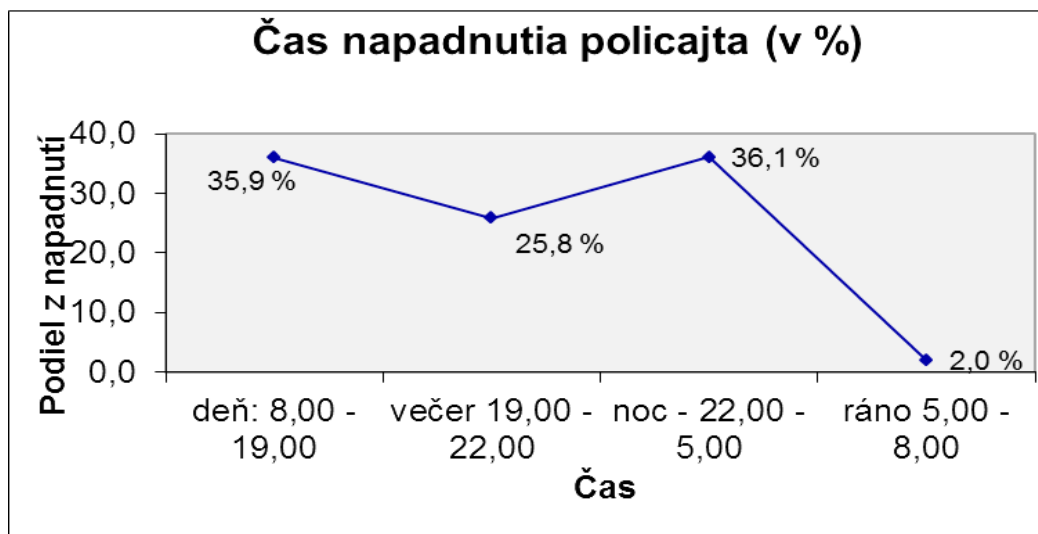
Z uvedených údajov vyplýva, že z hľadiska priemerných hodnôt, t.j. počtu napadnutých policajtov (jeden policajta = jeden posudzovaný prípad) na jednu hodinu **je najkritickejšie obdobie v čase od 19,00 do 22,00 hod.**, kedy bolo v priemere **spáchaných najviac TČ** – 70,33 prípadu na hodinu⁸⁶. Druhým obdobím, ktorému je treba venovať pozornosť, je nočná doba: 22,00 až 05,00 hod., kde je priemerná hodnota 42,12 prípadu na hodinu. Pri niektorých kapitolách sa táto doba posudzuje ešte po menších časových úsekoch, napr. od 22,00 hod do 01,00hod., kedy dochádza častejšie k prípadom napadnutia napr. v dôsledku skúmania miesta napadnutia, predovšetkým pri reštauráciách a spoločenských zariadeniach.⁸⁷

⁸⁵ Pre štatistické porovnanie je uvádzaný počet prípadov pripadajúcich na hodinu, ktorý dáva lepšiu predstavu o frekvencii prípadov napadnutia policajtov a vyjadruje množstvo prípadov v jednotlivých obdobiach vzhľadom na rozdielny počet hodín v jednotlivých obdobiach.

⁸⁶ Dňa 11. 2. 2005 o 20.30 h zaútočil na hliadku OO PZ Kalná n Hronom Štefan J, nar. 27.2.1948, bytom Dolný Pial okr. Levice pri kontrole totožnosti.

⁸⁷ Pri posudzovaní podielu treba zohľadniť dĺžku časového obdobia z pohľadu počtu hodín a počtu prípadov spáchaných v tomto období. Preto je uvádzaný počet prípadov pripadajúcich na hodinu.

Graf 2-16 Čas napadnutia policajta

V období **22,00 – 05,00 hod.** dochádza najčastejšie k napadnutiam policajtov **na verejných priestranstvách a komunikáciách**. Z 295 evidovaných prípadov v tejto dobe to bolo 219 prípadov (74,24 %). Druhým najčastejším miestom sú reštaurácie a spoločenské zariadenia, kde bolo vykonaných 41 skutkov napadnutia (13,89 %). V 18-tich prípadoch bolo napadnutie vykonané v služobnej miestnosti alebo v služobnom motorovom vozidle počas predvádzania alebo po predvedení v priestoroch OO PZ.

Ďalšie prípady – 17 (5,76 %) boli registrované v iných priestoroch alebo objektoch (byt, dom páchatela, iný byt, rodinný dom, garáž).

V dennej dobe: **08,00 - 19,00 hod.** bolo z celkového počtu 293 evidovaných prípadov vykonaných 180 činov na verejných priestranstvách a komunikáciách (61,43 %), 32 v reštauráciách a spoločenských zariadeniach (10,92 %). Pri týchto TČ je v mnohých prípadoch úzka súvislosť a spolu tieto prípady predstavujú 72,35 % prípadov páchaných v uvedenej dobe.

Z hľadiska počtu prípadov je druhým najčastejším miestom **byt a dom páchatela** - 39 prípadov (13,3 %) a ďalším v poradí služobná miestnosť alebo služobné motorové vozidlo – 23 prípadov (7,85 %). Ostatné TČ – 19 prípadov (6,48 %) boli spáchané v iných priestoroch (byt, rodinný dom, dvor iného občana, garáž, resp. na kultúrno-športovej akcii).

V dobe **19,00 hod. až 22,00 hod.** je percentuálne zastúpenie miest páchania TČ napadnutia policajtov rovnaké alebo podobné ako v dennej alebo nočnej dobe. Z celkového počtu 211 prípadov bolo 114 (54,03 %) na verejných priestranstvách a komunikáciách, 27 prípadov (12,79 %) v reštauráciách (spolu 6,83 %). V tomto období je vyšší počet prípadov v byte alebo dome páchatela – 44 prípadov (20,85 %), dochádza k nim hlavne pri riešení rodinných sporov alebo pri hádkach. V služobných miestnostiach alebo služobných motorových vozidlách bolo spáchaných 7,6 0% prípadov napadnutia.

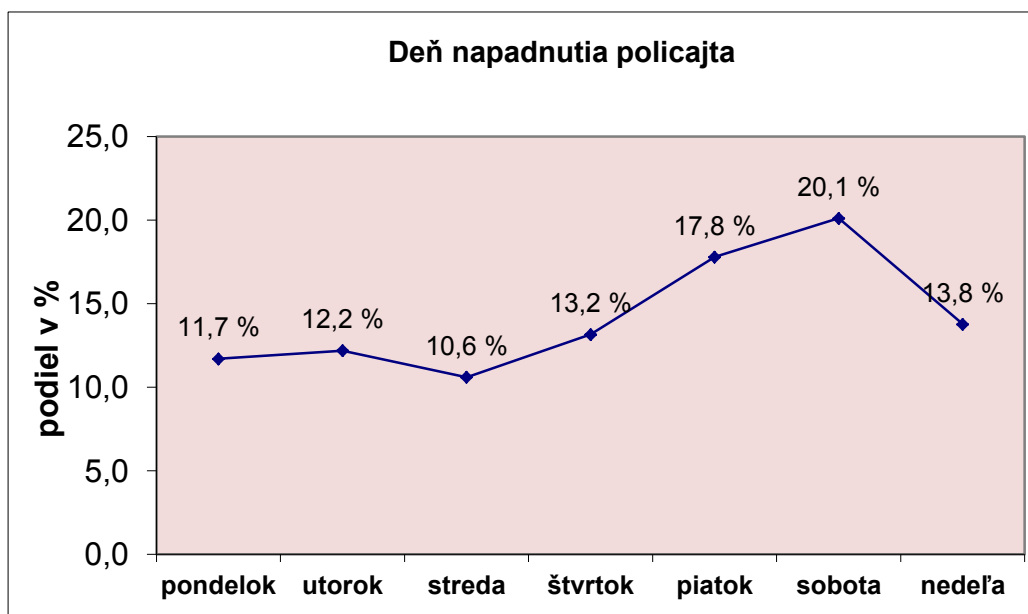
2.6.12 Deň napadnutia

K napadnutiam policajtov dochádza v priebehu celého týždňa, pričom najväčší počet prípadov bolo páchaných v **závere týždňa a počas dní pracovného voľna** (z celkového počtu 813 prípadov, u ktorých bol v hláseniach uvedený deň napadnutia, bolo 146 v piatok a 165 v sobotu). V nedeľu bol pokles o 31,5 % oproti počtu prípadov v sobotu. Tento aspekt pravdepodobne súvisí so znižovaním počtu spoločenských podujatí a prevádzkovou dobou reštauračných a spoločenských zariadení. V priebehu prvých troch dní v týždni, t.j. v pondelok až stredu je počet prípadov v priemere o 37 % nižší (od 86 do 100 prípadov) ako je priemerný počet prípadov v piatok a sobotu. V 9 prípadoch nebol deň napadnutia uvedený.

V rámci jednotlivých dní v týždni je počet prípadov cez deň v jednotlivých dňoch takmer vyrovnaný, v rozmedzí od 40 do 52 prípadov, nižší je v stredu (23) a nedeľu (29). Vo večerných a nočných hodinách, t.j. v čase od 19,00 do 22,00 hod. a po 22,00 hod. (do 05,00 hod ráno) je viditeľný postupný nárast – od 40 prípadov v pondelok do **108 prípadov v sobotu** (utorok 58, streda 62, štvrtok 61, piatok 92, sobota 108). V nedeľu je pokles o 20 % na 82 prípadov. V nočnej dobe (22,00 – 05,00 hod.) dochádza v prevažnej miere k prípadom napadnutia v dobe od 22,00 hod. do 24,00 hod. Za toto dvojhodinové obdobie bolo spáchaných 45,6 % prípadov, pričom v rámci jednotlivých rokov je klesajúci trend (2003 – 57,8 %, 2004 – 43,7 % a 2005 – 41 %).

V dobe od 00,00 hod. do 03,00 hod. je trend po jednotlivých rokoch rastový (2003 – 26,3 %, 2004 – 41,3 % a 2005 – 46,1 %). Počet prípadov v dobe 03,00 – 05,00 hod. je 14,2 %, pričom trend po jednotlivých rokoch mal mierny pokles (2003 – 15,8 %, 2004 – 15,2 % a 2005 – 12,8 %).

Graf 2-17 Deň napadnutia policajta

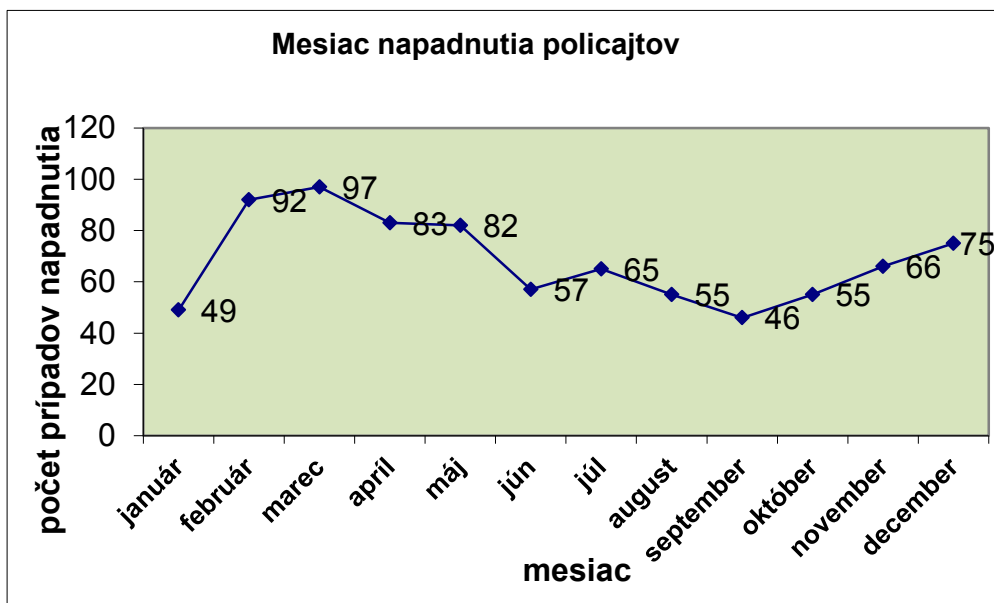
Na základe tejto analýzy je potrebné venovať pozornosť zákrokom vykonávaným v nočnej dobe, t.j. postupu pri zásahoch, zloženíu, resp. posilneniu hliadok a predpokladať použitie donucovacích prostriedkov na ochranu policajtov pri zásahu.

2.6.13 Mesiac napadnutia

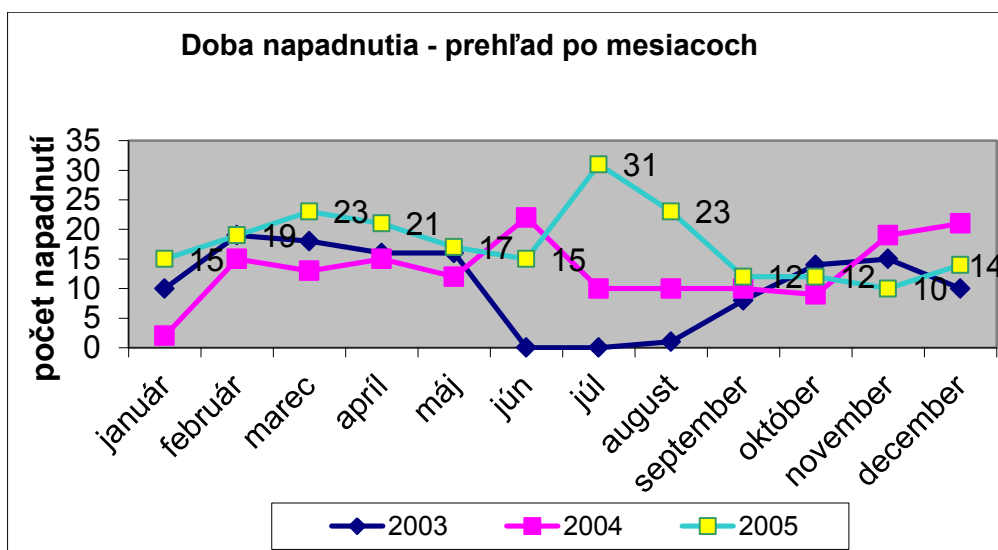
Najväčší počet prípadov napadnutia je v priebehu mesiacov február až máj – 354 (92, 97, 83 a 82 prípadov). V ďalších mesiacoch, jún až október, je viditeľný pokles počtu prípadov napadnutia – **278** (57, 65, 55, 46 a 55), kedy došlo k zníženiu priemerného počtu prípadov z 88,5 na 55,6 prípadov na mesiac. Najnižší počet prípadov je v septembri (46 prípadov), čo je asi 50 % z počtu prípadov registrovaných v mesiacoch február a marec. V mesiaci november a december je mierny nárast na 66 a 75 prípadov (vplyv dennej a nočnej doby, klimatické podmienky, koniec sezónnych prác, ...). Nárast trestnej činnosti v decembri môže súvisieť s veľkým počtom predvianočných aktivít na verejných priestranstvách spojených s predajom alkoholických nápojov. Najnižší počet prípadov (49) bol registrovaný v priebehu mesiaca január.

Vyššia intenzita páchania trestnej činnosti formou napadnutia policajtov je registrovaná v období mesiacov, kedy sú nepriaznivé alebo zhoršené klimatické podmienky a dochádza k zmenám v sociálnom zabezpečení občanov – väčší počet občanov bez práce alebo sociálnych podpôr.

Graf 2-18 Mesiac napadnutia policajtov

Graf 2-19 Mesiac napadnutia policajtov po jednotlivých rokoch

2.6.14 Páchatelia

V rámci registrovaných prípadov napadnutia policajtov (pri ktorých boli určené páchatelia) prevažujú ako páchatelia muži v 93,3%, ženy boli páchatelom v 5,5 % prípadov a dva pohlavia - muž aj žena, boli páchatelom v 1,2 % prípadov.

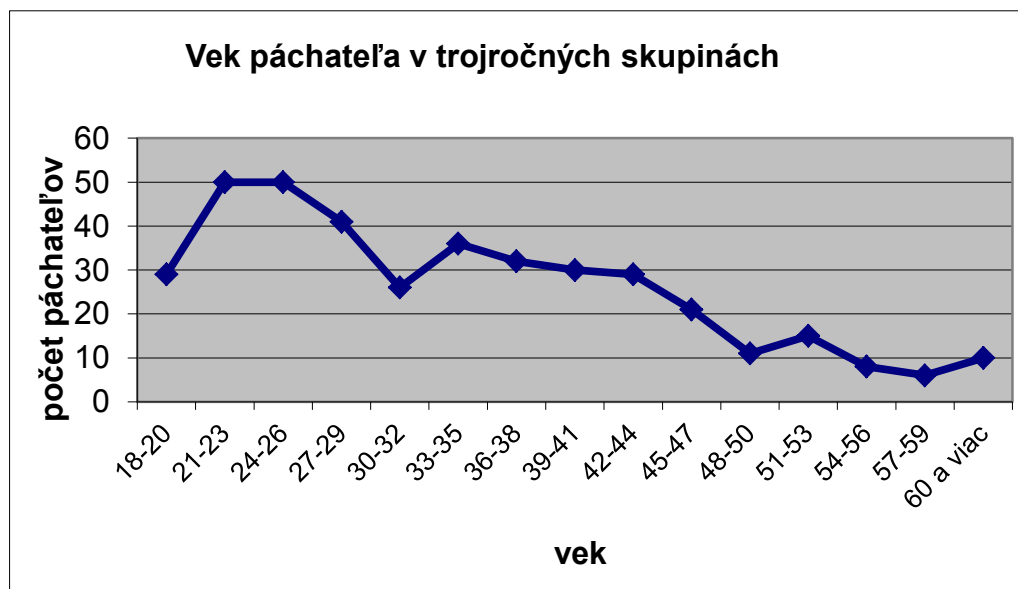
2.6.14.1 Vek páchatel'a

Na základe dostupných údajov z operačných hlásení o veku páchatel'a boli páchatelia vo veku od 15 do 72 rokov fyzického veku.

Zo štatistického prehľadu (grafy č. 22 a 23) je viditeľné, že **najpočetnejšia skupina páchatel'ov** je vo veku **od 20 do 46 rokov**. Počet páchatel'ov sa pohybuje v rozmedzí od 4 do 19 a percentuálne to predstavuje 0,5 až 2,2 % z celkového počtu páchatel'ov v jednotlivých vekových kategóriách. Najviac prípadov pripadá na skupinu páchatel'ov vo veku 20 – 30 rokov: 33,4 % z celkového počtu prípadov napadnutia⁸⁸ policajtov a skupinu páchatel'ov vo veku 31 – 39 rokov: 25,4 % z celkového počtu prípadov napadnutia policajta.

⁸⁸ Dňa 21. 5. 2004 o 01.30 h zaútočil na hliadku OR PZ Bardejov Michal F., nar. 23. 1. 1978 (26 ročný), nezamestnaný, pri riešení autonehody, použité donucovacie prostriedky, jeden člen hliadky bol ľahko zranený bez PN.

Graf 2-20 Vek páchatel'a v trojročných skupinách

2.6.14.2 Počet páchatel'ov

V analyzovaných prípadoch napadnutia policajtov podľa operačných hlásení boli v 91,5 % prípadov páchatel'mi jednotlivci, v 6,1 % prípadov dvaja a v 2,4 % prípadov traja a viac páchatel'ov z celkového počtu prípadov.

2.6.14.3 Zranenia páchatel'a

Pri napadnutiach policajtov došlo v rámci všetkých 488 prípadov podložených operačnými hláseniami ku zraneniam **40** páchatel'ov. Z uvedeného počtu utrpelo 13 páchatel'ov zranenia bez liečenia a PN, 1 zranenia s liečením bez PN, 15 zranenia s liečením a PN do 7 dní⁸⁹ a 11 zranenia s liečením a PN nad 7 dní.

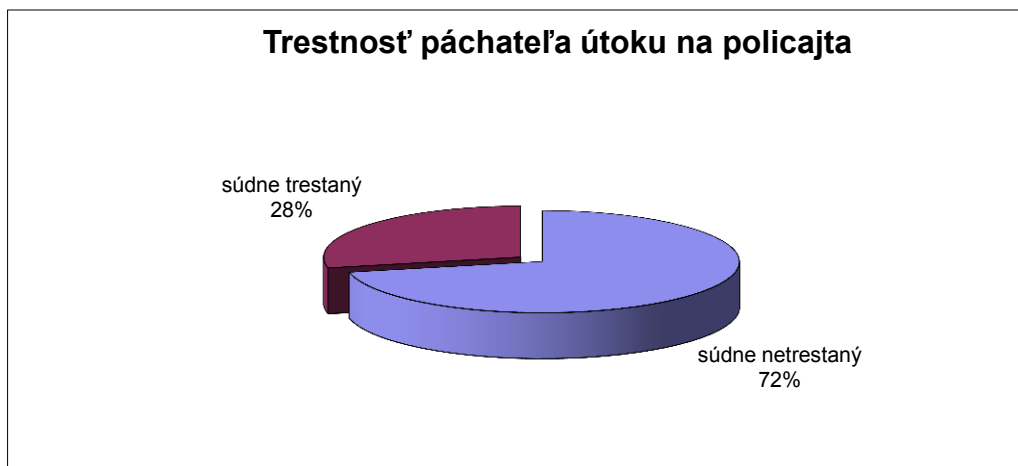
2.6.14.4 Trestnosť páchatel'a

Pri napadnutiach policajtov bolo podľa údajov uvedených v operačných hláseniach bližšie definovaných **398** páchatel'ov z pohľadu ich trestnosti – t.j. či už boli v minulosti súdne trestaní, **285** páchatelia boli netrestaní (72 %) a **113** trestaní⁹⁰ (28%).

⁸⁹ Dňa 27. 10. 2003 o 1.35 na člena hliadky OO PZ Košice – západ zaútočil Bartolomej H., nar. 5. 1. 1978, bytom Košice, nezamestnaný, trestaný. Boli použité donuc. prostriedky, páchatel' bol zranený s PN do 6 dní.

⁹⁰ Dňa 20. 9. 2004 o 14.15 h, hliadku OO PZ Turčianske Teplice napadla Zlatica J., nar. 29. 11. 1965, bytom Rakša okr. Turč. Teplice, nezamestnaná, 5x trestaná, pri výtržnosti v pohostinstve.

Graf 2-21 Trestnosť páchatel'a

2.6.14.5 Zamestnanie páchatel'a

V nadväznosti na trestnosť páchatel'a je potrebné posudzovať páchatel'ov aj z pohľadu ich zamestnanosti, čo priblíži profil páchatel'ov a umožní ich užšiu špecifikáciu.

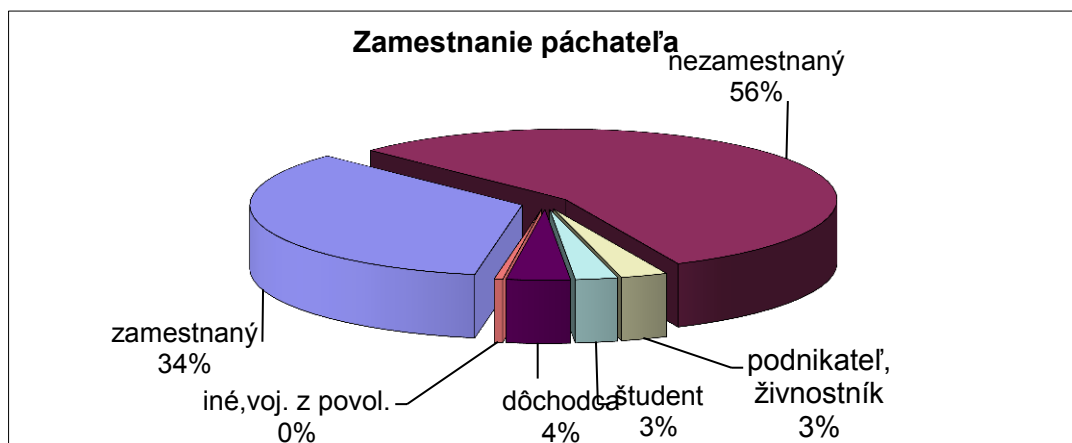
V prevažnej časti (z 398 bližšie definovaných páchatel'ov podľa operačných hlásení) boli páchatel'mi:

- v 222 prípadoch nezamestnaní (55%),
- v 137 prípadoch zamestnaní – bližšie nešpecifikované (34%).
- Z bližšie špecifikovaných kategórií páchatel'ov :
 - 11 páchatel'ov – podnikateľ alebo živnostník (3 %),
 - 10 páchatel'ov študent (3 %),
 - 15 páchatel'ov dôchodca (4 %) a
 - 3 prípady páchatel'om žiak ZŠ (1%) iné
- 2 prípady – voj. z povolania (1 %).

Z uvedeného prehľadu bližšie určujúceho páchatel'a podľa druhu zamestnania je preukázateľné, že viac ako polovica páchatel'ov bola z radov **nezamestnaných** (222 páchatel'ov), čo je taktiež jedným z ukazovateľov, na základe ktorých môžeme považovať túto sociálnu skupinu **za potenciálneho páchatel'a** trestnej činnosti voči príslušníkom Policajného zboru.⁹¹

⁹¹ Dňa 15. 6. 2004 o 16.50 h napadol v reštaurácii člena hliadky OO PZ Gabčíkovo Matej L., nar. 12. 8. 1974, bytom Vrakúň, nezamestnaný, trestaný. Policajt bol ľahko zranený bez PN.

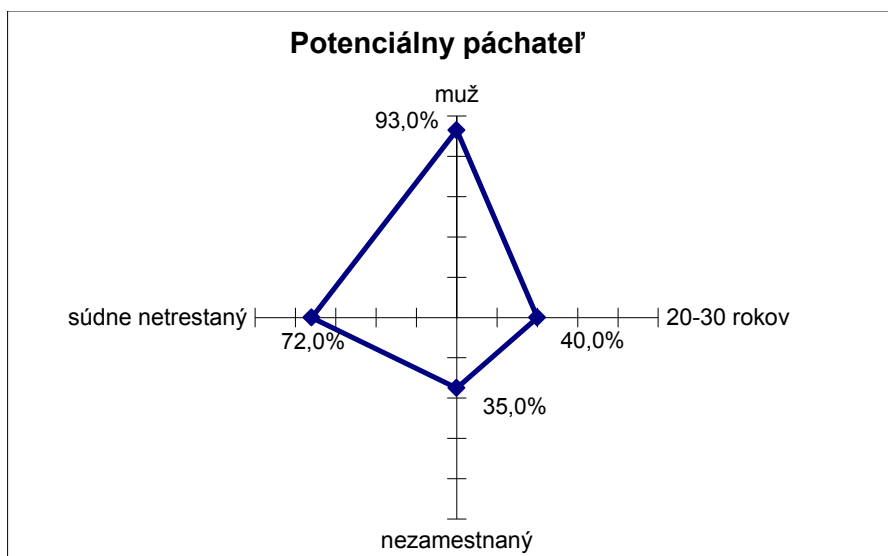
Graf 2-22 Zamestnanie páchatel'a

2.7 Súhrn indexov

Analýzou krajných medzí jednotlivých parametrov bližšie charakterizujúcich páchatel'a z pohľadu pohlavia, veku, zamestnania, sociálneho prostredia a aj z hľadiska jeho trestnej minulosti môžeme určiť potenciálneho páchatel'a, ktorý sa v prípade páchania trestnej činnosti alebo v spojitosti s účasťou na výtržnosti alebo rušení verejného poriadku môže prejaviť ako útočník a môže sa dopustiť trestného činu útoku na orgán verejnej moci alebo útoku na verejného činiteľa. Zamerali sme sa bližšie na **index potenciálneho páchatel'a, index nebezpečenstva napadnutia policajta a na pravdepodobnosť zranenia policajta.**

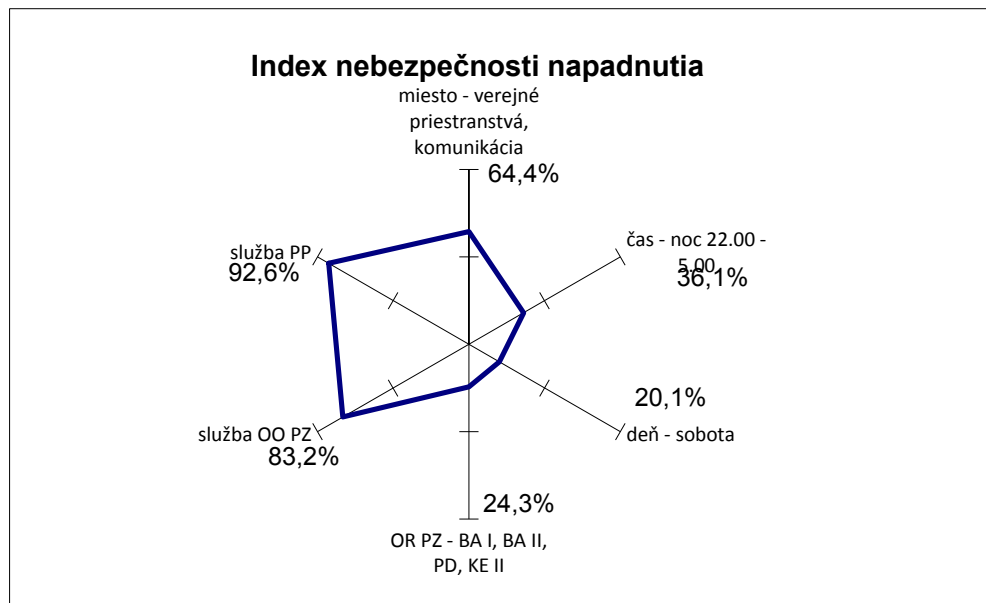
Graf 2-23 Potenciálny páchatel'

Z grafu vyplýva, že potenciálnym páchatelom je muž vo veku 22 – 24 rokov, nezamestnaný, súdne netrestaný. Tento profil je špecifický pre veľký počet občanov v jednotlivých regiónoch, kde je vyššia úroveň nezamestnanosti, je ťažké ho predvídať, lebo ako netrestaný nie je vedený v evidencii.

Obdobne ako pri indexácii potenciálneho páchatela môžeme postupovať pri indexe nebezpečnosti napadnutia, kedy berieme do úvahy krajné parametre, za ktorých dochádza najčastejšie k prípadom napadnutia z pohľadu druhu služby, miesta pôsobnosti príslušníkov Policajného zboru a z hľadiska ich služobného zaradenia, dňa, času a pod. Závisí od parametrov, ktoré si zvolíme za najkritickejšie.

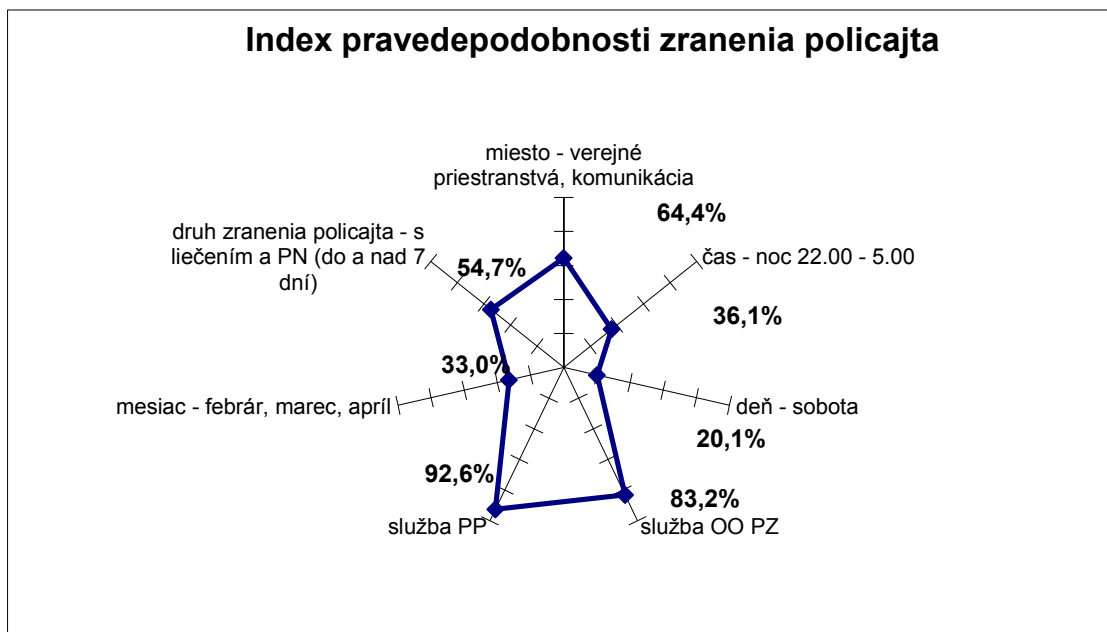
Graf 2-24 Index nebezpečnosti napadnutia

Podľa medzných údajov je najpravdepodobnejšie napadnutie príslušníka OO PZ – t.j. služby poriadkovej polície, ktorý je v podriadenosti OR PZ v Bratislave I, Bratislave II, Prievidzi a Košice II, na verejnom priestranstve alebo komunikácii, predovšetkým v nočnej dobe – od 22,00 hod. do 05,00 hod., v sobotu.

Na základe určitých kritických hodnôt môžeme postupovať pri indexe nebezpečnosti napadnutia, kedy berieme do úvahy krajné parametre, pri ktorých dochádza najčastejšie k prípadom zranenia policajta z pohľadu druhu služby, miesta pôsobnosti príslušníkov Policajného zboru a z hľadiska ich služobného zaradenia, mesiaca, dňa, času a pod.

Graf 2-25 Index pravdepodobnosti zranenia policajta

Podľa medzných údajov je najpravdepodobnejšie zranenie príslušníka na OO PZ – t.j. u služby poriadkovej polície, na verejnom priestranstve alebo komunikácii, predovšetkým v nočnej dobe – od 22,00 hod. do 05,00 hod. v sobotu v priebehu mesiacov február až marec.

2.8 Dosiahnuté výsledky tejto etapy výskumu

Hlavnou úlohou tejto časti vedecko-výskumnej úlohy „**Analýza registrovaných útokov na policajtov v rokoch 2003 – 2005**“ bola analýza „**Situačných správ o mimoriadnych udalostiach a niektorých trestných činoch**“ spracovávaných Operačným odborom MV SR. V sledovanom období boli situačné správy analyzované v spolupráci s operačným odborom MV SR.

Cieľom bolo posúdiť, vyšpecifikovať a vybrať relevantné dáta a informácie potrebné na analýzu všetkých zdokumentovaných prípadov registrovaných útokov na policajtov, vytvoriť základný výskumný súbor policajtov – obetí násilia a útokov. Analýza prípadov napadnutia policajtov bola vykonaná za obdobie od 1.1.2003 do 31.12.2005.

Vážnym nedostatkom pri vykonávaní analýzy bola skutočnosť, že podkladové správy boli vedené nejednotným a neúplným spôsobom, často v nich chýbali relevantné informácie čo spôsobilo problémy pri následnej analýze. Neúplnosť informácií alebo chýbajúce informácie spôsobili rozdielne počty v jednotlivých skúmaných oblastiach a čiastočne skresľovali vyvodzované závery.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, ako aj ďalšie trestno-právne konanie spojené s riešením jednotlivých prípadov, nemôže byť súlad v počte prípadov napadnutia policajtov podľa situačných správ o mimoriadnych udalostiach a niektorých trestných činoch a zo štatistiky v EŠSK.

2.8.1 Zhrnutie poznatkov vyplývajúcich z analýzy registrovaných útokov na policajtov

Výsledky analýzy útokov za roky 2003 až 2005:

- najčastejšie došlo k útokom na policajtov na obvodných oddeleniach v podriadenosti OR PZ Bratislava I – 36, Bratislava II – 31, Prievidza – 27, Bratislava V – 20, Košice II - 20,
- k napadnutiam policajtov dochádza predovšetkým v súvislosti s výkonom služby – až 98 %,
- príslušníci služby poriadkovej polície sú najčastejšie objektom napadnutia – 92,6 %,
- najčastejšie sú napadnutí policajti zasahujúci pri výtržnosti – 33,4%, pri kontrole dokladov a totožnosti – 24,5 %, pri kontrole vozila – 10,7 %, pri zaistovaní a predvedení osoby – 10,3 % a pri zákroku v byte alebo dome páchatelia – 10,5 %,
- ku zraneniam policajtov došlo hlavne v dobe služby – 93 %, pozitívne bolo, že **nedošlo ku zraneniam policajtov s následkami smrti alebo trvalými následkami**,
- najčastejšie dochádza k páchaniu trestnej činnosti na verejných priestranstvách, v reštauráciách a spoločenských zariadeniach, predovšetkým večer (19,00 – 22,00 hod.) a v noci (22,00 – 05,00 hod.),
- najväčší počet prípadov je v závere týždňa a v dňoch pracovného voľna,
- najväčší počet prípadov je registrovaných v priebehu mesiacov február až máj,
- ako páchatelia prevažujú muži – 93,3 %, predovšetkým vo veku od 20 do 40 rokov,
- pri všetkých registrovaných prípadoch došlo pri zásahoch policajtov ku zraneniam len 40 páchatelov,
- páchatelmi boli predovšetkým nezamestnaní - 55 %.

2.8.2 Overenie hypotéz čiastkovým výskumom

Na základe vykonanej analýzy plnenie tejto etapy výskumu v rámci komplexnej vedeckovýskumnej úlohy „**Ochrana policajta**“ prinieslo potvrdenie nasledujúcich hypotéz:

1) Fyzické a psychické (verbálne, vyhrážanie a pod.) násilie zo strany delikventov a páchatelov trestnej činnosti je zamerané predovšetkým voči policajtom prvého kontaktu, najmä policajtom služby poriadkovej polície – 92,6 % .

2) Najčastejšie je táto trestná činnosť páchaná na verejných priestranstvách, komunikáciách – 64,4 %, v spoločenských a reštauračných zariadeniach – 12,2 %, v byte alebo dome páchatelia – 11 % a v služobnej miestnosti alebo vozidle – 7,6 %.

3) K útokom na policajtov dochádza najčastejšie v dobe výkonu služby pri priamych zárokoch voči páchatelom priestupkov, či trestných činov – až 98 %.

4) Zo strany policajtov je účinnosť zákrokov podmienená úrovňou pripravenosti policajtov, problémy sa objavujú pri používaní donucovacích prostriedkov, ktoré boli použité v 52 % prípadov.

5) Nedoceňovanie možného rizika sa prejavuje v zraneniach policajtov spojených s ich práceneschopnosťou – bolo zranených 170 policajtov, čo predstavuje 20,7% prípadov z celkového počtu napadnutí. Pri prípadoch napadnutia policajtov došlo len v 40 prípadoch ku zraneniam páchateľov, z toho 27 vyžadujúcich liečenie.

6) Páchateľmi útokov na policajtov sú prevažne muži do 35 rokov – najviac páchateľov je vo veku 20 až 30 rokov – 33,4 % a vo veku 31 až 39 rokov – 25,4%.

7) Výrazne sa na činoch podieľajú občania so základným vzdelaním a vyučením – 71,2 %, zastúpenie stredoškolákov – 24,5 % a vysokoškolsky vzdelaných ľudí je nízky počet – 3,1%. Výraznejšie zastúpenie majú aj nezamestnaní – 55 % a z hľadiska trestnej minulosti páchateľov prevažujú prvopáchatelia - 71,6 %.

2.8.3 Odporúčané opatrenia na účinnejšiu ochranu policajta

Na základe uskutočneného výskumu odporúčame zvážiť prijatie na jednotlivých úrovniach riadenia aj u samotných policajtov opatrenia na zvýšenie bezpečnosti policajtov pri zásahoch, zvýšenie ich odbornej a fyzickej pripravenosti, ako aj opatrenia v oblasti technického vybavenia:

- zabezpečiť, aby policajti na základe absolvovania odbornej prípravy a praktického výcviku v dostatočnej miere ovládali taktiku zákrokov, boli si vedomí možného rizika, permanentne ich upozorňovať na nebezpečenstvo vyplývajúce z rutinného prístupu k riešeniu situácií,
- na základe poznatkov a skúseností z policajnej praxe v čo najkratšej možnej dobe zovšeobecniť a odstrániť nedostatky pri vykonávaní služobných zákrokov, hlavne v používaní donucovacích prostriedkov, v prenasledovaní páchateľa, v podceňovaní možného nebezpečenstva a pod.,
- zvýšiť osobnú zodpovednosť každého policajta za svoju odbornú pripravenosť na výkon služby, za vzdelávanie, ďalšie vzdelávanie, za svoju fyzickú pripravenosť, pretože sa dostatočná telesná aktivita premietá do celkovej psychickej vyrovnanosti a pracovnej výkonnosti,
- predvídať možné riziká a uskutočňovať preventívne opatrenia pred možným ohrozením policajtov, riešiť opatrenia režimovej ochrany policajného pracoviska, resp. policajta a jeho fyzickú a technickú ochranu,
- klásť dôraz na plánovanie služieb viacčlenných policajných hliadok, čím sa znižuje miera ohrozenia policajtov potenciálnymi útočníkmi jednotlivcami,
- vytvárať priaznivú pracovnú atmosféru a prostredie tak, aby policajt, ktorý nastupuje do služby, bol v dobrej psychickej pohode, pretože stresovaný a frustrovaný policajt sám vytvára predpoklady na to, aby vyvolal počas služby

konfrontačnú až konfliktnú situáciu, v ktorej väčšina policajtov reaguje neadekvátne a vyústi to do verbálneho alebo fyzického útoku na policajta,

- riešiť otázky personálneho obsadenia na základných útvaroch Policajného zboru, na zvýšenie pasívnej, ale aj aktívnej bezpečnosti policajta, využívať služobného psa v hliadke,
- podľa finančných možností do výbavy pracovísk a hliadok PZ zaviesť modernú audiovizuálnu (videokamery, nočné videnie – podľa charakteru a veľkosti objektu PZ) a zvukovú záznamovú techniku (diktafóny) na záznam činnosti hliadok pri kontrolách, zásahoch, pri činnosti v priestoroch oddelení a pod. (záznam postupu a možnosť objektívneho posúdenia priebehu kontroly - zásahu proti narušiteľom),
- spresniť spôsob kontroly motorových vozidiel a využiť možnosť obrazového alebo zvukového záznamu pred policajným vozidlom prípadne vo vozidle, týmto opatrením znížiť ohrozenie policajtov pri kontrole motorového vozidla⁹²,
- v rámci jednotlivých OR PZ riešiť cestou OO PZ v súčinnosti s obecnými úradmi spracovanie zoznamov rizikových osôb (recidivisti, permanentní výtržníci, drobní zlodeji, alkoholicy, užívatelia návykových látok a pod.), ktoré môžu byť potenciálnymi páchatelmi a tým predchádzať možným prípadom napadnutia resp. v prípade riešenia konfliktnej situácie prijať rozhodnutie o použití donucovacích prostriedkov,
- v súvislosti s páchaním trestnej činnosti v jednotlivých mestách a obciach, predovšetkým na frekventovaných priestranstvách kde dochádza najčastejšie k trestnej činnosti, hlavne pri výtržnostiach, riešiť v súčinnosti s orgánmi miestnej a obecnej štátnej správy inštaláciu záznamovej techniky, ktorá umožní lepšie zdokumentovanie prípadných činov, ale bude súčasne aj jednou z foriem a nástrojov prevencie proti páchaniu trestnej činnosti na týchto miestach.
- iniciovať zmenu v legislatíve na navrátenie stíhania „urážky“ príslušníka Policajného zboru ako verejného činiteľa do § 322 „Útok na orgán štátnej moci“ a do § 324 „Útok na verejného činiteľa“ – novelizácia zákona č 300/2005 Z. z. Trestný zákon, čo by ovplyvnilo zníženie rozsahu páchania trestnej činnosti.

2.8.4 Záver tejto etapy vedeckovýskumnej úlohy

Na základe vykonanej analýzy registrovaných útokov na policajtov v rokoch 2003 – 2005 a ich záverov bolo rozhodnuté pokračovať v riešení komplexnej úlohy „Ochrana policajta“, ktorá je registrovaná v pláne Odboru vedecko technického rozvoja Prezídia PZ⁹³. Pri jej riešení sa zamerať predovšetkým na skvalitnenie ochrany policajta v legislatívnej oblasti (Trestný zákon, interné predpisy na právnu ochranu policajta), otázky výcviku a vzdelávania na základných útvaroch PZ.

⁹² FELCAN, M. Extrémizmus s akcentom na rasizmus v SR. Vedecko odborný časopis Fakulty špeciálneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline. Roč. 12, č. 1 (2012), s. 36-50.

⁹³ V súčasnosti odbor akvizícií a inovácií Prezídia Policajného zboru.

Táto správa čiastkovej vedeckovýskumnej úlohy neposkytovala ucelený prehľad o celom komplexe skúmanej problematiky ochrany policajta, ale je len jednou z jej rozhodujúcich súčastí. Jej spracovanie je prvou etapou spracovania vedeckovýskumnej úlohy „Ochrana policajta“.

V súčasnej dobe v spoločnosti pretrvávajú pomerne nízky stupeň akceptácie postavenia príslušníka Policajného zboru ako predstaviteľa štátnej moci zabezpečujúceho verejný poriadok. Mnohí občania veľmi často nerešpektujú pokyny a výzvy príslušníkov Policajného zboru. Niektorí kladú aktívny odpor pri služobných zákrokoch, pričom neváhajú voči príslušníkom Policajného zboru uplatniť verbálne, ale v mnohých prípadoch aj fyzické útoky.

Na základe takýchto skúseností príslušníci Policajného zboru používajú donucovacie prostriedky, čo sa môže prejaviť aj vznikom drobných poranení, na čo sa občania neskôr sťažujú ako na neprimerané služobné zákroky. Vo väčšine prípadov išlo o použitie donucovacích prostriedkov v zmysle §§ 51 až 59 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších zmien a predpisov, pri zadržaní a predvádzaní dotknutých osôb, ktoré bolo vyhodnotené ako oprávnené.

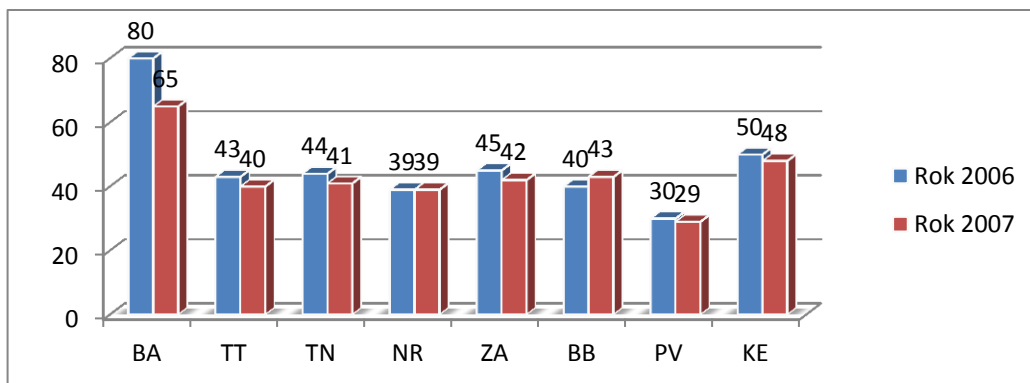
V niektorých prípadoch však použité násilie zo strany príslušníkov Policajného zboru môže byť neadekvátne, čo vyplýva aj z nedostatkov v služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru na konanie v záťažových situáciách. Jednotlivci z radov príslušníkov Policajného zboru sa pri verbálnej provokácii osoby, ktorá ich odmieta rešpektovať, snažia situáciu riešiť vykonaním služobného zákroku za použitia donucovacích prostriedkov namiesto toho, aby takýmto situáciám predchádzali alebo ich riešili iným spôsobom.

Pozitívnym faktom pri analýze registrovaných útokov na policajtov v rokoch 2003 – 2005 bola skutočnosť, že v dôsledku predmetných služobných zákrokov nikto nebol usmrtený ani ťažko zranený.

Z hľadiska viacerých organizačných, personálnych zmien a reálnych možností neboli do tejto fázy projektu ochrany policajta zahrnuté roky 2006 a 2007, pristúpili sme preto k analýze fyzických útokov na policajtov na základe ESŠK. Napadnutia v tomto období boli sledované po jednotlivých krajoch s nasledujúcimi výsledkami.

Jednoduchou analýzou je možné zistiť, že napadnutia policajtov v rokoch 2006 až 2007 vo väčšine krajov zostali približne na rovnakej úrovni. Výrazne sa líši najmä Bratislavský kraj, kde bol takmer dvojnásobný počet napadnutí policajtov oproti iným krajom najmä v roku 2006. Od ostatných krajov sa pomerne výrazne odlišuje tiež Košický kraj. Tento stav môžeme predpokladať predovšetkým v dôsledku koncentrácie obyvateľstva veľkomiest a veľkého počtu osôb dochádzajúcich do týchto miest buď za prácou alebo za iným účelom, uskutočňovania veľkého množstva rozličných akcií, ktoré lákajú ľudí, aby sa ich zúčastnili (koncerty, športové podujatia a pod.).

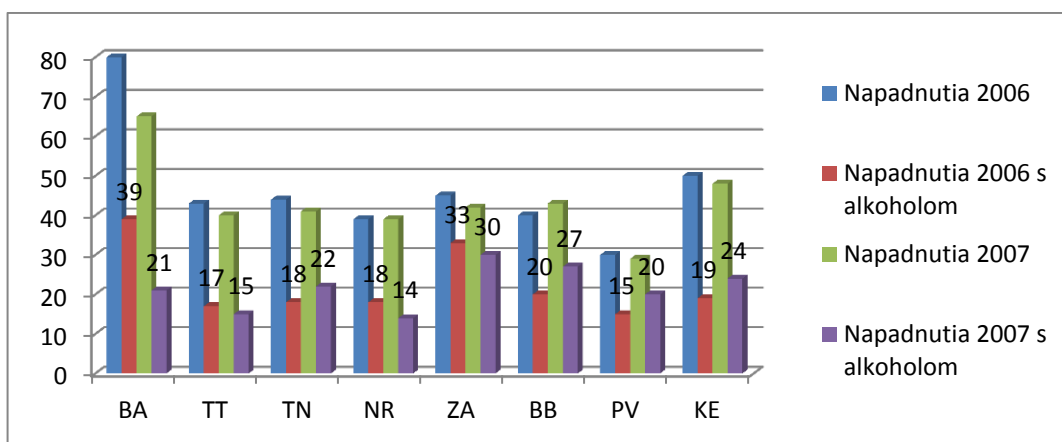
Graf 2-26 Napadnutie policajtov za roky 2006 a 2007 po krajoch

Je potešiteľné, že objasnenosť napadnutí v Košickom, Prešovskom, Banskobystrickom a Trnavskom kraji bola v obidvoch rokoch 100 %. V Bratislavskom a Trenčianskom kraji bola 100% objasnenosť len pri napadnutiach v roku 2006. V ostatných prípadoch bola objasnenosť nižšia, pričom výrazne nízka bola objasnenosť v Nitrianskom kraji, kde sa v roku 2006 priblížila len k hodnote 33%. Z hľadiska páchatel'ov sa vyskytol v Košickom kraji dokonca jeden maloletý páchatel', pričom mladistvých bolo oveľa viac, celkovo za sledované obdobie až 20.

Z analýzy príčin napadnutí policajtov takmer vo všetkých krajoch sa ukazuje jedna **spoločná príčina, ktorá vyvoláva nekontrolované konanie a agresivitu páchatel'a - je to vplyv alkoholu, ktorý bol zistený takmer v 50% prípadov napadnutia policajtov**, konkrétne údaje sú znázornené v nasledujúcom grafe.

Graf 2-27 Napadnutia policajtov po krajoch pod vplyvom alkoholu

V roku 2006 bolo fyzicky napadnutých celkom 371 policajtov páchatel'mi, z ktorých bolo až 179 pod vplyvom alkoholu. V roku 2007 bolo fyzicky napadnutých v jednotlivých krajoch dohromady 347 policajtov páchatel'mi, z ktorých bolo až 173 pod vplyvom alkoholu. Zo zistených štatistických údajov jednoznačne vyplýva, že približne 50% páchatel'ov pácha trestný čin napadnutia verejného činiteľa pod vplyvom alkoholu. Toto konštatovanie platí bohužiaľ pre všetky kraje SR. Možno by bolo vhodné sa zamyslieť nad touto situáciou, a riešiť danú problematiku špeciálnou odbornou prípravou policajtov prvého kontaktu s účasťou psychológa.

3 Druhá etapa výskumu - ochrana policajta pri služobnej činnosti

3.1 Úvod

Jednou z najzákladnejších požiadaviek človeka všeobecne sa stále naliehavejšie javí potreba bezpečnosti. O to viac, ak v súvislosti s výkonom jeho povolania patrí do rizikovej skupiny, ktorá je z viktimologického hľadiska označovaná za potenciálnu obeť.⁹⁴

Problematikou riešenia ochrany policajta sa na Akadémii Policajného zboru v Bratislave (ďalej len „Akadémia PZ“) zaoberáme už od roku 2003, kedy bol na Akadémii PZ oponovaný a schválený projekt vedecko-výskumnej úlohy s názvom „Ochrana policajta“.⁹⁵ Jedným z cieľov projektu bolo analyzovať a objasniť príčiny, motívy a okolnosti útokov a ohrozovania policajtov alebo páchania škôd na ich majetku.⁹⁶ Na základe uvedeného bola pre východiskovú a priebežnú orientáciu realizovaná analýza Situačných správ o mimoriadnych udalostiach a niektorých trestných činoch spracovávaných denne Operačným odborom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. V nej sa P. Soukop zameril na všetky prípady registrovaných útokov na policajtov, vytvoril základný výskumný súbor policajtov, ktorí boli obeťami útokov. Analýza bola uskutočnená za obdobie od 1. januára 2003 do 31. decembra 2005 a vyšla ako Záverečná správa čiastkovej vedeckovýskumnej úlohy „Analýza registrovaných útokov na policajtov v rokoch 2003 – 2005“⁹⁷ z roku 2007.

V posledných rokoch sa policajti pri výkone služby intenzívnejšie stretávajú s prípadmi ich napadnutia⁹⁸, preto bol v roku 2014 vypracovaný dodatok k zmienenému projektu vedecko-výskumnej úlohy s názvom „Ochrana policajta pri služobnej činnosti“⁹⁹, ktorým sa nadväzuje na vyššie uvedený projekt z roku 2005.

Ak spoločnosť vyžaduje od policajta nerušené plnenie úloh v zmysle zákona, je potrebné vytvoriť systém osobitných opatrení, ktoré musia garantovať adekvátnu ochranu policajta nielen pri jeho ujme na zdraví, resp. živote, ale aj počas bežného výkonu služby a pre výkon služby, ochranu z hľadiska trestného a správneho práva, ako aj nemenej dôležitú ochranu výstrojom a výzbrojou s cieľom zabezpečiť zmiernenie následkov násillia. Policajt musí byť podporovaný predovšetkým zo strany svojej zamestnávateľskej organizácie, t. j. Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorého úlohou je vytvárať vhodné pracovné podmienky a prostredie pre výkon policajnej služby a zároveň zabezpečiť jeho ochranu.

⁹⁴ ZVALOVÁ, A. Policajt – verejný činiteľ, s. 143.

⁹⁵ Evidovaný v knižnici A PZ pod č. VÝSK 126.

⁹⁶ Pozri: Projekt VVÚ Ochrana policajta, s. 8.

⁹⁷ Pozri: SOUKOP, P. a kol. Analýza registrovaných útokov na policajtov v rokoch 2003 – 2005: Záverečná správa čiastkovej výskumnej úlohy vedeckovýskumnej úlohy Ochrana policajta.

⁹⁸ Pozri napr.: PRE NAPADNUTIE POLICAJTOV V RUDŇANOCH UŽ OBVINILI PÄŤ OSADNÍKOV. 2016. [online]. [citované 11. marca 2016]. Dostupné na internete: <<http://spisskanovaves.korzar.sme.sk/c/7946739/pre-napadnutie-policajtov-v-rudnanych-uz-obvinili-pat-osadnikov.html>>

POLICAJT CHCEL SKONTROLOVAŤ CYKLISTU, ROMAN HO BRUTÁLNE ZBIL. 2016. [online]. [citované 11. marca 2016]. Dostupné na internete: <<http://www.noviny.sk/c/krimi/poliicajt-chcel-skontrolovat-cyklistu-roman-ho-brutalne-zbil>>

⁹⁹ Evidovaný v knižnici A PZ pod č. VÝSK 198.

Zo záverov čiastkovej vedecko-výskumnej úlohy „Analýza registrovaných útokov na policajtov v rokoch 2003 – 2005“ z roku 2007 vyplynulo, že k **napadnutiam policajtov dochádza predovšetkým v súvislosti s výkonom služby** – až 98 %, aj z týchto dôvodov bolo nasmerovanie pokračovania výskumu zamerané na ochranu policajta pri služobnej činnosti.

Trestná činnosť páchaná na policajtoch je závažným negatívnym javom, ktorému je potrebné neustále venovať zvýšenú pozornosť najmä na úseku prevencie. Jej úplná eliminácia je však problematická.

Zo zdôvodnenia potreby a aktuálnosti riešenia ochrany policajta okrem iného vyplýva, že ide o problém, ktorý je nutné riešiť z viacerých pohľadov, a to právneho, pedagogického, didaktického, psychologického, kriminologického, sociologického, manažérského, technického a pod.¹⁰⁰

3.2 Ciele tejto etapy výskumu

Základným cieľom tejto etapy je dôsledne analyzovať konkrétne okolnosti a príčiny útokov na policajtov. Konkrétne analyzovať zaradenie policajta, ktorý bol napadnutý, spôsob napadnutia, miesto a čas útoku, zranenie policajta, ako aj použitie donucovacích prostriedkov. Navrhnuť opatrenia v oblasti ochrany policajta s dôrazom na bezpečnostné technológie.

Základný cieľ je napĺňaný prostredníctvom nasledujúcich úloh:

1. Realizovať analýzu Situačných správ o mimoriadnych udalostiach a niektorých závažných trestných činoch hlásených na území SR (ďalej len „situačné správy“ alebo „operačné hlásenia“) spracovávaných Ústredným operačným strediskom Prezídia PZ. Analýzu uskutočniť od 1. januára 2008 do 31. decembra 2015 z dôvodu zvýšenia jej objektivity, spoľahlivosti a platnosti.
2. Zistiť na základe analýzy situačných správ všetky prípady registrovaných útokov na policajtov, vytvoriť základný výskumný súbor policajtov – obetí násilia a útokov. Na základe využitia štatistických metód skúmania a s využitím štatistického programu IBM SPSS Statistics vyhodnotiť podľa určených kritérií.
3. Zistiť súčasný stav právnej ochrany policajta a ochrany pomocou bezpečnostných technológií. Popísať možnosti ochrany policajta bezpečnostnými technológiami.
4. Zistiť názor na ochranu policajta v právnej rovine a na základe policajnej výstroje a výzbroje prostredníctvom realizovaného dotazníka.
5. Zistiť stav ochrany policajta v krajinách Vyšehradskej skupiny (ďalej len „V4“).

Cieľ výskumu sa orientuje na analýzu problému a na dva základné smery:

- teoretický,
- aplikovaný (praktický).

¹⁰⁰ Ochrana policajta pri služobnej činnosti dodatok k projektu vedeckovýskumnej úlohy Ochrana policajta, s. 5 – 6.

V *teoretickej časti* zameriavame pozornosť na **služobnú činnosť policajtov**. Tí sú v každodennom intenzívnom sociálnom styku s ľuďmi, pri ktorom sa vytvárajú mnohé riziká či rizikové situácie, ktoré vyplývajú z interpersonálnych konfliktov. Pre policajta môžu znamenať ohrozenie jeho zdravia i bezpečnosti v čase výkonu služby. Riešenie týchto situácií si vyžaduje zákonné, včasné, dôrazné a nestranné zaujatie postojov zmysle adekvátnych noriem, zároveň sa zameriame na niektoré **otázky právnej ochrany policajta** v zmysle trestného a správneho práva. V neposlednom rade prikladáme dôležitosť aj **ochrane policajta bezpečnostnými technológiami**. S krajinami **V4** porovnáme stav ochrany policajtov.

V *praktickej časti* výskumu je naším zámerom **analyzovať situačné správy** spracovávané Ústredným operačným strediskom Prezídia PZ za obdobie od 1. januára 2008 do 31. decembra 2015. Cieľom analýzy je posúdiť, vyšpecifikovať a vybrať relevantné dáta informácie potrebné na analýzu všetkých zdokumentovaných prípadov registrovaných útokov na verejných činiteľov - policajtov a vytvoriť základný výskumný súbor policajtov – obetí násilia a útokov. Súčasťou empirického výskumu je aj **technika formalizovaného dopytovania**, kde výberový súbor tvoria policajti slúžiaci na výkonných útvaroch PZ a policajti druhého ročníka externého štúdia na Akadémii Policajného zboru v Bratislave. Za zaujímavé považujeme aj porovnanie stavu ochrany policajta v krajinách V4, ktoré je tiež súčasťou praktickej časti.

Cieľom výskumu je objektívne vyhodnotiť a poukázať na skutočný stav ochrany policajta pri služobnej činnosti.

Úlohy zodpovedajú cieľovému zameraniu vedeckého výskumu. V práci sa zaoberáme aj vedľajšími otázkami, resp. úlohami, pri ktorých sa môže zdať, že primárne nesúvisia s riešeným problémom, avšak slúžia na riešenie parciálnych otázok a lepšie pochopenie aktuálneho stavu riešenej problematiky. Správne vytýčenie hlavných úloh zaisťuje maximálnu odôvodnenosť, spoľahlivosť a stálosť informácií relevantných pre riešenie výskumného cieľa.

Medzi úlohy patrí:

- permanentné skúmanie ochrany policajta z hľadiska právneho i technologického,
- získavanie a spracúvanie empirických údajov viacerými metódami a technikami z hľadiska kvantitatívneho výskumu,
- skúmať nielen výskyt (stav a úroveň) napadnutí policajta, ale aj príčiny a podmienky útoku.

3.3 Možnosti ochrany policajta nesmrťiacimi bezpečnostnými technológiami

V tejto podkapitole sa na základe stanovených cieľov zaoberáme nesmrťiacimi zbraňami najmä podľa možnosti ich využiteľnosti v PZ. Bezpečnostné technológie sú súčasťou výstroja a výzbroje policajtov, ktoré sa využívajú pri ochrane vnútorného poriadku, bezpečnosti a v boji proti zločinnosti. Môžeme ich označiť aj ako donucovacie prostriedky.

Planka a Kovárník¹⁰¹ z Kriminalistického ústavu v Prahe používajú termín **neletálne zbraňové systémy** a označujú ním strelné zbrane alebo donucovacie prostriedky, ktoré majú na určitú dobu vyradiť z činnosti páchateľa alebo vybranú skupinu ľudí bez toho, aby boli priamo ohrozené ich životy, alebo vyradiť z činnosti vybrané druhy techniky, resp. znemožniť ich ďalšie fungovanie. Uvádzajú tiež, že systémy na pomedzí letálnych a neletálnych účinkov sú niekedy označované ako menej letálne (menej smrtiace). Podľa Planka a Kovárníka možno neletálne zbraňové systémy a prostriedky rozdeliť z technického (konštrukčného) hľadiska na:

- Strelné neletálne zbraňové systémy
- Výbušnú neletálnu muníciu
- Elektrické paralyzátory
- Chemické-farmakologické neletálne prostriedky
- Ostatné neletálne zbrane a prostriedky.

Tureček,¹⁰² ako ďalší autor zaoberajúci sa touto problematikou, používa jednoduchý termín **nesmrtiace zbrane**.¹⁰³ Hoci neposkytuje ich presnú definíciu, naznačuje, že ide o donucovací prostriedok, ktorý by daného útočníka dostatočne účinne a skutočne spoľahlivo paralyzoval na presne danú dobu a zároveň nespôsoboval žiadne vážnejšie zranenia. S týmto názorom sa stotožňujeme. Tureček poskytuje kategorizáciu nesmrtiacich zbraní paralyzujúcich človeka podľa ich fyzikálno-chemického pôsobenia na mechanické, chemické, elektrické, svetelné a zvukové. Samozrejme, ako uvádza, niektoré nesmrtiace zbrane kombinujú rôzne druhy pôsobenia.

Ochrana policajta bezpečnostnými technológiami je mimoriadne dôležitá nielen pri jeho samotnom napadnutí, ale aj pri ochrane iných osôb, ktoré sú páchateľom napadnuté. Je vysoko pravdepodobné, že pri adekvátnej výzbroji policajta by sa dalo predísť vysokému počtu zranení policajtov pri útoku na ich osobu, a tiež aj zranení páchateľov v snahe odvrátenia útoku na policajta.

Moderné neletálne zbraňové systémy patria k najdynamickejšie sa rozvíjajúcim technickým oblastiam. Ich význam spočíva v tom, že predstavujú možnosť zneškodnenia protivníka bez toho, aby došlo k poškodeniu jeho zdravia s možným následkom smrti, ako aj k ochrane života a zdravia policajta či ďalších osôb. Zákon o PZ stanovuje, že donucovací prostriedok a intenzita jeho použitia nesmie byť zjavne neprimeraná nebezpečnosti útoku. Zavádzanie neletálnych zbraní do policajnej praxe a ich využívanie by mohlo prispieť k dodržiavaniu primeranosti v služobných zákrokoch. Zákon o PZ hovorí, že prostriedkami na prekonanie odporu a odvrátenie útoku sú obušky, obranné tyče, obranné štíty, slzotvorné prostriedky a elektrické paralyzátory.¹⁰⁴ Práve elektrický paralyzér považujeme za významný nesmrtiaci prostriedok a preto sa ním budeme v nasledujúcej časti zaoberať. Zmienime sa aj o iných nesmrtiacich prostriedkoch, ako sú lapaj od slovenského výrobcu Pelta® a rýchlotuhnúca pena.

¹⁰¹ PLANKA, B. - KOVÁRNÍK, L. Neletální zbraňové systémy-technické a taktické aspekty, s. 363.

¹⁰² TUREČEK, J. Aktuální problémy použití elektrických paralyzérů, s.40.

¹⁰³ V angličtine sa na ich označenie používa termín *non-lethal weapons* alebo *less lethal weapons*.

¹⁰⁴ § 50 ods. 2 Z.č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3.3.1 Dištančný elektrický paralyzér

Mimoriadny prelom znamenali v policajnej praxi najmä elektrické paralyzéry. V roku 1970 John Cover, výskumník z NASA, prišiel s novou elektrickou zbraňou, ktorá vystreľuje elektródy do tela páchatel'a. V roku 1974 bola táto zbraň patentovaná pod menom TASER, čo predstavuje skratku pre Thomas A. Swift's Electric Rifle (elektrická puška Thomasa A. Swifta). Začala ho používať polícia, no i verejnosť, a keďže nepodliehal registrácií a kontrole, bolo ním spáchaných veľa trestných činov. Koncom sedemdesiatych rokov bol však už pre verejnosť vo väčšine štátov USA a v Kanade nepredajný.

Osobné elektrické zbrane používané v súčasnosti môžeme rozdeliť na zbrane:

- s priamym kontaktom protivníka
- s nepriamym kontaktom protivníka.

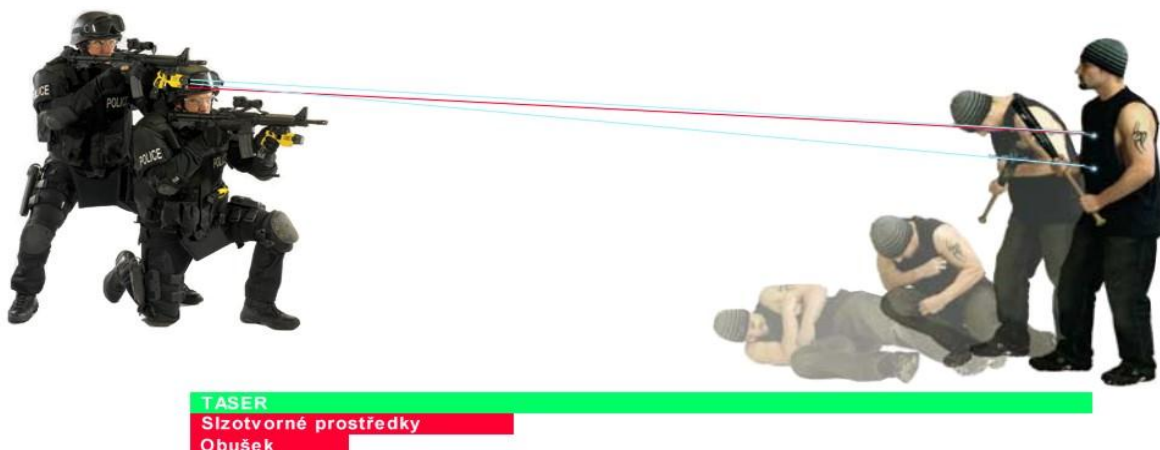
Osobné elektrické zbrane **s priamym kontaktom protivníka** sa nazývajú **elektrické paralyzéry** a tieto sú v niektorých krajinách dostupné aj ako prostriedky osobnej ochrany pre verejnosť. Najväčšou nevýhodou týchto typov paralyzátorov je, že pri použití je potrebné priložiť ich na telo protivníka, najlepšie na holú pokožku (aj keď výrobcovia uvádzajú, že paralyzéry účinkujú aj cez odev). To znamená, že s protivníkom musíme byť vo veľmi tesnom fyzickom kontakte. Účinnosť použitia zároveň ovplyvňuje aj miesto zásahu protivníka, jeho psychický a fyzický stav. Stáva sa, že na niektoré osoby neúčinkujú hlavne lacnejšie modely dostatočne.

Elektrický paralyzér nevyžadujúci priamy kontakt s telom sa nazýva **dištančný elektrický paralyzér** (ďalej len „DEP“ alebo „taser“) a využíva výmetné sondy s drôtikmi pre vedenie energie, čím ovplyvňuje senzorické a motorické funkcie nervovej sústavy.

Všetky zbraňové systémy taser majú rovnakú konštrukciu pozostávajúcu z tela zbrane v tvare pištole a hlavice s elektródami. Tieto hlavice sú vymeniteľné, obsahujú stlačený dusík pre výmet dvoch malých sond, ktoré môžu zasiahnuť cieľ na vzdialenosť 10,6 m. Možno ním zastaviť agresora (t. z., že nie len samotného páchatel'a trestného činu, ale aj osobu, ktorá ohrozuje bezpečnosť svoju alebo iných, príp. psychicky narušenú osobu, u ktorej je takmer nemožné predvídať správanie) z dostatočnej vzdialenosti,¹⁰⁵ pritom mu neublížiť a zároveň chrániť zasahujúceho policajta, prípadne aj rukojemníka. Použitie tasera je opodstatnené aj z toho dôvodu, že v zmysle zákona o PZ, je policajt povinný dbať na to, aby čo najviac šetril život osoby, proti ktorej zákrok smeruje. V tomto prípade ho teda paralyzuje na určitú dobu bez toho, že by musel použiť strelnú zbraň, a zabráni ublíženiu na zdraví sebe alebo iným.¹⁰⁶

¹⁰⁵ S civilnou verziou môžete zasiahnuť útočníka maximálne na diaľku 4,6 m.

¹⁰⁶ ZVALOVÁ, A. Možnosti ochrany policajta paralyzujúcimi technickými prostriedkami, s. 190.

Obrázok 3-1Náplň so sondami elektrického paralyzátora Taser

X26¹⁰⁵

Taser funguje na báze **dočasného prerušenia spojenia nervových signálov medzi mozgom a svalmi** tak, že prekryjú prirodzené elektrické signály nervových vlákien. Agresor na chvíľu úplne prestane mať kontrolu nad svojimi svalmi, zostáva však pri vedomí, stále vidí a počuje až do času, kým tento efekt neodpadne a znovu sa môže hýbať. Podobne ako keď telefonujete a do hovoru sa vám niekto nabúra, pričom statické rušenie znemožní vašu komunikáciu. Keď toto rušenie prestane, hovor sa obnoví, telefón však poškodený nie je.¹⁰⁷

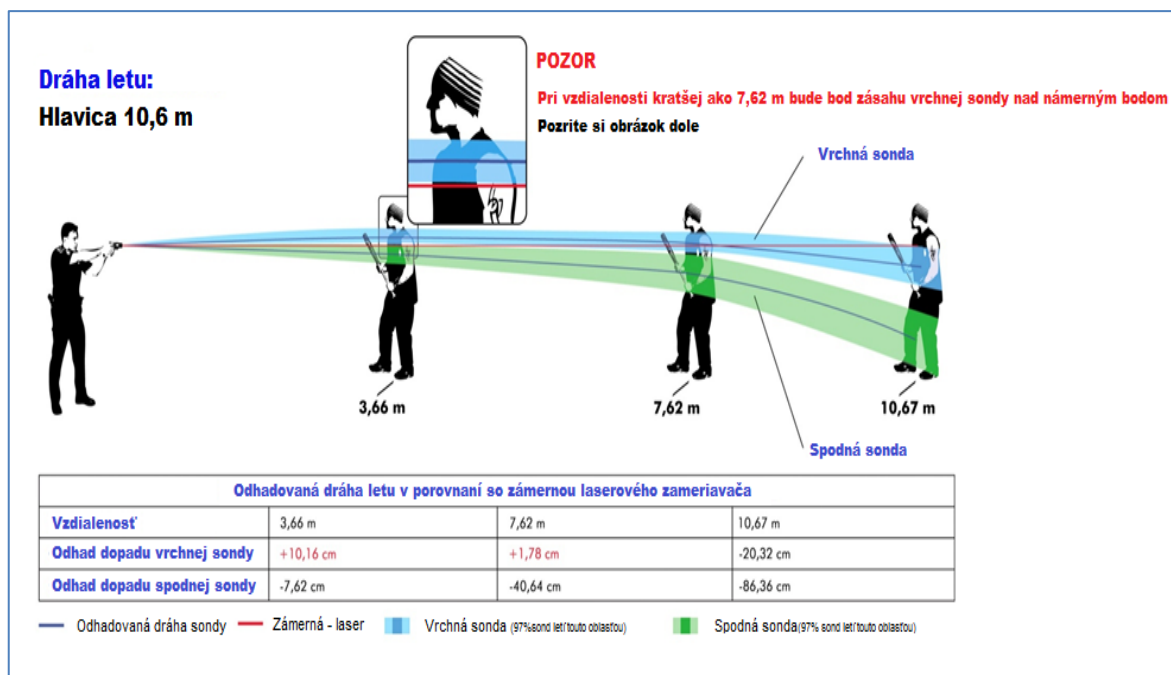
Po stlačení spúšte je z taseru pomocou stlačeného vzduchu vystrelená **dvojica elektród s hrotmi a spätnými háčikmi**, ktoré zostávajú so zbraňou spojené tenkými kovovými vodičmi.^{108,109} Tieto elektródy môžeme prirovnať k dvom kovovým šípkam, ktoré majú 4 mm dlhé ihlové hroty, ktorými sa zapichnú do tela alebo do oblečenia agresora. Hlbšiemu preniknutiu bráni tupé rozšírenie šípok. Elektrický pulzný prúd je potom vedený jedným drôtikom a šípkou do tela, odtiaľ postupuje k druhej šípke a ďalej druhým drôtikom späť do zdroja.¹¹⁰ Pulzy trvajú päť sekúnd (pričom policajt môže taser vypnúť poistkou) a po uplynutí piatich sekúnd, môže spustiť ďalší cyklus stlačením spúšte. Paralyzujúci výboj je k dispozícii, pokiaľ sú šípky v cieľi.

¹⁰⁷ HOW DOES A TASER WORK. 2014. [online]. [citované 16. marca 2014]. Dostupné na internete: <<http://www.taser.com/research-and-safety/how-a-taser-works>>

¹⁰⁸ PLANKA, B. – KOVÁRNIK, L. Neletální zbraňové systémy – technické a taktické aspekty, s. 371.

¹⁰⁹ vodič – tenký kovový lakom izolovaný drôtik.

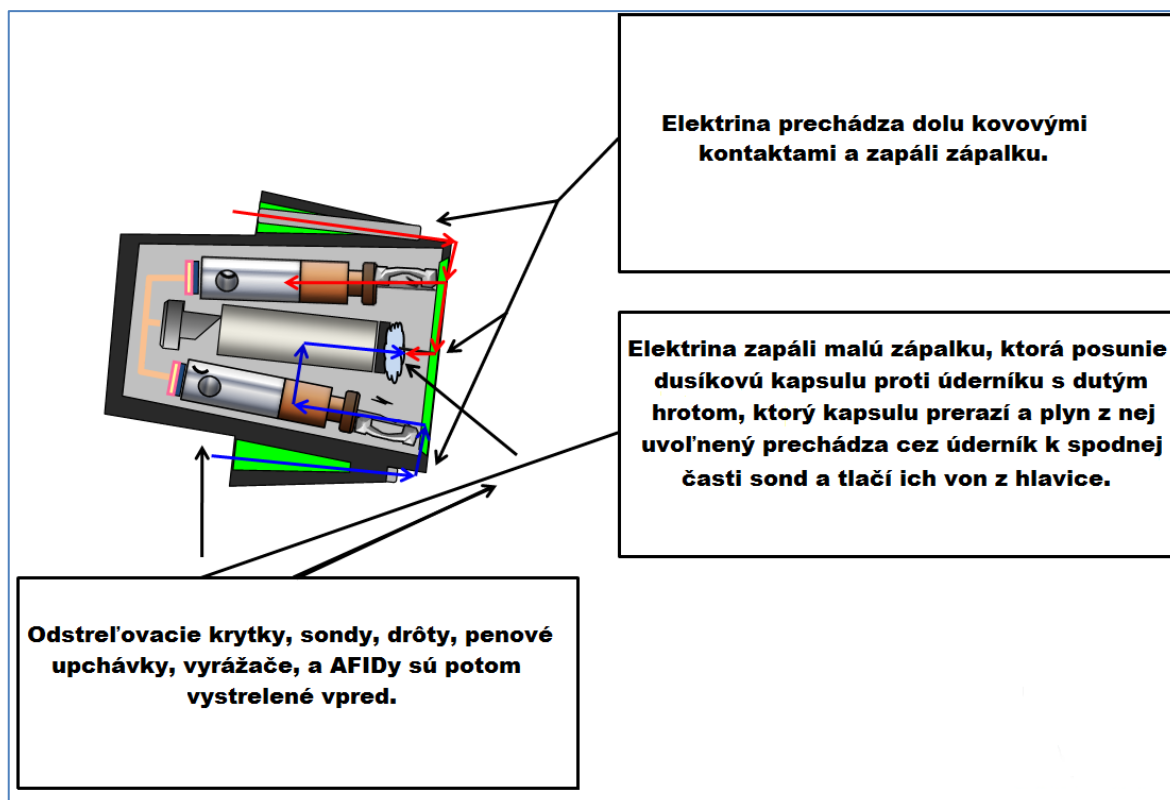
¹¹⁰ TUREČEK, J. Aktuální problémy použití elektrických paralyzérů, s. 40.

Obrázok 3-2 Zobrazenie dráhy letu sondy taktickej XP hlavice

Najefektívnejšou vzdialenosťou použitia tasera je od 1,5 do 4 m (merané od tasera, nie od tela policajta), pretože rozpätie šípok sa zväčšuje o 30 cm na každých 1,5 m. Dráha sondy taktickej XP hlavice je však už 10,67 metra. Pre presnejšie zamierenie môže byť taser vybavený jednolúčovým alebo aj dvojlúčovým (každému lúču zodpovedá dopad jednej šípky) paralelným laserovým zameriavačom, ktorého lúče ukazujú, kam je taser namierený.¹¹¹ K novším modelom je možné použiť aj kameru, ktorá zahŕňa mikrofón, citlivú kameru a infračervené svetlo. Tým dáva možnosť policajtovi zaznamenávať audio a video aj v tmavom prostredí a zároveň tak chráni nielen občanov proti neoprávneným zásahom, ale aj strážcu zákona proti lživým obvineniam zo zneužitia právomoci. Kamera sa vkladá na miesto bežného akumulátora a plní aj jeho funkciu, teda dodávku energie pre DEP.

¹¹¹ TALLO, A. a kol. Technické systémy a prostriedky polície, s. 231-232.

Obrázok 3-3 Funkcia tasera - proces vymrštenia sond z hlavice

112

V súvislosti s tasermi sa ľudia rozdeľujú do dvoch veľkých kategórií na základe ich postoja k používaniu tasera.¹¹³

Prvá skupina ľudí zahŕňa prípady, kde sa polícia uchýľuje k použitiu smrtiacej sily z dôvodu nedostupnosti taserov. Príkladom je prípad z 21. decembra 2008, keď v Novom Južnom Walesu policajt zastrelil ženu, ktorá ho ohrozovala nožom. Asociácia Polície Nového Južného Walesu vyhlásila, že je absurdné, že policajti nie sú vyzbrojení nesmrtiacimi alternatívami. V prípade, že by boli, namiesto použitia strelnej zbrane mohol policajt použiť paralyzér, ktorým by ženu „len omráčil“.

Druhá skupina ľudí tvrdí, že tasery boli použité nevhodne a/alebo boli spôsobené vážne zranenia alebo smrť. Napr. 20. júla 2009 bol 36 ročný muž zasiahnutý taserom po tom, čo utekal k policajtovi s kanistrom benzínu a zapalovačom. Muža zachvátili plamene a bol prevezený do Kráľovskej nemocnice v Perthe s popáleninami. Vyšetrovanie, či požiar spôsobil taser alebo zapalovač pokračuje.

Všeobecne panuje medzi ľuďmi predstava, že vysoké napätie môže spôsobiť smrť elektrickým prúdom. Je jasné, že **prostriedky taser nemôžu spôsobiť smrť elektrickým**

¹¹² IMG.BLESK.CZ [online]. [citované 17. marca 2014]. Dostupné na internete: <http://img.blesk.cz/static/old_abc/tistene_ABC/2009/05/5-Taser-DUO.pdf>

¹¹³ NSW Parliamentary Library Research Service 2009. . [online]. [citované 17. marca 2014]. Dostupné na internete: <[http://www.parliament.nsw.gov.au/Prod/parlment/publications.nsf/0/05D42FA06DC51BE0CA257618001A2062/\\$File/EBrief+Tasers.pdf](http://www.parliament.nsw.gov.au/Prod/parlment/publications.nsf/0/05D42FA06DC51BE0CA257618001A2062/$File/EBrief+Tasers.pdf)>

prúdom. To, čo môže človeka zabiť, nie je napätie (volty), ale prúd (ampéry).¹¹⁴ Prostriedky taser používajú napätie o sile 50 000 voltov, ale do tela zasiahnutého prúdi priemerne iba 400 voltov. To všetko pri 0,0021 ampéroch (2,1 miliampéra). Pri tak nízkom prúde nie je možné, aby sa dosiahlo smrtiaceho účinku.¹¹⁵ I keď boli sondy DEP umiestnené priamo na srdce, nemali elektrické impulzy žiadny účinok na ľudské srdce.¹¹⁶

Štúdie, prezentované v dňoch 18. - 21. júna 2008 na medzinárodnom vedeckom bienále CARDIOSTIM¹¹⁷ 2008 v Nice, poukazujú na výsledky testovania prostriedkov taser na ľuďoch so závermi, že tieto zariadenia nemôžu vyvolať smrť elektrickou stimuláciou. **Prostriedky taser tiež nemajú vplyv na funkciu kardiostimulátorov alebo implantovaných defibrilátorov,** čo potvrdzujú aj početné lekárske štúdie,¹¹⁸ ktoré testovali ich funkčnosť aj po priamom zásahu taserom. Moderné kardiostimulátory odolávajú elektrickým defibrilátorom viac než 800-krát silnejším, než sú pulzy produkované energiou elektrického paralyzéra.¹¹⁹

V súčasnosti je najmodernejšou verziou DEP verzia X26P, ktorá bola predstavená 15. januára 2013 firmou TASER International, Inc. Jednoranová X26P používa rovnaké

¹¹⁴ Médiami býva taser označovaný ako kontroverzná zbraň a to najmä po smrteľnom strete kanadských policajtov a poľského imigranta Roberta Dziekanskiho, ktorý zomrel po zásahu DEP 14. októbra 2007 vo Vancouvri na medzinárodnom letisku. Po štrnástich mesiacoch vyšetrovania a na základe vyšetrenia troch nezávislých súdnych lekárov a dvoch psychiatrov v odbore liečby chorôb spojených s užívaním alkoholu, bolo zistené, že dištančný elektrický paralyzér taser nebol príčinou úmrtia Roberta Dziekanskiho. Všetci policajti, ktorí sa tohto incidentu zúčastnili, postupovali podľa vyšetrovateľov podľa platných právnych noriem a boli zbavení všetkých obvinení. K dispozícii je dostatočné množstvo nezávislých dôkazov o tom, že príslušní zodpovední pracovníci pri strete s pánom Dziekanskim právoplatne vykonávali svoje povinnosti. Sila, ktorú použili na to, aby premohli menovaného a udržali ho pod kontrolou, bola primeraná a za daných okolností v každom ohľade nevyhnutná.

¹¹⁵ TASER.CZ 2014. [online]. [citované 17. marca 2014]. Dostupné na internete:

<<http://www.taser.cz/Menu-TASER-produkty-Statni-bezpecnostni-sbory-Lekarska-hlediska/166/>>

¹¹⁶ ZVALOVÁ, A. Možnosti ochrany policajta paralyzujúcimi technickými prostriedkami, s. 192.

¹¹⁷ Cardiosim bol premiérovým medzinárodným vedeckým stretnutím svetovo preslávených odborníkov hodnotiacich technické a vedecké novinky v elektrofyziológii, chirurgii a zároveň prezentoval najnovšie technologické inovácie.

¹¹⁸ Na nasledujúcej stránke je uvedených 612 výskumov bezpečnosti tasera uskutočnených od r. 1939 až po r. 2013. [online]. [citované 17. marca 2014]. Dostupné na internete: .

<<http://www.taser.com/images/research-and-safety/research-library/downloads/CEWIndex.pdf>>

¹¹⁹ V súčasnosti existuje nevelký počet ľudí, ktorí náhle umreli po zadržaní (aj prípad Roberta Dziekanskiho). Väčšina týchto úmrtí súvisí s jedincami, ktorí boli zadržaní po násilnom stretnutí s políciou, nie len po použití DEP. Termín syndróm náhleho úmrtia po zadržaní bol prvýkrát použitý k popisu neobjasnených úmrtí, keď sa nevyskytovala žiadna iná zjavná príčina ako policajné zatknutie. Z ďalšieho vyšetrovania a vedenia sporov vyplynulo, že riziko úmrtia počas zadržania sa objavovalo u tých istých jedincov, ktorí vykazovali extrémnu formu poruchy správania ďaleko presahujúcu úzkostný stav, ktorému polícia zvyčajne čelí. Hlavné rysy tohto extrémneho stavu zahŕňali zmietanie, popudlivosť, paranoju, agresiu, paniku, vyčerpanie, zdravotné problémy, liečebné efekty, nezákonné užívanie drog a chýbajúca reakcia na bolesť. V roku 2009 bola na Zimnom Sympóziu Vysokých škôl Medicíny Oceánie (Australasia College of Emergency Medicine Winter Symposium 2009) predstavená štúdia, ktorá sledovala ľudskú fyziológiu pri bežnom správaní subjektu, ako aj policajné prostriedky a taktiku v procese zadržania páchatel'a. Údaje získané v štúdii viedli k záveru, že DEP bol jedným z prostriedkov, ktorý najmenej aktivoval katecholamíny (hormóny, ktoré obsahujú aj veľmi známy adrenalin. sú ukazovateľom množstvo pocitu stresu v tele), oproti simulácii zápasu, ktorý katecholamíny aktivoval najviac. Výskum je revolučný v tom, že jasne ukazuje, že používanie prostriedkov taser nijako významne nevedie k zvýšeniu katecholamínov v ľudskom tele, avšak zápas alebo útek pri policajných zásahoch spôsobuje dramatické vyhrotenie, ktoré môže postupne viesť k náhlej smrti.

štandardné hlavice ako X26E a obsahuje nové vylepšenia a bezpečnostné časti s lepšou ergonómiou, väčšou odolnosťou proti poveternostným vplyvom a s aktualizovanou funkciou inteligentnej technológie.¹²⁰ Priamym predchodcom verzie X26, ktorá je dostupná od roku 2003, je model M26.

DEP sú v mnohých západných krajinách stabilnou súčasťou policajnej výbroje. Aktívne sú používané i v susednej Českej republike a Poľskej republike. V našom prípade je podmienkou ich zavedenia do praxe vydanie metodickéj príručky¹²¹ a výškolenie policajtov na ich používanie. Takáto metodická príručka bola vydaná v roku 2014 a napriek tomu, že elektrické paralyzéry sú gesčne zavedené do výbroje policajtov, nie sú nám známe prípady, že by sa aj reálne využívali. Podľa informácií Odboru výcviku Prezídia PZ sú už tieto prostriedky dodané po niekoľko kusov na krajské riaditeľstvá PZ. Policajt, ktorý ich má využívať počas služobnej činnosti, musí prejsť výcvikom, ktorý podľa odporúčaní trvá minimálne tri dni, avšak môže byť navrhnuté, aby trval týždeň.

Používanie tasera v podmienkach SR považujeme za veľký krok vpred a sme názoru, že tento nesmrtiaci prostriedok ochráni nielen mnoho policajtov, ale zachráni aj životy útočníkov a rôznych agresorov, proti ktorým v takom prípade nebude nutné použiť zbraň. Jedinú nevýhodu použitia tasera vidíme v tom, keď je útočníkov viac alebo sa cieľ nepodari trafiť na prvý krát. Po každom výstrele je totiž potrebné vymeniť hlavicu, keďže raz vystrelené sondy sa už späť nenatočia, a to môže byť v časovej tiesni problém.¹²²

3.3.2 Lapaj – spúťavací prostriedok

Lapaj je **opakovateľne použiteľný spúťavací prostriedok**, špeciálne vyvinutý slovenskou firmou Pelta®, na bezpečné spúťanie a elimináciu osôb predstavujúcich bezpečnostné riziko.

Obrázok 3-4 Lapaj – spúťavací prostriedok

V súčasnosti sú v oblasti spúťavania používané rôzne druhy pút, pričom ide najmä o putá na ruky (zápästia, palce) a putá na nohy. Vo veľkom sa využívajú aj tzv. jednorazové putá z plastu, ktoré sa opäť používajú na spúťanie v oblasti zápästí alebo členkov. V rámci použitia akéhokoľvek druhu pút je najzložitejšie ich samotné nasadenie, ktoré si vyžaduje

¹²⁰ TASER.CZ 2014. [online]. [citované 18. marca 2014]. Dostupné na internete: <http://www.taser.cz/UserFiles/file/20130115-Debut_TASER_X26P.pdf>

¹²¹ Metodický list pre inštruktorov výcviku služobnej prípravy, telesnej prípravy a sebaobrany, Využitie elektrických paralyzátorov, nácviky ich správneho a bezpečného používania, Prezídium PZ, Odbor výcviku, Bratislava, jún 2014

¹²² ZVALOVÁ, A. Možnosti ochrany policajta paralyzujúcimi technickými prostriedkami, s. 194.

zručnosť, silu a niekedy aj znalosť špecifických prvkov niektorých druhov bojových umení. Spúšťač prostriedok lapaj je konštruovaný tak, aby aj menej fyzicky disponovaní policajti (policajtky), mohli pri použití jednoduchého postupu nasadiť spúšťač prostriedok a tým zafixovať ruky osoby, proti ktorej zakročujú, najčastejšie v polohe, kedy neohrozujú svoje okolie, teda pri tele. S prostriedkom je možné zafixovať osobu priamo k rôznym druhom sedadiel v dopravných prostriedkoch a pod. Samotný prostriedok môže byť použitý na uľahčenie nasadenia iných druhov pút, pričom výrazne zvýši efektívnosť, ale najmä bezpečnosť zasahujúcich policajtov.¹²³ Taktiež je možné ho použiť pri eskortovaní zaistenej osoby v kombinácii s kovovými alebo jednorazovými putami namiesto spúšťačového opasku. Spúšťač prostriedok je určený pre útvary so špeciálnou a špecializovanou činnosťou.¹²⁴

Obrázok 3-5 Použitie lapaja

Jeho navlečenie je možné cez ramená stojacej alebo sediacej osoby, ktorú je potrebné spútať alebo obmedziť jej pohyb. Následne sa prudkým pohybom od seba odtiahnu obe rukoväte a príde k zmenšeniu obvodu ozubeného pásu tak, že osoba nemôže zdvihnúť ruky, pretože sú pevne pripútané k telu. Následne môže zasahujúca osoba podvliecť ťahovaciu rukoväť napríklad popod sedačku dopravného prostriedku a karabínu zafixovať kolmo na ozubený pás, čím príde k dodatočnej fixácii k telu sedadla. Prostriedok lapaj je vybavený zámkovým mechanizmom s použitím kľúča od štandardných pút.

Počas skúšobného užívania bol poskytnutý Pohotovostnej ochrannej jednotke mestskej polície v Košiciach od 6. novembra do 5. decembra 2012. Podľa vyjadrení Košického korzára u policajtov vyvolal kladný ohlas, vedia si predstaviť i jeho praktické využitie v špecifických prípadoch. Zásadným spôsobom zvyšuje bezpečnosť zakročujúcich osôb

¹²³ LAPAJ PELTA® – PELTA® VÁŠ OBRANNÝ ŠTÍT. 2016. online]. [citované 10. marca 2016]. Dostupné na internete: <<http://www.pelta.eu/25/lapaj-pelta.html>>

¹²⁴ Rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 67/2014 o systemizácii výzbrojnej, ženijnej a chemickej techniky a materiálu a ochranných balistických prostriedkov v podmienkach Policajného zboru a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, s. 667.

a zároveň šetrí zdravie osoby, proti ktorej sa zakročuje. Aj u štátnych policajtov bol pozitívny ohlas.¹²⁵ Lapaj bol gesčne zavedený v roku 2014 a teda umožňuje policajtom využívať aj tento prostriedok.

3.3.3 Rýchlotuhnúca pena

Rýchlotuhnúca pena je považovaná za nesmrtiacu zbraň, avšak bola použitá len niekoľkokrát kvôli jej nepríliš bezpečným niektorým nežiaducim dôsledkom. Pôvodne bola navrhnutá v polovici deväťdesiatych rokov a od tej doby bola použitá počas americkej intervencie v Somálsku (hoci s veľkým množstvom problémov).

Základná myšlienka použitia tejto zbrane bola pomerne jednoduchá. Na chrbát si policajt dá nádržku (podobne ako ruksak), ktorá je naplnená vysoko stlačenou chemickou penou pripojenou k tryske. Policajt ňou zamieri a skvapalnenou penou vystrelí na cieľ. Ako náhle sa skvapalnená pena dostane do kontaktu s niečím pevným, rýchlo stvrdne a prilepí sa na tento objekt (môže to byť osoba, ale aj vozidlo).

Obrázok 3-6 Rýchlotuhnúca pena

Ak sa však pena dostane na tvár, osoba by sa mohla ľahko udusiť, takže jej použitie zostáva diskutabilné a kontroverzné. Ďalším problémom spojeným s rýchlo tuhnúcou penou je, že aj keď výborne napomáha pri znehybnení páchateľa, dekontaminácia a očistenie od peny môže trvať niekoľko hodín. Podľa Turečka býva na „oslobodzovanie“ využívaná ďalšia chemická látka. Výsledkom je voľne tečúca ekologicky nezávadná kvapalina, ktorá môže odtiecť dažďovou kanalizáciou. Predpokladalo sa, že pena by sa mohla na nepriateľský dav striekať pomocou „vodných“ diel na obrnených transportéroch alebo rôznymi spôsobmi z policajných vrtuľníkov.¹²⁶

Na základe uvedeného si myslíme, že hoci to bol zaujímavý nápad, ukázal sa zatiaľ ako nepoužiteľný do policajnej výzbroje v súvislosti s uvedenými rizikami.

¹²⁵ [online]. [citované 21. februára 2014]. Dostupné na internete:

<<http://kosice.korzar.sme.sk/c/6708147/testuju-sputavaci-pas-lapaj-chrani-aj-utocnika.html>>

¹²⁶ TUREČEK, J. Policejní technika, s. 28.

3.3.4 Čiastkový záver k ochrane policajta pomocou bezpečnostných technológií

Odhlídnuc od zbraní,¹²⁷ ktoré sú k dispozícii v podmienkach PZ a podľa rozkazu ministra vnútra SR č. 67/2014 o systemizácii výzbrojnej, ženijnej a chemickej techniky a materiálu a ochranných balistických prostriedkov v podmienkach PZ a Ministerstva vnútra SR, sú nimi pištoľ, revolver, signálna pištoľ, samopal, útočná puška, guľomet, brokovnica, ručný vrhač, granátomet a taktický nôž, si myslíme, že používanie a neustále skvalitňovanie nesmrtiacich zbraní má nesmierny význam pre PZ a ochranu ľudských životov.

Jednou zo zbraní, ktoré sme spomenuli v predchádzajúcom popise, sa v podmienkach SR využíva ako nesmrtiaca zbraň - **ručný vrhač**. Ručný vrhač je nesmrtiaca strelná zbraň vystreľujúca špeciálnu strelu za účelom zneškodniť útočníka za predpokladu minimalizácie zranenia útočníka. Na základe gesčného rozhodnutia z 24. mája 2004, ktoré sme si vyžiadali od Odboru vedecko-technického rozvoja Prezídia PZ¹²⁸, vo výkone služby policajti využívajú ručný vrhač kal. 44 mm FLASH-BALL. Ručný vrhač je používaný prevažne na zneškodnenie útočníka pomocou jednotnej alebo hromadnej strely. Ďalej je možnosť použiť strelu so slzotvorným alebo s farbiacim účinkom. Tento špeciálny donucovací prostriedok bol riešený s cieľom zvýšiť ochranu policajta proti narušiteľom verejného poriadku. Je určený ako výzbroj pre určených policajtov zaradených v poriadkových jednotkách. V kalibri 44 mm je možnosť použiť špeciálne strely vo forme zásahovej výbušky a dymovnice v kombinácii so slzotvorným účinkom. Rôznorodosť kalibru je určená podľa druhu použitia. Najčastejšia použiteľnosť ručného vrhača je od 1 metra do 30 metrov, v prípade spacifikovania jednotlivca, v prípade zneškodnenia skupiny útočníkov je použiteľnosť ručného vrhača od 5 metrov do 30 metrov. Pri použití špeciálnych striel vo forme zásahovej výbušky a dymovnice v kombinácii so slzotvorným prostriedkom je použiteľnosť na vzdialenosť až približne 50 metrov.

Z prostriedkov na prekonanie odporu a odvrátenie útoku sa v podmienkach PZ využívajú **obušok, obranná tyč, slzotvorný prostriedok a elektrický paralyzátor**, ktorým sme sa zaoberali v predchádzajúcej časti. **Obušok** rozlišujeme gumený krátky, ktorý je určený pre policajtov, ktorí nie sú v priamom výkone služby. Ďalej gumený dlhý, určený pre policajtov služby poriadkovej polície do priameho výkonu služby. Teleskopický, určený pre policajtov a útvary so špeciálnou a špecializovanou činnosťou. Dva druhy **obrannej tyče** sú určené pre jazdnú políciu (vymedzovacia) a pre policajtov služby poriadkovej polície do priameho výkonu služby obranná tyč Barma. **Slzotvorný prostriedok** rozlišujeme vreckový aerosólový rozstrekoč slzotvornej látky určený do priameho výkonu služby a veľkokapacitný aerosólový rozstrekoč slzotvornej látky určený pre policajtov vykonávajúcich priamy výkon v poriadkovej polícii pod jednotným velením. Okrem už zmienených elektrických paralyzéroov existuje v podmienkach PZ ešte kontaktný tyčový, ktorý je dlhého tvaru pripomínajúci obušok. Hlavica ako aj aktívna predĺžená časť paralyzéra je vybavená kovovými elektródami. Paralyzér je vybavený bezpečnostným vypínačom pred neúmyselným elektrickým výbojom. Pútko s poistným kolíkom zavesené na zápästí znemožní funkčnosť paralyzéra v okamihu násilného vytrhnutia prístroja z ruky. Prevádzkový elektrický impulz je v rozsahu od 500 kV až 2 000 kV v závislosti od použitého

¹²⁷ § 50 ods. 1 písm. r) zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších zmien a predpisov.

¹²⁸ Od 1. júna 2015 v súvislosti so zmenou organizačného poriadku Prezídia PZ podľa nariadenia Prezídia Policajného zboru č. 53/2015 bol odbor vedecko-technického rozvoja premenovaný na odbor akvizícií a inovácií Prezídia PZ.

modelu. Elektrický impulz účinkuje aj cez silnú vrstvu odevu, vrátane koženého. Paralyzátor je určený pre špeciálne a špecializované útvary,¹²⁹ pričom nemáme informáciu o tom, že by ho zmienené útvary naozaj využívali.

Podľa nášho názoru správnym a efektívnym používaním nesmrtiacich zbraní je možné dosiahnuť optimálny stupeň vykonania služobného zákroku, počas ktorého sa minimalizujú prípadné zranenia policajta, útočníka alebo nezúčastnenej osoby. Rovnako sa zvýši osobná bezpečnosť a sebadôvera zakročujúceho policajta, zvýši sa kvalita služobného výkonu a zrýchli sa riešenie taktickej situácie. Na základe uvedeného tieto zbrane odporúčame využívať v podmienkach PZ vo väčšom rozsahu.

¹²⁹ Rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 67/2014 o systemizácii výzbrojnej, ženijnej a chemickej techniky a materiálu a ochranných balistických prostriedkov v podmienkach Policajného zboru a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, s. 665.

4 Komparácia ochrany policajta s krajinami Vyšehradskej skupiny

Vyšehradská skupina známa aj ako V4 predstavuje neformálne zoskupenie štyroch stredoeurópskych krajín – SR, Českej republiky, Maďarska a Poľskej republiky. Ide o živú a neformálnu regionálnu štruktúru štyroch členských krajín Európskej únie a Severoatlantickej aliancie, ktoré sa hlásia k rovnakým hodnotám, majú spoločnú históriu, kultúru a geografické postavenie.¹³⁰ Na základe stanovených cieľov a úloh sme uskutočnili komparáciu s týmito krajinami. Komparácia je zameraná na základné úlohy polície, jej hierarchiu a delenie, možnosti použitia donucovacích prostriedkov a rozbor trestného činu útoku na verejného činiteľa z trestnoprávneho hľadiska. V závere každej podkapitoly popisujeme počet registrovaných trestných činov útoku na verejného činiteľa – policajta v jednotlivých krajinách od roku 2008 do roku 2015, pričom ročnú štatistiku obohacujeme o počet útokov v jednotlivých krajoch, príp. vojvodstvách.¹³¹ V úvode každej podkapitoly ponúkame popis geopolitického rozloženia krajiny.

4.1 Stav ochrany policajta v Poľskej republike

4.1.1 Charakteristika, postavenie a štruktúra polície v Poľskej republike

Poľská republika (ďalej len „Poľsko“) je najväčšou a najľudnatejšou krajinou z desiatich nových členských krajín, ktoré vstúpili v máji 2004 do Európskej únie s rozlohou 312,7 tisíc km² a počtom obyvateľov 38,6 milióna. Susedí so siedmimi štátmi a to so Slovenskou republikou (444 km), Českou republikou (762 km), Spolkovou republikou Nemecko (456 km), zo severu je Poľsko obmývané Baltským morom (takmer 500 kilometrov pobrežia), následne s Ruskom - Kaliningradská oblasť (206 km), Litvou (91 km), Bieloruskom (407 km) a Ukrajinou (526 km). Vonkajšiu hranicu Európskej únie tvorí s Ruskom, Bieloruskom a Ukrajinou. Krajina je od 1. januára 1999 administratívne členená do šestnástich vojvodstiev (województwo), 212 373 okresov (powiat) a takmer 2,5 tisíc obcí (gmina). Hlavným mestom je Varšava, kde žije približne 1,7 milióna obyvateľov. Medzi ďalšie veľké mestá, ktoré majú nad 0,5 milióna obyvateľov, patrí Lodž, Krakov, Vratislav a Poznaň.

Polícia v Poľsku bola zriadená ako uniformovaný a ozbrojený útvar, ktorý slúži spoločnosti a jeho určením je udržiavať bezpečnosť a verejný poriadok. V zákone o polícii¹³² zo 6. apríla 1990 sú definované úlohy, pôsobnosť, oprávnenia, povinnosti, ale aj ďalšie ustanovenia, ktoré upravujú služobný pomer policajtov. V porovnaní so SR, služobný pomer príslušníkov PZ upravuje samostatný zákon o štátnej službe policajtov a teda táto problematika nie je včlenená do zákona o PZ ako je to u poľských kolegov.

Článok 1 ods. 2) zákona o Polícii zo 6. apríla 1990 charakterizuje základné úlohy tejto zložky:

¹³⁰ VYŠEHRADSKÁ SKUPINA – MZV. 2015. [online]. [citované 29. januára 2016]. Dostupné na internete: <https://www.mzv.sk/zahranicna_politika/slovensko_a_v4-vysehradska_skupina>

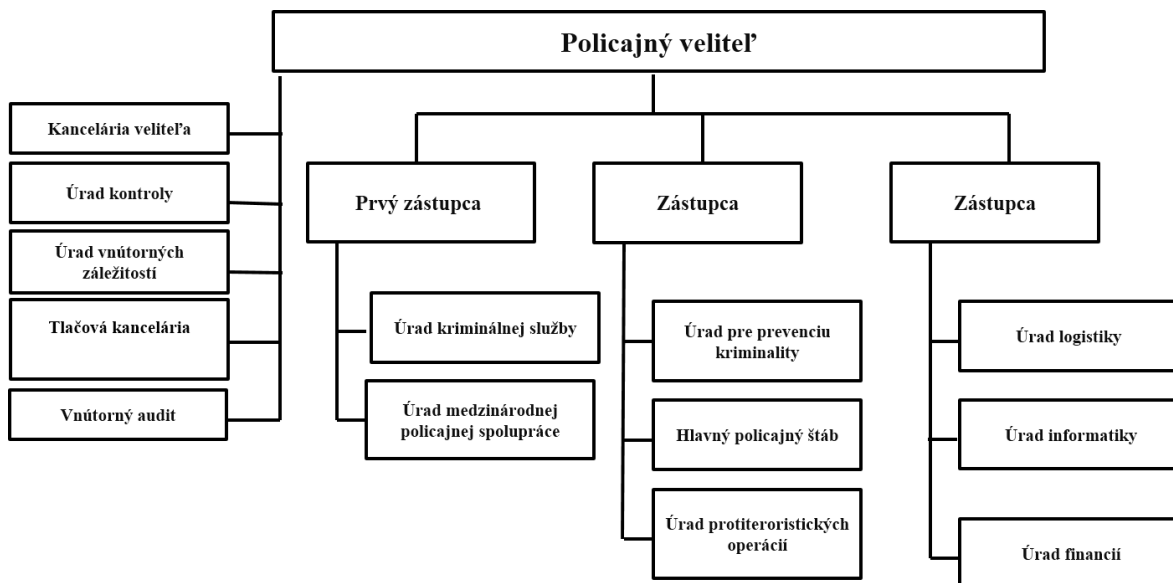
¹³¹ Pozn. Tento údaj sa nám bohužiaľ nepodarilo získať o Maďarsku, kde ponúkame údaje len za celú krajinu a údaje o počte útokov v jednotlivých vojvodstvách Poľskej republiky sú za obdobie rokov 2010 až 2014.

¹³² Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 1990 Nr 30 poz. 179).

- a) ochrana života, zdravia a majetku proti neoprávneným zásahom,
- b) ochrana bezpečnosti a verejného poriadku, vrátane zaistovania pokojného priebehu akcií na verejných priestranstvách a vo verejných dopravných prostriedkoch a v miestach verejnej dopravnej infraštruktúry,
- c) organizovanie a realizácia činností zameraných na predchádzaní trestnej činnosti a priestupkov; spolupráca s orgánmi štátnej správy, miestnou samosprávou a organizáciami,
- d) odhaľovanie trestných činov a stíhanie ich páchatel'ov,
- e) dohľad nad ozbrojenými bezpečnostnými zložkami v rozsahu uvedenom v samostatných predpisoch,
- f) kontrola policajných poriadkových a správnych opatrení týkajúcich sa verejnej činnosti alebo použitých vo verejných miestach,
- g) spoluprácu s policajnými silami iných štátov a medzinárodných organizácií, ako aj inštitúciami a orgánmi Európskej únie na základe medzinárodných zmlúv a iných predpisov,
- h) zber, spracovanie a odovzdávanie kriminalistických poznatkov,
- i) prevádzkovanie databázy obsahujúcej informácie o výsledkoch analýzy deoxyribonukleovej kyseliny (DNA),.

Polícia je poverená najvyššími kompetenciami a právami k účinnému boju so všetkými druhmi trestnej činnosti a patológiami v spoločnosti. Rozdelená je podľa územného členenia a jednotlivých služieb, organizácia je hierarchická. Vrcholom organizačnej štruktúry polície je Hlavné policajné veliteľstvo (Komenda Główny Policji), na čele ktorého stojí veliteľ, podriadený ministrovi vnútra. Veliteľ má svoj kabinet a troch zástupcov. Prvý zástupca má na starosti Úrad kriminálnej služby a Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce. Ďalší námestníci majú v kompetencii agendu prevencie kriminality, hlavný policajný štáb a agendu protiteroristických operácií a podporné činnosti, teda logistiku, informatiku, financie.

Schéma 4-1 Organizačná štruktúra hlavného veliteľstva poľskej Polície¹³³

Delenie poľskej Polície podľa územného princípu do istej miery koreluje so správnym členením krajiny a možno ho definovať nasledovne:

- Hlavné policajné veliteľstvo
- 16 policajných veliteľstiev vojvodstva (komendy wojewódzkie),
- 65 mestských policajných veliteľstiev¹³⁴ (komendy miejskie),
- 271 okresných policajných veliteľstiev (komendy powiatowe),
- 7 oblastných veliteľstiev vo Varšave (komendy rejonowe),
- 566 komisariátov a 764 strážnic (posterunki),
- 17 špeciálnych (špecializovaných) policajných staníc, resp. komisárstvo.¹³⁵

Hlavné veliteľstvo Polície riadi 16 krajských veliteľstiev Polície (komendy wojewódzkie), ktoré sú dislokované v krajských mestách (vojvodstvách) a Veliteľstvo Polície Varšavy, ktoré je na úrovni vojvodského veliteľstva. Okrem toho Hlavné veliteľstvo Polície riadi aj Vysokú školu Polície v Szczytnie, Centrum školenia v Legionowe, školu Polície v Pile, v Slupsku a v Katowiciach a Centrálné kriminalistické laboratórium Polície.

Krajské veliteľstvá Polície sa ďalej delia na okresné veliteľstvá Polície. V Poľskej republike je 343 veliteľstiev Polície na úrovni okresu, to znamená 271 okresných veliteľstiev Polície, 65 mestských veliteľstiev Polície a 7 oblastných veliteľstiev (komendy rejonowe) Polície vo Varšave.

¹³³ STRUKTURA KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI. 2015. [online]. [citované 22. októbra 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.info.policja.pl/inf/kierownictwo-i-struktu/struktura-kgp/86025,Struktura-Komendy-Glownej-Policji.html>>

¹³⁴ V Poľsku sa nachádza 65 miest s kompetenciami okresu.

¹³⁵ BOHMAN, M. Policejní sbory ve vybraných zemích Evropské unie, s. 108.

Okresné veliteľstva Polície sa delia na policajné stanice (komisariáty), ktorých je v krajine 558 a na tzv. strážnice (posterunki), ktorých je v krajine 764. Okrem toho poľská Polícia má 17 špecializovaných policajných staníc, resp. komisariátov.¹³⁶

Vo všeobecnosti je Polícia rozdelená na tri základné služby, a to kriminálna, preventívna a podporná (logistická). Podľa J. Dworzeckého z Krajského veliteľstva polície v Katoviciach v tomto najväčšom poľskom uniformovanom útvere slúži 100 tisíc príslušníkov, z čoho 60 % v prevencii.¹³⁷ Podľa J. Mihála policajného pridelenca pôsobiaceho v Poľskej republike má polícia tabuľkový stav 102 309 policajtov (skutočný stav je 96 168), k tomu 12 167 občianskych pracovníkov v štátnej službe a 12 332 pomocných pracovníkov, čiže spolu má poľská polícia 126 808 zamestnancov. V Poľskej republike pripadá 1 policajt na cca 400 obyvateľov (na Slovensku je to 1 policajt na cca 270 obyvateľov). Počet riadiacich pracovníkov od hlavného veliteľstva až po komisariáty je 1 873, v službe kriminálnej je to 33 668 policajtov, v preventívnej službe je 62 887 policajtov a v podpornej službe je to 2 966 policajtov.¹³⁸

Mimo zákona o Polícii na rozdiel od slovenskej právnej úpravy, kde je služba hraničnej a cudzineckej polície zaradená ako jedna zo služieb PZ, je postavená **Hraničná stráž Poľskej republiky**. Hraničná stráž ako ozbrojená zložka Poľskej republiky je začlenená do štruktúry Ministerstva vnútra Poľskej republiky ako jedna zo sekcií podriadených ministrovi vnútra s názvom Hlavné veliteľstvo Hraničnej stráže. Hraničnú stráž z pozície ministerstva vnútra priamo riadi štátny tajomník Ministerstva vnútra Poľskej republiky. Hraničná stráž bola zriadená na základe Zákona o Hraničnej stráži z roku 1990.¹³⁹ Početný stav príslušníkov Hraničnej stráže Poľskej republiky je približne 20 000.¹⁴⁰ Zaujímavé je že, súčasťou prijímacieho konania do Hraničnej stráže Poľskej republiky, regrúti musia absolvovať test na polygrafe na rozdiel od tých, ktorí sa hlásia k Polícii.

Úrad kriminálnej služby sa skladá z riaditeľa a jeho piatich zástupcov. **Kriminálna služba** je zložená zo sekcií vyšetrovania, operatívno-pátracej a technicko-kriminalistickej.¹⁴¹ Špecializovaným útvarom kriminálnej polície je Centrálny úrad vyšetrovania (Centralne biuro śledcze), ktorý bol založený dňa 15. 5. 2000 ako špecializovaný útvar boja proti organizovanej trestnej činnosti. Špecializuje sa na boj proti terorizmu, obchodu so zbraňami a výbušnami, obchodu s drogami a ekonomickej kriminality, prania špinavých peňazí, tunelovania bánk, daňovej trestnej činnosti a pod.¹⁴² Centrálny úrad vyšetrovania

¹³⁶ Informácie čerpané z prednášky plk. JUDr. Jána Mihála, policajného pridelenca v Poľskej republike, z Oddelenia policajných pridelenecov a mierových misií Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru uskutočnenej 31. marca 2014 na Akadémii Policajného zboru v Bratislave.

¹³⁷ DWORZECKI, J. Postup príslušníkov poľskej polície na mieste udalosti – trestného činu, s. 36.

¹³⁸ Informácie čerpané z prednášky plk. JUDr. Jána Mihála z Oddelenia policajných pridelenecov a mierových misií Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru uskutočnenej 31. marca 2014 na Akadémii Policajného zboru v Bratislave.

¹³⁹ USTAWA z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej.

¹⁴⁰ Informácie čerpané z prednášky plk. JUDr. Jána Mihála, policajného pridelenca v Poľskej republike, z Oddelenia policajných pridelenecov a mierových misií Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru uskutočnenej 31. marca 2014 na Akadémii Policajného zboru v Bratislave.

¹⁴¹ BOHMAN, M. Policejní sbory ve vybraných zemích Evropské unie, s. 108.

¹⁴² Informácie čerpané z prednášky plk. JUDr. Jána Mihála, policajného pridelenca v Poľskej republike, z Oddelenia policajných pridelenecov a mierových misií Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru uskutočnenej 31. marca 2014 na Akadémii Policajného zboru v Bratislave.

je porovnateľný s činnosťou slovenskej Národnej kriminálnej agentúry – NAKA. V kriminálnej službe pracuje asi tretina z celkového počtu policajtov.

Preventívna služba v sebe obsahuje službu poriadkovú, službu dopravnú, službu ochrany nákladov, prevenciu kriminality¹⁴³, organizuje a koordinuje činnosť polície pri ochrane osôb, majetku a verejnej bezpečnosti a koordinuje aktivity policajných útvarov zamerané na bezpečnosť v cestnej doprave, zaisťuje bezpečnosť a verejný poriadok vrátane pokoja na verejných priestranstvách a v prostriedkoch verejnej dopravy, efektívne a účinne odhaľuje, predchádza a stíha bežnú trestnú činnosť a kriminálne javy v spolupráci so štátnymi a samosprávnymi orgánmi a spoločenskými organizáciami, určuje taktiku a pravidlá pre organizáciu vykonávania hliadkovej služby, prieskumnej činnosti a výkonu služby obvodných policajtov, organizuje, koordinuje a dohliada na dennú službu, čím poskytuje obyvateľom možnosť signalizovať alebo oznamovať polícii udalosti a situácie, ktoré ohrozujú bezpečnosť ľudí a majetku alebo verejný poriadok a vytvárajú podmienky pre okamžitú reakciu polície na tieto signály alebo oznámenia, vykonáva činnosti spojené s realizáciou úloh v oblasti zaistenia poriadku a verejnej bezpečnosti počas hromadných akcií, slávností a spoločenských protestov.

Príslušníkmi tohto druhu služby sú okrem iných obvodní policajti, policajti, ktorí vykonávajú hliadkovú službu a službukonajúci policajti. **Obvodný policajt** je príslušník preventívnej služby, ktorý vykonáva službu v pridelenom obvode a medzi jeho povinnosti patrí: vykonávať prieskum prideleného služobného obvodu vzhľadom na osoby, terén, javy a udalosti, ktoré ovplyvňujú verejný poriadok a bezpečnosť, realizovať opatrenia v oblasti preventívnej ochrany spoločnosti a stíhať páchatelov trestných činov a priestupkov; kontrolovať dodržiavanie všeobecne platných poľských zákonov. Základnou formou vykonávania služby obvodného policajta je pochôdzka, ktorá spočíva v premiestňovaní sa v pridelenom služobnom obvode a plnení úloh, ktoré vyplývajú z jeho služobných povinností. **Hliadková služba** znamená plnenie služobných úloh policajta alebo skupiny policajtov v pešej hliadke alebo v hliadke s využitím dopravného prostriedku, ktorý slúži na premiestňovanie sa v určitej oblasti ohrozenia, oblasti za ktorú zodpovedá, po určenej hliadkovej trase alebo na určitom ohrozenom mieste. **Službukonajúci policajt** je policajt, ktorý vedie riadiace centrum v policajnom útvere. V riadiacom centre vykonávajú službu minimálne dve osoby, službukonajúci a jeho zástupca. Riadiace centrum je zvlášť vydelené, vhodne vybavené a zabezpečené miesto určené pre službukonajúceho policajta. Medzi úlohy službukonajúceho policajta policajného útvaru patrí zaistenie okamžitej reakcie polície na ohlásenú udalosť, plnenie príkazov službukonajúceho policajného útvaru na vyššej úrovni, spolupráca so službukonajúcimi ďalších policajných útvarov, riadenie činnosti osadenstva riadiaceho centra.¹⁴⁴ V preventívnej službe pôsobí takmer 60 % policajtov.

Podporná služba v sebe obsahuje činnosti spojené s personálnymi otázkami, vzdelávaním a školením, financovaním, preskúmaním (disciplinárnych) sťažností na policajtov, aktivity spojené s informačnými technológiami a procesmi, s ochranou informácií, bezpečnosťou

¹⁴³ BOHMAN, M. Policejní sbory ve vybraných zemích Evropské unie, s. 108.

¹⁴⁴ DWORZECKI, J. Postup příslušníků polské policie na místě udalosti – trestného činu, s. 37.

a hygienou práce, hospodárením, právnymi náležitosťami a psychologickou službou.¹⁴⁵ V tejto zložke polície pracuje približne 10% personálu polície.

Postavenie ako má slovenský elitný Útvar osobitného určenia Prezídia Policajného zboru má v Poľsku **Úrad antiteroristických operácií Hlavného veliteľstva Polície**. Obdobne ako u nás je centrálnou organizačnou jednotkou Polície, ktorá má za úlohu odhaľovať a bojovať s terorizmom, zameriava sa na boj s organizovanou trestnou činnosťou páchanou najnebezpečnejšími formami, vyslobodzuje rukojemníkov, vykonáva vyjednávania s páchatelmi, robí pyrotechnické činnosti, vykonáva zadržiavanie najnebezpečnejších páchatelov trestnej činnosti a tiež koordinuje a vykonáva dohľad nad činnosťou Samostatných antiteroristických oddielov Polície na vojvodských veliteľstvách Polície. Samostatné antiteroristické oddiely Polície na vojvodských veliteľstvách Polície majú obdobné postavenie ako slovenské Policajné pohotovostné útvary Krajských riaditeľstiev Policajného zboru. Na väčších vojvodských veliteľstvách Polície majú Samostatné antiteroristické oddiely približne po 55 príslušníkov a to v Szczecin, Gdaňsk, Białystok, Łódź, Poznań, Wrocław, Katowice, Kraków a Rzeszów. Na ostatných vojvodských veliteľstvách majú tieto jednotky po 20 policajtov, konkrétne v Kielce, Radom, Lublin, Gorzów Wielkopolski, Olsztyn, a Bydgoszcz.¹⁴⁶ Tieto útvary majú vyšší rizikový príplatok a špeciálny výstroj a výzbroj.

4.1.2 Donucovacie prostriedky využívané policajtom

Oprávnenie pre použitie donucovacích prostriedkov, pravidiel a spôsoby ich použitia, ako i prípady, kedy môžu byť použité, upravuje čl. 16 zákona zo 6. apríla 1990 o Polícii a zákon z 24. mája 2013 o donucovacích prostriedkoch a strelných zbraniach.

Podľa čl. 11 zákona o donucovacích prostriedkoch a strelných zbraniach právnym základom pre použité donucovacích prostriedkov môžu byť prípady, keď sa osoba nepodriadi príkazom policajta, aby sa správala v súlade so zákonom. Donucovacie prostriedky môže policajt použiť alebo využiť v prípade, ak nastane jedna z nasledujúcich situácií:

- a) vynútenie zákonom vyžadovaného správania sa podľa príkazu vydaného oprávnenou osobou;
- b) odrazenie priameho útoku na život, zdravie alebo slobodu oprávnenej osoby alebo inej osoby;
- c) zákrok proti konaniu priamo vedúcemu k útoku na život, zdravie alebo slobodu oprávnenej osoby alebo inej osoby;
- d) zákrok proti narušeniu verejného poriadku alebo bezpečnosti;
- e) ochrana poriadku alebo bezpečnosti v priestoroch alebo objektoch chránených oprávnenou osobou;
- f) ochrana poriadku alebo bezpečnosti v priestoroch alebo objektoch chránených policajtom;
- g) zákrok proti útoku na nedotknuteľnosť štátnych hraníc v zmysle čl. 1 zákona z 12. októbra 1990 Na ochranu štátnych hraníc;

¹⁴⁵ BOHMAN, M. Policejní sbory ve vybraných zemích Evropské unie, s. 109.

¹⁴⁶ Informácie čerpané z prednášky plk. JUDr. Jána Mihála, policajného pridelenca v Poľskej republike, z Oddelenia policajných pridelenecov a mierových misií Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru uskutočnenej 31. marca 2014 na Akadémii Policajného zboru v Bratislave.

- h) zákrok proti ničeniu majetku;
- i) zaistenie bezpečnosti pre konvoj alebo sprevádzanie;
- j) chytenie osoby, znemožnenie jej úteku alebo prenasledovanie tejto osoby;
- k) zadržanie osoby, znemožnenie jej úteku alebo prenasledovanie tejto osoby;
- l) prekonanie pasívneho odporu;
- m) prekonanie aktívneho odporu;
- n) zákrok proti konaniu, ktoré vedie k samovražde.

Donucovacími prostriedkami podľa čl. 12 zmieneného zákona sú nasledujúce prostriedky. Vzhľadom na tému práce popisujeme vybrané donucovacie prostriedky.

- 1) fyzická sila vo forme techník:
 - a) dopravných,
 - b) obranných,
 - c) útočných,
 - d) odzbrojovacích;
- 2) putá:
 - a) zakladané cez ruky,
 - b) zakladané na nohách,
 - c) komplexné;
- 3) zvieracia kazajka;
- 4) spúťovací pás;
- 5) spúťavacia sieť;
- 6) zabezpečujúca prilba;
- 7) služobný obušok;
- 8) paralyzujúce vodné prostriedky;
- 9) služobný pes;
- 10) služobný kôň;
- 11) strelivo s gumovým projektilom;
- 12) paralyzujúce chemické prostriedky v podobe:
 - a) ručných vrhačov paralyzujúcich látok,
 - b) vrhačov paralyzujúcich látok na ramená,
 - c) granátov so slzotvorným plynom,
 - d) ďalších zariadení určených na vrhanie paralyzujúcich prostriedkov;
- 13) predmety určené pre paralyzovanie osôb pomocou elektrickej energie;
- 14) bezpečnostná cela;
- 15) komora izolácie;
- 16) izolačné miestnosti;
- 17) zastavovací cestný pás a ďalšie prostriedky slúžiace pre zastavenie a znehybnenie motorových vozidiel;
- 18) služobné motorové vozidlá;
- 19) prostriedky určené pre prekonávanie prekážok stavebného charakteru a ďalších prekážok, vrátane výbušnín;
- 20) pyrotechnické prostriedky s ohlušujúcimi alebo oslňujúcimi vlastnosťami.

4.1.2.1 Zvieracia kazajka alebo spútavací pás

Zvieracia kazajka alebo **spútavací pás** sa používajú, ak použitie iných donucovacích prostriedkov nie je možné alebo môže byť neúčinné, a to v prípade potreby vykonania zákroku proti konaniu priamo vedúcemu k útoku na život, zdravie alebo slobodu policajta alebo inej osoby, zákroku proti narušeniu verejného poriadku alebo bezpečnosti, ochranu poriadku alebo bezpečnosti v priestoroch alebo objektoch chránených policajtom, chytenie osoby, znemožnenie jej úteku alebo prenasledovania tejto osoby, na prekonanie aktívneho odporu, zákroku proti konaniu, ktoré vedie k samovražde. Zvieracia kazajka alebo jednodielny spútavací pás sa používajú na znehybnenia rúk. Spútavací viacdielny pás sa používa pre účel znehybnenia osoby. Použitie zvieracej kazajky alebo spútavacieho pásu nesmie obmedzovať dýchanie alebo zastavovať krvný obeh. V prípade použitia zvieracej kazajky alebo bezpečnostného pásu voči maloletému alebo viditeľne tehotnej žene musí byť pre túto osobu okamžite zabezpečená lekárska pomoc a ďalšie použitie týchto prostriedkov závisí od vyjadrenia osoby poskytujúcej túto pomoc.¹⁴⁷

Obrázok 4-1 Spútavací pás používaný políciou v Poľsku

Zvieracia kazajka sa musí obliekať v uzavretých miestnostiach alebo na iných izolovaných miestach s účasťou minimálne dvoch policajtov a to takým spôsobom, aby nebol hatený krvný obeh. Spútavaný kazajkou s ohľadom na bezpečnosť musí byť vystavený dôkladnému pozorovaniu a ak čas strávený v kazajke presahuje 2 hodiny, musia mu byť (minimálne každú hodinu) na krátky čas rozväzované stužky na rukávoch kazajky.

Obrázok 4-2 Zvieracia kazajka používaná políciou v Poľsku

¹⁴⁷ čl. 16, zákon z 24. mája 2013 o donucovacích prostriedkoch a strelných zbraniach.

Zvieracia kazajka sa vyzlieka v prípade, ak pominuli okolnosti, ktoré boli príčinou jej nasadenia, na žiadosť lekára alebo na žiadosť spútaneho, keď sa mu dá s veľkou pravdepodobnosťou dôverovať, že sa bude správať pokojne.¹⁴⁸

Zvieraciu kazajku je možné prirovnať k použitiu slovenského donucovacieho prostriedku spúťavacím popruhom a spúťavací pás k spúťavaciemu opasku. Spôsob a podmienky použitia sú obdobné. Pre **použitie spúťavacích popruhov podľa § 52a zákona o PZ** platí, že policajt je oprávnený použiť spúťavacie popruhy, ak osoba umiestnená v cele neovláda svoje konanie, pričom po celý čas použitia spúťavacích popruhov musí byť osoba umiestnená v cele pod kontrolou policajta, ktorý musí dbať, aby nedošlo k narušeniu krvného obehu spútanej osoby.¹⁴⁹ Táto úprava v aplikačnej rovine kopíruje význam poľskej úpravy použitia tohto donucovacieho prostriedku. Čo sa týka **použitia spúťavacieho opasku podľa § 52 zákona o PZ** policajt je oprávnený ho použiť len ak je podozrenie, že použitie púť môže byť neúčinné. Poľský zákon o donucovacích prostriedkoch a strelných zbraniach dáva policajtovi väčšie oprávnenia, čo sa týka použitia zmienených donucovacích prostriedkov, a tým ho i viac chráni, keďže rozširuje podmienky použitia týchto donucovacích prostriedkov. Zvieraciu kazajku ako i spúťavací pás je možné použiť v prípadoch, kde je použitie iných donucovacích prostriedkov nemožné alebo nemusí byť účinné. Nie je teda taxatívne určené, že ich môže použiť len v prípade, ak je podozrenie, že len použitie púť môže byť neúčinné. Neobmedzuje sa teda len na putá, ktorých použitie môže byť neúčinné, ale rozširuje ich použitie na všetky možné ostatné donucovacie prostriedky. Poľský zákon hovorí o prípadoch, kedy je možné použiť zvieraciu kazajku, ako i spúťavací opasok v článku 11 odsekov 3, 4, 6, 10, 11, 13 a 14,¹⁵⁰ t. z. pri zákrokoch proti konaniu priamo vedúcemu k útoku na život, zdravie alebo slobodu oprávnenej osoby alebo inej osoby, zákroku proti narušeniu verejného poriadku alebo bezpečnosti, pri ochrane poriadku alebo bezpečnosti v priestoroch alebo objektoch chránených policajtom, pri chytení osoby, znemožnení jej úteku alebo prenasledovaní tejto osoby a pri zákrokoch proti konaniu, ktoré vedie k samovražde.

4.1.2.2 Zabezpečovacia prilba

Zabezpečovacia prilba je síce definovaná ako donucovací prostriedok, no v pravom zmysle slova slúži najmä na ochranu života a zdravia osoby, ktorá bola spútaná pomocou jednodielneho spúťavacieho pásu alebo zvieracej kazajky alebo putami na rukách držaných za chrbtom. Zabezpečujúca prilba má zaručiť bezpečnosť osobe, ktorej bola nasadená, má zabrániť poškodeniu hlavy.

Rozhodnutie o použití alebo využití donucovacích prostriedkov v podobe zvieracej kazajky, spúťavacieho pásu a zabezpečovacej prilby vydáva vedúci organizačnej zložky Polície alebo ním poverená osoba (napr. náčelník sekcie prevencie), v prípade ich neprítomnosti službukonajúci policajt útvaru. Počas hliadkovania alebo odprevádzania rozhoduje veliteľ hliadky alebo konvoja.¹⁵¹

¹⁴⁸ Informácie čerpané zo seminárnej práce Tadeusza Budzika, študenta doktorandského štúdia na Akadémii Policajného zboru v Bratislave, Donucovacie prostriedky využívané Políciou v Poľsku so zvláštnym zohľadnením technických donucovacích prostriedkov (II časť), s. 1.

¹⁴⁹ Z. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹⁵⁰ Čl. 16 ods. 1, zákon z 24. mája 2013 o donucovacích prostriedkoch a strelných zbraniach.

¹⁵¹ Čl. 17, zákon z 24. mája 2013 o donucovacích prostriedkoch a strelných zbraniach.

Zabezpečovacia prilba bola do katalógu donucovacích prostriedkov zavedená v roku 2013 a vo vybavení útvarov poľskej Polície sa prilba objavila začiatkom roka 2015. Zabezpečovacia prilba slúži primárne na ochranu života a zdravia zaistenej osoby. Sekundárne môže ochraňovať policajta v tom zmysle, že vplyvom použitia iných donucovacích prostriedkov (spúťavací pás, zvieracia kazajka a i.) policajtom na zaistenej osobe sa znižuje pravdepodobnosť zranenia tejto osoby, táto osoba teda nebude ohrozená na živote a zdraví, čím sa znižuje riziko potrestania policajta za neprimerané použitie donucovacích prostriedkov v prípade zranenia zaistenej osoby. Donucovací prostriedok tohto typu právna úprava SR nevyužíva.

Obrázok 4-3 Zabezpečovacia prilba chrániaca hlavu zadržanej osoby používaná políciou v Poľsku

4.1.2.3 Spúťavacia sieť

Ďalší donucovací prostriedok, ktorý slovenská právna úprava nepozná je **spúťavacia sieť**. Používa sa pre účely znehybnenia osoby alebo sa využíva na účely znehybnenia zvierata. Spúťavacia sieť sa vrhá zo strelnej zbrane alebo iných zariadení alebo sa rozhadzuje ručne.¹⁵²

Pre vystreľovanie siete zo súpravy spúťavacej siete sa ako vypudzovacia nálož používa 7,62 mm univerzálny vrhací náboj vzor 43. Nástavec súpravy spúťavacej siete SZO-84 tvorí dodatočné vybavenie ručného vrhača slzotvorných granátov s rozšírenými bojovými charakteristikami. Súprava spúťavacej siete je určená na vystreľovanie siete v smere jednotlivých osôb a tiež na malé sústredené skupiny a aj na agresívnych jednotlivcov. Najdôležitejšou úlohou SZO-84 je účinné spúťavanie ľudí a tiež zvierat. Vlastný nástavec slúži k rozvinutiu a usmerneniu siete do správneho smeru letu.

¹⁵² čl. 18, zákon z 24. mája 2013 o donucovacích prostriedkoch a strelných zbraniach.

Obrázok 4-4 Použitie súpravy spútavacej siete vzor 84 poľskými policajtmi¹⁵³

Ručný vrhač slzotvorných granátov je vybavený:

- nástavcom SZO-84;
- súpravou sieťových balíkov (3 ks.);
- špeciálnym náradím na skladanie siete;
- pokrývkou nástavca, čo tvorí tzv. súpravu spútavacej siete vzor 84.

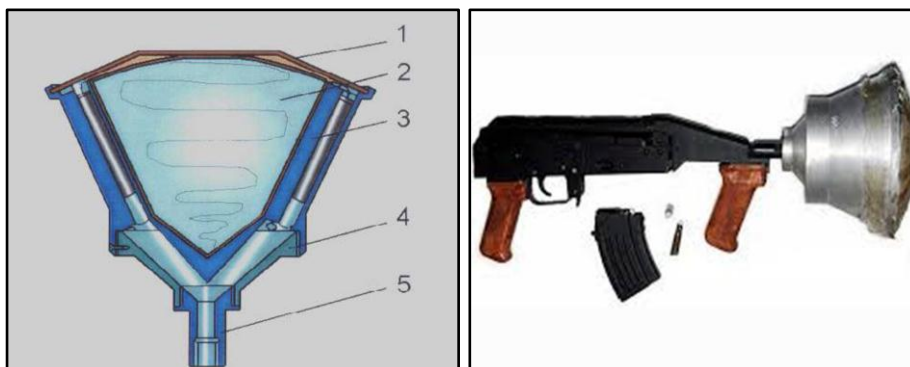
Súprava spútavacej siete je určená na vystreľovanie siete na jednotlivé osoby a malé skupiny agresívnych jedincov na ich účinné spútanie. Mechanizmus činnosti je nasledujúci: Po výstrele plyny vypudzovacej nálože prúdia z hlavne vrhača do plynovej komory nástavca cez priepustný otvor v spojke a stláčajú hnacie piestiky spútavacej siete. Po dosiahnutí dostatočného tlaku piestiky odtrhávajú a vrhajú prikrývku kalicha. Pod vplyvom tlaku plynov sa piestiky dostávajú do pohybu vpred v smere odbiehajúcom o 25° od osi nástavca, čím spôsobujú zároveň odtrhnutie pokrývky obalu balíka so spútavacou sieťou. Po vyletení z plynových kanálov piestiky vyťahujú z kalicha nástavca spútavaciu sieť, uvádzajú ju do pohybu vpred, pričom sa zároveň rozkladá. Vo vzdialenosti 2 m od ústia nástavca má povrch rozprestretej siete kruhový tvar s priemerom približne 2 m, ktorý sa zväčšuje úmerne s pohybom siete až kým nedosiahne priemer približne 4 m. Po náraze na prekážku - cieľ, sa sieť zastaví na mieste stretnutia s cieľom. Okraje siete sa ďalej presúvajú, omotávajú sa okolo cieľa a účinne ho znehybňujú spútaním a obmedzujú mu voľnosť pohybu. Výstrel zo súpravy spútavacej siete sa zameriava na

¹⁵³ BUDZIK T. Donucovacie prostriedky využívané políciou v Poľsku so zvláštnym zohľadnením technických donucovacích prostriedkov (II časť). Samostatná doktorandská práca 2015.

jednotlivý alebo skupinový cieľ, vzdialený od strieľajúceho minimálne 2 m a maximálne 8 m.¹⁵⁴

Konštrukcia nástavca SZO-84 pozostáva z: (viď obr. 4 - 5.)

- 1) umelohmotná pokrývka;
- 2) balík siete;
- 3) kalich;
- 4) násada plynovej komory;
- 5) spojka.

Obrázok 4-5 Ručný vrhač slzotvorného plynu s nástavcom obsahujúcim Súpravu spútavacej siete vzor 84 používaný políciou v Poľsku

Tabuľka 4-1 Takticko-technické parametre Súpravy spútavacej siete vzor 84¹⁵⁵

Hmotnosť nástavca nabitého balíkom siete	2,8 kg
Max. vonkajší priemer nástavca	196 mm
Max. vnútorný priemer nástavca	140 mm
Celková dĺžka nástavca	134 mm
Uhol medzi osou nástavca a smerom vrhania piestikov	25°
Hmotnosť balíka siete	0,62 kg
Hmotnosť hnacieho piestika	0,007 kg
Priemer rozprestretej spútavacej siete	4,000 mm
Minimálna pevnosť jednej nite siete	150 N

Jej použitie považujeme za opodstatnené aj z toho dôvodu, že šetrí život a zdravie osoby, proti ktorej zákrok smeruje. Ak má policajt dostatočnú vzdialenosť od páchatel'a, príp. agresora, ktorý neuposlúchol výzvu policajta na upustenie od protiprávneho konania a ohrozuje verejný poriadok alebo bezpečnosť, môže namiesto použitia zbrane použiť tento nesmrtiaci prostriedok na dolapenie osoby, príp. znemožnenie jej úteku. Myslíme si, že tento donucovací prostriedok by mohol byť uplatniteľný aj v podmienkach nášho Policajného zboru.

¹⁵⁴ MICHONÍ W., CICHONÍ P. Techniczne środki wzmocnienia – obsługa i użytkowanie Cz. II, s. 31. a Informácie čerpané zo seminárnej práce Tadeusza Budzika, študenta doktorandského štúdia na Akadémii Policajného zboru v Bratislave, Donucovacie prostriedky využívané Políciou v Poľsku so zvláštnym zohľadnením technických donucovacích prostriedkov (II časť), s. 2 - 3.

¹⁵⁵ MICHONÍ W., CICHONÍ P. Techniczne środki wzmocnienia – obsługa i użytkowanie Cz. II, s. 27.

4.1.2.4 Chemické paralyzujúce prostriedky

Chemické paralyzujúce prostriedky sa delia na aerosólové prípravky a vrhané prostriedky. Medzi aerosólové prípravky patria: ručný rozprašovač plynu (RMG-75) a ručný rozprašovač korenia (RMPLE-10), ktoré má v osobnej výstroji každý policajt a plecniakové rozprašovače slzotvornej látky, ktoré sa používajú pri zákrokoch v zoskupených oddieloch Polície.

Vrhané paralyzujúce prostriedky sú:

- UGL-200, UGL-200/1 (zariadenia na vrhanie: RWGL-3, AWGL-3, vrhač);
- NPL-26 (zariadenia na vrhanie: PS-86, RGZ-86);
- CS-94M (vystreľovaný zo zbrane s hladkou hlavňou Mossberg a SDASS Imperator).

Pri jednorazovom použití chemických paralyzujúcich prostriedkov má policajt povinnosť, ak je to potrebné poskytnúť predlekársku prvú pomoc (napr. keď sa u osoby, voči ktorej boli použité tieto prostriedky prejavili príznaky dlhotrvajúceho slzenia, dočasná strata zraku, kašeľ).

Obrázok 4-6 Ručný rozprašovač plynu (RMG-75) a ručný rozprašovač korenia (RMP LE-10)

Polícia v Poľsku má od roku 2005 aj plecniakové vrhače slzotvornej látky, ktoré sa používajú pri zákrokoch zoskupených oddielov Polície.

Obrázok 4-7 Plecniakový vrhač slzotvornej látky

Univerzálne slzotvorné granáty sú označené písmenami UGL-200 a UGL-200/1. Po ich odpálení sú počuteľné akustické efekty : svišťanie a výstrely z „pištole“. Granáty môžu byť odpaľované ručne alebo pomocou zariadení slúžiacich k ich vrhaniu: ručného vrhača

slzotvorných granátov (RWGL-3) a automatického vrhača slzotvorných granátov (AWGL-3). Granát vytvára slzotvorný dymový oblak, ktorého pôsobenie v priemerných atmosférických podmienkach dosahuje do vzdialenosti od 25 do 40 m.

Obrázok 4-8 Univerzálne slzotvorné granáty (UGL-200 a UGL-200/1) a ručný rozprašovač slzotvorných plynov

Ručný vrhač slzotvorných plynov (RWGL-3) je neautomatická opakovacia zbraň. Znamená to, že všetky činnosti spojené s každým nasledujúcim výstrelom musí vykonávať strieľajúci a strieľať sa dá jednotlivými ranami. Vo vrhači sú použité konštrukcie a súčiastky z 7,62 mm kbk AKM a nabíjanie odtiahnutím úderníka so zámkom sa vykonáva silou svalov strieľajúceho.

Výber uhla výstrelu sa vykonáva od oka, keďže z vrhača sú odstránené zameriavače. Najväčší dosah granátu sa získava pod uhlom 45°. Granáty sú vrhané po strmej dráhe, t. j. v rozhraní uhla výstrelu 45°-75° a po plochej dráhe pod uhlom výstrelu 45°.

Obrázok 4-9 Použitie ručného vrhača slzotvorných granátov

Automatický vrhač slzotvorných granátov (AWGL-3) je kombinovaná znehybňujúca zbraň, ktorá slúži k rozháňaniu a momentálnemu znehybňovaniu väčších skupín osôb do vzdialenosti 200 m prostredníctvom slzotvorných granátov. Granáty sú vrhané z automatického granátometu pripevneného k podlahe transportného terénneho automobilu. Pripúšťa sa aj možnosť vrhať granáty z granátometu zloženého z automobilu a stabilne umiestneného na tvrdom podklade alebo z jednotlivých samočinných

granátometov odpojených od podvozku AWGL-3. Granátomet aj pridelený automobil obsluhuje 4-členná obsluha granátometu v zložení: veliteľ družstva, zameriavač, nabíjač a vodič – zbrojár. Záber činnosti v zvislej ploche je od 5 do 65° a uhol otáčania je 360°. Ako vystreľovacia nálož sa používa náboj kalibru 7,62 mm vzor 43 UNM označený bielou farbou na hrote. AWGL-3 má centrálné spúšťač, ktoré umožňuje strieľať krátkymi sériami (2-5 granátov) a nepretržitou paľbou (celý obsah zásobníka granátov) z jednej, troch alebo všetkých piatich samočinných granátometov.

Obrázok 4-10 Automatický vrhač slzotvorných granátov na automobile Mitsubishi L200

4.1.2.5 Elektrické paralyzátory

Elektrické paralyzátory je možné použiť alebo využiť v prípade nutnosti vykonania minimálne jednej z nasledujúcich úloh:

- odrazenie priameho útoku na život, zdravie alebo slobodu policajta alebo inej osoby;
- zákrok proti konaniu priamo vedúcemu k útoku na život, zdravie alebo slobodu policajta alebo inej osoby;
- ochrana poriadku alebo bezpečnosti v priestoroch alebo objektoch chráneným policajtom;
- zákrok proti ničeniu majetku;
- chytenie osoby, znemožnenie jej úteku alebo prenasledovanie tejto osoby;
- zaistenie bezpečnosti pre konvoj alebo sprevádzanie;
- zadržanie osoby, znemožnenie jej úteku alebo prenasledovanie tejto osoby;
- prekonanie aktívneho odporu;

Predmety určené na paralyzovanie osôb pomocou elektrickej energie sa používajú na obdobné účely ako v SR, a to na znehybnenie osoby alebo krátkodobé znehybnenie zvierat, ak použitie iných donucovacích prostriedkov nie je možné alebo môže byť neúčinné. Predmety určené na paralyzovanie osôb pomocou elektrickej energie sa nepoužívajú proti osobám, voči ktorým boli použité putá, zvieracia kazajka, spúťavací pás, spúťavacia sieť. Pri použití predmetov určených na paralyzovanie osôb pomocou elektrickej energie sa nesmie mieriť na hlavu.¹⁵⁶ Vo vybavení poľskej Polície je paralyzátor Taser X26, t. z., že ten istý model ako v podmienkach SR.

¹⁵⁶ čl. 25, zákon z 24. mája 2013 o donucovacích prostriedkoch a strelných zbraniach.

Obrázok 4-11 Elektrický paralyzér Taser X26

Taser X26 je skonštruovaný tak, aby pre jeho používanie zo strany príslušníka polície neboli vyžadované zvláštne zručnosti. Zariadenia využíva tie isté pohyby a svalovú pamäť ako strelná zbraň, vďaka čomu je jeho použitie neobvyčajne jednoduché pre každého príslušníka polície vycvičeného v používaní strelnej zbrane.

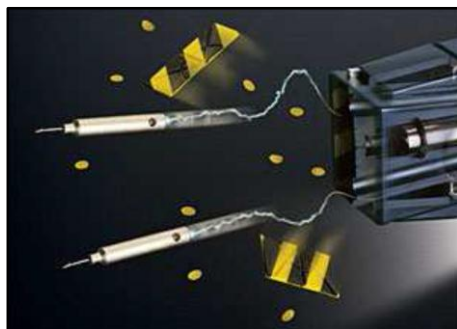

Obrázok 4-12 Výcvik poľských policajtov v používaní elektrického paralyzéra Taser X26

Vždy, keď sa použije Taser X26 zaznamenáva sa dátum a čas jeho použitia. Tieto údaje chránia príslušníkov Polície pred neoprávnenými obvineniami z nadmerného použitia sily tak, že poskytujú kompletnú a presnú dokumentáciu o každom prípade stlačenia spúšte. Záznamník prenosu dát registruje dátum, hodinu, čas trvania paralyzujúceho impulzu v posledných 2 tisícoch prípadoch použitia paralyzátora. Údaje o použití zbrane môžu byť prenesené prostredníctvom portu USB do každého počítača používajúceho systém Windows.

Opäť si dovoľíme zdôrazniť, že ide o neletálny donucovací prostriedok, ktorým sa chráni život a zdravie páchateľa, príp. agresora, keďže policajt nemusí použiť strelnú zbraň a zároveň chráni policajta pre napadnutím vďaka jeho novej včasnej reakcii.

Zo zariadenia Taser X26 sa vystreľujú 2 sondy do vzdialenosti napr. 4,60 m, 6,40 m alebo 7,60 m, v závislosti od typu používanej náplne. Vypudzujúcim činiteľom je stlačený dusík. Sondy sú spojené so zbraňou prostredníctvom izolovaných káblov vysokého napätia.

Obrázok 4-12 Náplň so sondami elektrického paralyzátora Taser X26

Vždy, keď je odpaľovaná náplň, zároveň je z neho vystreľovaných niekoľko desiatok malých tzv. „konfetti“ – identifikátorov v krátkosti nazývaných AFID. Na každom identifikátore AFID je mikrotlačou nanesené jedinečné sériové číslo použitej náplne. Vďaka tomu je možné identifikovať príslušníka Polície, ktorý použil náplň.

Tabuľka 4-2 Takticko-technické parametre elektrického paralyzátora Taser X26.

Rozmery	15,3 cm × 8,2 cm × 3,3 cm
Hmotnosť	175g
Paralyzačná sila	105 MDU (Muscular Disruption Units – schopnosť zariadenia narušiť svalstvo)
Užitočný výkon	Formovaný elektrický impulz Vrcholové napätie: 50 000 V Priemerný prúd v obvode: 2,1 mA
Maximálny dosah elektrického úderu v závislosti od použitej náplne	od 4,60 do 10,67 m a možnosť použiť ako kontaktnú paralyzujúcu zbraň
Digitálny zdroj napájania (DPM)	Lítiová batéria s digitálnou pamäťou pod napätím 6V, trvanlivosť 10 rokov umožňuje vystreliť 300 krát pri teplote 25°C.
Ukazovateľ zvyšného množstva energie	Display ukazujúci úroveň nabitia batérií v rozsahu od 99% do 0%.
Digitálna ochrana impulzu (DPC)	Automatické uvoľňovanie série impulzov v čase trvania 5 sekúnd (s možnosťou prerušenia alebo predĺženia) frekvencie: - v čase od 0 do 2 sekúnd: 19 impulzov za sekundu, - v čase od 2 do 5 sekúnd: 15 impulzov za sekundu,
Schopnosť prestupovať cez vrstvu oblečenia	Paralyzujúci signál prekonáva prekážku oblečenia hrúbky do 5 cm.
Rozsah teplôt pre prácu zariadenia	od –20 do +50°C
Systém zhromažďovania údajov	zaznamenáva: hodinu, dátum, čas trvania série impulzov, teplotu a stav batérie pre viac ako 1000 výstrelův.
Taktické osvetlenie cieľa	Zameriavač: laserový s laserom 650 nm, kalibrovaný pre cieľ vzdialený 4 m a 2 super svetlé LED diódy pre osvetlenie cieľa v ťažkých svetelných podmienkach.
Náplň	Vrhajúci činiteľ: stlačený dusík kryt: symetrický uhol medzi dráhami letu sond: 8°
Centrálny display (CID)	2-digitálny LED, znázorňuje: úroveň zvyšnej energie batérie, čas trvania série impulzov, záručnú dobu, stav taktického osvetlenia.

Bezpečnostný prepínač	2-stranný dvojpolohový prepínač s označeniami: – S (safe) – zabezpečený, – F (fire) – nabitý / pripravený na výstrel
Puzdro	typu eXo skeleton: veľmi ľahké a pevné, vyrobené z polymérov a nehrdzavejúcej ocele, obojstranné – pre pravákov aj ľavákov
Záruka	1 rok s možnosťou predĺženia

Zdroj: Majchrzak, S., Osadowski, P., Plumbbaum, K. *Użycie specjalistycznych środków przymusu bezpośredniego Taser X26*, Słupsk 2011, wyd. Szkoła Policji w Słupsku, s. 14.

4.1.2.6 Paralyzujúce vodné prostriedky

Vodnými delami je možné útočiť na účastníkov zhromaždení alebo chrániť objekty nasledovnými vodnými prúdmi:

- rozšíreným prúdom;
- nárazovým prúdom;
- hrádzovým prúdom.

Prúdy vody môžu byť vypúšťané súvisle alebo prerušovane. Rozšírený prúd je najmiernejším prostriedkom vodného útoku. Dosahuje sa prostredníctvom nastavenia prúdnice – dela šikmo hore v smere zhromaždenia. Vypustená voda sa rozptyľuje vo vzduchu a padá na cieľ v podobe dažďa. Rozšírený prúd sa nesmie používať v blízkosti elektrického vedenia vysokého napätia. Nárazový prúd je najsilnejším vodným útokom a spočíva v nasmerovaní súvislého prúdu vody na účastníkov udalosti. Nárazový prúd je potrebné vypúšťať na cieľ zo vzdialenosti minimálne 20 m. Maximálny tlak nárazového prúdu sa môže použiť jedine zo vzdialenosti 35 metrov. Nezávisle na sile tlaku, nárazový prúd je potrebné vypúšťať takým spôsobom, aby nevytváral ohrozenie ľudského života, tzn. nasmerovať ho hlavne na nohy účastníkov udalostí. Rozšírené aj nárazové prúdy sa môžu používať pri všetkých formách zákrokov v podmienkach vážneho porušenia poriadku alebo verejnej bezpečnosti, t. j. pri zákrokoch rozháňania, ohradzovania alebo pri ochrane objektov.

Obrázok 4-13 Možnosti použitia vodného dela

Pri zákroku rozháňania vodné delo alebo skupina vodných diel vystupuje v bojovom zoskupení minimálne družstva a pri ochrane objektov alebo pri zákrokoch ohradzovania

minimálne čaty. Ak sa v bojovom zoskupení vyskytuje viac vodných diel, tak minimálne jedno z nich je zaradené pod priame velenie veliteľa operácie. Veliteľ oddielu Polície (operácie) rozhoduje o zahájení, smere a čase trvania útoku prúdmi vody na účastníkov zhromaždenia, pričom určuje jednotlivým veliteľom vodných diel sektory na útok. Ak v bojovom zhromaždení nie je veliteľ oddielu vodných diel, tak sektory na útok určuje veliteľ oddielu (operácie).

Veliteľ vodného dela opakuje rozkaz policajtom a osobne pozoruje následky nárazu vody a hlási o nich veliteľovi oddielu vodných diel alebo veliteľovi oddielu Polície.

4.1.2.7 zastavovacie pásy

Zastavovací cestný pás a ďalšie prostriedky slúžiace na zastavenie a znehybnenie motorových vozidiel. Vydať rozhodnutie o použití zastavovacieho pásu je oprávnený:

Pri používaní zastavovacích pásov je potrebné dodržiavať viaceré pokyny:

- službukonajúci útvaru Polície alebo službukonajúci Polície cestnej premávky;
- riadiaci zákrok (ak použitie zastavovacieho pásu prebieha počas spoločného zákroku niekoľkých policajných útvarov);
- veliteľ motorizovanej hliadky (vo výnimočných situáciách, ak by oneskorenie mohlo spôsobiť útek vodiča vozidla);
- v prípade zadržiavania autobusov prevážajúcich ľudí alebo vozidiel prevážajúcich nebezpečný materiál rozhodnutie o použití zastavovacieho pásu vydávajú vyššie uvedené osoby s výnimkou veliteľa motorizovanej hliadky.

Obrázok 4-14 Zastavovací pás používaný poľskou políciou

4.1.3 Útok na verejného činiteľa – policajta

Právne poriadky rôznych krajín sa líšia vo svojej terminológii. Ťažkosti vznikajú už pri hľadaní všeobecne aplikovateľného označenia, napr. verejných činiteľov. Poľský trestný zákon používa označenie funkcionár, stretávame sa aj s pojmom úradník, či úradná osoba. Termín funkcionár je pomerne neurčitý, termín verejný činiteľ je pomerne široký, ale možno ho vykladať najmä na účely trestného práva pomerne reštriktívne. Podľa poľského trestného zákona štrnástej kapitoly, článku 115, § 13 sa za verejného činiteľa považuje:

- a) prezident Poľskej republiky,
- b) poslanec, senátor, radca,
- c) poslanec Európskeho parlamentu,

- d) sudca, prísediaci, prokurátor, funkcionár v prípravnom konaní finančného orgánu alebo subjektu nadradenému finančnému orgánu v prípravnom konaní, notár, súdny vykonávateľ, kurátor, správca, osoba rozhodujúca v disciplinárnych orgánoch, ktoré pôsobia podľa zákona,
- e) osoba, ktorá je zamestnancom štátnej správy, iný štátny orgán alebo miestne vládne inštitúcie, ak je v službe, rovnako ako ďalšia osoba v tejto oblasti, ktorá je oprávnená na vydávanie správnych rozhodnutí,
- f) osoba, ktorá je zamestnancom štátneho kontrolného orgánu alebo kontrolného orgánu miestnej správy, ak je v službe,
- g) osoba na vedúcej pozícii v inej štátnej inštitúcii,
- h) funkcionár zodpovedný za ochranu verejnej bezpečnosti alebo funkcionár väzenskej služby,
- i) osoba vykonávajúca aktívnu vojenskú službu,
- j) zamestnanec medzinárodného trestného súdu, ak je v službe.

Podľa článku 1 Trestného zákona z roku 1997 sa pod trestnou činnosťou v poľskom právnom systéme rozumie ľudské konanie, ktoré je v čase jeho spáchania zakázané platným zákonom pod hrozbou trestu ako sú zločin alebo nezákonné konanie, ktoré sú zavinené a spoločensky škodlivé v rozsahu väčšom ako zanedbateľný.¹⁵⁷

Trestné činy proti činnosti štátnych inštitúcií a samosprávy sa nachádzajú v článkoch 222 – 231. Obdobne ako v SR, ani v Poľsku sa verbálne napadnutie policajta nepovažuje za útok na jeho osobu a útočník nemôže byť stíhaný ako páchatel trestného činu aktívneho napadnutia policajta. Poľský trestný zákon definuje v článku 223 **trestný čin aktívneho napadnutia** (czynna napaść), za ktorý sa postihuje útočník v prípade útoku na policajta.

V základnej skutkovej podstate tohto trestného činu možno uložiť páchatelovi trest odňatia slobody od jedného do desať rokov. Tento trest je v porovnaní so slovenskou právnu úpravou prísnejší, pretože Trestný zákon č. 300 z roku 2005 ukladá trest na jeden až päť rokov. V Poľsku možno potrestať osobu, ktorá v spolupráci s iným alebo za použitia strelnej zbrane, noža alebo iného nebezpečného predmetu alebo paralyzujúceho prostriedku, vykoná napadnutie verejného činiteľa alebo osoby, ktorá mu pomáha pri plnení služobných povinností.¹⁵⁸

V kvalifikovanej skutkovej podstate možno uložiť páchatelovi trest odňatia slobody od dvoch do dvanástich rokov v prípade, že vplyvom útoku na verejného činiteľa nastalo ťažké ublíženie na zdraví buď verejného činiteľa alebo osoby, ktorá mu pomáha pri plnení služobných povinností.¹⁵⁹ Na naplnenie znakov kvalifikovanej skutkovej podstaty v slovenskej právnej úprave postačí len ublíženie na zdraví, t. z., že ťažká ujma nemusí byť spôsobená a stačí minimálne ublíženie na zdraví. To znamená, že v kvalifikovanej skutkovej podstate slovenský Trestný zákon prísnejšie postihuje páchatelja, a to už pri ublížení na zdraví. Ťažká ujma na zdraví v SR už podmieňuje zvýšenú trestnú sadzbu na sedem až dvanásť rokov, pričom ťažká ujma je klasifikovaná rovnako ako smrť verejného činiteľa alebo spôsobenie značnej škody. V SR je možné uložiť aj trest odňatia slobody na

¹⁵⁷ DWORZECKI, J. Postup príslušníkov poľskej polície na mieste udalosti – trestného činu, s. 38 - 39.

¹⁵⁸ Čl. 223 § 1, Kodeks karny

¹⁵⁹ Čl. 223 § 2, Kodeks karny

doživotie, príp. na dvanásť až dvadsaťpäť rokov a to v prípade, ak útokom bola spôsobená smrť viacerých osôb alebo bol útok spáchaný za krízovej situácie.¹⁶⁰ V oboch krajinách však platí, že páchatel nemusel spôsobiť ujmu na zdraví verejnému činiteľovi svojím konaním, stačí, že použil násilie, príp. strelnú alebo inú zbraň v úmysle pôsobiť na alebo pre výkon jeho právomoci. Poľský trestný čin aktívneho napadnutia zároveň poskytuje rovnaký stupeň ochrany ako verejnému činiteľovi aj osobe, ktorá verejnému činiteľovi pomáha pri plnení služobných povinností, pričom táto osoba sa za verejného činiteľa nepovažuje, čo je v porovnaní so SR rozšírenie právnej úpravy. V SR možno chrániť podľa § 323 a § 324 len osoby, ktoré sa považujú za verejných činiteľov v zmysle § 128 Trestného zákona. Rozdiel vyplýva už zo samotného pomenovania ustanovenia, kde v SR hovoríme vyložene o útoku na verejného činiteľa. Na ochranu riadneho výkonu právomocí orgánov štátnej správy, samosprávy, súdu alebo iného štátneho orgánu, t. j. orgánov verejnej moci, máme samostatné ustanovenie a to §§ 321 a 322, ktoré hovoria o útoku na orgán verejnej moci. V Poľsku sú tieto štyri paragrafy subsumované v jednom, v článku 223.

Podľa Analýzy mimoriadnych udalostí s účasťou polície a zamestnancov polície z marca 2014, ktorá vyšla pod hlavičkou Úradu kontroly Hlavného policajného veliteľstva útoky na policajtov jasne naznačujú veľmi vysoké riziko ohrozenia života a zdravia, ktoré predstavujú policajti v rámci služieb Polície. V roku 2013 bolo hlásených **1 525 prípadov napadnutia policajtov**, z ktorých 1 216 prípadov napadnutia bolo bez zranenia, 305 prípadov bolo s ľahkým zranením a 4 prípady predstavovali ťažkú ujmu na zdraví. V roku 2013 bol zaznamenaný nárast o vyše 100 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom a to najmä v čiastkovej kategórii napadnutí bez zranení - 506 prípadov v roku 2012 a 1 216 v roku 2013.¹⁶¹

Podľa toho istého materiálu, ktorý vydal vo februári 2015 Úrad kontroly Hlavného policajného veliteľstva, bol v roku 2014 zaznamenaný nárast oproti roku 2013 na **1 957 prípadov napadnutia policajta**, z ktorých bolo 1 516 prípadov napadnutia bez zranenia policajta, 436 prípadov s ľahkým zranením a 5 prípadov predstavovalo ťažké ublíženie na zdraví. V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k nárastu o 22 %. Nárast je zreteľný najmä v pod kategórii napadnutie bez zranenia, kde z 506 prípadov v roku 2012 a 1 216 v roku 2013, stúpol v roku 2014 na 1 516 prípadov napadnutí bez zranení. Vzhľadom k tejto skutočnosti a rastúcej brutalite, ktorá policajtom počas služby hrozí, je potrebné prijať určité opatrenia za účelom získania komplexnejšieho obrazu miery agresie voči policajtom. Preto sa odporúča zaviesť trestný čin **Aktívne napadnutie verejného činiteľa** (Útok na verejného činiteľa), ktorým by sa prekvalifikoval aj trestný čin aktívneho napadnutia.¹⁶²

¹⁶⁰ Krízovou situáciou sa rozumie núdzový stav, výnimočný stav, vojnový stav alebo vojna.

¹⁶¹ Analýza mimoriadnych udalostí s účasťou polície a zamestnancov polície za rok 2013, s. 23.

¹⁶² Analýza mimoriadnych udalostí s účasťou polície a zamestnancov polície za rok 2014, s. 21.

Tabuľka 4-3 Útoky na policajtov v jednotlivých vojvodstvách k 31.decembru príslušného roka (jednotky sú radené zostupne podľa počtu udalostí v roku 2014)

Vojvodstvo	2010	2011	2012	2013	2014
Veľkopoľské - Poznaň	13	14	5	339	406
Lodžské - Łódź	16	9	121	143	192
Varmsko-mazurské – Olsztyn	15	7	11	97	186
Mazovské - Hl. mesto Varšava	8	6	18	145	182
Mazovské – Radom	186	159	178	172	175
Malopoľské – Krakow	16	7	37	192	172
Kujavsko-pomoranské – Bydgoszcz	22	56	73	143	172
Sliezské – Katowice	15	8	46	25	165
Opolské – Opole	8	15	104	98	104
Pomoranské – Gdaňsk	17	6	29	40	72
Podkarpatské – Rzeszów	8	8	6	1	33
Lubelské – Lublin	5	9	25	51	31
Západopomoranské – Szczecin	15	9	10	24	25
Lubuské - Gorzów Wlkp.	8	6	13	11	16
Dolnosliezské – Wrocław	22	41	31	13	12
Podleské – Białystok	10	9	26	20	8
Svätokrížské – Kielce	0	1	3	10	2
Spolu	384	370	736	1 525	1 957

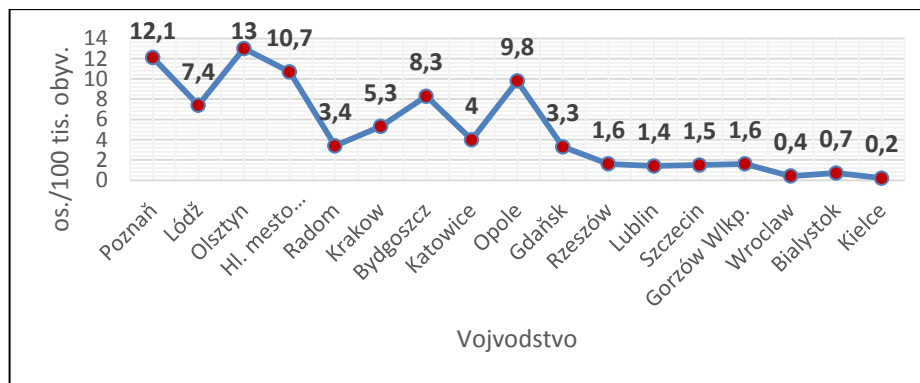
Keďže vojvodstvá nemajú rovnaký počet obyvateľov, úroveň kriminality sme vyjadrili prostredníctvom indexu kriminality na 100 tis. obyvateľov.

Tabuľka 4-4 Počet napadnutých policajtov v Poľsku na 100 tis. obyvateľov k 31.decembru 2014

Vojvodstvo	Počet obyv.	os. / 100 tis. obyv.*
Veľkopoľské - Poznaň	1 428 885	13
Lodžské - Łódź	3 359 932	12,1
Varmsko-mazurské - Olsztyn	1 700 612	10,7
Mazovské - Hl. mesto Varšava	1 056 667	9,8
Mazovské - Radom	2 068 142	8,3
Malopoľské - Krakow	2 597 094	7,4
Kujavsko-pomoranské - Bydgoszcz	3 252 949	5,3
Sliezské - Katowice	4 714 982	4
Opolské - Opole	5 135 732	3,4
Pomoranské - Gdaňsk	2 188 918	3,3
Podkarpatské - Rzeszów	2 097 248	1,6
Lubelské - Lublin	1 008 786	1,6

Západopomorské - Szczecin	1 696 073	1,5
Lubuské - Gorzów Wlkp.	2 191 172	1,4
Podleské - Białystok	1 205 117	0,7
Dolnosliezské - Wrocław	2 898 313	0,4
Svāto krížske - Kielce	1 291 598	0,2

Graf 4-1 Počet napadnutých policajtov v Poľsku na 100 tis. obyvateľov k 31.decembru 2014

V rokoch 2013 a 2014 bol počet napadnutí policajta najvyšší vo Veľkopoľskom vojvodstve s administratívnym strediskom vojvodstva **Poznań**, kde bol policajt napadnutý v roku 2014 až 406 krát. Keď však tento údaj prerátame na počet obyvateľov, predstavuje to až druhú najvyššiu hodnotu (12,1 osôb/ 100 tis. obyv.) (pozri Tab. 3). Prvú najvyššiu hodnotu s množstvom 13 napadnutých policajtov na sto tisíc obyvateľov má Varmsko-mazurské vojvodstvo na čele s mestom **Olsztyn**, ktoré je podľa počtu napadnutých policajtov (186) až na treťom mieste. Tretie v poradí je vojvodstvo **hlavného mesta Varšavy** s indexáciou 10,7, pričom v počte útokov na policajta (182) je na štvrtom mieste. Tento údaj je v oboch prípadoch dosť zarážajúci a toto číslo považujeme za veľmi vysoké vzhľadom na počet obyvateľov tohto vojvodstva. Môže to byť podmienené pozíciou hlavného mesta, kde sa združuje množstvo ľudí (hustota zaľudnenia je 3 316,68 obyv./km²), študentov, keďže patrí medzi najdôležitejšie vzdelávacie strediská v Poľsku a turistov. Štvrté v poradí je Opolské vojvodstvo na čele s mestom **Opole**, ktoré patrí medzi najstaršie mestá v Poľsku, s hodnotou indexácie 9,8, pričom podľa počtu napadnutí bolo až na 9. mieste, t. z., že kriminalita na počet obyvateľov je dosť vysoká v porovnaní s ostatnými vojvodstvami. Môže to byť zapríčinené aj tým, že toto vojvodstvo je pohraničným, susedí s ČR a prechádzajú ním rôzne národnosti obyvateľstva. Piatym je Kujavsko-pomorské vojvodstvo so sídlom vojvodu v **Bydgoszcz** s hodnotou 8,3 a zároveň siedmym v počte napadnutí policajta (172). Znamená to, že násilná kriminalita, čo sa týka napadnutí policajta je opäť vyššia ako sa zdalo byť podľa predchádzajúcej tabuľky. Príjemným prekvapením je Lodžské vojvodstvo s administratívnym strediskom vojvodstva **Łódź**, ktoré podľa počtu útokov na policajta (192) bolo druhé v poradí, avšak po prerátaní počtu útokov na sto tisíc obyvateľov je až na šiestom mieste s hodnotou 7,4. Malopoľské vojvodstvo na čele s mestom **Krakow** je posledné a teda štvrté vojvodstvo, ktoré má nad 3 mil. obyvateľov, v počte napadnutí policajta bolo na šiestom mieste (172), avšak po indexácii je na mieste siedmom s hodnotou 5,3. Za zmienenie ešte stoja vojvodstvá na čele s mestami Katowice a Radom. Sliezske vojvodstvo (**Katowice**) je na ôsmom mieste

v oboch tabuľkách, pričom má druhý najvyšší počet obyvateľov a **Radom** (Mazovské vojvodstvo) je po indexácii až na deviatom mieste s hodnotou 3,4, pričom v počte útokov je na mieste piatom. Indexáciou nad hodnotu 3 má ešte Pomoranské vojvodstvo na čele s mestom **Gdaňsk**, ktoré je na desiatom mieste v oboch tabuľkách. S hodnotami 1,6 os/100 tis. obyvateľov disponujú vojvodstvá na čele s mestami **Rzeszów**, ktoré je jedenáste v oboch porovnaniach a mesto **Gorzów Wielkopolski**, ktoré si po prerátaní polepšilo na dvanáste miesto. Hodnoty pod 1,5 os/100 tis. obyvateľov majú vojvodstvá, ktorých administratívnym strediskom sú mesta **Szczecin** a **Lublin** a pod hodnotu 0,7 os/100 tis. obyvateľov **Białystok**, **Wrocław** a **Kielce**.

Vojvodstvá, ktoré si zhodne udržali pozíciu v oboch porovnaniach, sú vojvodstvo na čele s mestom Katowice na ôsmej priečke, Gdaňsk, ktoré je desiate, jedenáste Rzeszów a Szczecin trinásty a sedemnásťte Kielce. Rovnako si päť vojvodstiev aj zlepšilo svoju pozíciu a to vojvodstvá na čele s mestami Poznań, ktoré z prvého miesta klesol na druhé, Krakow, zo šiesteho na siedme, Radom, Lublin a Wrocław. Ostatných sedem vojvodstiev svoju pozíciu zhoršilo po prerátaní počtu napadnutí na počet obyvateľov (Olsztyn, Hl. mesto Varšava, Opole, Bydgoszcz, Łódź, Gorzów Wielkopolski a Białystok).

4.1.4 Čiastkový záver k ochrane policajta v Poľsku

Na základe uvedeného konštatujeme, že u poľských policajtov sme zaznamenali rozdiely v právnej úprave služobného pomeru policajta a úlohách polície, ktoré sú v SR v dvoch samostatných zákonoch a to v zákone o štátnej službe policajtov a v zákone o PZ. Poliaci majú prekvapujúco v zákone o polícii¹⁶³ zo 6. apríla 1990 upravené úlohy, pôsobnosť, oprávnenia, povinnosti, ale aj ďalšie ustanovenia, ktoré upravujú služobný pomer policajtov.

Dňa 5. júna 2013 vstúpil do platnosti zákon zo dňa 24. mája 2013 o donucovacích prostriedkoch a strelných zbraniach, ktorý komplexne upravuje oprávnenia pre použitie alebo využitie donucovacích prostriedkov a strelných zbraní pre 23 subjektov, ktoré plnia úlohy v prospech verejnej bezpečnosti a poriadku. Medzi tieto subjekty zákonodarca zaradil aj Políciu, pričom zaviedol pre túto inštitúciu výrazné zmeny v dovtedy platných predpisoch v oblasti používania alebo využívania donucovacích prostriedkov a strelných zbraní, ktoré sa týkajú okrem iného viacerých nových definícií kľúčových pojmov, nového opisu prípadov použitia alebo využitia konkrétnych donucovacích prostriedkov, procedúr a metód dokumentovania použitia alebo využitia týchto prostriedkov. V predchádzajúcej časti sme venovali pozornosť najmä donucovacím prostriedkom, ktoré SR nepozná, príp. využíva menej, aby sme oboznámili čitateľa s inými zaujímavými možnosťami ochrany nielen policajtov, ale aj útočníkov. Využívajú sa obdobné donucovacie prostriedky, avšak s rozdielnym pomenovaním a podobným právnym základom odôvodňujúcim ich použitie. Poľskí policajti aktívne využívajú elektrické paralizéry, spútavacie siete i zabezpečovacie prilby, ktoré sa vo vybavení útvarov poľskej Polície objavili začiatkom roka 2015.

Poľská republika má osemkrát viac obyvateľov ako SR, o čom svedčí aj vyššie množstvo napadnutí policajtov. Napriek uvedenému, právnou úpravu týkajúcu sa útoku na policajta

¹⁶³ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 1990 Nr 30 poz. 179).

považujeme v základnej skutkovej podstate tohto trestného činu za prísnejšiu, pretože v SR je trest odňatia slobody len jeden až päť rokov, a v Poľsku jeden až desať rokov.

Kvalifikovaná skutková podstata je už prísnejšia v SR, kedy môže byť udelený trest odňatia slobody na sedem až dvanásť rokov a v Poľsku len na dva až dvanásť rokov v prípade, že vplyvom útoku na verejného činiteľa nastalo ťažké ublíženie na zdraví, buď verejného činiteľa alebo osoby, ktorá mu pomáha pri plnení služobných povinností. V SR postačí len ublíženie na zdraví, t. z., že ťažká ujma nemusí byť spôsobená a stačí minimálne ublíženie na zdraví.

V oboch krajinách však platí, že páchateľ nemusel spôsobiť ujmu na zdraví verejnému činiteľovi svojím konaním, stačí, že použil násilie, príp. strelnú alebo inú zbraň v úmysle pôsobiť na alebo pre výkon jeho právomoci. Verbálne napadnutie policajta sa rovnako ako v SR nepovažuje za trestný čin.

4.2 Stav ochrany policajta v Českej republike

4.2.1 Charakteristika, postavenie a štruktúra polície ČR

Česká republika (ďalej len „ČR“) vstúpila do Európskej únie spolu so SR v máji 2004. Ako samostatná republika funguje od roku 1993, od rozdelenia Česko-Slovenska na dva samostatné štáty. Rozloha krajiny je 78 867 km², sčítaním obyvateľstva v roku 2014 sa zistilo, že krajina má 10 546 120 obyvateľov.¹⁶⁴ ČR susedí so 4 štátmi Európskej únie, na západe s Nemeckom v dĺžke asi 810,7 km, na juhu s Rakúskom v dĺžke 466,1 km, na východe so SR s dĺžkou hranice 251,8 km a na severe s Poľskom, pričom dĺžka hranice je podľa českých údajov 761,8 km, a podľa poľských údajov až 789,89 km.¹⁶⁵ Podľa ústavného zákona 347/1997 Sb. o vytvorení vyšších územných samosprávnych celkov sa ČR administratívne člení na 14 samosprávnych krajov a podľa zákona č. 36/1960 Sb. o územnom členení štátu na 76 okresov (hlavné mesto Praha nepatrí do žiadneho z nich),¹⁶⁶ následne na mestá a obce. Hlavným mestom je Praha, ďalšie mestá nad sto tisíc obyvateľov sú Brno, Ostrava, Plzeň a Liberec.

Polícia ČR je jednotný ozbrojený bezpečnostný zbor zriadený zákonom č. 283/1991 Sb. o Polícii ČR. Jeho **jednotnosť** je daná služobnými právnymi vzťahmi hierarchickej nadriadenosti a podriadenosti (superiority a subordinácie), taktiež výstrojom a výzbrojou polície, ktorá je centrálné špecifikovaná (obzvlášť §108 zákona o Polícii ČR). **Ozbrojenosť** potvrdzuje, že policajti sú oprávnení k plneniu úloh polície držať, nosiť a inak používať zbrane všetkých kategórií stanovených iným právnym predpisom¹⁶⁷ a bezpečnostný

¹⁶⁴ KRAJE V ČR A POČET OBYVATEL, PRŮMĚRNÁ MZDA A NEZAMĚSTNANOST. 2016. [online]. [16. decembra 2015]. Dostupné na internete:

<http://ciselnik.artega.cz/kraje_pocet_obyvatel_hruba_mzda_nezamestnanost.php>

¹⁶⁵ ČESKO WIKIPÉDIA. 2015. [online]. [citované 16. decembra 2015]. Dostupné na internete:

<<https://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesko>>

¹⁶⁶ KRAJE, OKRESY, OBCE. STÁTNÍ SPRÁVA.CZ. [online]. [citované 16. decembra 2015]. Dostupné na internete: <http://www.statnisprava.cz/rstsp/redakce.nsf/i/kraje_okresy_obce>

¹⁶⁷ Zákon č. 119/2002 Sb. o strelných zbraniach a strelive a o zmene zákona č. 156/2000 Zb. o overovaní strelných zbraní, streliva a pyrotechnických predmetov a o zmene zákona č. 288/1995 Zb. o strelných zbraniach a strelive (zákon o strelných zbraniach) v znení zákona č. 13/1998 Zb. a zákona č. 368/1992 Zb. o

materiál podľa iného právneho predpisu¹⁶⁸ (ustanovenie § 110 a § 56 ods. 5 zákona č. 273/2008 Zb. o Polícii ČR). Zákonodarca tak oddelil políciu od neozbrojených zborov, napr. od Hasičského záchranného zboru ČR, Colnej správy ČR. **Bezpečnostným** zborom je Polícia ČR v súlade so zákonom č. 361/2003 Sb. o služobnom pomere príslušníkov bezpečnostných zborov v znení neskorších predpisov. Bezpečnostným zborom v zmysle § 1 menovaného zákona sa rozumie Polícia ČR, Hasičský záchranný zbor ČR, Colná správa ČR, Väzenská služba ČR, Bezpečnostná informačná služba a Úrad pre zahraničné styky a informácie. Pojem „bezpečnostný zbor“ nie je legálne definovaný, z tohto označenia vyplýva nasmerovanie činnosti zborov, teda plnenie úloh bezpečnostného charakteru. Polícia ČR plní úlohy bezpečnostného charakteru a vychádza pritom z bezpečnostnej politiky štátu predkladanej ministerstvom vnútra a schvaľovanej vládou,¹⁶⁹ čo čiastočne vyplýva z § 5 zákona č. 273/2008 Zb. o Polícii ČR. Policajná práca je chápaná ako služba verejnosti. **Úlohou Polície ČR** je chrániť bezpečnosť osôb a majetku, chrániť verejný poriadok a predchádzať trestnej činnosti, plniť úlohy podľa trestného poriadku a ďalšie úlohy na úseku vnútorného poriadku a bezpečnosti, ktoré jej vyplývajú zo zákonov, predpisov Európskych spoločenstiev a medzinárodných zmlúv, ktoré sú súčasťou právneho poriadku ČR.¹⁷⁰ Z pohľadu správnej teórie zaoberajúcej sa organizáciou verejnej správy, Políciu ČR radíme medzi verejné zbory, ktoré sú obdobne ako v SR označované ako tzv. ďalšia súčasť štátnej správy. Polícia ČR je priamym vykonávateľom štátnej správy a súčasťou výkonnej moci.

Po viac ako 15 rokoch od nadobudnutia novodobého Policajného zboru bolo jasné, že právna úprava oblasti verejného poriadku je roztrieštená, nekoordinovaná a tým pádom nedostatočne efektívna. Súčasne výrazne stúpili nároky spoločnosti, ktorá čoraz viac volala po ústretovom a vyváženom prístupe policajtov. Preto bola v roku 2006 spracovaná rozsiahla analýza policajných činností. V roku 2007 bola reforma predstavená verejnosti, v polovici roka 2008 boli v Parlamente ČR schválené dva zákony. Zákon č. 273/2008 Zb. o Polícii ČR (ďalej len „zákon o Polícii ČR“) a zákon č. 274/2008 Zb., tzv. „zmenový“, ktorým sa menia niektoré zákony v súvislosti s prijatím zákona o Polícii ČR. Oba zákony spoločne tvoria základný právny rámec pre realizáciu reformy. Zostávajúca časť roka 2008 bola plne vyhradená príprave aplikačnej praxe nových zákonov, ktoré nadobudli účinnosť od 1. januára 2009. Od tohto dátumu začala polícia pracovať v nových reformovaných podmienkach. Oba zákony, spoločne s vykonávacími vyhláškami, umožnili zmenu právneho stavu platného do roku 2008, bez ktorej by nebolo možné reformu vôbec uskutočniť. V histórii novodobej polície sa jedná rozhodne o najrozsiahlejšie a najucelenejšie legislatívne zmeny v oblasti verejného poriadku a bezpečnosti. V zákone je vôbec prvýkrát zakotvený nový štýl policajnej práce, ktorý by sa dal vyjadriť slovami „od represie k prevencii“.¹⁷¹ Docent Filák tvrdí, že novým zákonom sa zmenila pôsobnosť polície, teda aj jej úlohy a došlo k posilneniu princípu subsidiarity a princípu zdieľania

správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, (zákon o zbraniach) v znení neskorších predpisov.

¹⁶⁸ Zákon č. 310/2006 Sb. o nakladaní s niektorými vecami využiteľnými na obranné a bezpečnostné účely na území Českej republiky a o zmene niektorých zákonov (zákon o nakladaní s bezpečnostným materiálom).

¹⁶⁹ FILÁK, A. Zákon o Polícii Českej republiky s komentárom podľa právneho stavu k 12.1.2009, s. 8.

¹⁷⁰ § 2, zákona č. 283/1991 Sb. o Polícii ČR v znení neskorších zmien a predpisov.

¹⁷¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. 2013. [online]. [citované 8. februára 2013]. Dostupné na internete: <<http://www.policie.cz/clanek/reforma-policie-cr-sluzba-v-novych-podminkach-191470.aspx>>

zodpovednosti s cieľom odbremeneniť políciu od tzv. „nepolicajných činností“ (napr. doručovanie písomností, zastupovanie usporiadateľskej služby pri organizovaní rôznych spoločenských podujatí, a i.), teda tých činností, ktoré nemajú čisto policajný charakter a ktoré políciou často odvádzali personálne a materiálne kapacity na úkor bežného výkonu služby a potrieb občanom.¹⁷²

Úlohy Polície ČR vychádzajú z pôsobnosti polície určenej v § 2 zákona o Polícii ČR. Základným poňatím je policajná služba ako práca verejnosti, čím sa zdôrazňuje poslanie súvisiace s presadzovaním novej stratégie a filozofie policajnej práce v štýle Community policing, t. z. policajná služba verejnosti; založená na pro-aktívnom prístupe polície zohľadňujúcom potreby verejnosti a smerujúcom k vybudovaniu priestoru podpory, súčinnosti, dôvery a pocitu vzájomnosti medzi políciou a verejnosťou. Úlohy vychádzajú z vymedzenia základných hodnôt a záujmov chránených políciou v oblasti vnútorného poriadku a bezpečnosti.¹⁷³ Podľa § 4 zákona o Polícii ČR úlohy polície vykonávajú príslušníci polície, teda **policajti** a zamestnanci zaradení v polícii, teda **zamestnanci polície**. Úlohy Polície ČR plní 47 000 policajtov a 11 000 zamestnancov polície.¹⁷⁴ Zákon o Polícii ČR v tejto súvislosti zámerne rozlišuje termíny „polícia“, „policajt“ a „zamestnanec polície“. Platí, že pokiaľ zákon hovorí o „polícii“, znamená to, že určitú činnosť môže vykonávať aj policajt, aj zamestnanec polície; niekedy zákon hovorí výslovne o zamestnancovi polície. Naopak, niektoré oprávnenia a povinnosti sa vzťahujú len na policajtov, napr. ustanovenia §§ 10, 11 alebo § 113 zákona o Polícii ČR.¹⁷⁵ Pre označenie príslušníka polície zákonodarca tak ako aj v SR používa legislatívnu skratku policajt. Služobný pomer príslušníka polície ČR upravuje zákon č. 361/2003 Sb. o služobnom pomere príslušníkov bezpečnostných zborov v znení neskorších predpisov.

Polícia ČR je podriadená ministerstvu vnútra. Podľa § 6 zákona o Polícii ČR ju tvorí **policajné prezídium, útvary s celoštátnou pôsobnosťou, krajské riaditeľstva polície a útvary zriadené v rámci krajských riaditeľstiev**. Pre efektívnejšie pôsobenie polície sa reformou zmenila aj vnútorná organizačná štruktúra polície, ktorá má od roku 2009 už len dve úrovne (predtým mala tri úrovne) - Policajné prezídium ČR a krajské riaditeľstvá polície (bývalé správy kraja). Táto štruktúra súčasne uskutočnila značné zmeny v podobe centralizačných a decentralizačných procesov, čím získala najmä pružnosť a výkonnosť. Základným pilierom novej organizačnej štruktúry je krajské riaditeľstvo polície s novovzniknutými územnými odbormi vonkajšej služby a územnými odbormi služby kriminálnej polície a vyšetrovania (na teritóriu bývalých okresných riaditeľstiev). Na spomínaných územných odboroch oboch typov zostal iba výkon tzv. základných policajných činností. Všetky podporné činnosti, najmä personálne, logistické či ekonomické, sú novo zabezpečované z krajskej úrovne. Vznikom územných odborov došlo k zefektívneniu riadenia a nastavenia efektívnejšej spolupráce s miestnou samosprávou a zároveň k zvýšeniu výkonnostného potenciálu polície.¹⁷⁶ Zákon zriadil 14 krajských

¹⁷² DALECKÝ, J. - FILÁK, A. - CHMELA, Z. - ZÁMEK, D. Vybrané problémy služby pořádkové policie, s. 17.

¹⁷³ FILÁK, A. Zákon o Polícii České republiky s komentářem podľa právneho stavu k 12.1.2009, s. 9.

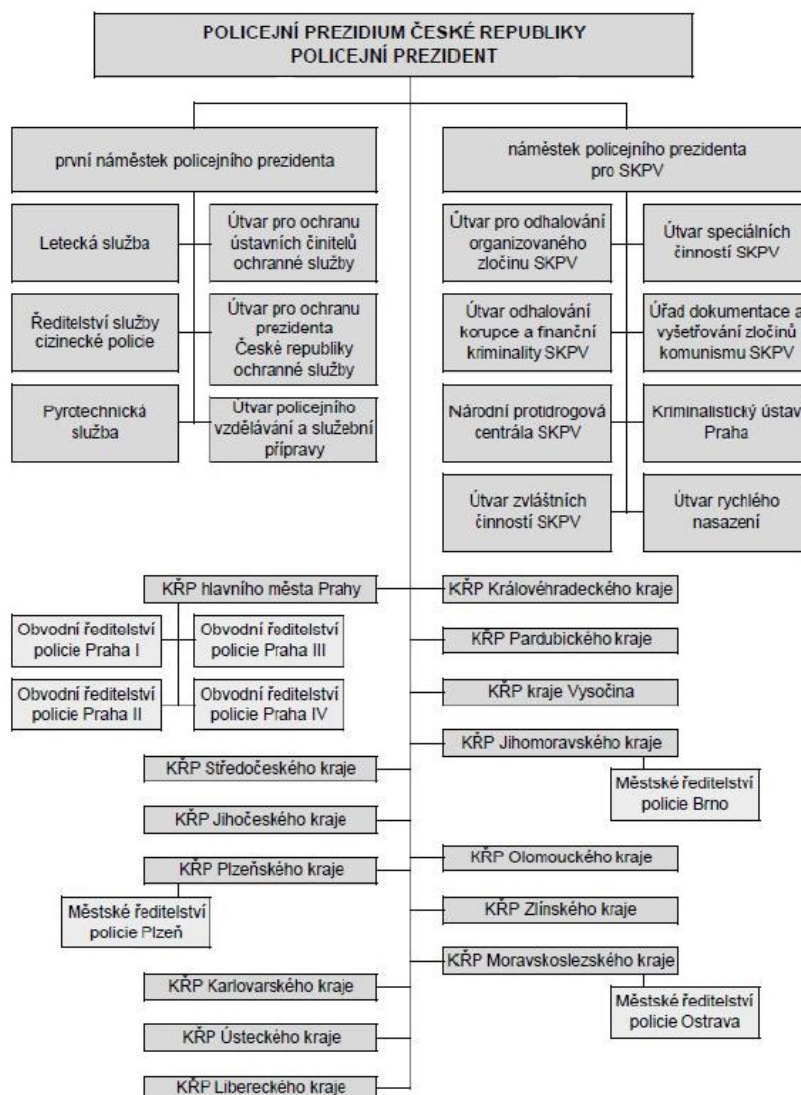
¹⁷⁴ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. [citované 15. decembra 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>>

¹⁷⁵ FILÁK, A. Zákon o Polícii České republiky s komentářem podľa právneho stavu k 12.1.2009, s. 13.

¹⁷⁶ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. [citované 8. februára 2013]. Dostupné na internete: <<http://www.policie.cz/clanek/reforma-policie-cr-sluzba-v-novych-podminkach-191470.aspx>>

riaditeľstiev polície, ktorých územné obvody sa zhodujú s administratívnymi obvodmi 14 krajov ČR.

Schéma 4-2 Organizačná štruktúra Polície ČR¹⁷⁷

Polícia ČR je členená na niekoľko služieb podľa svojej pôsobnosti. **Služba poriadkovej polície** predstavuje základný pilier Polície ČR. Do počtu policajtov je najpočetnejšou službou a čo do obsahu činnosti je službou najuniverzálnejšou. Zhruba 19 000 policajtov poriadkovej služby v mestách i na vidieku chráni bezpečnosť osôb i majetku, chráni verejný poriadok, plní úlohy v trestnom, priestupkovom aj správnom konaní, dohliada na bezpečnosť a plynulosť cestnej prevádzky a tiež na bezpečnú dopravu osôb a prepravu zásielok po železnici. K priamemu kontaktu poriadkovej polície s verejnosťou slúži sieť obvodných oddelení na území celej republiky a miestnych oddelení na území hlavného

¹⁷⁷ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. [citované 8. februára 2013]. Dostupné na internete: <<http://www.policie.cz/clanek/reforma-policie-cr-sluzba-v-novych-podminkach-191470.aspx>>

mesta Prahy. Policajti vykonávajú na týchto oddeleniach nepretržitú službu a zaisťujú tak trvalú akcieschopnosť.¹⁷⁸

Súčasťou služby poriadkovej polície sú **poriadkové jednotky**. Plnia špecifické úlohy pri ochrane bezpečnosti osôb a majetku, spolupôsobia pri zabezpečovaní verejného poriadku a vykonávajú bezprostredné opatrenia na jeho obnovu, ak bol závažným spôsobom narušený. Príslušníci poriadkových jednotiek sú vybavení špeciálnym výstrojom a výzbrojou. K ich výstroju patria protiúderové komplety, ochranné prilby, masky a štíty, k výzbroji napríklad tonfy, zásahové výbušky alebo slzotvorné granáty. Zapájajú sa najmä do bezpečnostných opatrení, ktoré svojim rozsahom a charakterom vyžadujú nasadenie väčšieho počtu policajných síl a prostriedkov. Stretneme sa s nimi napríklad pri niektorých rizikových demonštráciách, sprievodoch alebo športových udalostiach.

Významnú úlohu v tejto súvislosti zohrávajú **policajné antikonfliktné tímy**. Ich úlohou je pomocou bezprostrednej komunikácie s účastníkmi rizikových akcií predísť ich prípadnému porušeniu. Poriadkové jednotky sú nasadzované tiež pri pátracích akciách a pri plnení úloh integrovaného záchranného systému v prípade živelných pohrôm či priemyselných havárií.

Zásahové jednotky poriadkovej polície môžu byť takisto povolané k ochrane alebo obnoveniu vnútorného poriadku a bezpečnosti alebo k záchranným prácam. Ich hlavnou úlohou sú však zákroky proti nebezpečným páchatelom zvlášť závažných trestných činov, najmä pri ich zadržiavaní či zatýkaní. Vykonávajú tiež prvotné opatrenia proti teroristom, únosom osôb a dopravných prostriedkov. Môžu plniť aj úlohy súvisiace s ochranou objektov alebo s prepravou nebezpečných látok a vecí, prípadne prepravou cenností.

Pohotovostné jednotky poriadkovej polície posilňujú výkon hliadkovej služby a vykonávajú najmä zákroky proti páchatelom trestných činov priamo na mieste činu. Zasahujú napríklad na základe signálu, že bol narušený chránený objekt alebo na základe telefonátu na linku tiesňového volania 158.

Príslušníci poriadkovej polície vykonávajú službu nielen v obvodných alebo miestnych oddeleniach, ale aj v špecializovaných súčastiach, akými sú **poriečne alebo železničné oddelenia**. Policajti zaradení v poriečnych oddeleniach zaisťujú ochranu bezpečnosti osôb a majetku a chránia verejný poriadok na významných vodných plochách a vodných tokoch. Dohliadajú pritom na dodržiavanie vodného zákona¹⁷⁹ a dodržiavanie plavebného poriadku. Pomáhajú tiež pri záchrane topiacich sa a podieľajú sa na odstraňovaní následkov povodní a iných živelných pohrôm. K výkonu služby sú vybavení motorovými člnami a ďalšou nevyhnutnou technikou a výstrojom. Železničné oddelenia sú zriadené vo významných železničných staniciach a plnia podobné úlohy ako ostatné oddelenia poriadkovej polície, avšak so zameraním na dopravu cestujúcich a prepravu nákladov po železnici.

V Polícii ČR slúži asi 90 výkonných potápačov. Výcvikovú základňu majú na Brnenskej priehrade. Špecialisti z tejto základne vykonávajú zvlášť náročné potápačské práce

¹⁷⁸ VOKUŠ, J. Policie České Republiky, s. 13.

¹⁷⁹ Zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a o zmene niektorých zákonov (vodný zákon).

súvisiace najmä s hĺbkovým potápaním. Ďalší policajní potápači sú zaradení v poriečnych oddeleniach, zásahových jednotkách a v službe rýchleho nasadenia.¹⁸⁰

Služobná kynológia v Polícii ČR využíva na plnenie svojich úloh asi 800 služobných psov odchovaných vo vlastných chovných staniciach a vycvičených vo vlastných výcvikových strediskách. **Služobná hipológia** bola obnovená v roku 1991.

Úlohy **služby dopravnej polície** spočívajú najmä v dohľade na bezpečnosť a plynulosť premávky na pozemných komunikáciách, v kontrole dodržiavania podmienok prevádzkovania cestnej dopravy a vo vyšetrovaní dopravných nehôd. Ďalšie špecializované úlohy plní pracovisko dopravného inžinierstva.¹⁸¹

Ďalšími nemenej významnými službami je **služba cudzineckej polície**, ktorá sa okrem cudzineckej agendy zaoberá aj trestnou činnosťou súvisiacou s prekračovaním štátnych hraníc a teda plní agendu aj hraničnej polície. V ČR bola služba hraničnej polície zrušená v súvislosti so vstupom ČR do EÚ a Schengenského priestoru, čím ČR stratila vonkajšie pozemné štátne hranice. Pracoviská cudzineckej polície pôsobia aj na medzinárodných letiskách. **Letecká služba** Polície ČR poskytuje vzdušnú podporu policajným akciám k ochrane ľudských životov a zdravia alebo k ochrane majetku. Policajné letectvo významne pôsobí tiež v rámci integrovaného záchranného systému. V Polícii ČR pôsobí okrem zmienených ešte **pyrotechnická služba**, **ochranná služba**, ktorá zabezpečuje trvalú ochranu prezidenta ČR, jeho manželky a tiež bývalého prezidenta republiky po skončení jeho funkčného obdobia. Zabezpečuje aj ochranu ústavných činiteľov. Na odhaľovaní a vyšetrovaní trestných činov sa podieľa **služba kriminálnej polície a vyšetrovania**, ktorej pri objasňovaní skutkov pomáha **kriminalisticko-technická a znalecká služba**. Štátnu správu vo veciach zbraní, munície a pyrotechnického prieskumu vykonáva **služba pre zbrane a bezpečnostný materiál**. Zodpovedá za plnenie úloh Polície ČR vyplývajúcich zo zákona o zbraniach, zákona o nakladaní s bezpečnostným materiálom a zákona o banskej činnosti, výbušninách a štátnej banskej správe.

Postavenie slovenského elitného Útvoru osobitného určenia Prezídia Policajného zboru má v ČR **Útvar rýchleho nasadenia**. Pôsobí na celom území štátu, ale aj v zahraničí. Do jeho pôsobnosti patria zákroky voči únoscom osôb a dopravných prostriedkov, zákroky voči nebezpečným páchatelom organizovanej trestnej činnosti a iných obzvlášť závažných trestných činov. Ochranné tímy policajtov Útvoru rýchleho nasadenia chránia české zastupiteľské úrady a ich pracovníkov v krajinách, kde to vyžaduje vnútorná bezpečnostná situácia. Slovenský útvar osobitného určenia takýmto spôsobom do roku 2015 pôsobil v Iraku. V súčasnosti je táto zahraničná misia zrušená. Útvar rozvíja taktické postupy zákrokov zamerané na zneškodnenie teroristov a nebezpečných ozbrojených zločincov, ale aj postupy krízového vyjednávanie a poskytuje v tomto obore metodickú pomoc ostatným policajným útvarom. Útvary takéhoto typu udržujú medzi sebou pravidelné pracovné kontakty a zároveň uskutočňujú spoločné cvičenia. Policajti zaradení v Útvare rýchleho nasadenia zakročujú napríklad na vyžiadanie útvaru pre odhaľovanie organizovaného zločinu, národnej protidrogovej centrály a ďalších útvarov služby kriminálnej polície a vyšetrovania.¹⁸²

¹⁸⁰ VOKUŠ, J. Policie České Republiky, s. 26.

¹⁸¹ VOKUŠ, J. Policie České Republiky, s. 30.

¹⁸² VOKUŠ, J. Policie České Republiky, s. 60.

4.2.2 Donucovacie prostriedky využívané policajtmí

Policajt môže použiť iba také donucovacie prostriedky alebo zbraň, k použitiu ktorých bol vycvičený, či už formou špecializačných alebo preškoľovacích kurzov, ktoré policajt absolvuje alebo inštruktorom služobnej prípravy, ktorý disponuje príslušným oprávnením pre školenie požadovaného druhu donucovacieho prostriedku alebo zbrane.

Donucovacími prostriedkami podľa § 52 zákona o Polícii ČR sú:

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy,
- b) slzotvorný, elektrický alebo iný obdobne dočasne zneschopňujúci prostriedok,
- c) obušok a iný úderný prostriedok,
- d) vrhací prostriedok majúci povahu strelnej zbrane podľa iného právneho predpisu s dočasne zneschopňujúcimi účinkami,
- e) vrhací prostriedok, ktorý nemá povahu zbrane podľa § 56 ods. 5,
- f) zastavovací pás, zahradenie cesty vozidlom a iný prostriedok na násilné zastavenie vozidla alebo zabránenie odjazdu vozidla,
- g) vytláčanie vozidlom,
- h) vytláčanie štítom,
- i) vytláčanie koňom,
- j) služobný pes,
- k) špeciálna vodná striekačka,
- l) zásahová výbuška,
- m) úder strelnou zbraňou,
- n) hrozba namierenou strelnou zbraňou,
- o) varovný výstrel,
- p) putá,
- q) prostriedok na zamedzenie priestorovej orientácie.

V porovnaní s právnou úpravou SR právna úprava donucovacích prostriedkov využívaných policajtom ČR predpokladá, resp. počíta v budúcnosti s technologickým (technickým) rozvojom a umožňuje použitie ďalších, podľa účinkov obdobných prostriedkov napr. aj vďaka využitiu termínu „iný obdobne dočasne zneschopňujúci prostriedok“. Tým má na mysli vyvíjané rýchlotuhnúce peny obmedzujúce pohyb osoby, generátory mikrovlnných lúčov a pod. Využitím tohto termínu zákonodarca myslí do budúcnosti a v prípade gesčného zavedenia iných obdobných donucovacích prostriedkov je možné tieto subsumovať pod toto ustanovenie. Podmienky použitia donucovacích prostriedkov sú obsahovo totožné so slovenskou právnou úpravou, teda platí, že policajt je povinný najprv použiť výzvu, aby osoba upustila od protiprávneho konania (neplatí, ak zákrok neznesie odklad alebo je ohrozený život alebo zdravie osoby), pričom zároveň musí policajt dbať,

aby osobe nespôsobil ujmu zjavne neprimeranú povahu a nebezpečnosti jej protiprávneho konania.

Podľa zákona č. 171/1993 Z. z. o PZ v znení neskorších zmien a predpisov sú prostriedkami na prekonanie odporu a odvrátenie útoku obušky, obranné tyče, slzotvorné prostriedky a elektrické paralyzátory. Zákon o Polícii ČR tieto jednotlivé prostriedky definuje individuálne v samostatných písmenách § 52. **Obušok**, teleskopický obušok, tonfu, eventuálne **iný úderný prostriedok** použije policajt pri prekonaní odporu, ktorý osoba kladie pri priamom vynucovaní splnenia právnej povinnosti alebo priamej ochrane práv za použitia sily alebo k obrane policajta proti bezprostrednému útoku. Z hľadiska početnosti je to jeden z najviac používaných donucovacích prostriedkov a jeho vymedzenie v tomto zákone bolo z dôvodu vyššej právnej istoty spresnené. **Vytláčanie štítom** sa môže použiť pri zákroku pod jednotným velením, ak nemožno účel zákroku dosiahnuť inými donucovacími prostriedkami alebo inou taktikou, menej ohrozujúcou zdravie zakročujúcich policajtov. **Slzotvorné prostriedky** použije policajt na voľnom priestranstve, pričom by sa malo brať do úvahy prúdenie vzduchu. Môžu byť použité aj pri jednotlivých krokoch alebo aj pri zákroku pod jednotným velením. Zásady pre použitie slzotvorných prostriedkov platia obdobne aj pre použitie iných dočasne zneschopňujúcich prostriedkov založených na princípe dráždivej látky, narkotizačnej látky, atď. **Elektrický paralyzér** je elektrický dočasne zneschopňujúci prostriedok bez ohľadu na spôsob použitia (kontaktné či dištančné). Podľa docenta Filáka podmienkou použitia elektrického paralyzéra nie je predchádzajúce použitie iného donucovacieho prostriedku, avšak podľa § 53 ods. 4 zákona o Polícii ČR je elektrický donucovací prostriedok policajt oprávnený použiť len ak by použitie iného donucovacieho prostriedku nebolo zjavne dostatočné k dosiahnutiu účelu sledovaného zákroku. Policajti najčastejšie používajú elektrické paralyzéry proti páchatelom násilnej trestnej činnosti alebo osobám ozbrojenými zbraňou, proti agresívnym osobám pod vplyvom alkoholu, omamných či psychotropných látok či osobám, ktorých schopnosť vnímania (vrátane uposlúchnutia príkazu policajta) je ovplyvnená z iných dôvodov.

Medzi donucovacie prostriedky sa zaraďujú aj **vrhacie prostriedky, ktoré majú povahu strelnej zbrane** (§ 52 písm. d) zákona o Polícii ČR) a svojím účinkom ich radíme medzi nesmrtiace prostriedky a **vrhacie prostriedky, ktoré nemajú povahu zbrane** (§ 52 písm. e) zákona o Polícii ČR). Podľa § 52 písm. d) zákona o Polícii ČR sú vrhacím prostriedkom s dočasne zneschopňujúcimi účinkami tzv. flash ball, vystreľovacie siete, zbrane používané k vymeteniu prostriedkov dočasne oslepujúcich, ohlušujúcich alebo narkotizačných, a i. Samozrejme netreba zabúdať na ďalšie dočasne zneschopňujúce prostriedky, kde sa predpokladá technický rozvoj a zákonodarca myslí aj na ne. **Flash ball** je vystreľovač dutých gumových loptičiek o veľkosti tenisovej loptičky. Loptičky sú vystreľované na kratšiu vzdialenosť proti trupu páchatela a ich účinok je porovnateľný s úderom rukou. Použitie flash ballu je širšie ako použitie klasických zbraní s gumovými projektilmi, pretože tie sa svojimi účinkami zaraďujú ku klasickej munícii a teda ich použitie je možné iba v situáciách, kedy je policajt oprávnený použiť zbraň. **Vystreľovacia sieť** je prostriedok, ktorý už sme opisovali medzi donucovacími prostriedkami Poľska a preto sa jeho podrobnejšiemu opisu už nebudeme venovať. Pripomenieme iba, že tvarovo pripomína pušku, ale konštrukčne je riešený tak, aby nemohol byť použitý ako klasická strelná zbraň. Funguje na princípe výmetu niekoľkých paralelných závaží, ktoré medzi sebou nesú zbalenú sieť, ktorá po dopade obmedzí osobu v pohybe.

Ustanovením **o vrhacích prostriedkoch, ktoré nemajú povahu zbrane** podľa § 56 ods. 5 myslel zákonodarca opäť do budúcnosti a počíta s tým, že v súvislosti s vývojom nových materiálov a technológií sa objavia prostriedky, ktoré bude možné subsumovať pod toto ustanovenie.¹⁸³ V § 56 ods. 5 zákona o Polícii ČR sa píše, že zbraňou podľa tejto hlavy sa rozumie zbraň strelná vrátane munície a doplnkov zbrane, okrem spúšťacích prostriedkov majúcich povahu strelnej zbrane podľa iného právneho predpisu s dočasne zneschopňujúcimi účinkami, ďalej zbraň bodná a sečná, výbušnina, špeciálne výbušný predmet, prelomový pyrotechnický prostriedok a špeciálne nálož.

V dotazníku rozoslanom v rámci SR sme sa v jednej z otázok pýtali, či by podľa názoru respondenta bolo vhodné zriadiť anonymnú linku pomoci v kríze, ktorá by bola určená na nepretržitú telefonickú psychickú podporu policajtov. V ČR je takáto anonymná linka pomoci v kríze zriadená a je určená na podporu príslušníkov a zamestnancov Polície ČR, Hasičského záchranného zboru ČR, Colnej správy ČR, Väzenskej služby ČR, Generálnej inšpekcie bezpečnostných zborov a Armáde ČR v prípade, že sa ocitli v situácii akútneho či chronického stavu psychickej núdze, v ťažko riešiteľnej životnej situácii alebo potrebujú poskytnúť kontakty a informácie na odborníkov, ktorí by im mohli poskytnúť priamu psychologickú, sociálnu či právnu pomoc. Anonymná linka pomoci v kríze nie je určená pre verejnosť, ale môžu ju využívať aj zamestnanci Ministerstva vnútra alebo ministerstva obrany a osoby príslušníkom a zamestnancom blízke. Okrem telefónu je možné využiť Skype či napísať e-mail, pričom Skype je prevádzkovaný len za účelom prenášania hlasu, bez možnosti zapnúť webkameru alebo chatovať. Ďalej portál polície ČR uvádza, že písomné odpovede v rámci internetového poradenstva budú vybavené do 72 hodín.¹⁸⁴ Je pravdepodobné, že táto linka sa v ČR osvedčila a preto dlhodobo poskytuje svoje služby. Keďže linka je anonymná, nevieme zistiť žiadnu osobu, ktorá by túto linku pomoci kontaktovala a ako tento „servis“ vyzerá.

4.2.3 Útok na verejného činiteľa – policajta

Právny poriadok ČR používa vo svojej terminológii namiesto označenia verejný činiteľ pojem úradná osoba, čo je tiež všeobecne aplikovateľné označenie. Podľa českého trestného zákonníka č. 40/2009 Sb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „trestný zákonník“) § 127 sa za úradnú osobu považuje:

- a) sudca,
- a) prokurátor,
- c) prezident ČR, poslanec alebo senátor Parlamentu ČR, člen vlády ČR alebo iná osoba zastávajúca funkciu v inom orgáne verejnej moci,
- d) člen zastupiteľstva alebo zodpovedný úradník územnej samosprávy, orgánu štátnej správy alebo iného orgánu verejnej moci,
- e) príslušník ozbrojených síl alebo bezpečnostného zboru alebo strážnik obecnej polície,

¹⁸³ FILÁK, A. Zákon o Polícii Českej republiky s komentárom podľa právneho stavu k 12.1.2009, s. 123 - 127.

¹⁸⁴ ANONIMNÍ LINKA POMOCI V KRIZI. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. 2016 [online]. [citované 12. januára 2016]. Dostupné na internete: <<http://www.policie.cz/clanek/anonymni-linka-pomoci-v-krizi.aspx>>

- f) súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti a pri činnostiach vykonávaných z poverenia súdu alebo štátneho zástupcu,
- g) notár pri vykonávaní úkonov v konaní o dedičstve ako súdny komisár,
- h) finančný arbiter a jeho zástupca,
- i) fyzická osoba, ktorá bola ustanovená lesnou strážou, strážou prírody, poľovníckou strážou alebo rybárskou strážou, ak plní úlohy štátu alebo spoločnosti a používa pri tom prenesené právomoci na plnenie týchto úloh.

Odsek 2 toho istého paragrafového znenia dopĺňa, že pre trestnú zodpovednosť a ochranu úradnej osoby sa podľa jednotlivých ustanovení trestného zákonníka vyžaduje, aby bol trestný čin spáchaný v súvislosti s jej právomocou a zodpovednosťou, čo platí aj v SR. Odsek 3 hovorí o podmienkach, kedy sa za úradnú osobu podľa trestného zákonníka považuje úradná osoba cudzieho štátu alebo medzinárodnej organizácie.

Hlava trestného zákonníka, kde sa nachádzajú trestné činy zaoberajúce sa napadnutím policajta je desiata s názvom trestné činy proti poriadku vo veciach verejných. V prvom diele sa nachádzajú trestné činy proti výkonu právomoci orgánu verejnej moci a úradnej osoby, v § 325 trestný čin **Násilie proti úradnej osobe**¹⁸⁵ a v § 326 **Vyhrážanie s cieľom pôsobiť na úradnú osobu**.¹⁸⁶

Skutkové podstaty týchto trestných činov sú úplne totožné so slovenskou právnou úpravou (s výnimkou trestných sadzieb), teda s útokom na verejného činiteľa podľa § 323 a § 324 Trestného zákona; dokonca používajú aj rovnakú terminológiu, kde sa v § 325 trestného zákonníka hovorí o použití násillia v úmysle pôsobiť na výkon právomoci úradnej osoby v prvom prípade, v druhom prípade pre výkon právomoci úradnej osoby. Tak isto aj § 326 trestného zákonníka je obsahovo totožný s § 324 Trestného zákona. Rozdiel medzi termínmi na výkon a pre výkon právomoci sme vysvetľovali v kapitole 1.2 Právna ochrana policajta v časti, kde charakterizujeme základné skutkové podstaty trestného činu Útoku na verejného činiteľa. Jediným rozdielom je výška trestných sadzieb, kde môžeme

¹⁸⁵ § 325 Násilie proti úradnej osobe

(1) Kto použije násillie

- a) v úmysle pôsobiť na výkon právomoci úradnej osoby, alebo
- b) pre výkon právomoci úradnej osoby, potrestá sa odňatím slobody až na štyri roky.

(2) Odňatím slobody na šesť mesiacov až šesť rokov sa páchatel potrestá,

- a) ak spácha čin uvedený v odseku 1 so zbraňou,
- b) ak ublíži takým činom inému na zdraví, alebo
- c) ak spôsobí takým činom väčšiu škodu.

(3) Odňatím slobody na tri roky až dvanásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním

- a) ťažkú ujmu na zdraví, alebo
- b) škodu veľkého rozsahu.

(4) Odňatím slobody na osem až šesťnásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním smrť.

(5) Príprava je trestná.

¹⁸⁶ § 326 Vyhrážanie s cieľom pôsobiť na úradnú osobu

(1) Kto sa inému vyhráža usmrtením, ublížením na zdraví alebo spôsobením značnej škody

- a) v úmysle pôsobiť na výkon právomoci úradnej osoby, alebo
- b) pre výkon právomoci úradnej osoby, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

(2) Odňatím slobody až na päť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 so zbraňou.

zhodnotiť, že slovenská právna úprava je prísnejšia v porovnaní s českou, najmä čo sa týka dolných hraníc trestných sadzieb.

V § 325 Násilie proti úradnej osobe v odseku 1) základnej skutkovej podstaty trestného činu je horná hranica trestnej sadzby štyri roky, pričom dolná hranica trestnej sadzby nie je stanovená. V porovnaní so SR je pre tento istý prípad (túto istú základnú skutkovú podstatu toho istého trestného činu § 323 Útok na verejného činiteľa) stanovená aj dolná aj horná hranica trestnej sadzby v rozpätí od jeden až päť rokov, čo je prísnejšie.

V kvalifikovanej skutkovej podstate tohto trestného činu je v § 325 trestného zákonníka rozpätie trestnej sadzby šesť mesiacov až šesť rokov, ak spácha trestný čin so zbraňou (v SR je táto podmienka uvedená extenzívnym spôsobom, pretože v zákone je uvedené závažnejším spôsobom konania,¹⁸⁷ čo môže byť okrem zbrane ďalších deväť spôsobov páchania trestného činu).

V odseku 3) § 325 trestného zákonníka môže byť páchatel potrestaný na odňatie slobody tri až dvanásť rokov, ak spôsobí ťažkú ujmu na zdraví alebo škodu veľkého rozsahu, v samostatnom nasledujúcom odseku je uvedený prípad smrti, kde sa páchatel potrestá na odňatie slobody na osem až šesťnásť rokov. V slovenskej právnej úprave § 323 Trestného zákona nie je spôsobenie smrti v samostatnom odseku a je spojené so spôsobením ťažkej ujmy na zdraví, kde sa trestná sadzba pohybuje v rozmedzí od sedem až dvanásť rokov. Aj v tomto prípade je dolná hranica trestnej sadzby prísnejšia v SR ako v ČR.

Čo sa týka trestného činu **§ 326 Vyhrážanie s cieľom pôsobiť na úradnú osobu** trestného zákonníka v slovenskej právnej úprave je to stále trestný čin Útok na verejného činiteľa, avšak v nasledujúcom § 324, teda s novou základnou skutkovou podstatou trestného činu. Obsahovo je tento trestný čin totožný aj čo sa týka trestných sadzieb. S výnimkou druhého odseku, kde je v slovenskej právnej úprave daná aj dolná hranica trestnej sadzby a v ČR nie je, horná trestná sadzba je v oboch prípadoch päť rokov; a opätovne sa v ČR vzťahuje kvalifikovaná skutková podstata len na použitie zbrane, pričom v SR podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby závažnejší spôsob konania.

Z dôvodu lepšej vizuálnej predstavy ponúkame tabuľku, kde je znázornený trestný čin Násilie proti úradnej osobe - policajtovi v ČR spáchaný v čase od 1. januára 2008 až do 31. decembra 2015. Údaje ponúkame znázornené v tabuľke a pre lepšiu vizualizáciu aj vo forme grafu s trendovou spojnicou, kde os y vyjadruje počet trestných činov útoku na verejného činiteľa – policajta a os x rok.

Tabuľka 4-5 Trestné činy Násilie proti úradnej osobe - policajtovi v ČR evidované v rokoch 2008 – 2015¹⁸⁸

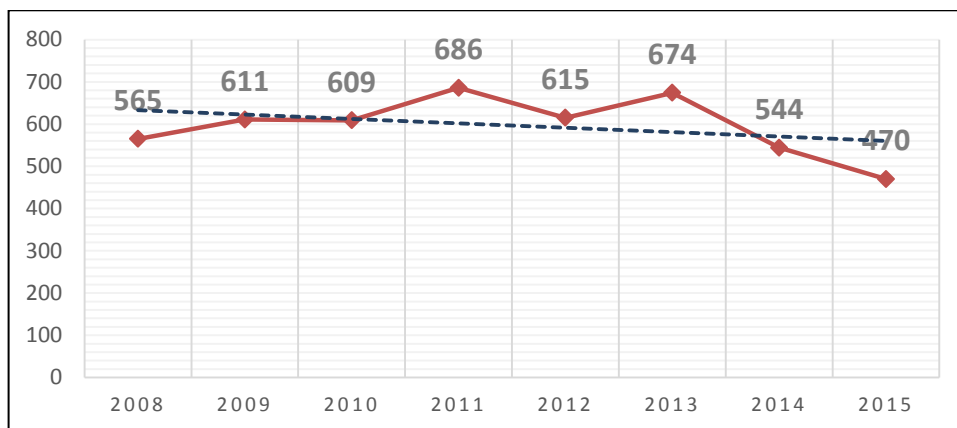
rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
celkom zistených TČ	565	611	609	686	615	674	544	470
celkom objasnených TČ	520	573	579	637	572	619	491	440
% objasňovania	92	94	95	93	93	92	90	94
celkový počet SaVo*	468	506	491	552	481	542	429	385

¹⁸⁷ § 138 Trestného zákona.

¹⁸⁸ Vlastné spracovanie z: KRIMINALITA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. 2016. [online]. [citované priebežne od roku 2013 do 26. januára 2016]. Dostupné na internete: <<http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>>

* celkový počet stíhaných a vyšetrovaných osôb.

Graf 4-2 Trestné činy Násilie proti úradnej osobe - policajtom v ČR evidované v rokoch 2008 – 2015

ČR má takmer dvojnásobný počet obyvateľov ako SR a aj z toho dôvodu sme očakávali hodnoty zvýšené minimálne dvojnásobne, keďže naše republiky majú podobnú skladbu kriminality. Údaje sme získali z verejne dostupných zdrojov, keďže Polícia ČR ich má zverejnené na svojej internetovej stránke; na rozdiel od Policajného zboru, kde na verejne dostupnej internetovej doméne minv.sk, ktorý tieto informácie síce ponúka, ale nebolo možné ich otvoriť. Z toho dôvodu sme si údaje za SR vyhľadali a získali na intranetovej stránke ministerstva vnútra SR. Máme však zato, že táto informácia by mala byť verejne prístupná, aby sa obyvateľstvo v prípade záujmu mohlo oboznámiť so štruktúrou a skladbou kriminality. Trend spáchaných trestných činov tohto druhu má mierne klesajúcu tendenciu, i keď do roku 2013 počet spáchaných trestných činov stúpala a klesáť začal až v roku 2014. Najvyšší počet zistených trestných činov bol v roku 2011, až 686, najnižší v roku 2015, 470 registrovaných trestných činov.

Úroveň objasňovania mala kolísavú tendenciu, pohybovala sa od 90 % za rok 2014, čo predstavuje najnižšie percento objasnenosti za sledované obdobie, až po 95 % za rok 2010, čo predstavuje najvyššiu úroveň. V rokoch 2008 a 2013 sme zaznamenali zhodne 92 % objasnenosť, v rokoch 2011 a 2012 bolo percento objasňovania 93 % a rok 2009 a 2015 zaznamenal druhú najvyššiu mieru objasňovania až 94 % . V porovnaní so SR konštatujeme, že naša republika nemala nikdy 95 % objasnenosť, ostatné hodnoty sú obdobné.

V nasledujúcej tabuľke, obdobne ako pri ostatných krajinách, ponúkame prehľad spáchaného trestného činu Násilie proti úradnej osobe – policajtom v jednotlivých krajoch ČR. Zároveň ponúkame indexáciu k počtu napadnutých policajtov na 100 tis. obyvateľov, vzhľadom k tomu, že počet obyvateľov v jednotlivých krajoch je rôzny a teda by sme nemohli získať objektívnu informáciu o stave uvedeného trestného činu v rámci tohto druhu násilnej kriminality.

Tabuľka 4-6 Násilie proti úradnej osobe – policajtom v jednotlivých krajoch ČR k 31.decembru príslušného roka

Kraj	Počet obyv. ^{**}	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hlavné mesto Praha	1 264 708	94	106	79	81	63	72	75	71
Stredočeský	1 323 355	64	67	96	98	89	72	69	41
Juhočeský	637 472	40	41	53	37	44	102	35	40
Plzeňský	576 186	24	19	26	33	39	32	25	16
Ústecký	822 808	70	85	55	86	46	58	56	59
Královohradecký	551 172	37	18	29	32	37	24	26	26
Juhomoravský	1 173 948	32	41	40	53	45	48	56	30
Moravskosliezský	1 214 113	49	63	69	95	97	107	75	49
Olomoucký	634 966	32	36	46	29	33	32	31	37
Zlínský	584 750	20	6	10	14	11	11	9	27
Vysočina	509 394	13	19	6	9	16	20	11	11
Pardubický	516 148	20	22	16	16	18	26	18	13
Liberecký	439 233	46	55	48	58	47	38	32	29
Karlovarský	297 867	24	33	36	45	30	32	26	21
Spolu	10 546 120	565	611	609	686	615	674	544	470

^{**} údaje platné k 31.12.2015, zdroj: KRAJE V ČR A POČET OBYVATEL, PRŮMĚRNÁ MZDA A NEZAMĚSTNANOST. 2016. [online]. [29. januára 2016]. Dostupné na internete: http://ciselnik.artega.cz/kraje_pocet_obyvatele_hrubá_mzda_nezamestnanost.php

Tabuľka 4-7 Počet napadnutých policajtov v ČR na 100 tis. obyvateľov k 31.decembru 2015

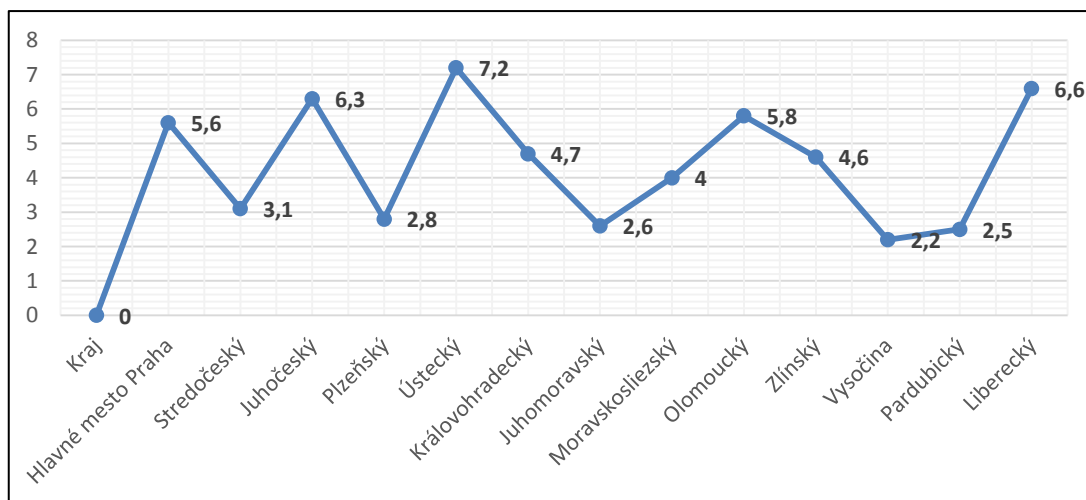
Kraj	Počet obyvateľov	os. / 100 tis. obyv. *
Hlavné mesto Praha	1 264 708	5,6
Stredočeský	1 323 355	3,1
Juhočeský	637 472	6,3
Plzeňský	576 186	2,8
Ústecký	822 808	7,2
Královohradecký	551 172	4,7
Juhomoravský	1 173 948	2,6
Moravskosliezsky	1 214 113	4
Olomoucký	634 966	5,8
Zlínský	584 750	4,6
Vysočina	509 394	2,2
Pardubický	516 148	2,5
Liberecký	439 233	6,6
Karlovarský	297 867	7,1

Keď sa pozrieme na rok 2015 na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že v kraji Hlavného mesta Prahy je spáchaných najviac napadnutí policajta, až 71, nasleduje Ústecký kraj s počtom 59, tretí Moravskosliezsky so 49 útokmi na policajta, atď. až po štrnásty kraj Vysočiny s 11 napadnutiami policajta.

Keď však tieto napadnutia v jednotlivých krajoch prerátame na 100 tisíc obyvateľov, zistíme, že kraj Hlavného mesta Prahy nemá ani z ďaleka najvyššiu hodnotu a dokonca, že je až šieste v poradí. Prvý v počte napadnutí na počet obyvateľov je Ústecký kraj s hodnotou 7,2 os./100 tis. obyv., hneď za ním je Karlovarský kraj, tretí Liberecký s 6,6 os./100 tis. obyvateľov. Nad hodnotu 5 os./100 tis. obyvateľov sa nachádzajú ešte Juhočeský a Olomoucký kraj, prvú polovicu uzatvára Juhomoravský kraj. V druhej polovici nasledujú v poradí kraje Zlínsky a Moravskosliezsky oba s hodnotou nad 4, Stredočeský s približne 3, pod hodnotou 3 je Plzeňský, Juhomoravský, Pardubický a kraj Vysočina, ktorý si v oboch porovnaniach uchoval najnižší podiel napadnutí policajta. Zhodne s ním si pozíciu udržal aj Pardubický kraj, ktorý je trinásty. Výsledné zistenia ponúkame znázornené graficky v nasledujúcom grafe.

* Čítaj ako počet napadnutých policajtov na 100 tisíc obyvateľov.

Graf 4-3 Počet napadnutých policajtov v ČR na 100 tis. obyvateľov k 31.decembru 2015

4.2.4 Čiastkový záver ochrany policajta v ČR

Na základe uvedeného konštatujeme, že na rozdiel od zákona o PZ v SR zákon o Polícii ČR rozlišuje termíny „polícia“, „policajt“ a „zamestnanec polície“, z toho vyplýva, že uvedený zákon sa vzťahuje aj na civilných pracovníkov, čo v SR neexistuje. Avšak na rozdiel od Poľska, v ČR (ako aj v SR) máme samostatne zákon o Polícii¹⁸⁹, ktorý v roku 2008 prešiel významnou rekodifikáciou a zákon o služobnom pomere príslušníkov bezpečnostných zborov.¹⁹⁰

Právny základ použitia donucovacích prostriedkov je obdobný, pričom v ČR (tak isto ako v Poľsku) je rozšírený o nesmrtiace zbrane (vystreľovacia sieť, nielen gesčné zavedenie, ale aj skutočné využívanie paralyzéro), ktorých využitie by pravdepodobne obohatilo ochranu policajta aj v SR.

Skutkové podstaty trestných činov sú úplne totožné so slovenskou právnou úpravou (s výnimkou trestných sadzieb), teda s útokom na verejného činiteľa podľa § 323 a § 324 Trestného zákona; dokonca používajú aj rovnakú terminológiu, kde sa v § 325 trestného zákonníka hovorí o použití násilia v úmysle pôsobiť na výkon právomoci úradnej osoby v prvom prípade, v druhom prípade pre výkon právomocí úradnej osoby. Tak isto aj § 326 trestného zákonníka je obsahovo totožný s § 324 Trestného zákona.

Nápad trestnej činnosti útoku na verejného činiteľa – policajta je zrejme aj vplyvom podobnej kultúry a skladby trestnej činnosti národov takmer totožný prihliadajúc na počet obyvateľov. Verbálne napadnutie policajta sa rovnako ako v SR nepovažuje za trestný čin.

¹⁸⁹ Zákon č. 273/2008 Zb. o Polícii ČR

¹⁹⁰ Zákon č. 361/2003 Sb. o služobnom pomere príslušníkov bezpečnostných zborov v znení neskorších predpisov.

4.3 Stav ochrany policajta v Maďarsku

4.3.1 Charakteristika, postavenie a štruktúra polície v Maďarsku

Oficiálny názov Maďarska do roku 2011 bol Maďarská republika, zmenou ústavy účinnou od 1. januára 2012 sa z názvu vypúšťa slovo republika. Má rozlohu 93 030 km² a približne 10 miliónov obyvateľov. Tak ako Poľská republika, aj Maďarsko susedí so siedmimi štátmi, pričom sú si jazykovo úplne vzdialené. So Slovenskou republikou (677 km) hraničí zo severu, západne s Rakúskom (366 km), juhozápadne so Slovinskom (102 km), a s „neschengenskými“ susedmi juhovýchodne s Chorvátskom (329 km) a Srbskom (151 km), na východe s Rumunskom (443 km) a na severovýchode s Ukrajinou (103 km), pričom s Ukrajinou a Srbskom má vonkajšiu hranicu Európskej únie, keďže tieto dve krajiny nie sú členmi tohto nadnárodného zoskupenia. Maďarsko je rozdelené na 42 regiónov. Z toho je 19 žúp a 23 miest so župným právom, hlavné mesto Budapešť tak isto disponuje župnou právomocou. Na miestnej úrovni je 3 152 miest a obcí.¹⁹¹ Ďalšie väčšie mestá nad 100 000 obyvateľov sú Debrecín, Miškovec, Segedín, Pécs (Pätkostolie), Győr (Ráb), Níredĥáza, Kecskemét a Székesfehérvár (Stoličný Belehrad).

Obrázok 4-15 Maďarské župy

Polícia Maďarska je ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorého prvoradou úlohou je ochrana vnútorného poriadku a bezpečnosti a boj proti medzinárodnému zločinu vyplývajúci z medzinárodných zmlúv, ktorými je Maďarsko viazané, a boj proti terorizmu. Činnosť Polície kontrolu vládla a je podriadená ministrovi vnútra. Políciu riadi prezident Polície,

¹⁹¹ EUROINFO – MAĎARSKO [online]. [citované 3. apríla 2013]. Dostupné na internete: <<http://www.euroinfo.gov.sk/445/madarsko>>

ktorého vymenúva a odvoláva minister. Hlavný policajný veliteľ (prezident Polície) reprezentuje Políciu, pokiaľ zákon neustanovuje inak.¹⁹² Činnosť, úlohy, pôsobnosť a použitie donucovacích prostriedkov polície upravuje zákon č. XXXIV z roku 1994 o Polícií.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. XXXIV z roku 1994 o Polícií hlavné úlohy Polície sú vymedzené na základe Ústavy a jej splnomocnenia v iných zákonoch na účel predchádzania a odhaľovania trestnej činnosti. Ods. 2 vymenúva konkrétne úlohy, pri ktorých Polícia pôsobí:

- a) na úseku vyšetrovania má oprávnenie rozhodovať, vykonávať prevenciu kriminality, objasňovať trestnú činnosť a vykonávať navrátenie majetku, ktorý bol získaný trestnou činnosťou,
- b) na úseku konania o priestupkoch pôsobí pri prevencii a pri objasňovaní,
- c) vykonáva činnosti v súvislosti s činmi, ktoré sú nebezpečné pre verejný poriadok, pri čom je oprávnená využívať jednotlivé donucovacie prostriedky,
- d) plní úlohy na úseku dopravy,
- e) vykonáva poriadkové činnosti na úseku udržiavania verejného poriadku na verejne prístupných miestach,
- f) má v pôsobnosti osobnú ochranu osôb vykonávajúcich činnosti v oblasti objasňovania kriminality (justícia) a zároveň tých, ktoré poskytujú informácie dôležité pre trestné konanie a sú zaradené do programu na ochranu (zaradenie do programu sa určuje podľa osobitného právneho predpisu), poskytuje ochranu života, zdravia a objektov určených na stráženie týchto obzvlášť dôležitých osôb,
- g) povoľuje a dozoruje činnosti na úseku súkromnej bezpečnosti a súkromných detektívnych činností,
- h) vykonáva činnosti na úseku väzenskej a justičnej stráže,
- i) vykonáva činnosti na úseku krízového riadenia počas stavu núdze, preventívne pôsobí v prípade nečakaných útokov a mimoriadnych udalostí na úseku verejného poriadku, spolupodieľa sa na ochrane štátnej hranice v prípade pokusu o ozbrojené prekročenie štátnej hranice a aj v prípade zadržania týchto osôb, ktoré prekračujú štátnu hranicu a ich odzbrojení, spolupodieľa sa na navrátení do stavu, ktorý zodpovedá stavu bezpečnosti,
- j) zabezpečuje kontrolu štátnej hranice, predchádza, odhaľuje a objasňuje činnosť súvisiacu s neoprávneným prekročením štátnej hranice, vykonáva činnosti na úseku cudzineckého a azylového režimu,
- k) vykonáva kontrolu osôb, vecí a dopravných prostriedkov prekračujúcich štátne hranice, okrem činností, ktoré ustanovuje Nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva, v súvislosti s prekročením štátnej hranice zabezpečuje poriadok na hraničných priechodoch ako i ich prevádzkovanie, údržbu a modernizáciu,
- l) riadi činnosti na úseku vyšetrovania hraničných udalostí, riadi orgány, ktoré majú vo svojich úlohách kontrolu štátnej hranice, meranie štátnej hranice, označovanie hraničných znakov a ich obnovovanie a údržbu,
- m) prijíma bezprostredné opatrenia potrebné v súvislosti s kontrolou štátnej hranice v prípadoch konfliktných situácií s hromadným prekračovaním štátnej hranice,

¹⁹² § 4, Zákon č. XXXIV/1994 o Polícií (a Rendőrségről) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- odvracia nebezpečenstvo vyplývajúce z násilných incidentov smerujúcich k štátnej hranici,
- n) vykonáva vnútornú kontrolu pri predchádzaní, odhaľovaní a objasňovaní trestnej činnosti,
 - o) na území Maďarska odhaľuje teroristické organizácie, predchádza a odhaľuje možné útoky jednotlivcov, skupín a organizácií, odvracia snahy o uskutočnenie teroristického útoku,
 - p) vykonáva ďalšie úlohy stanovené v právnych predpisoch a uzneseniach vlády, ako aj z predpisov Európskej únie, ktoré je povinnosť transponovať, alebo z medzinárodných zmlúv,
 - q) zúčastňuje sa činností súvisiacich s občianskou neposlušnosťou, krízovými situáciami, vykonáva činnosti, ktoré vyplývajú z členstva v Organizácii Spojených národov, Európskej únii, Organizácii pre európsku bezpečnosť a spoluprácu, Organizácii Severoatlantickej zmluvy,
 - r) na základe dožiadania alebo z vlastnej iniciatívy sa spolupodieľa na udržiavaní poriadku na základných a stredných školách,
 - s) vykonáva činnosti vyplývajúce z príjmu hlásení na tiesňovú linku.

Ústredným orgánom štátnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí Národná polícia, ktorá zahŕňa tiež pohraničnú stráž, je Ministerstvo vnútra. Maďarské Národné policajné veliteľstvo je dislokované v trinástom kraji hlavného mesta v sklenenej budove nazývanej „Policajný palác“. Maďari nemajú žandárov, ani obecné policajné zbory.¹⁹³

Do priamej pôsobnosti Národného policajného veliteľstva patrí Sekretariát hlavného policajného veliteľa, ktorý možno prirovnať ku Kancelárii prezidenta PZ v SR. Ďalej sú mu priamo podriadené útvary Komunikačnej služby, Kontroly rozpočtu, Vnútornej kontrolnej služby, Kancelária, Odbor riadenia, Generálne riaditeľstvo pre kriminálne vyšetrovanie, Generálne riaditeľstvo pre orgány činné v trestnom konaní a Generálne riaditeľstvo ekonomiky, ktoré pôsobia **na centrálnej úrovni**. **Na regionálnej úrovni** pôsobí Centrum pre medzinárodnú policajnú spoluprácu, Centrum policajného vzdelávania a výcviku, Jednotka rýchleho policajného nasadenia, Riaditeľstvo letiskovej polície a Kriminalisticko-expertízny ústav. Taktiež na tejto úrovni pôsobia Policajné riaditeľstvá, ktoré kopírujú územno-správne usporiadanie, t. z. že je 19 Krajských policajných riaditeľstiev a Policajné riaditeľstvo v Budapešti. **Na lokálnej úrovni** pôsobia základné útvary, t. j. 154 Policajných staníc a 21 Staníc hraničnej kontroly. V porovnaní so SR, ktorá má polovičný počet obyvateľov s takmer polovičnou rozlohou majú Policajné stanice v Maďarsku pôsobnosť na väčšom území ako Obvodné oddelenia PZ v SR, pretože od 1. mája 2015 v SR pôsobí 228 Obvodných oddelení PZ. Z toho vyplýva, že do pôsobnosti policajtov na základných útvaroch v Maďarsku patrí rozlohou väčšie územie, ako aj vyšší počet obyvateľov. Vonkajšia hranica Európskej únie v Maďarsku tvorí 254 km¹⁹⁴, na tomto úseku majú Maďari 21 Staníc hraničnej kontroly. V SR je dĺžka vonkajšej hranice takmer 98 km,¹⁹⁵ čo je len 39 % dĺžky vonkajšej hranice Maďarska; na tomto úseku má SR 10 Oddelení

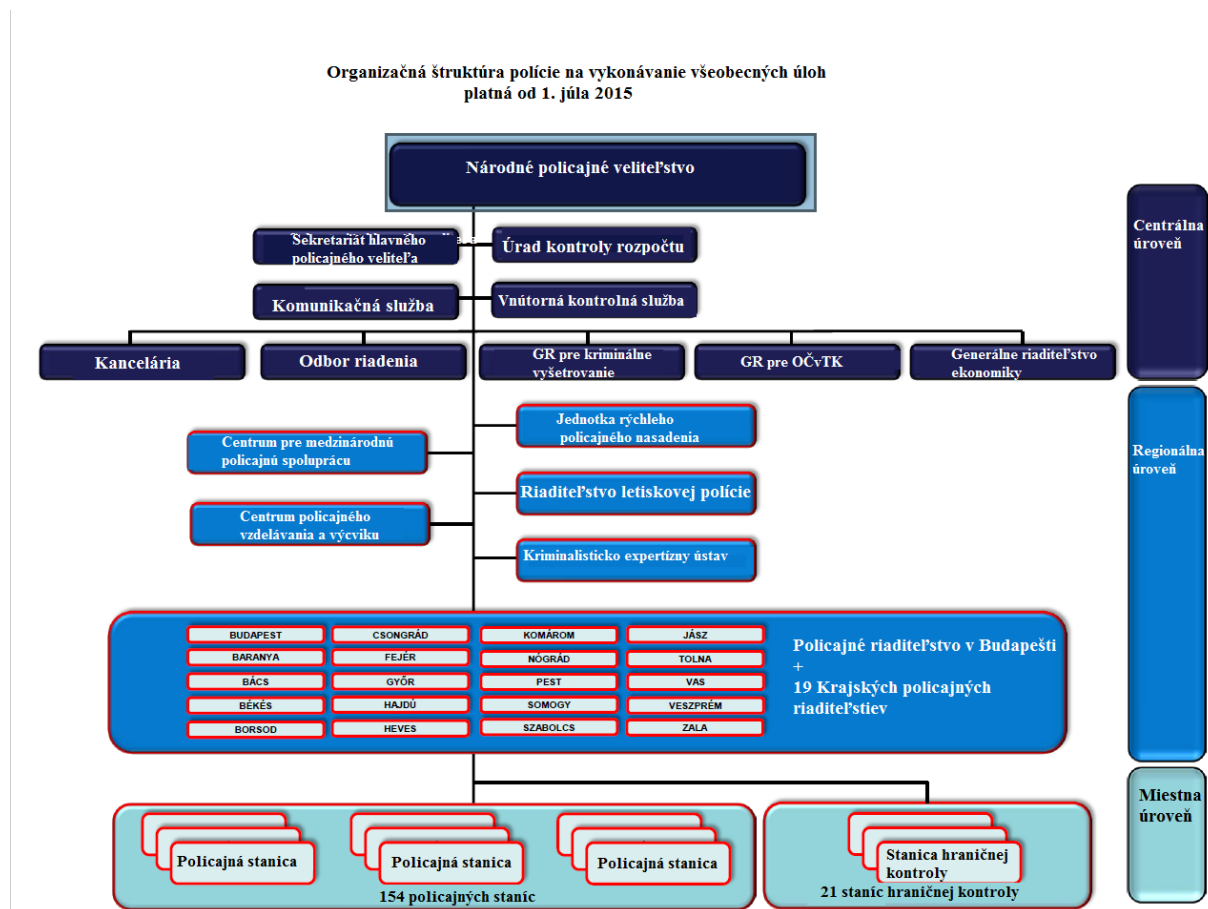
¹⁹³ HUNGARY/ EUROPE/ MEMBER COUNTRIES/ INTERNET/ HOME - INTERPOL. 2015. [online]. [citované 4. decembra 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.interpol.int/Member-countries/Europe/Hungary>>

¹⁹⁴ Vonkajšia hranica Európskej únie v Maďarsku je so Srbskom a Ukrajinou.

¹⁹⁵ Vonkajšia hranica Európskej únie v Slovenskej republike je s Ukrajinou.

hraničnej kontroly PZ na pozemnej hranici, čo je 48 % z počtu Staníc hraničnej kontroly v Maďarsku, čo zodpovedá približnému podielu dĺžky a počtu staníc, resp. oddelení.

Schéma 4-3 Organizačná štruktúra polície v Maďarsku

Partnerským útvarom slovenského elitného Útvoru osobitného určenia Prezídia Policajného zboru je v Maďarsku **Protiteroristické centrum**. Bolo zriadené druhou vládou Viktora Orbána 1. septembra 2010 a podľa vyjadrenia maďarského ombudsmana z augusta roku 2012 je tento útvar odborne najzdatnejší, najlepšie financovaný a najlepšie vybavený spomedzi všetkých štátnych agentúr v krajine.¹⁹⁶ Po podpísaní nového rozkazu o vzniku Protiteroristického centra, toto prevzalo a centralizuje protiteroristické funkcie, ktoré predtým patrili civilným bezpečnostným službám a policajným orgánom. Zároveň mení zákon o Polícii, kde v § 7/E ods. 1 hovorí, že Protiteroristické centrum vykonáva prevenciu, odhaľuje teroristov alebo trestné činy súvisiace s terorizmom, menovite teroristické organizácie ohrozujúce Maďarsko, odrádza ich od páchania trestnej činnosti a odhaľuje akúkoľvek organizáciu alebo jednotlivca, ktorý poskytuje finančnú podporu alebo akýkoľvek iný druh podpory teroristickej organizácii. Na základe ods. 2 a 3 zhromažďuje utajované informácie.¹⁹⁷ Personálny substrát tohto útvaru tvoria

¹⁹⁶ INDEX – BELFÖLD. AZ OMBUDSMANT AGGASZTJA A TEK TITKOS INFORMÁCIÓGYŰJTÉSE. [online]. [citované 3. decembra 2015]. Dostupné na internete:

<http://index.hu/belfold/2012/08/22/az_ombudsmant_aggasztja_a_tek_titkos_informaciogyujtese/>

¹⁹⁷ § 7/E, Zákon č. XXXIV/1994 o Polícii (a Rendőrségről) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

poverení policajti, ktorí sú podporení policajtmi z policajnej a spravodajskej štruktúry a civilní zamestnanci.¹⁹⁸ Tento autonómny útvar má centrálnu pôsobnosť a spadá pod priamy dohľad a riadenie ministra vnútra. Útvar má samostatnú databázu, ktorá je napojená na všetky policajné databázy, pričom naopak to neplatí, a ostatné zložky sa do databázy Protiteroristického centra nedostanú. Táto zásahová jednotka napĺňa všetky medzinárodné požiadavky, čo sa týka výstroja, výzbroje, financovania i odbornej zdatnosti a vie byť nasadená vo veľmi krátkom čase tak na domácej pôde, ako i v zahraničí.¹⁹⁹

4.3.2 Donucovacie prostriedky využívané policajtmi

Zákon o Polícii č. XXXIV/1994 ustanovuje určitý okruh situácií, kedy je policajt povinný vykonať služobný zákrok, pričom musí klásť dôraz na to, aby bola naplnená požiadavka proporcionality. Pri voľbe donucovacích prostriedkov sa prejavuje tak, že policajt si musí spomedzi viacerých možných, vybrať vhodný takým spôsobom, aby ním vybraný donucovací prostriedok bol čo najefektívnejší, spôsoboval najmenšie zranenia alebo iné poškodenia. To znamená, že obdobne ako v slovenskom zákone primárne sa kladie dôraz na ochranu života, zdravia a majetku iných osôb, až potom policajt hľadá na ochranu svoju vlastnú.

V šiestej kapitole zmieneného zákona sa uvádzajú donucovacie prostriedky:

- a) použitie fyzickej sily,
- b) putá,
- c) obušok,
- d) slzný sprej,
- e) použitie paralyzujúcich chemického a elektrického zariadenia,
- f) použitie služobného psa,
- g) uzávierka cesty,
- h) použitie zbrane,
- i) použitie zbrane proti osobe v dave.

Špeciálnymi donucovacími prostriedkami pre potlačenie nepokojov a násilných trestných činov sú:

- a) použitie tvaru,
- b) použitie dlhého obušku,
- c) použitie slzotvorného granátu,
- d) použitie vodnej striekačky,
- e) vytlačanie koňmi,
- f) použitie spúťavacej siete,
- g) použitie streliva s gumovým projektilom,
- h) použitie rany z dela.

¹⁹⁸ § 4/A ods. 5, Zákon č. XXXIV/1994 o Polícii (a Rendőrségről)) a o zmene a doplnení niektorých zákonov znení neskorších predpisov.

¹⁹⁹ Informácie čerpané z prednášky plk. JUDr. Tibora Maka, policajného pridelenca v Maďarsku, z Oddelenia policajných pridelencov a mierových misií Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru uskutočnenej 3. apríla 2014 na Akadémii Policajného zboru v Bratislave.

Použitie fyzickej sily ako taxatívne vymedzený donucovací prostriedok nahrádza slovenské ustanovenie o použití hmatov, chvatov, úderov, kopov sebaobrany a prostriedkov na prekonanie odporu a odvrátenie útoku. Tento donucovací prostriedok použije policajt na prekonanie odporu, aby prinútil osobu konať alebo zdržať sa neoprávneného konania.²⁰⁰

Polícia Maďarska má zavedené aj nesmrtiace donucovacie prostriedky, akými sú **paralyzujúce chemické a elektrické zariadenia**, ktoré vo výbave slovenských policajtov ešte chýbajú. § 49 zákona o Polícii upravuje ich použitie a zdôrazňuje, že možno použiť iba predpísané zariadenie z dôvodu odvrátenia priameho útoku ohrozujúceho život, telesnú integritu iného alebo svoju vlastnú bezpečnosť alebo bezpečnosť majetku, alebo pri prekonaní odporu na vykonanie zákonného činu Políciou. Čo sa týka **použitia streliva s gumovým projektilom, pyrotechnického zariadenia, použitia slzotvorného granátu, spútavej siete, dráždivého plynu a vodnej striekačky**, môže ich policajt použiť v prípade odvrátenia ohrozenia života, telesnej integrity iného alebo svojej vlastnej alebo keď sú splnené podmienky na použitie zbrane.²⁰¹ Týmto ustanovením sa Polícia snaží využívať nesmrtiace prostriedky pred samotným použitím zbrane z dôvodu nižšieho stupňa ohrozenia života a zdravia iného, i keď sú splnené kvalifikačné predpoklady na použitie zbrane. Polície rôznych štátov sa snažia o postupné zavedenie a uprednostnené použitie takých prostriedkov, pomocou ktorých je zabezpečená ochrana policajta už z diaľky, a zároveň aj ochrana života a zdravia agresora. Tým, že ich použije, zabráni páchatelovi v konaní protiprávnej činnosti a nespôsobí mu ujmu, ktorá by mu inak hrozila pri použití zbrane. Zároveň ich použitím nenastanú okolnosti, kedy by sa páchatel dostal do bezprostrednej blízkosti policajta a mohol naňho zaútočiť nožom, tyčou alebo akýmkoľvek iným nebezpečným predmetom.

Čo sa týka použitia tasera – dištančného elektrického paralyzéra, Národné policajné veliteľstvo ho v roku 2009 odmietlo zaviesť do svojej výzbroje ako zbraň, pretože ho považovalo za príliš nebezpečný. V súčasnosti ho využíva len parlamentná stráž, pre ktorú nakúpili štvrtú generáciu taserov²⁰² na zabezpečenie bezpečnosti zákonodarcov a bezprostredného okolia budovy parlamentu.²⁰³

4.3.3 Útok na verejného činiteľa – policajta

V maďarskom trestnom zákone z roku 2012 sa používa označenie totožné ako v slovenskom právnom poriadku, verejný činiteľ. Útok na verejného činiteľa sa nachádza v kapitole XXIX s názvom Trestné činy proti verejným činiteľom, kde sa nachádzajú trestné činy Útok na verejného činiteľa podľa § 310, Útok na osobu poverenú s vykonávaním verejných funkcií podľa § 311, čo je totožný trestný čin ako v SR Útok na orgán verejnej moci. V Maďarsku je skutková podstata oboch trestných činov totožná, keďže v znení

²⁰⁰ § 47, Zákon č. XXXIV/1994 o Polícii (a Rendőrségről) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁰¹ § 49, Zákon č. XXXIV/1994 o Polícii (a Rendőrségről) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁰² Ide o Taser X26, ktorý sa používa aj v Poľsku i na Slovensku.

²⁰³ DIALOGUE FOR HUNGARY AGAINST TASERS FOR PARLIAMENT GUARD. [online]. [citované 4. decembra 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.politics.hu/20150504/dialogue-for-hungary-against-tasers-for-parliament-guard/>>

trestného činu § 311 Útok na osobu poverenú vykonávaním verejných funkcií nájdeme odvolanie na § 310 Útok na verejného činiteľa. Tretím trestným činom nachádzajúcim sa v tejto kapitole je Útok na osobu pomáhajúcu verejnému činiteľovi alebo na osobu poverenú vykonávaním verejných funkcií podľa § 312, posledným trestným činom Útok na osobu pod medzinárodnou ochranou podľa § 313.

V prípade, že osoba fyzicky napadne policajta, je postihovaná za trestný čin § 310 Útok na verejného činiteľa. Ako v prípade SR, Poľska a ČR, ani v Maďarsku nie je verbálny útok na policajta považovaný za trestný čin. V zmienenom trestnom čine sú tri základné skutkové podstaty. V prvom prípade je perzekuovaná osoba, ktorá sa pokúsi zabrániť verejnému činiteľovi alebo zahraničnému verejnému činiteľovi v jeho zákonných postupoch násilím alebo hrozbou násilia; v druhom prípade, ak osoba donúti verejného činiteľa alebo zahraničného verejného činiteľa vykonať niečo alebo zdržať sa nejakého konania; v treťom prípade, ak osoba napadne verejného činiteľa alebo zahraničného verejného činiteľa počas alebo kvôli jeho zákonným postupom. V týchto prípadoch môže byť osoba potrestaná nepodmienečne na jeden až päť rokov. Toto ustanovenie je obsahovo totožné so slovenskou právnou úpravou § 323 Trestného zákona.

Odsek 2) hovorí o kvalifikovanej skutkovej podstate, kedy môže byť osoba potrestaná nepodmienečne na dva až osem rokov, ak je útok spáchaný gangom, resp. organizovanou skupinou zobrazovaním smrtiacej zbrane alebo nesúc smrtiacu zbraň. V slovenskej právnej úprave to môžeme prirovnať k závažnejšiemu spôsobu konania,²⁰⁴ za ktorý Trestný zákon ustanovuje trestnú sadzbu vo výške tri až osem rokov, teda dolná hranica trestnej sadzby je zvýšená v porovnaní s maďarskou o jeden rok.

Avšak maďarský trestný zákon v odseku 3) ešte myslí na organizátora alebo hlavu gangu, resp. organizovanej skupiny, ktorý v súvislosti s predchádzajúcim môže byť potrestaný nepodmienečne na päť až desať rokov. T. z., že sa tam zvyšuje dolná ako i horná hranica trestnej sadzby o dva roky v porovnaní s predchádzajúcim odsekom.

Maďarský zákon pridáva ustanovenie (ods. 4) aj o členoch organizovanej skupiny, ktorá zorganizovala útok na verejného činiteľa, hoci títo členovia sa na útoku na verejného činiteľa nepodieľali. V takom prípade je člen tejto organizovanej skupiny, ktorá bola odsúdená za útok na verejného činiteľa, vyhlásený za vinného zo závažného prečinu na nepodmienečný trest neprevyšujúci dva roky a organizátor alebo hlava gangu na nepodmienečný trest neprevyšujúci tri roky. Ods. 7) hovorí o prípade, ak osoba dobrovoľne

²⁰⁴ Trestný čin podľa slovenskej právnej úpravy § 138 Trestného zákona je spáchaný závažnejším spôsobom konania, ak bol spáchaný:

- a) so zbraňou okrem trestných činov úkladnej vraždy podľa § 144, vraždy podľa § 145, zabitia podľa § 147 a § 148, usmrtenia podľa § 149, ublíženia na zdraví podľa § 155, § 156 a § 157,
- b) po dlhší čas,
- c) surovým alebo trýznivým spôsobom,
- d) násilím, hrozbou bezprostredného násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy,
- e) vlámaním,
- f) ľstťou,
- g) využitím tiesne, neskúsenosti, odkázanosti alebo podriadenosti,
- h) porušením dôležitej povinnosti vyplývajúcej z páchateľovho zamestnania, postavenia alebo funkcie alebo uloženej mu podľa zákona,
- i) organizovanou skupinou, alebo
- j) na viacerých osobách.

opustí gang alebo dostane rozkaz, aby ho opustila, nemôže byť táto osoba súdená podľa zmieneného odseku 4).

V prípade, že osoba napadla verejného činiteľa alebo zahraničného verejného činiteľa pre jeho zákonné postupy, môže byť odsúdený podľa predchádzajúcich ustanovení, dokonca aj vtedy, ak napadnutá osoba v čase spáchania trestného činu už nebola verejným činiteľom.²⁰⁵ Akákoľvek osoba, ktorá sa zaoberá prípravami na útok na verejného činiteľa je vinná zo závažného prečinu na nepodmienečný trest neprevyšujúci jeden rok.²⁰⁶

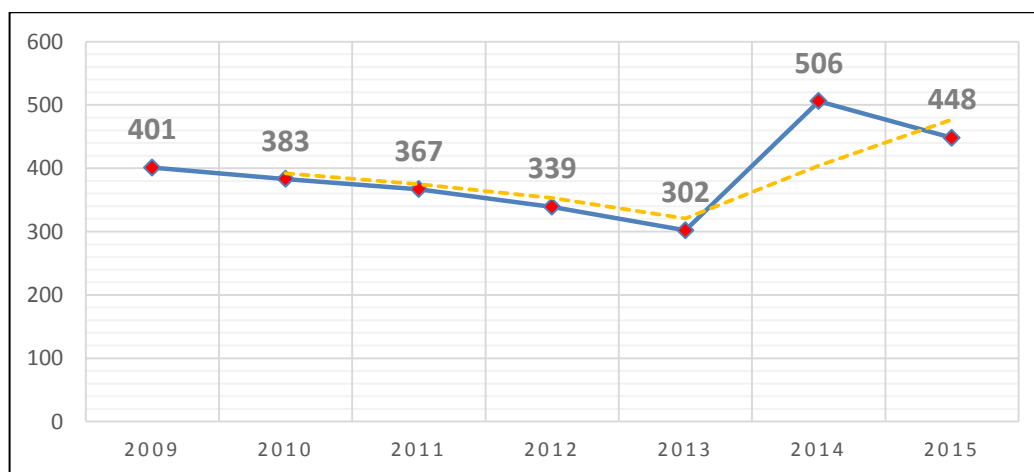
Aby sme čo naj dôveryhodnejšie zaznamenali útoky na verejného činiteľa – policajta, ktoré boli klasifikované ako trestné činy, dožiadali sme Veľvyslanectvo Slovenskej Republiky v Budapešti, Úrad Policajného Pridelenca. Ten si vyžiadal informácie od Odboru medzinárodných vzťahov Celoštátneho hlavného policajného veliteľstva, Odboru verejného priestranstva a strážnej služby Generálneho riaditeľstva poriadkovej služby Celoštátneho hlavného policajného veliteľstva.

V nasledujúcej tabuľke, obdobne ako pri ostatných krajinách, ponúkame prehľad spáchaného trestného činu útoku na verejného činiteľa – policajta, avšak nepodarilo sa nám získať útoky rozdelené podľa krajov ako pri ostatných krajinách V4. Z toho vyplýva, že nemôžeme poskytnúť ani prepočet na 100 tisíc obyvateľov podľa krajov.

Tabuľka 4-8 Trestný čin útoku na verejného činiteľa – policajta v Maďarsku evidovaný v rokoch 2009 – 2015

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet	401	383	367	339	302	506	448

Graf 4-4 Trestný čin útoku na verejného činiteľa – policajta v Maďarsku evidovaný v rokoch 2009 – 2015

Celkový počet trestných činov útoku na verejných činiteľov – policajtov mal počas sledovaného obdobia rokov 2009 až 2015 kolísavú tendenciu a to zo 401 skutkov evidovaných v prvom roku sledovaného obdobia až po 448 skutkov v ostatnom roku. Najnižšia hodnota je zaznamenaná v roku 2013, len 302 skutkov. Tento rok považujeme za

²⁰⁵ Trestný zákon z roku 2012, § 310 ods. 5).

²⁰⁶ Trestný zákon z roku 2012, § 310 ods. 6).

zlomový, pretože od tohto roku začala trestná činnosť útoku na policajta opäť stúpať. Najvyššie hodnoty sú zaznamenané v roku 2014, až 506 útokov na policajta. V porovnaní s ČR, ktorá má podobný počet obyvateľov, považujeme tieto hodnoty za nižšie. Môže to byť podmienené aj tým, že Maďarsko má o pol milióna obyvateľov menej na území väčšom skoro o 15 tisíc m².

4.3.4 Čiastkový záver ochrany policajta v Maďarsku

Na základe uvedeného konštatujeme, že aj Polícia Maďarska využíva viac nesmrtiace donucovacie prostriedky, avšak elektrický paralyzér podobne ako my nevyužívajú, i keď ho gesčne zavedený majú. Využíva ho len parlamentná stráž, pre ktorú nakúpili štvrtú generáciu taserov²⁰⁷ na zabezpečenie bezpečnosti zákonodarcov a bezprostredného okolia budovy parlamentu.²⁰⁸

Čo sa týka trestnoprávnej úpravy, útok na verejného činiteľa podľa § 310 maďarského trestného zákona je obsahovo totožný so slovenskou právnou úpravou § 323 Trestného zákona a verbálne napadnutie taktiež nepovažujú za trestný čin.

Na základe získaných informácií hodnotíme nápad policajtov ako najnižší spomedzi krajín V4.

²⁰⁷ Ide o Taser X26, ktorý sa používa aj v Poľsku i na Slovensku.

²⁰⁸ DIALOGUE FOR HUNGARY AGAINST TASERS FOR PARLIAMENT GUARD. 2015. [online]. [citované 4. decembra 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.politics.hu/20150504/dialogue-for-hungary-against-tasers-for-parliament-guard/>>

5 Metodológia práce a metódy skúmania

Táto časť monografie je venovaná spresneniu metodológie teoretickej a empirickej časti skúmania a stanovuje metodický postup v súvislosti s cieľom práce.

V rámci prípravnej etapy skúmania, ktorú sme si rozdelili do troch hlavných chronologických krokov, si v prvom kroku charakterizujeme objekt a predmet výskumu a naformulujeme hypotézy významné na dosiahnutie cieľa. Zároveň si **určíme nosné pracovné postupy**, v ktorých charakterizujeme hlavné argumenty a atribúty zvolených metodologických paradigiem. Metodologické hľadisko prípravnej etapy sa rieši konkrétne v kapitole „Pracovné postupy“, v ktorej stručne charakterizujeme hlavné argumenty a atribúty zvolených metodologických paradigiem.

V druhom kroku prípravnej etapy si **konkretizujeme zvolenú metodológiu**, t. z. definovanie voľby výskumnej metódy a techniky, čo činí vypracovanie výskumného nástroja, otázok, znakov, indikátorov i určenie výberového súboru. Metódy, ktoré sa využívajú priebežne v rámci obsahu celej práce sú charakterizované v tejto kapitole, t. z. v rámci komplexnej charakterizácie metodológie práce a metód skúmania. Metodika typická pre nosné pracovné postupy je pre prehľadnosť a logickú nadväznosť prezentovaná a rozdelená do dvoch samostatných podkapitol, a to podkapitolu „Pracovný postup hodnotenia formalizovaného dopytovania“ a „Pracovný postup analýzy situačných správ“.

V záverečnej fáze prípravnej etapy výskumu sa zaoberáme otázkou organizácie, t. z. vytvorenie časového a organizačného harmonogramu plnenia zadaných úloh.

Na získanie údajov potrebných na splnenie cieľa a overenie výskumných hypotéz sme využili nasledujúce metódy a techniky, ktoré sú prepojené a tvoria komplexný metodický systém. Vo výskume pod pojmom metóda musíme rozlišovať rovinu metodickú a metodologickú. Metodickú rovinu chápeme ako súhrn postupov, ktoré sú základom vedeckej práce; metodologickú rovinu chápeme ako filozofiu skúmania, tzn., že charakterizuje teoretické východiská a hodnoty, ktoré slúžia ako základné analytické princípy výskumu a kritéria, ktoré výskumník používa na interpretáciu dát a odvodzovanie záverov.²⁰⁹ Metódou vedeckého výskumu rozumieme postup od východiska k definovanému cieľu s použitím určitých vybraných krokov - operácií. Technikou vedeckého poznania, ako konkrétny nástroj zberu, rozumieme variantné spôsoby integrácie jednotlivých operácií (krokov) vnútri metódy, pričom pojem technika je užší ako pojem metóda.

5.1 Teoretické metódy

Teoretické metódy používame, ak je objekt poznania pre subjekt bezprostredne nedostupný a má k dispozícii len poznatky o objekte. V rámci teoretických metód využijeme nasledovné metódy:

analýza: Analýza rozkladá a rozčleňuje obsah skúmaných objektov na menšie časti, ktorý popisuje v jednotlivých detailoch a slúži k systematickému skúmaniu. V práci bude

²⁰⁹ MURDZA, K. Sociologický výskum, s. 22.

centrálne téma práce analyzovaná v teoretickej rovine v každej jednotlivej kapitole a podkapitole, zároveň bude využívaná v empirickej časti práce, kde bude mať svoje nezastupiteľné miesto najmä klasifikačná analýza, ktorá sa podľa Květoňa Holcra považuje za najviac využívanú v policajnej praxi pri analyzovaní jednotlivých druhov trestnej činnosti. My ju budeme využívať pri analyzovaní situačných správ do jednotlivých vopred určených klasifikačných kritérií.

abstrakcia: Pri abstrakcii vydeľujeme, resp. abstrahujeme od druhoradých, náhodných a individuálnych vlastností vlastností podstatné, nutné a všeobecné. Abstrakciu použijeme na vyделение podstatných informácií súvisiacich s cieľom práce, od nepodstatných informácií, ktoré s cieľom práce nie sú v žiadnom významnom vzťahu. Bude využívaná v teoretickej i empirickej časti, kde bude potrebné najmä v realizačnej etape skúmania abstrahovať údaje významné od menej významných, príp. úplne bezvýznamných.

indukcia a dedukcia: Za pomoci indukcie z empirických poznatkov budú vyvedené zovšeobecňujúce závery a dedukciou budú nevyhnutne potvrdené alebo vyvrátené pravda či nepravda vyplývajúce z cieľa práce a stanovených hypotéz.

syntéza: Syntézou sa zjednocujú teoretické poznatky a systémy poznatkov do celkom nových poznatkov. Pri formulovaní záverov výstupných informácií výskumu práce a zhrnutí výsledkov skúmania použijeme syntézu, ktorá sa vyskytne skôr v záverečnej časti práce. áva

komparácia: Porovnaním sa stanovuje zhoda alebo rozdiel dvoch, či viacerých objektov na základe podstatných znakov. Túto metódu využijeme nielen v závere pri porovnávaní výsledkov nášho výskumu, ale aj v jadre práce pri porovnávaní právnych systémov a možnosti a druhov využívania donucovacích prostriedkov jednotlivých krajín V4.

selekcia: Metóda selekcie bude mať pravdepodobne najväčší význam v empirickej časti skúmania, kde bude potrebné počas analyzovania situačných správ nielen vyselektovať trestný čin útoku na verejného činiteľa od iných trestných činov, ale aj dáta týkajúce sa samotného trestného činu útoku na verejného činiteľa a nasledovne vybrať relevantné údaje týkajúce sa osoby policajta, páchatela, miesta, času, príčiny napadnutia a iné. Uvedenú metódu možno uplatniť aj pri výbere vhodných literárnych zdrojov, rovnako ako aj internetových prameňov.

5.2 Empirické metódy

Empirické metódy používame, ak sa subjekt poznania nachádza v bezprostrednom kontakte s objektom poznania. Hovoríme o takom výskume, ktorý nevyhnutne zahŕňa empirické skúmanie objektu. Pod empirickým chápeme výskum, v ktorom ako jednotky skúmania vystupujú ľudia, veci, texty, vlastnosti, ktoré treba zafixovať, prerátať a preanalýzovať.

Realizovaný výskum je cieľavedomo organizovaný a účelne vymedzený celok bádateľských úkonov, ktorých cieľom je preskúmať vybraný výsek skúmanej oblasti s použitím empirického materiálu. Analýza a interpretácia empirických údajov nasleduje po zhromaždení potrebného empirického materiálu. Vyvodíť zo získaných empirických dát závery a ich súvislosť s výskumnými otázkami a hypotézami nebýva ľahké. V analýze a interpretácii empirických zistení sa akcentuje buď kvalitatívny alebo kvantitatívny prístup.

Východiskom empirického výskumu sú zmyslami vnímané informácie, údaje definované ako tzv. faktové výpovede. Faktové výpovede sú zmyslovo podmienené a ide tu o proces registrovania javov prostredníctvom pozorovania za pomoci zmyslov, ktorý prebieha na základe spracovávaní informácií človekom o tom, čo vidí, cíti, počuje.

V rámci empirických metód použijeme najmä **dotazníkovú metódu**, ktorej bližší popis a zdôvodnenie voľby tejto metódy bude popísaný v podkapitole „Pracovný postup hodnotenia formalizovaného dopytovania“.

5.3 Štatistické metódy

Predtým ako sa začneme venovať štatistickým metódam, ktoré sme použili pri riešení výskumu, predkladáme základné údaje získané z výstupov EŠSK, ktoré znázorňujú prehľad trestného činu útoku na verejného činiteľa – policajta rozdelený podľa krajov. Zároveň sme sa rozhodli vypočítať indexáciu k počtu napadnutých policajtov na 100 tis. obyvateľov, vzhľadom k tomu, že počet obyvateľov v jednotlivých krajoch je rôzny a snažíme sa získať objektívnu informáciu o stave zmieneného trestného činu. Obdobné údaje poskytneme v podkapitolách popisujúcich stav ochrany policajta v rámci štátov Vyšehradskej skupiny.

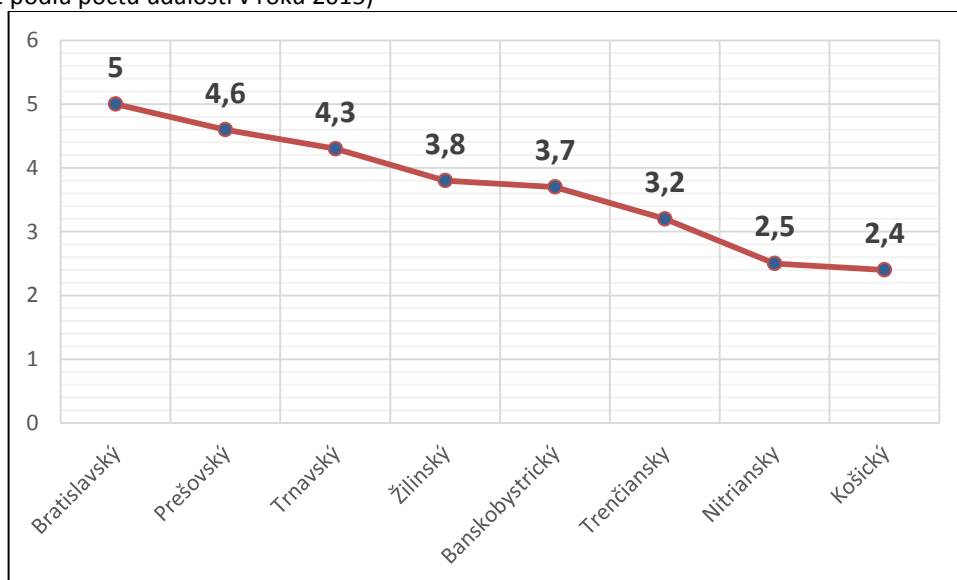
Tabuľka 5.1 Útok na verejného činiteľa - policajta v jednotlivých krajoch SR k 31.decembru príslušného roka

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bratislavský	59	67	41	58	40	46	50	31
Trnavský	32	29	21	19	14	16	20	24
Trenčiansky	40	55	25	29	20	24	19	19
Nitriansky	47	22	47	36	22	28	14	17
Banskobystrický	29	27	29	21	14	12	18	24
Žilinský	38	36	33	30	42	32	27	26
Košický	38	38	38	43	28	26	20	19
Prešovský	52	51	44	45	41	42	34	38
Spolu	336	325	289	281	221	226	202	198

Tabuľka 5-2 Počet napadnutých policajtov v SR na 100 tis. obyvateľov k 31.decembru 2015 (jednotky sú radené zostupne podľa počtu udalostí v roku 2015)

	Počet obyv. ***	os./100 tis. obyv. *
Bratislavský	625 167	5
Prešovský	819 977	4,6
Trnavský	558 677	4,3
Žilinský	690 449	3,8
Banskobystrický	655 359	3,7
Trenčiansky	591 233	3,2
Nitriansky	684 922	2,5
Košický	795 565	2,4

Graf 5-1 Počet napadnutých policajtov v SR na 100 tis. obyvateľov k 31.decembru 2015 (jednotky sú radené zostupne podľa počtu udalostí v roku 2015)

Z tabuľky a grafu vyplýva, že v roku 2015 bolo najviac trestných činov útoku na verejného činiteľa spáchaných v **Prešovskom** kraji (38). Avšak keď prepočítame počet trestných činov na počet obyvateľov, zistíme, že Prešovský kraj sa nachádza až na druhom mieste po Bratislavskom kraji. V **Bratislavskom** kraji bolo spáchaných 31 útokov, čo vytvára index 5 trestných činov útoku na verejného činiteľa na sto tisíc obyvateľov. Tento najvyšší index môže byť podmienený pozíciou hlavného mesta, kde sa sústreďuje množstvo

*** údaje platné k 31.12.2014, zdroj: [http://statdat.statistics.sk/cognosext/cgi-bin/cognos.cgi?b_action=cognosViewer&ui.action=run&ui.object=storeID%28%22i65ABFA022832487184CA59323F05AF97%22%29&ui.name=Preh%C4%BEd%20stavu%20a%20pohybu%20obyvate%C4%BEstva%20-%20SR%2c%20oblasti%2c%20kraje%2c%20okresy%2c%20mesto%2c%20vidiek%20\[om7011rr\]&run.outputFormat=&run.prompt=true&cv.header=false&ui.backURL=%2fcognosext%2fcps4%2fportlets%2fcommon%2fclose.html&run.outputLocale=sk](http://statdat.statistics.sk/cognosext/cgi-bin/cognos.cgi?b_action=cognosViewer&ui.action=run&ui.object=storeID%28%22i65ABFA022832487184CA59323F05AF97%22%29&ui.name=Preh%C4%BEd%20stavu%20a%20pohybu%20obyvate%C4%BEstva%20-%20SR%2c%20oblasti%2c%20kraje%2c%20okresy%2c%20mesto%2c%20vidiek%20[om7011rr]&run.outputFormat=&run.prompt=true&cv.header=false&ui.backURL=%2fcognosext%2fcps4%2fportlets%2fcommon%2fclose.html&run.outputLocale=sk)

* Čítaj ako počet napadnutých policajtov na 100 tisíc obyvateľov.

reštauračných a zábavných podnikov, zahraničných návštevníkov a spoločensko-kultúrnych podujatí. **Žilinský** kraj má zaznamenaných podľa výstupu z EŠSK 26 útokov na policajtov, avšak podľa indexácie je na štvrtej najvyššej priečke s hodnotou 3,8. O to prekvapujúcejšou je hodnota **Trnavského** kraja, ktorý je podľa EŠSK na štvrtej priečke (24), avšak po prepočte na sto tisíc obyvateľov je tretím najrizikovejším krajom pre policajtov po Prešovskom a pred Žilinským krajom. Zhodne v počte útokov na policajta má s Trnavským krajom **Banskobystrický** (24), po prepočte na sto tisíc obyvateľov je piaty s hodnotou 3,7. **Trenčiansky** kraj má zhodné poradie aj podľa výstupov z EŠSK (19), a po indexácií (3,2), na šiestej priečke. **Košický** kraj, ktorý má podľa EŠSK, zhodne s Trenčianskym krajom, 19 zaznamenaných trestných činov útoku na verejného činiteľa, je po prepočte na sto tisíc obyvateľov posledný, ôsmy v poradí. Z toho vyplýva, že Košický kraj je podľa výstupov z EŠSK z hľadiska útokov na verejného činiteľa pre policajtov najbezpečnejší. Tento údaj nás veľmi prekvapil, nakoľko sme považovali Košický kraj za rizikový z dôvodu zvýšeného počtu problémových rómskych osád, podobne ako v Prešovskom kraji, ktorý je však v poradí druhý, zrejme aj z uvedeného dôvodu. **Nitriansky** kraj je podľa hodnôt EŠSK na ôsmom mieste s počtom 17 registrovaných napadnutí policajta, avšak po prepočte na sto tisíc obyvateľov je siedmy v poradí.

Štatistické metódy boli využívané pri spracovávaní údajov zo situačných správ a vyhodnocovaní údajov z formalizovaného dopytovania. Na tento účel bude využívaný štatistický program IBM SPSS Statistics, pričom výstupné údaje budú do grafickej podoby upravované prostredníctvom Microsoft Excel. Štatistické skúmanie bude pozostávať z troch na seba nadväzujúcich etáp, a to štatistické zisťovanie, štatistické spracovanie a štatistická analýza.

Na základe nami zvolených vedeckých paradigiem usudzujeme, že podľa kritéria cieľa ide o *aplikovaný* výskum, pretože sa riešia praktické otázky a konkrétne problémy príslušníkov PZ v prípade, že hrozí ich napadnutie alebo boli napadnutí. Z hľadiska kritéria použitej metodológie sme sa orientovali výlučne na *kvantitatívny* výskum, kedy overujeme hypotézy, pričom informácie na ich verifikáciu získavame od veľkého množstva respondentov (v prípade dotazníkovej metódy) a veľkého množstva iných štatistických jednotiek (v prípade analýzy situačných správ). Získané závery budeme kvantifikovať a štatisticky vyhodnocovať. Očakávaný prínos by sme označili ako *orientačný*, pretože bude poskytovať základný prehľad o skúmanom probléme, identifikuje ťažiskové parametre a formuluje nám ďalší postup. Na základe kritéria úplnosti by sme ho označili ako *komplexný*, pretože charakterizuje celkovú situáciu v rámci SR, a to na základe analýzy útokov na verejného činiteľa – policajta v rámci situačných správ a taktiež v rámci dotazníka. Situačné správy, čo vyplýva aj z celého názvu, sú za celú SR (nielen za určitý okres alebo kraj) a teda aj z toho dôvodu usudzujeme, že náš výskum bude mapovať situáciu komplexne a nie len parciálne. Skúmaným objektom bude *výberový súbor*.

5.4 Charakteristika objektu, predmetu a subjektu skúmania a výskumné hypotézy

Objektom skúmania je policajt ako reálny cieľ fyzického a psychického násillia páchatel'ov trestnej činnosti. Do výskumu bude zaradená iba časť respondentov zo základného súboru, preto si zo širokého spektra druhov sociologického výskumu na základe kritéria skúmaný objekt vyberáme výberový súbor. V našom prípade budeme rozlišovať dva druhy

výberového súboru, ktoré si ozrejníme v podkapitole „Pracovný postup hodnotenia formalizovaného dopytovania“ a „Pracovný postup analýzy situačných správ“.

Keďže objekt poznania nemôže byť nikdy skúmaný ako celok, pretože vzhľadom na jeho nekonečnú rozmanitosť je to nemožné, v predmete skúmania sa poznávacia činnosť zredukuje len na niektoré jeho časti, vlastnosti alebo vzťahy. **Predmetom skúmania** je ochrana policajta pri služobnej činnosti, rozpracovaná tak teoreticky, ako aj v rovine aplikačnej praxe z pohľadu právneho i technologického. Analýzu situačných správ za obdobie od 1. januára 2008 do 31. decembra 2015 boli považované za predmet poznania v dizertačnej práci.

Subjekt vedeckého poznania je v najvšeobecnejšej a abstraktnej rovine definovateľný stránky poznávanej (objektu), bez ktorej stráca zmysel.²¹⁰ V práci je taktiež využitý a uplatnený monodisciplinárny skupinový subjekt, ktorý je charakteristický homogénnym zložením riešiteľského tímu.

Na základe doterajších poznatkov a skúseností si stanovujeme jednu hlavnú a tri vedľajšie hypotézy:

Hlavná hypotéza:

H: Policajti prvého kontaktu, najmä služby poriadkovej polície, sú za sledované obdobie napádaní aspoň o 50 % viac ako policajti z iných služieb.

Vedľajšie hypotézy:

- H 1: Páchatelia v skupine dvaja a viac útočia na policajtov vo väčšom počte prípadov ako jednotliví páchatelia.
- H 2: Výzbroj a výstroj policajta je dostatočná na jeho ochranu a nie je potrebné ju dopĺňať.
- H 3: Trestnoprávna ochrana policajta je nedostačujúca.

5.5 Pracovné postupy

Rozhodovanie o voľbe výskumnej metodiky závisí nielen od objektu a predmetu skúmania, ale aj od preferovanej výskumnej paradigmy. V súčasnosti existuje veľké množstvo vedeckých metodologických poňatí v závislosti od výskumných kapacít, subjektu skúmania, či už v rovine individuálnej alebo skupinovej, ale aj od časových, finančných a aj organizačných možností. Na základe štúdia odbornej literatúry a predefinovaných výhod, resp. nevýhod tej ktorej výskumnej metodologickej paradigmy, sme sa rozhodli na splnenie cieľov našej práce využiť kvantitatívne orientovaný výskum.

Výhodou kvantifikácie je najmä skutočnosť, že pomocou čísel odstraňujeme mnohoznačnosť, t. z., že číselnou kvantifikáciou odstraňujeme chyby pozorovania. Čísla nám ponúknu krátky, syntetický výsledok a kvantifikované závery nám umožňujú predvídať. V neposlednom rade je číslo veľmi jednoznačný a presvedčivý argument, keďže inak znie, ak sa vyjadríme napr., že v roku 2015 bolo 90 % napadnutých policajtov z obvodných oddelení PZ, ako keď povieme, že v roku 2015 bola napadnutá väčšina

²¹⁰ HOLCR, K. Logika, metodológia a metódy vedeckého poznania, s. 9.

policajtov slúžiacich na obvodných oddeleniach PZ. Taktiež považujeme za výhodu, že výskumná stratégia je silne štruktúrovaná, jej cieľom je vysvetľovať a postupuje sa nomoteticky (na základe zákonitostí), ahistoricky a etiologicky. Z hľadiska platnosti výsledkov je generalizácia na základný súbor ľahká a validita je merateľná, na rozdiel od kvalitatívneho výskumu, kedy je generalizácia na populáciu problematická a niekedy aj nemožná. Údaje získané z kvantitatívneho výskumu sú spoľahlivé a tvrdé, pričom z kvalitatívneho výskumu síce bohaté, ale mäkké.²¹¹ Kvantitatívnym výskumom je možné verifikovať nami zvolené hypotézy a získavať informácie od veľkého počtu respondentov ako štatistických jednotiek.

V našej práci využívame dva samostatné od seba nezávislé kvantitatívne výskumy s rôznymi výberovými súbormi, avšak zhodnými cieľovými súbormi. Tieto dva nezávislé výskumy nebudeme navzájom porovnávať, keďže nemožno porovnať výsledky, ktorých zdrojový počet vstupných informácií bol rôzny. Taktiež sa líšia v tom, že pomocou **techniky formalizovaného dopytovania** zisťujeme subjektívne názory respondentov na určité otázky týkajúce sa ochrany policajta. Budeme ním overovať vedľajšie hypotézy H 2: *Výzbroj a výstroj policajta je dostatočná na jeho ochranu a nie je potrebné ich dopĺňať*; a H 3: *Trestnoprávna ochrana policajta je nedostačujúca*. Druhým výskumom, **analýzou situačných správ** získame objektívny obraz o reálnom stave napadnutí policajtov, pretože tieto napadnutia boli zaznamenané ako registrované trestné činy útoku na verejného činiteľa – policajta v období rokov 2008 až 2015. Overujeme ním hlavnú hypotézu H: *Policajti prvého kontaktu, najmä služby poriadkovej polície, sú za sledované obdobie napádaní aspoň o 50 % viac ako policajti z iných služieb*; a vedľajšiu hypotézu H 1: *Páchatelia v skupine dvaja a viac útočia na policajtov vo väčšom počte prípadov ako jednotliví páchatelia*. Tieto hypotézy by sme vedeli overiť aj využitím dotazníka na základe odpovedí respondentov, avšak v tom prípade by to bol iba subjektívny názor osoby, ktorý nie je podložený overenými tvrdeniami, a teda by mohol byť zavádzajúci - pravdivý, ale aj nepravdivý. Oba výskumy sa navzájom dopĺňajú, overujeme nimi rôzne hypotézy.

Na základe doteraz uvedeného sa nám zvolená metodológia javí ako vhodná pre naplnenie určených cieľov a presnejšiu špecifikáciu metódy a techniky uvádzame v časti „Pracovný postup hodnotenia formalizovaného dopytovania“ a „Pracovný postup pri analýze situačných správ“.

Napriek tomu, že sa kvalitatívny výskum postupne dostáva do popredia, rozhodli sme sa ho v práci nevyužiť. Na základe štúdia odbornej literatúry považujeme za obtiažné prostredníctvom neho testovať hypotézy, nakoľko prostredníctvom kvalitatívneho výskumu sa vyvíjajú najmä nové teórie. Na splnenie cieľa našej práce považujeme za dostatočné údaje, ktoré sme získali z kvantitatívneho výskumu, čiže z vyplnených distribuovaných dotazníkov, ktoré nám poskytli široké penzum odpovedí najmä prostredníctvom otvorených otázok, kde respondenti vyjadrovali svoj názor, prípadne odôvodňovali svoje tvrdenia z predchádzajúcich otázok. Rovnako aj z analýzy situačných správ, kde sme selektovali od iných trestných činov útok na verejného činiteľa - policajta a vyhodnotili reálne prípady útoku na policajta, ktoré sa uskutočnili v rokoch 2008 až 2015.

²¹¹ MURDZA, K. Sociologický výskum, s. 33.

Časový a organizačný harmonogram výskumu sme rozdelili do šiestich etáp, ktoré na seba logicky nadväzujú a ktoré si postupne charakterizujeme:

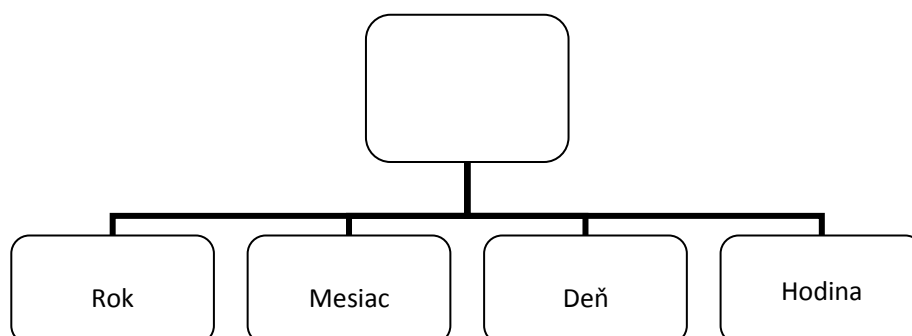
1. etapa (september 2013 – november 2013)

- Štúdium a analýza dostupných literárnych a elektronických zdrojov a informácií.
- Formulácia výskumného problému.
- Získať situačné správy za obdobie od 1. januára 2008 do 31. decembra 2012.

2. etapa (december 2013 – december 2014)²¹²

- Publikácia príspevkov a aktívna účasť na konferenciách.
- Spracovanie situačných správ za obdobie od 1. januára 2008 do 31. decembra 2011.
 - V tejto fáze výskumu pôjde o tri etapy:
 - vykonať štatistické spracovanie výsledkov výskumu,
 - vykonať ich klasifikačnú analýzu,
 - vykonať vizualizáciu formou tabuliek a grafov - vizualizácia sa uskutoční podľa stanovených kritérií načrtnutých v schéme:

Schéma 5-1 Časové hľadisko vytvorené na základe analýzy situačných správ

²¹² Nadväzujeme na spracovávanie situačných správ, ktoré boli súčasťou *Analýzy registrovaných útokov na policajtov v rokoch 2003 – 2005: Záverečná správa čiastkovej výskumnej úlohy vedeckovýskumnej úlohy Ochrana policajta z roku 2007*, kde spracovateľom bol P. Soukop.

Schéma 5-2 Miestne hľadisko vytvorené na základe analýzy situačných správ

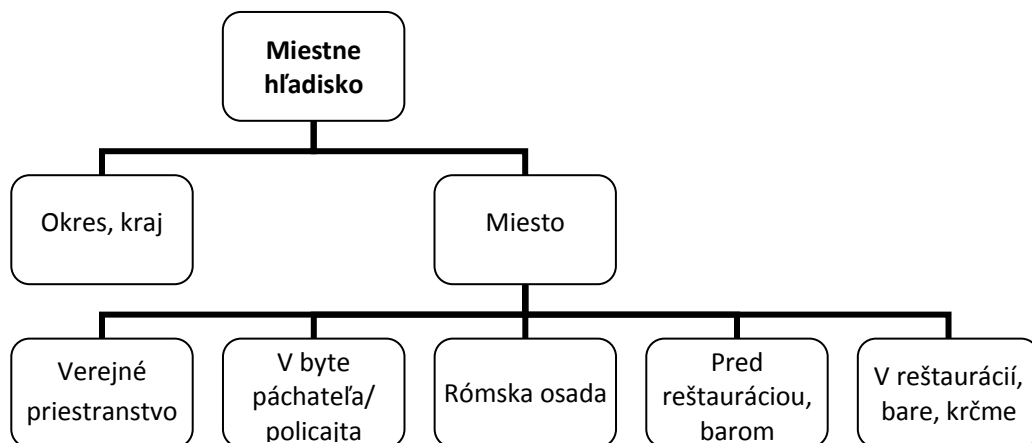

Schéma 5-3 Údaje o policajtovi vytvorené na základe analýzy situačných správ

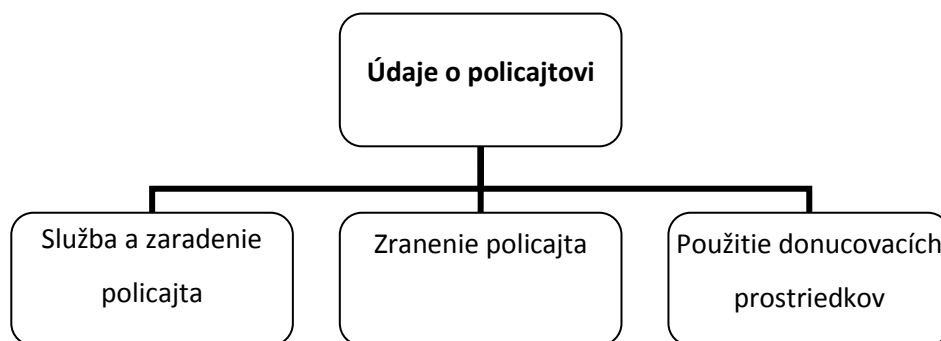

Schéma 5-4 Údaje o útoku na policajta

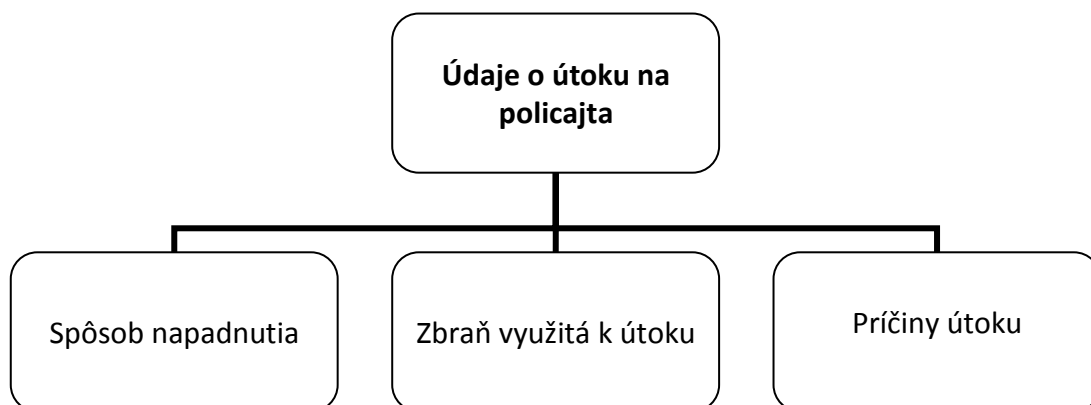

Schéma 5-5 Zbraň využitá k útoku na policajta

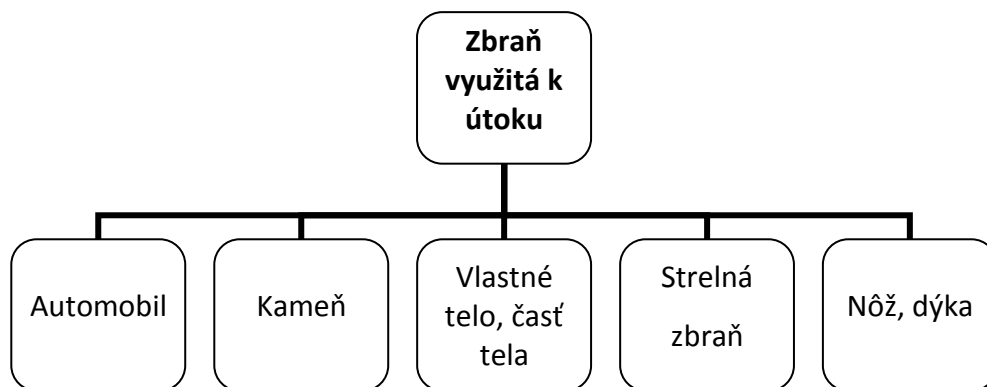
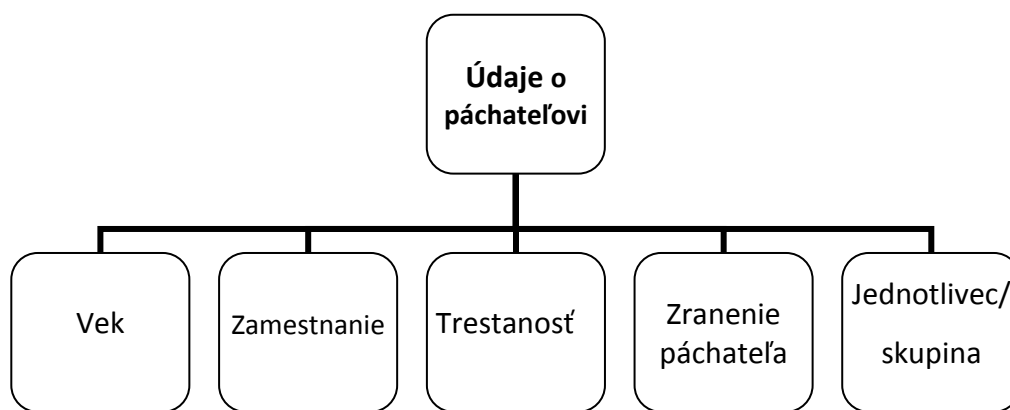

Schéma 5-6 Údaje o páchatelovi

3.etapa (január 2015 – február 2015)

- Získať situačné správy za obdobie od 1. januára 2013 do 31. decembra 2014

4. etapa (marec 2015 – december 2015)

- Doplniť predchádzajúce spracovanie o situačné správy za obdobie od 1. januára 2012 do 31. decembra 2014.
 - V tejto fáze výskumu pôjde o tri etapy:
 - vykonať štatistické spracovanie výsledkov výskumu,
 - vykonať ich klasifikačnú analýzu,
 - vykonať vizualizáciu formou tabuliek a grafov - vizualizácia sa uskutoční podľa stanovených kritérií načrtnutých v 2. etape.
- Príprava pracovného postupu formalizovaného dopytovania a doplnenie vedeckého výskumu o jeho realizáciu.
- Publikácia príspevkov a aktívna účasť na konferenciách.

5. etapa (január 2016 – marec 2016)

- Získať situačné správy za obdobie od 1. januára 2014 do 31. decembra 2015.
- Doplniť predchádzajúce dve spracovania situačných správ o situačné správy za obdobie od 1. januára 2015 do 31. decembra 2015.

- V tejto fáze výskumu pôjde o tri etapy:
 - vykonať štatistické spracovanie výsledkov výskumu,
 - vykonať ich klasifikačnú analýzu,
 - vykonať vizualizáciu formou tabuliek a grafov - vizualizácia sa uskutoční podľa stanovených kritérií načrtnutých v 2. etape.
- Komplexné štatistické spracovanie situačných správ za obdobie od 1. januára 2008 do 31. decembra 2015 a vyhodnotenie výsledkov výskumu a dosiahnutých výsledkov so zreteľom na teoretické východiská, ciele práce a stanovené hypotézy spracovať do finálnej podoby.
- Upraviť záverečnú správu z vedeckovýskumnej úlohy s vypracovaním návrhu konkrétnych riešení.

6. etapa (apríl 2016 – jún 2016)

- Ukončenie projektu vedeckovýskumnej úlohy záverečnou správou vo forme vedeckej monografie.

5.5.1 Pracovný postup hodnotenia formalizovaného dopytovania

Pre potreby výskumu sme vybrali techniku formalizovaného dopytovania, ktorá je pravdepodobne najrozšírenejšou. Dôvodom výberu uvedenej metódy a techniky je vysoká efektivita a nízky náklad postihujúci vysoký počet respondentov. **Cieľový súbor** (populácia) je množina objektov, ktorých sa výskum týka. Je to súbor jednotiek, pre ktoré chceme vysloviť výskumné závery. V našom prípade sú to príslušníci PZ. **Základný súbor** je množina elementárnych jednotiek, resp. súbor osôb, organizačných a inštitucionálnych jednotiek, ľudských výtvorov, aktivít, ktorým je operacionalizovaný cieľový výskumný súbor. Je to súbor jednotiek, ktoré v danej situácii zastupujú cieľovú populáciu. To znamená, že ak cieľovým súborom sú všetci policajti, základný súbor vznikne redukciou výskumného súboru o časti, u ktorých je zber informácií neúnosný, napr. z organizačného hľadiska alebo z dôvodu, že výkon ich služobnej činnosti prebieha najmä v kancelárii. Základným súborom teda sú príslušníci PZ z výkonných útvarov a študenti policajti druhého ročníka externého štúdia na Akadémii Policajného zboru v Bratislave. **Výberový súbor** je presnou „mikrokópiou“ základného súboru, t.j. súboru celej populácie základného súboru skúmaných osôb, ktoré sú objektom nášho výskumu a o ktorých máme k dispozícii požadované údaje. Vzhľadom na to, že z technických ani organizačných dôvodov nikdy nemôžeme do výskumu zahrnúť všetky osoby základného súboru, je vytvorený zmenšený model, ktorý presne kopíruje znaky základného súboru a umožňuje zovšeobecniť získané poznatky na celú populáciu.²¹³

Počas prípravy znenia otázok dotazníka sme si naštudovali množstvo odbornej literatúry, aby sme zabezpečili, čo najvyššiu úspešnosť a kvalitu celého procesu formalizovaného dopytovania. Ešte pred samotnou distribúciou sme zaslali finálnu verziu dotazníka na Odbor poriadkovej polície Prezídia PZ (ďalej len „OPP P PZ“) kvôli možnosti pripomienkovania, príp. úpravy znenia niektorých otázok. Po prijatí stanoviska k nášmu

²¹³ MURDZA, K. Sociologický výskum, s. 57 a 58.

zaslaníu, v ktorom sa písalo: „Po posúdení obsahovej stránky Vami spracovaného dotazníka k téme „Ochrana policajta pri služobnej činnosti“, odbor poriadkovej polície nemá k predmetným otázkam žiadne pripomienky.“, sme začali samotnú distribúciu. Vytvorený dotazník sme zasielali v tlačenej podobe v počte 50 kusov na každé krajské riaditeľstvo PZ s tým, že následná distribúcia bola ponechaná do pôsobnosti samotného riaditeľa, ktorý určil na aké výkonné útvary a v počte koľko kusov sa bude dotazník rozdeľovať v danom kraji. Ďalších 50 kusov sme zaslali na OPP P PZ a taktiež 50 kusov nechali vyplniť študentom - policajtom druhého ročníka externého štúdia na Akadémii Policajného zboru v Bratislave počas vyučovania formou „priamo na mieste“. Celkový počet zaslaných dotazníkov bol teda 500 kusov, z ktorých sme očakávali sto percentnú návratnosť.

Štruktúra dotazníka sa skladá z úvodného listu, hlavnej zložky a záveru. **Úvodný list** pozostáva z informácií o dôvodoch uskutočnenia výskumu i zostavovateľovi, z motivácie respondentov, aby uvádzali pravdivé údaje a vlastné názory, ubezpečenie o anonymite a dôležité inštrukcie o vyplňovaní. Obsahu **hlavnej časti** sme venovali obzvlášť pozornosť, čo sa týka prípravy otázok, pretože od kvality spracovania tejto časti, závisí kvalita výsledkov, ktoré sú veľmi dôležité pri overovaní hypotéz a dosiahnutia cieľa našej dizertačnej práce. Otázky považujeme za prostriedky, pomocou ktorých si definujeme znaky a následne zhromažďujeme empirické fakty, ktoré slúžia na potvrdenie alebo vyvrátenie predpokladanej hypotézy. Vecná väzba medzi stanovenými cieľmi výskumu a hypotézami na jednej strane a otázkami na strane druhej je veľmi náročná.²¹⁴ Dotazník pozostáva z dvadsiatich piatich dotazníkových položiek, z ktorých je sedemnást zatvorených a osem polouzavretých. V polouzavretých otázkach má respondent možnosť voľne vyjadriť svoj názor, príp. odôvodniť svoje tvrdenie. Vychádzajúc z cieľov a hypotéz dizertačnej práce, sú tieto položky usporiadané systematicky, v súlade s teoreticko-metodologickými požiadavkami tak, aby nám ozrejmili podstatné fakty a objasnili skúmané javy a vzťahy vznikajúce pri ochrane policajta. **Záver** dotazníka bol tvorený poďakovaním respondentovi.

Pri formulácii jednotlivých otázok sme používali znaky nominálne dichotomické, nominálne polytomické, kardinálne intervalové znaky a ordinálne znaky s využitím posudzovacích škál poradových, percentuálnych a dvojsmernej Likertovej škály skúmajúcej mieru súhlasu a nesúhlasu. Nevyužívali sme často využívaný sémantický diferenciál, ktorý na rozdiel od Likertovej škály, ktorá meria mieru súhlasu a nesúhlasu, posudzuje párové opozitné prívlastky, ktoré vyjadrujú najmä vnútorné pocity respondenta k danému objektu skúmania. Na potvrdenie alebo vyvrátenie vedľajšej H 2 slúžia otázky číslo 9 a 10, vedľajšej hypotézy H 3 otázka číslo 6, ktorá pozostáva z troch podčastí. Ostatné otázky sú podporné a slúžia na naplnenie cieľa práce.

V nasledujúcej časti čitateľa oboznámime s jednotlivými otvorenými i polouzatvorenými otázkami s možnosťami odpovedí. Stručne uvedieme dôvod voľby obsahu danej otázky a oboznámime, ktorú hypotézu verifikuje. Presné znenie dotazníka je uvedené v prílohe.

V prvej otázke pomocou nominálneho kvalitatívneho merania s dichotomickými nominálnymi znakmi s dvomi alternatívami zisťujeme pohlavie respondenta.

²¹⁴ BENČO, J. Metodológia vedeckého výskumu, s. 76.

Predpokladáme, že danej výskumnej techniky sa zúčastnilo viac mužov ako žien, keďže v PZ pracuje takmer 83 %²¹⁵ mužov.

V druhej otázke sme použili kardinálne kvantitatívne meranie s intervalovými znakmi so zameraním na zistenie dĺžky služby policajtov. Predpokladáme, že policajti s dlhšou praxou boli verbálne alebo fyzicky napadnutí.

V nasledujúcej otázke využívame kvalitatívne meranie s polytomickými nominálnymi znakmi, aby sme zistili príslušnosť respondenta k vybranej službe PZ. Predpokladáme, že odpovede na otázky kladené v dotazníku sa môžu líšiť v závislosti od príslušnosti k určitej službe.

V ďalšej otázke využívame nominálne kvalitatívne meranie s polytomickými znakmi, aby sme vedeli určiť, v akom kraji respondent pôsobí. Na základe odpovedí budeme vedieť určiť napr. v akom kraji dochádza najviac k napadnutiam policajta alebo v ktorom kraji sú policajti najspokojnejší z hľadiska ich výstroje a výbroje alebo so stavom celkovej ochrany policajta.

V piatom prípade sa jedná o polouzavretú otázku, ktorá využíva dichotomické nominálne znaky s možnosťou doplnenia vlastného názoru na pravdepodobnú príčinu napadnutia a uvedenia spôsobu napadnutia, t. z., že ak respondent uviedol, že bol niekedy napadnutý, mohol byť napadnutý fyzicky, verbálne alebo fyzicky aj verbálne. Otázkou informatívne zisťujeme, aký je podiel napadnutých policajtov vo výberovom súbore.

Šiesta a siedma otázka sú polouzavreté otázky, ktoré využívajú polytomické nominálne znaky s možnosťou doplnenia vlastného názoru na trestnoprávnu a priestupkovoprávnu ochranu policajta. Na základe týchto otázok si ozrejníme, či si respondent myslí, že trestnoprávna a priestupkovo právna ochrana je dostatočná alebo nie, a zároveň zistíme, či navrhuje niečo doplniť alebo upraviť, príp. čo považuje respondent za rezervy a aké navrhuje opatrenia. Otázkou číslo 6 verifikujeme vedľajšiu hypotézu H 3: *Trestnoprávna ochrana policajta je nedostačujúca*. Otázkou č. 7 doplníme predchádzajúcu otázku a orientujeme sa len na ochranu podľa zákona o priestupkoch. Na základe odpovedí vyplývajúcich z týchto otázok môžeme reflektovať ciele práce.

Ďalšia otázka je polouzavretá, využíva kvalitatívne meranie s polytomickými nominálnymi znakmi s možnosťou vyjadrenia sa k vlastnej ochrane pred fyzickým napadnutím. Otázkou zisťujeme, či sa respondent cíti bezpečne vzhľadom k svojej ochrane. Otázku považujeme za podpornú a na základe odpovedí vyplývajúcich z tejto otázky môžeme reflektovať ciele práce.

Otázka číslo 9 je uzavretou otázkou s polytomickými nominálnymi znakmi, ktorou overujeme vedľajšiu hypotézu H 2: *Výzbroj a výstroj policajta je dostatočná na jeho ochranu a nie je potrebné ju dopĺňať*.

Ďalšia je polouzavretá otázka, ktorá využíva kvalitatívne meranie s polytomickými nominálnymi znakmi s možnosťou doplnenia neletálnej bezpečnostnej technológie výstroje a výbroje policajta. Na základe tejto otázky overujeme vedľajšiu hypotézu H 2: *Výzbroj a výstroj policajta je dostatočná na jeho ochranu a nie je potrebné ju dopĺňať*.

²¹⁵ Prezident PZ pre Tlačovú agentúru SR 18. septembra 2015 uviedol, že celkovo pracuje v PZ 22 337 policajtov, z čoho mužov je viac ako 18 tisíc.

V jedenástej otázke sme použili nominálne kvalitatívne meranie s dichotomickými nominálnymi znakmi. Otázkou pripúšťame možnosť, že policajt je ohrozený nielen v službe, ale aj v čase svojho voľna, teda v čase mimo služby.

V otázkach 12, 13 a 14 využívame nominálne kvalitatívne meranie s polytomickými znakmi. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že nimi overujeme hlavnú hypotézu H: *Policajti prvého kontaktu, najmä služby poriadkovej polície, sú za sledované obdobie napádaní aspoň o 50 % viac ako policajti z iných služieb*; a vedľajšiu hypotézu H 1: *Páchatelia v skupine dvaja a viac útočia na policajtov vo väčšom počte prípadov ako jednotliví páchatelia*. Avšak v tom prípade by to bol iba subjektívny názor respondenta, na základe ktorého nemôžeme jednoznačne potvrdiť alebo vyvrátiť pravdu alebo nepravdu tvrdenia obsiahnutého v hypotéze, pretože je to len respondentova domnienka. Odpoveďami na tieto otázky však môžeme konfrontovať závery, ktoré nám vyplynú z analýzy situačných správ a určiť, či sú názory policajtov na danú otázku zhodné alebo mylné. Otázkou č. 12 zisťujeme všeobecný názor na to, ktorá služba je najviac napádaná, pri čom v nasledujúcej otázke túto možnosť zužujeme a zaujímame sa len o napádanie policajtov poriadkovej polície. V štrnástej otázke kvantitatívnym meraním zisťujeme násobok počtu napadnutí poriadkovej polície oproti iným službám.

V otázke číslo 15 využívame posudzovacie škály a to tzv. Likertovu dvojsmernú škálu²¹⁶. V predloženej otázke je odstupňovaných viac variantov odpovedí podľa názoru respondenta. Otázka číslo 16 je kontrolnou otázkou k otázke číslo 15, pretože ak v pätnástej otázke uviedol možnosť „áno“, v tejto otázke logicky musí uviesť „nie“. Opäť by sa mohlo zdať, že na základe týchto otázok overujeme vedľajšiu hypotézu H 1: *Páchatelia v skupine dvaja a viac útočia na policajtov vo väčšom počte prípadov ako jednotliví páchatelia*; avšak podobne ako v predchádzajúcom prípade, odpoveďou je subjektívny názor respondenta a nie podložené tvrdenie na základe faktov. Otázky slúžia na porovnanie s objektívnym stavom, teda s výsledkom analýzy situačných správ.

V ďalšej otázke využívame posudzovaciu poradovú škálu na usporiadanie povahy napadnutia do poradia podľa početnosti, t. z. podľa toho, ktorá prevláda podľa názoru respondenta. Respondent vyberá z piatich možností - fyzické napadnutie bez zbrane, fyzické napadnutie s použitím zbrane, verbálne a fyzické napadnutie bez zbrane, verbálne a fyzické napadnutie so zbraňou a verbálny útok.

Otázka číslo 18 súvisí s predchádzajúcou otázkou a zovšeobecňuje ju iba na útoky so zbraňou a bez zbrane. Využívame v nej kvalitatívne meranie s polytomickými znakmi.

V nasledujúcej otázke sme použili kardinálne kvantitatívne meranie s intervalovými znakmi so zameraním na zistenie najčastejšieho veku páchatel'a útočiaceho na policajta.

V otázkach 20, 21 a 22 využívame kvalitatívne meranie s polytomickými znakmi, pričom otázky sú významné z hľadiska cieľa práce. Zisťujeme v nich, či sú páchatelia útoku na verejného činiteľa - policajta, podľa názoru respondentov, viac osoby pod vplyvom alkoholu alebo omamných a psychotropných látok, prevaha akého pohlavia útočí na policajta a kto je viac napádaný.

²¹⁶ MURDZA, K. Sociologický výskum, s. 46 – 47.

V otázke číslo 23 využívame Likertovu dvojsmernú škálu na vyjadrenie miery súhlasu. Otázka je významná pre riešenie vedecko-výskumnej úlohy Ochrana policajta pri služobnej činnosti.

V ďalšej otázke využívame posudzovaciu škálu. Otázka je významná v súvislosti s komparáciou s ČR, kde je takáto linka zriadená a využívaná. Na základe odpovedí respondentov zistíme, či by bolo vhodné zriadiť obdobnú linku aj v SR.

V poslednej otázke využívame percentuálnu posudzovaciu škálu. Hodnotenie respondent uskutoční vyznačením na škále (stupnici). Otázka je významná z hľadiska cieľa práce.

5.5.2 Pracovný postup analýzy situačných správ

Veľmi náročnú a nemenej dôležitú metódu v pokračovaní výskumu predstavovala analýza situačných správ. Podľa nariadenia ministerstva vnútra SR č. 161/2011 situačné správy poskytujú informáciu o udalosti a jej účelom je zabezpečiť včasný a objektívny postup pri preverovaní vzniknutej udalosti, prijatie účinných opatrení na odhalenie páchatel'ov a na zamedzenie, príp. zmiernenie ďalších následkov vyvolaných udalosťou, zabezpečiť využívanie informácií pre potreby analýzy rizík a taktiež informovanie príslušných štátnych orgánov SR. Hlavný dôvod, prečo sme sa rozhodli analyzovať práve situačné správy, sú informácie obsiahnuté v hlásení. Obsahom hlásenia je obligatórne dátum, čas a miesto, kde k udalosti došlo, k akej udalosti došlo a aké sú jej následky, predbežná škoda, akým spôsobom alebo akými prostriedkami, či okolnosťami bola udalosť vyvolaná, pravdepodobná príčina vzniku udalosti, osobné údaje páchatel'a, aké opatrenia boli vykonané k hlásenej udalosti a útvar, ktorý vo veci koná. V prípade, ak nie je možné udalosť zvládnuť vlastnými silami a prostriedkami, vyžiadanie pomoci od nadriadených útvarov. Na základe týchto údajov vyselektujeme z operačných hlásení informácie, ktoré sú významné a prínosné pre náš výskum. To znamená, že spomedzi všetkých zaznamenaných udalostí budeme vyberať práve trestný čin útoku na verejného činiteľa – policajta. Vzhľadom k tomu, že útok na verejného činiteľa - policajta je trestný čin, ktorý by sa mal obligatórne hlásiť, predpokladáme, že počet trestných činov získaný prostredníctvom situačných správ, bude totožný s počtom trestných činov uvedených v štatistikách kriminality ministerstva vnútra SR za uvedené obdobie.

Cieľový súbor aj v tomto kvantitatívne orientovanom výskume je totožný s cieľovým súborom prvej využitej metódy, pretože výskumné závery chceme vysloviť pre tú istú množinu subjektov, pre príslušníkov PZ.

Základným súborom sú príslušníci PZ, ktorí boli napadnutí, t. z., u ktorých bol zaznamenaný trestný čin útoku na verejného činiteľa.

Výberový súbor tvorili napadnutí príslušníci PZ, ktorí sú evidovaní v situačných správach v období rokov 2008 až 2015 ako policajti, voči ktorým bol spáchaný trestný čin útoku na verejného činiteľa.

Počas prípravnej etapy sme požiadali prezidenta PZ o poskytnutie situačných správ za obdobie od 1.januára 2008 do 31.decembra 2015, keďže nie sme oprávnené osoby na oboznamovanie sa s informáciami tohto druhu. Po tom, čo nám prezident PZ udelil výnimku, sme si ich boli osobne vyzdvihnúť na Ústrednom operačnom stredisku Prezídia PZ (ďalej len „ÚOS P PZ“) v rôznych etapách, aby sme mohli správy spracúvať priebežne.

Na základe požiadavky zástupcu riaditeľky ÚOS P PZ sme ešte doručili vyhlásenie, že s prevzatými situačnými správami sa bude oboznamovať len zodpovedný riešiteľ vedecko-výskumnej úlohy Ochrana policajta pri služobnej činnosti prof. Ing. Anton Tallo, CSc. a druhý jediný riešiteľ JUDr. Alexandra Zvalová, PhD.

V priebehu realizačnej etapy sme narazili na problém spojený s kompletným získaním situačných správ za skúmané obdobie. Vzhľadom na to, že PZ pristúpil k Projektu elektronických služieb informačných systémov Policajného zboru pre operačné strediská²¹⁷ (ďalej len „ESIS PZ pre OS“), informačný tok v rámci PZ sa postupne začína zabezpečovať on-line spôsobom. Ako prvé sa k systému pripojil Nitriansky kraj a to k 14. októbru 2015 a následne Banskobystrický kraj k 1. novembru 2015, z toho dôvodu nebolo možné získať situačné správy za vybrané kraje za celé skúmané obdobie. Preto sme museli analýzu situačných správ ukončiť k 30. septembru 2015, teda po dátum, do ktorého máme situačné správy zozbierané kompletne za celú SR. V súvislosti s výskumom však nepredpokladáme, že to môže ovplyvniť naše výsledky, nakoľko skúmané obdobie je napriek tomuto troj-mesačnému skráteniu dostatočne dlhé. Túto etapu hodnotíme ako obzvlášť náročnú, pretože bolo potrebné prečítať 365 niekoľkostranových správ za rok, čo predstavuje celkovo 2 920 správ (každú po približne 15 strán) za skúmané obdobie a vybrať z nich údaje týkajúce sa útoku na verejného činiteľa - policajta. Tie následne triediť podľa zvolených kritérií a zadať do programu IBM SPSS Statistics.

Počas spracúvania situačných správ sme informácie triedili podľa vybraných klasifikačných kritérií, ktoré boli vytvorené v závislosti od obsahu situačných správ, cieľu práce a potrebe overovania hypotéz. Hlavné kritéria, podľa ktorých sme zaznamenávali údaje už boli uvedené v časti „Pracovné postupy“.

Na základe analýzy situačných správ, ktorá nám poskytla skutočný obraz o stave, príčinách a spôsoboch napadnutia policajtov, prevládajúce lokality a kraje napadnutia, ako i službu PZ a zaradenie, v ktorom sú policajti najviac ohrození, pretože tam dochádza k najčastejším útokom, sme splnili cieľ práce a overili sme hlavnú hypotézu H: *Policajti prvého kontaktu, najmä služby poriadkovej polície, sú za sledované obdobie napádaní aspoň o 50 % viac ako policajti z iných služieb*; a vedľajšiu hypotézu H 1: *Páchatelia v skupine dvaja a viac útočia na policajtov vo väčšom počte prípadov ako jednotliví páchatelia*.

²¹⁷ Hlavnými procesmi ESISPZ pre OS je príjem volaní na tiesňovú linku 158 (112), spracovanie udalosti a riadenie dostupných síl a prostriedkov a zabezpečenie informačného toku v rámci PZ.

6 Dosiahnuté výsledky a ich vyhodnotenie

Výsledky kvantitatívneho výskumu realizovaného na základe cieľov práce a úloh číslo 2 a 4 sú obsiahnuté v nasledujúcej kapitole. Z dôvodu prehľadnosti a ľahšej orientácie sme kapitolu logicky rozdelili do dvoch samostatných podkapitol, kde sa v prvej orientujeme na výsledky a vyhodnotenie formalizovaného dopytovania (úloha č. 4) a v druhej na výsledky a vyhodnotenie analýzy situačných správ (úloha č. 2).

6.1 Výsledky a vyhodnotenie formalizovaného dopytovania

Po lehote určenej na vyplnenie dotazníkov sme obdržali 461 vyplnených dotazníkov. Zníženie oproti plánovanému stavu bolo spôsobené tým, že z Trnavského kraja prišlo o 10 vyplnených dotazníkov menej, z Nitrianskeho sme obdržali taktiež o 4 dotazníky menej a z O P P P Z nám prišla len polovica, t. z. 25 vyplnených dotazníkov.

Tabuľka 6-1 . Prehľad zaslaných a prijatých dotazníkov

Kraj	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	OPP P PZ	študenti	spolu
Zaslané	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	500
Prijaté	50	40	50	46	50	50	50	50	25	50	461

Napriek uvedenému je výberový súbor tvorený len 442 respondentmi, pretože 19 respondentov uvádzalo v otázke číslo 16, ktorá je kontrolnou otázkou k pätnástej otázke, tvrdenia, ktoré si navzájom odporovali, príp. dotazník nebol vyplnený kompletne a z toho dôvodu sme ho nezaradili do nášho výskumu. V nasledujúcej časti oboznámime čitateľa s vyhodnotením jednotlivých otázok dotazníka, ktoré sme podľa zamerania otázok rozdelili do piatich základných oblastí.

6.1.1 Sociálno – demografická charakteristika respondentov

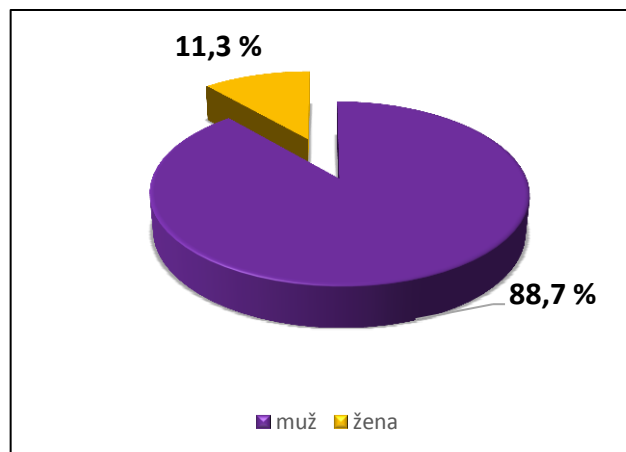
Úvodnými štyrmi otázkami v dotazníku charakterizujeme zloženie výberového súboru, pretože išlo o všeobecno – rozlišovacie otázky a zisťujeme sociálno – demografický profil.

Charakteristika výberového súboru č. 1: Pohlavie.

Tabuľka 6-2 . Rozdelenie respondentov podľa pohlavia

Pohlavie	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
muž	392	88,7
žena	50	11,3
Spolu	442	100

Graf 6-1 Rozdelenie respondentov podľa pohlavia

Rozdelením respondentov podľa pohlavia sme triedením 1. stupňa zistili, že zo 442 vyplnených dotazníkov je až 88, 7 % mužov a len 11, 3 % žien. Približný výsledok sme očakávali, nakoľko podľa vyjadrenia prezidenta PZ²¹⁸ z 18. septembra 2015 slúži v PZ z 22 337 policajtov takmer 83 % mužov a niečo cez 17 % žien.

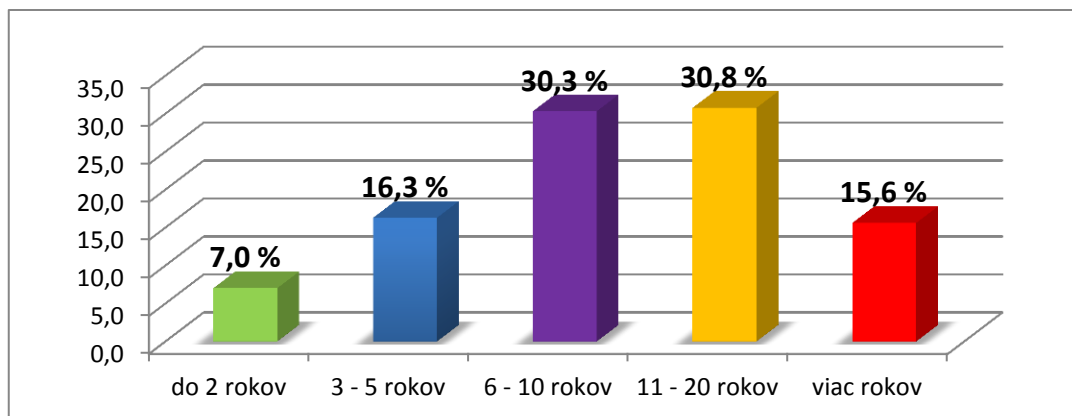
Charakteristika výberového súboru č. 2: Dĺžka praxe

Tabuľka 6-3 Dĺžka praxe respondenta

Dĺžka praxe	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
do 2 rokov	31	7
3 - 5 rokov	72	16,3
6 - 10 rokov	134	30,3
11 - 20 rokov	136	30,8
viac rokov	69	15,6
Spolu	442	100

²¹⁸T. GAŠPAR: NIKDY SME NEMERALI PRÁCU POLICAJTOV PODĽA POČTU POKÚT – SLOVENSKO – TERAZ.SK . [online]. [citované 15. februára 2016]. Dostupné na internete: <<http://www.teraz.sk/slovensko/gaspar-nikdy-nemerali-pracu-pokuty/156250-clanok.html>>

Graf 6-2 Dĺžka praxe respondenta

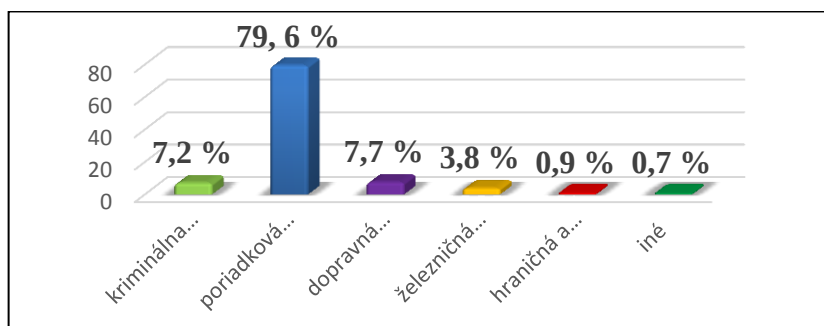
Druhá otázka bola zameraná na dĺžku praxe respondenta. Z odpovedí respondentov vyplynulo, že výberový súbor tvoria najmä policajti, ktorí sú vo výkone 11 až 20 rokov a tvoria niečo cez jednu tretinu. Druhú tretinu tvoria policajti, ktorí sú v službe 6 až 10 rokov. Zvyšných takmer 40 % si delia medzi sebou policajti, ktorí sú vo výkone služby 3 až 5 rokov, ktorých je takmer 16 a pol percenta. Policajtov, ktorí sú v službe viac ako 20 rokov je skoro 16 percent a dvojročných policajtov je presne 7 percent.

Charakteristika výberového súboru č. 3: Zaradenie

Tabuľka 6-4 Zaradenie respondentov podľa služby PZ

Zaradenie - služba	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
kriminálna polícia	32	7,2
poriadková polícia	352	79,6
dopravná polícia	34	7,7
železničná polícia	17	3,8
hraničná a cudzinecká polícia	4	0,9
iné	3	0,7
Spolu	442	100

Graf 6-3 Zaradenie respondentov podľa služby PZ

Podľa zaradenia do jednotlivých služieb PZ sme zistili, že najviac respondentov patrí k poriadkovej polícii, až skoro 80 %. Ostatné vybrané služby majú zastúpenie do 8 %, a to v poradí dopravná polícia so 7,7 %, kriminálna s takmer sedem a pol percentami, železničná so skoro štyrmi percentami a hraničná a cudzinecká polícia s takmer jedným

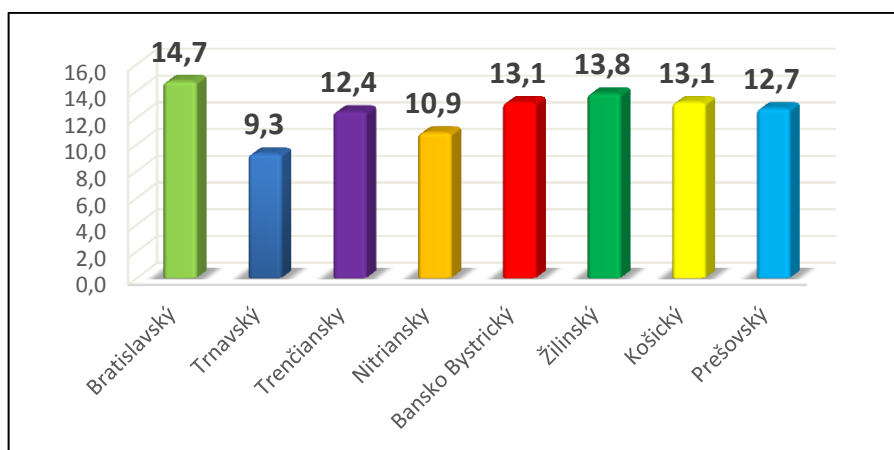
percentom. Kategóriu „iné“ vyplnili traja opýtani, z ktorých jeden je zaradený na Kriminalisticko-expertíznom ústave PZ, druhý na Centre podpory a tretí patrí k službe ochrany objektov.

Charakteristika výberového súboru č. 4: Kraj pôsobenia.

Tabuľka 6-5 Kraj pôsobenia respondenta

Kraj pôsobenia	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
Bratislavský	65	14,7
Trnavský	41	9,3
Trenčiansky	55	12,4
Nitriansky	48	10,9
Banskobystrický	58	13,1
Žilinský	61	13,8
Košický	58	13,1
Prešovský	56	12,7
Spolu	442	100,0

Graf 6-4 Kraj pôsobenia respondenta

Najviac respondentov, až takmer 15 %, pochádza z Bratislavského kraja. 13,8 % respondentov je zaradených v Žilinskom kraji, Banskobystrický a Košický kraj majú zhodne po 13,1 % dopytovaných. Piate najväčšie zastúpenie má Prešovský kraj s 12,7 %, nasleduje Trenčiansky s 12,4 %. Nitriansky kraj má zastúpenie 10,9 % a najnižšiu relatívnu početnosť²¹⁹ má Trnavský kraj s 9,3%.

6.1.2 Odpovede respondentov zamerané na vlastné napadnutie

V nasledujúcej časti prezentujeme osobné skúsenosti respondentov týkajúce sa ich napadnutí, či boli respondenti niekedy v súvislosti s výkonom ich policajnej praxe

²¹⁹K. Murdza označuje relatívnu početnosť ako percentuálny podiel štatistických jednotiek príslušnej triedy z celkového rozsahu štatistického súboru.

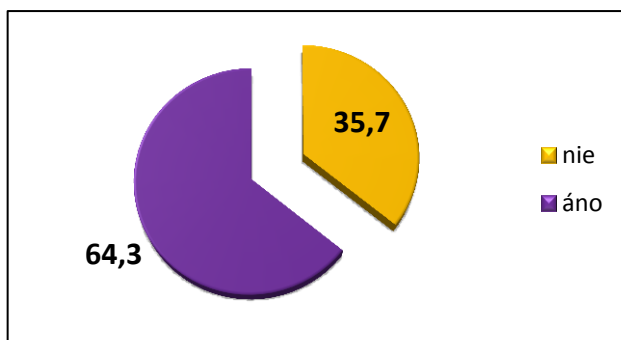
napadnutí, či už verbálne, fyzicky alebo oboje, pričom sme sa snažili zistiť aj najčastejšiu príčinu konania páchatela – útočníka.

Vyhodnotenie otázky č. 5: Boli ste niekedy fyzicky alebo verbálne napadnutý v súvislosti s výkonom svojho povolania? Ak áno, uveďte akým spôsobom a pravdepodobnú príčinu útoku.

Tabuľka 6-6 Prehľad (ne)napadnutých policajtov

Napadnutie	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
nie	158	35,7
áno	284	64,3
Spolu	442	100,0

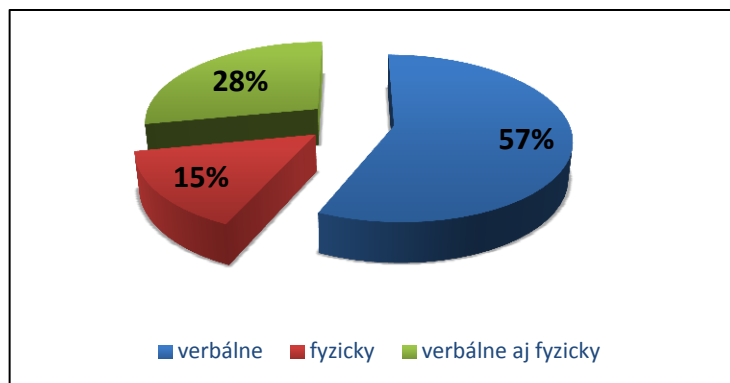
Graf 6-5 Prehľad (ne)napadnutých policajtov

Tabuľka 6-7 Spôsob napadnutia policajta

Spôsob napadnutia	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie zo 442 respondentov	Percentuálne vyjadrenie zo 196 respondentov
verbálne	111	25,1	56,6
fyzicky	30	6,8	15,3
verbálne aj fyzicky	55	12,4	28,1
Spolu odpovedalo	196	44,3	100,0
Neodpovedalo	246	55,7	
Spolu	442	100,0	

Graf 6-6 Spôsob napadnutia policajta

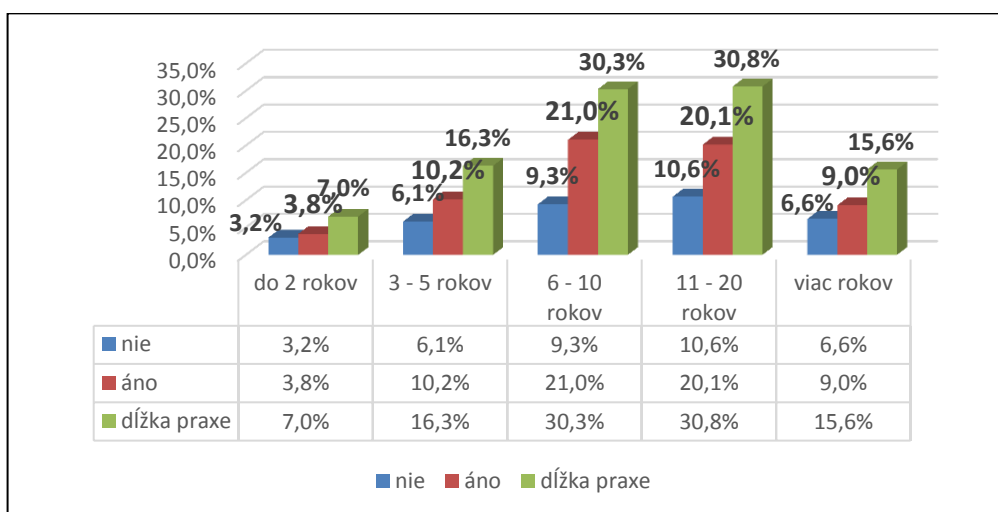
- Takmer dve tretiny respondentov uviedlo, že boli napadnutí, pričom prevládal verbálny spôsob napadnutia.

Na účely formalizovaného dopytovania považujeme aj verbálny útok za napadnutie policajta, napriek tomu, že verbálny útok nespĺňa skutkovú podstatu trestného činu útoku na verejného činiteľa.

Je potrebné zdôrazniť, že 284 dopytovaných policajtov uviedlo, že boli napadnutí, avšak spôsob napadnutia uviedlo len 196 z nich, t. z., že 88 respondentov sa nevyjadrilo. Z toho dôvodu v tabuľke 12 uvádzame percentuálne vyjadrenie celého výberového súboru vrátane tých, ktorí na otázku neodpovedali (tretí stĺpec – „*Percentuálne vyjadrenie zo 442 respondentov*“), aj percentuálne vyjadrenie len tých respondentov (štvrtý stĺpec – „*Percentuálne vyjadrenie zo 196 respondentov*“), ktorí na otázku odpovedali. Z uvedeného vyplýva, že v nadpolovičnej väčšine prípadov, bol policajt napadnutý verbálne.

- Druhým najčastejším spôsobom napadnutia bolo v 28, 1 % prípadov odpovedí verbálne napadnutie sprevádzané fyzickým útokom.
- Samostatný fyzický útok na policajta bol zaznamenaný v 15,3 % platných odpovedí.

Graf 6-7 Dĺžka praxe respondenta v porovnaní s vlastným napadnutím

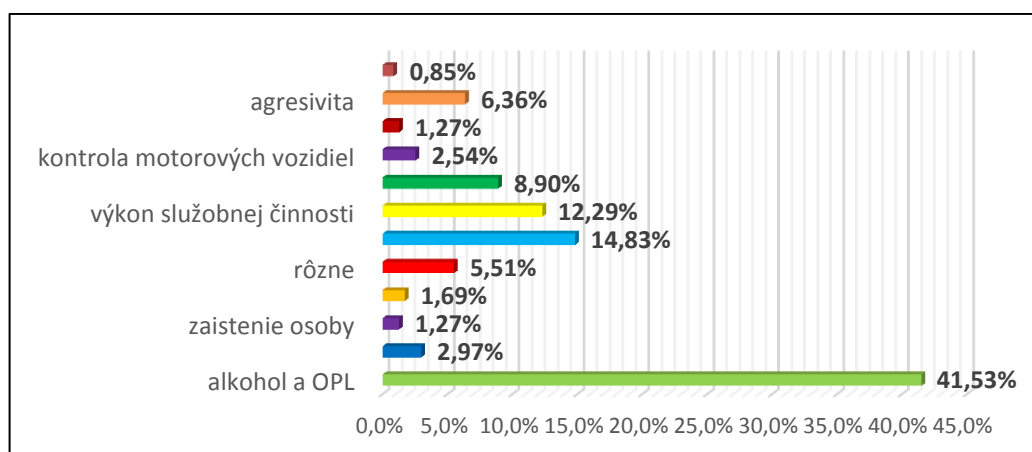

Predpokladali sme, že policajti, ktorí slúžia dlhšie, boli verbálne alebo fyzicky napadnutí z toho dôvodu, že s dĺžkou praxe sa priamoúmerne zvyšuje aj počet napadnutí. Preto sme triedením 2. stupňa²²⁰ na základe kritérií stanovených dĺžkou praxe zisťovali stav napadnutia, a teda, ktorí policajti uviedli, že boli napadnutí a ktorí nie. Touto klasifikačnou analýzou sme zistili, a predpoklad môžeme označiť ako pravdivý, že skutočne **policajti s dlhšou praxou uviedli vo vyššom množstve prípadov, že čelili útoku na policajta.**

- Policajti oboch kategórií s najdlhšou praxou uviedli, že vyše 20 % z nich bolo napadnutých.
- Menej napadnutí sme zaznamenali u policajtov v službe 3 až 5 rokov – 10,2 %.
- Policajti v službe nad 20 rokov, uviedli, že 9 % z nich bolo napadnutých.
- Najmenej napadnutí sa vyskytlo u služobne najmladších policajtov, takmer 4 %.

Bez ohľadu na to, či napadnutie policajta bolo klasifikované ako útok na verejného činiteľa, celkovo bolo až 64,3 % opýtaných policajtov napadnutých (verbálne, fyzicky alebo verbálne aj fyzicky súčasne), čo predstavuje skoro dve tretiny; len 35,7 % opýtaných napadnutých nebolo. Toto číslo napadnutí považujeme za veľmi vysoké, a svedčí o tom, že povolanie policajta predstavuje vysoký kriminogénny faktor.

Graf 6-8 Pravdepodobná príčina napadnutia policajta

- Ako najčastejšiu príčinu napadnutia, ktorá tvorí takmer polovicu všetkých uvedených príčin, respondenti uviedli **vplyv alkoholu a omamných a psychotropných látok**. Respondenti pravdepodobne uvádzali toto tvrdenie z dôvodu, že človek pod vplyvom týchto látok stráca zábrany a stáva sa odvážnejším.
- S výrazne menším počtom odpovedí respondentov, takmer 15 %, je **služobný zákrok policajta**.
- **Výkon služobnej činnosti** uviedlo takmer 12 a pol % opýtaných.
- Rozdiel medzi služobnou činnosťou a služobným zákrokom je v tom, že služobným zákrokom sa podľa zákona o PZ bezprostredne zasahuje do základných práv a slobôd osoby. Z toho dôvodu je pochopiteľný aj vyšší počet napadnutí práve pri

²²⁰ Triedenie 2. stupňa podľa K. Murdzu umožňuje pokračovať v členení kategórií, ktoré vznikli v prvostupňovom triedení podľa ďalších znakov.

výkone služobného zákroku. Služobnou činnosťou máme na mysli vykonávanie úloh v zmysle zákona o PZ.

- Prekvapivá príčina napadnutia, ktorú uviedlo až 8,9 % respondentov, je **nerespektovanie policajta v spoločnosti**. Predpokladáme, že respondenti v tomto prípade pociťovali najmä verbálne útoky. Pri selekcii respondentov, ktorí uviedli túto príčinu, sme zistili, že až 66,7 % naozaj uviedlo pri tejto príčine verbálne napadnutie.
- **Agresivitu** uviedlo 6,36 % respondentov,
- nasledovala bližšie nešpecifikovaná príčina útokov, kde respondenti uvádzali **rôzne príčiny**, ktoré sa nedali jednoznačne zaradiť do žiadnej kategórie. Táto kategória má päť a pol percentné zastúpenie.
- S hodnotami do troch percent sú príčiny útoku ako **pokuta, kontrola motorových vozidiel, obmedzenie osobnej slobody** podľa Trestného poriadku, **predvádzanie a zaistenie osoby** s rovnakou hodnotou. Graf uzatvára **pravá psychóza** s takmer 1 %.

6.1.3 Názory respondentov na ochranu policajta

V nasledujúcej časti sme rozdelili odpovede dopytovaných do príslušných podkategórií podľa smerovania otázok v dotazníku. Zlúčením šiestej otázky (trestnoprávna ochrana) a siedmej otázky (priestupkovoprávna ochrana) sme vytvorili podkategóriu právnej ochrany. Otázky dotazníka číslo osem až desať sú zamerané na ochranu policajným výstrojom a výzbrojou a záverečná dvadsiata piata otázka zisťuje názor dopytovaných na celkovú ochranu policajta, ktorú vyjadrujú v percentách.

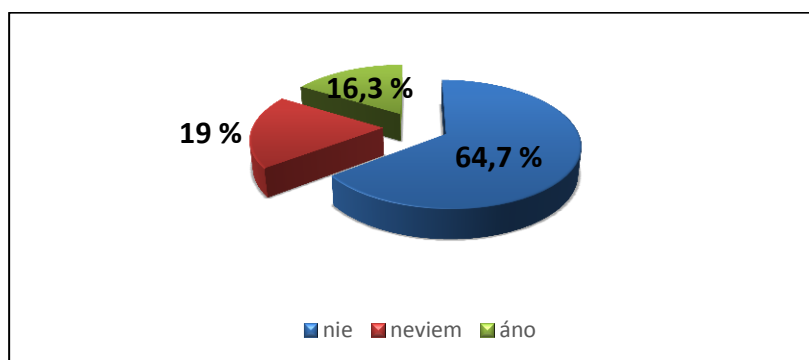
6.1.3.1 Názory na právnu ochranu policajta

Vyhodnotenie otázky č. 6: Myslíte si, že je dostatočne upravená trestnoprávna ochrana policajta? Ak nie, v čom vidíte rezervy, navrhujete nejaké opatrenia?

Tabuľka 6-8 Názory na trestnoprávnu úpravu ochrany policajta

Trestnoprávna ochrana	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
nie	286	64,7
neviem	84	19,0
áno	72	16,3
Spolu	442	100,0

Graf 6-9 Názory na trestnoprávnu úpravu ochrany policajta

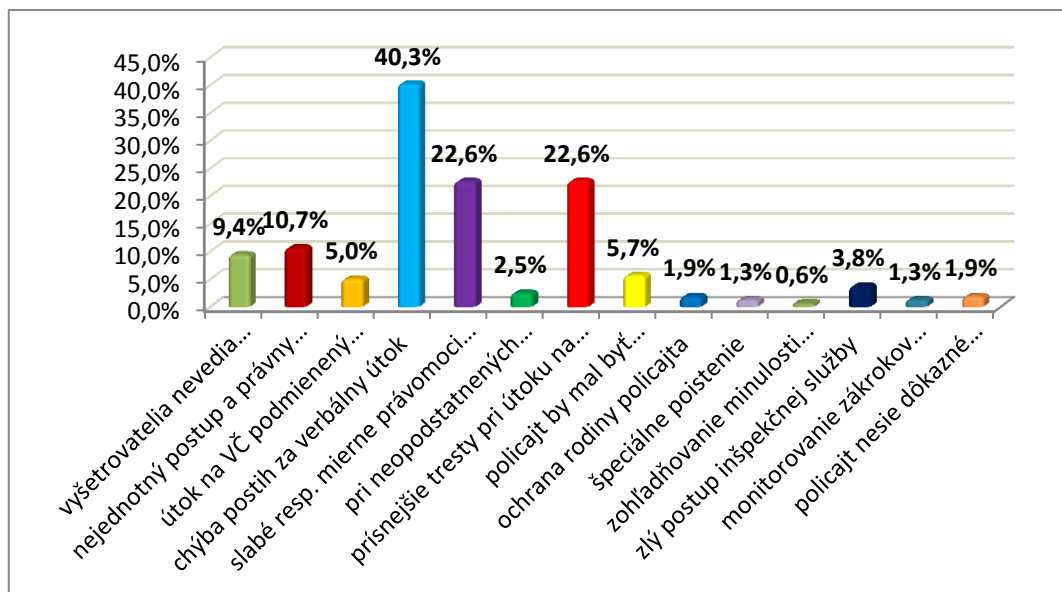

Takmer dve tretiny (64,7 %) dopytovaných je toho názoru, že trestnoprávna ochrana policajta nie je dostatočne upravená. K otázke sa nevedelo vyjadriť 19 %. Predpokladáme, že tento názor majú policajti, ktorí nevystupujú ako orgán činný v trestnom konaní, pôsobia v PZ veľmi krátko, príp. neboli nikdy napadnutí. S trestnoprávnou ochranou policajta je spokojných takmer 16 a pol % respondentov.

Tabuľka 6-9 Rezervy trestnoprávnej úpravy

Rezervy trestnoprávnej ochrany	Odpovede		Percentuálne vyjadrenie z počtu respondentov (159)
	Počet odpovedí	Percentuálne vyjadrenie z počtu odpovedí (206)	
vyšetrovatelia nevedia objektívne zhodnotiť TČ útoku na VČ	15	7,3%	9,4%
nejednotný postup a právny názor prokurátora	17	8,3%	10,7%
útok na VČ podmienený zranením VČ	8	3,9%	5,0%
chýba postih za verbálny útok	64	31,1%	40,3%
slabé resp. mierne právomoci policajta	36	17,5%	22,6%
pri neopodstatnených sťažnostiach, postihnúť sťažovateľa	4	1,9%	2,5%
prísnejšie tresty pri útoku na VČ	36	17,5%	22,6%
policajt by mal byť nedotknuteľný	9	4,4%	5,7%
ochrana rodiny policajta	3	1,5%	1,9%
špeciálne poistenie	2	1,0%	1,3%
zohľadňovanie minulosti páchatela	1	0,5%	0,6%
zlý postup inšpekčnej služby	6	2,9%	3,8%
Monitorovanie000 zákrokov audiovizuálnymi prostriedkami	2	1,0%	1,3%
policajt nesie dôkazné bremeno	3	1,5%	1,9%
Spolu	206	100,0%	129,6%

Graf 6-10 Rezervy trestnoprávnej úpravy

V úvode vyhodnocovania tejto otázky musíme poznamenať, že niektorí respondenti sa nevyjadrili vôbec a niektorí respondenti sa vyjadrili viacnásobne. Z toho dôvodu uvádzame dva druhy percentuálneho vyjadrenia:

- 1) V prvom prípade ide o percentuálne vyjadrenie z počtu odpovedí (zo 100 %), t. z. z hodnoty 206.
- 2) V druhom prípade ide o percentuálne vyjadrenie z celkového počtu respondentov (zo 129,6 % získaných odpovedí), t. z. 159.

Pri vyhodnocovaní otázky sme zaznamenali 206 odpovedí od 159 (36 %) respondentov, ktorí uvádzali najmä nedostatky týkajúce sa trestnoprávnej ochrany policajta. Návrhy zaznamenávame len v dvoch prípadoch. 283 (64 %) dopytovaných neuviedlo žiadnu odpoveď.

- Najväčší počet respondentov (40,3 %), ktorí sa vyjadrili k tejto otázke, si myslí, že **chýba postih za verbálny útok na policajta**. V tomto prípade by bolo nutné stanoviť presné podmienky, za akých bude páchatel sankcionovaný, aby nedošlo
+++++
- k neefektívnemu prudkému zvýšeniu trestnej činnosti a zároveň aby boli páchatelia zdržanlivejší vo vulgárnych a hanlivých vyjadreniach na adresu policajta.
- Druhý najpreferovanejší názor respondentov (22,6 %) je, aby boli v Trestnom zákone **prísnejšie tresty za útok na verejného činiteľa**. S týmto názorom sa však nestotožňujeme, nakoľko považujeme trestné sadzby pri tomto trestnom čine za adekvátne a nemyslíme si, že by ich zvýšenie malo výrazný vplyv na páchatelove konanie. Tiež pri porovnaní trestnoprávnej úpravy so štátmi V4 sme zistili, že SR má spomedzi týchto krajín najvyššie trestné sadzby. Rovnaké percento respondentov si myslí, že **policajti majú slabé, resp. mierne právomoci**. Tu by sme uviedli, že občan je v porovnaní s policajtom „vo výhode“, nakoľko môže konať

všetko, čo mu zákon nezakazuje, na rozdiel od policajta, ktorý môže konať iba to, čo mu zákon povoľuje.

- 10,7 % respondentov si myslí, že **prokurátori majú nejednotný postup a právny názor**. Respondenti uvádzali, že v rôznych regiónoch tú istú udalosť hodnotili rôzne a niekedy bolo napadnutie považované za trestný čin útoku na verejného činiteľa a niekedy nie, v závislosti od toho, ktorý prokurátor dozoroval.
- 9,3 % respondentov je zas opačného názoru oproti predošlému a tvrdia, že **vyšetrovatelia nevedia objektívne zhodnotiť trestný čin útoku na verejného činiteľa**. Týmto akoby potvrdzovali predchádzajúce zistenie – preto majú nejednotný postup.
- Presne 5 % dopytovaných sú názoru, že **útok na verejného činiteľa je podmienený zranením verejného činiteľa**. S týmto názorom sa nestotožňujeme. Prvá základná skutková podstata tohto trestného činu hovorí, že stačí, ak páchateľ použije násilie v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, alebo pre výkon právomoci verejného činiteľa. Nie je potrebné, aby bol policajt zranený, stačí ak páchateľ použije násilie. V prípade, že je policajtovi ublížené na zdraví, už je to kvalifikovaná skutková podstata a podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby. Druhou základnou skutkovou podstatou tohto trestného činu je prípad, keď sa páchateľ inému (t. z. napr. rodinnému príslušníkovi policajta) vyhráža usmrtením, ublížením na zdraví alebo spôsobením malej škody, opäť v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, alebo pre výkon právomoci verejného činiteľa. Táto iná osoba teda tiež nemusí byť zranená, pretože stačí, ak sa páchateľ vyhráža.²²¹
- 3,8 % respondentov uvádza **zlý postup inšpekčnej služby**.
- Menej ako 2,5 % respondentov uviedlo ostatné tvrdenia, v poradí pri neopodstatnených sťažnostiach postihnúť sťažovateľa; ochrana rodiny policajta; policajt nesie dôkazné bremeno; špeciálne poistenie; monitorovanie zákrokov audiovizuálnymi prostriedkami, zohľadňovanie minulosti páchateľa.

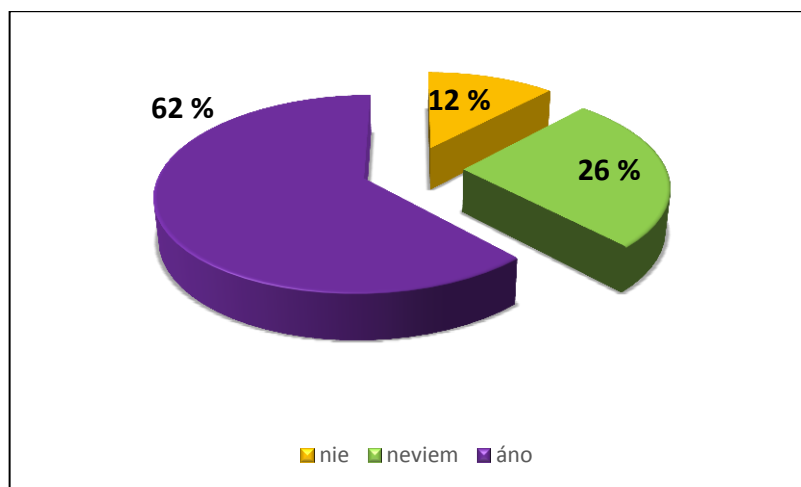
Vyhodnotenie otázky č. 7: Myslíte si, že by mal byť policajt viac chránený aj zákonom o priestupkoch? Ak áno, prosím odôvodnite svoje tvrdenie, príp. navrhnete opatrenia ako.

Tabuľka 6-10 Názory na priestupkovoprávnu ochranu policajta

Priestupkovoprávna ochrana	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
nie	53	12,0
neviem	115	26,0
áno	274	62,0
Spolu	442	100,0

²²¹ V súvislosti s uvedením odporúčame prečítať si kapitolu Právna ochrana policajta, kde je zmienené vysvetlené.

Graf 6-11 Názory na priestupkovoprávnú ochranu policajta

Konštatujeme, že až 62 % dopytovaných si myslí, že policajt by mal byť viac chránený aj zákonom o priestupkoch. 12 % respondentov si myslí, že táto právna úprava je dostatočná a policajt by nemal byť ešte viac chránený týmto zákonom. K otázke sa nevedelo vyjadriť 26 % respondentov.

Tabuľka 6-11 Rezervy priestupkovoprávnej ochrany

Rezervy priestupkovoprávnej ochrany	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
verbálny útok by mal byť aspoň priestupkom	35	7,9
sankcia za verbálny útok aspoň 500 €	6	1,4
nahrávať jednanie priestupkov	1	0,2
priestupky proti VČ	7	1,6
potreba novelizácie zákona o priestupkoch	6	1,4
Spolu odpovedalo	55	12,4
Neodpovedalo	387	87,6
Spolu	442	100,0

- Až 87,6 % respondentov sa k predmetnej otázke **nevedelo vyjadriť**, čo považujeme za veľmi vysoký počet. Z toho nám vyplýva, že respondenti pravdepodobne nemajú znalosť o úprave zákona o priestupkoch.
- Ako najčastejšie vyskytujúci sa názor (7,9 %) bolo tvrdenie, že **verbálny útok by mal byť aspoň priestupkom**. Verbálny útok na policajta však je priestupkom proti verejnému poriadku podľa § 47 ods. 1 písm. l) zákona o priestupkoch, ale len za určitých obmedzujúcich podmienok, ktoré osobne považujeme za nedostačujúce. Priestupku podľa vyššie zmieneného ustanovenia sa dopúšťa osoba, ak neuposlúchne výzvu verejného činiteľa pri výkone jeho právomoci alebo ak v súvislosti s účasťou na verejnom zhromaždení alebo kultúrnom podujatí prístupnom verejnosti hrubo znevažuje, uráža alebo ohrozuje medzi inými aj príslušníka PZ verbálne, gestom, grafickým zobrazením alebo iným spôsobom.
- 1,6 % respondentov si myslí, že by mali byť stanovené samostatne **priestupky proti verejným činiteľom**,

- 1,4 % respondentov sa vyjadrilo, že je **potrebné novelizovať zákon o priestupkoch** a tiež, že by mala byť **sankcia za verbálny útok aspoň 500 €**.

Upozorňujeme však, že podľa zákona o priestupkoch § 47 ods. 1 písm. l) môže byť toto konanie klasifikované ako priestupok proti verejnému poriadku, ak v súvislosti s účasťou na verejnom zhromaždení alebo kultúrnom podujatí prístupnom verejnosti hrubo znevažuje, uráža alebo ohrozuje medzi inými aj príslušníka PZ verbálne, gestom, grafickým zobrazením alebo iným spôsobom. Následne za toto konanie možno uložiť páchateľovi pokutu do 500 EUR.

- 1 respondent (0,2 %) si myslí, že by bolo vhodné **nahrávať priestupky**, čo si však v praxi nevieme predstaviť.

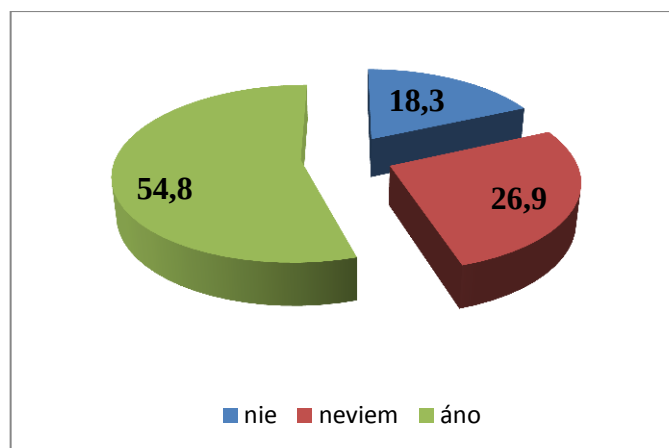
6.1.3.2 Názory na ochranu výstrojom a výzbrojou

Vyhodnotenie otázky č. 8: Myslíte si, že ste dostatočne pripravený chrániť sa pred fyzickým napadnutím? Prosím, odôvodnite svoje tvrdenie.

Tabuľka 6-12 Pripravenosť chrániť sa pred fyzickým napadnutím

Pripravený chrániť sa pred napadnutím	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
Nie	81	18,3
Neviem	119	26,9
Áno	242	54,8
Spolu	442	100,0

Graf 6-12 Pripravenosť chrániť sa pred fyzickým napadnutím

- Konštatujeme, že 54, 8 % respondentov uviedlo, že sú pripravení chrániť sa pred fyzickým napadnutím, t. z., že len **niečo cez polovicu dopytovaných si myslí, že sa vie chrániť pred prípadným fyzickým napadnutím**. Vzhľadom na to, že policajti sú v každodennom intenzívnom sociálnom styku s ľuďmi, pri ktorom sa vytvárajú mnohé riziká, či rizikové situácie, ktoré vyplývajú z interpersonálnych konfliktov, považujeme toto percento za dosť nízke.
- Až 26, 9 % respondentov nevedelo jednoznačne odpovedať na túto otázku.

- Až 18, 3 % dopytovaných uviedlo, že sa nepovažujú za pripravených chrániť sa pred napadnutím.

Tabuľka 6-13 Odôvodnenie (ne)pripravenosti chrániť sa pred napadnutím

Odôvodnenie (ne)pripravenosti chrániť sa	Odpovede		Percentuálne vyjadrenie z počtu respondentov (146)
	Počet odpovedí	Percentuálne vyjadrenie z počtu odpovedí (171)	
záleží od situácie, osoby útočníka	20	11,7%	13,7%
služobná príprava je dostatočná	27	15,8%	18,5%
nedostatočná právna ochrana policajta	6	3,5%	4,1%
v každej službe rátam s možnosťou takejto situácie	3	1,8%	2,1%
nedostatočná služobná príprava	35	20,5%	24,0%
skúsenosti	12	7,0%	8,2%
vlastné zdokonaľovanie mimo MV SR	44	25,7%	30,1%
nedostatočná výzbroj a výstroj	11	6,4%	7,5%
nepraktické nosenie puzdra	1	0,6%	0,7%
fyzická zdatnosť	10	5,8%	6,8%
prostredníctvom výzbroje	2	1,2%	1,4%
Spolu	171	100,0%	117,1%

Aj v tejto otázke (podobne ako pri vyhodnocovaní otázky číslo 6) sa niektorí respondenti nevyjadrili vôbec a niektorí respondenti sa vyjadrili viackrát. Z toho dôvodu uvádzame dva druhy percentuálneho vyjadrenia:

- 1) V prvom prípade ide o percentuálne vyjadrenie z počtu odpovedí (zo 100 %), t. z. z hodnoty 171.
- 2) V druhom prípade ide o percentuálne vyjadrenie z počtu respondentov, ktorí odpovedali (zo 117,1 % získaných odpovedí), t. z. 146.

Pri vyhodnocovaní otázky sme zaznamenali 171 odpovedí od 146 (33 %) respondentov. 296 (67 %) dopytovaných neuviedlo žiadnu odpoveď. Názory, ktoré respondenti uviedli roztriedené podľa jednotlivých možností „áno“, „nie“ alebo „neviem“, nájdete v prílohe B.

- Až takmer jedna tretina (30, 1%) respondentov uviedla, že sú pripravení chrániť sa pred potenciálnym napadnutím, avšak nie vďaka služobnej príprave, ale pretože **sa zdokonaľujú mimo zamestnávateľskej organizácie**.
- Takmer jedna štvrtina respondentov (24 %) uviedla, že nie sú pripravení chrániť sa pred prípadným fyzickým napadnutím, pretože **služobnú prípravu považujú za nedostatočnú**.
- Naopak 18 a pol % dopytovaných si myslí, že **služobná príprava je dostatočná** a preto sú pripravení chrániť sa pred potenciálnym napadnutím.

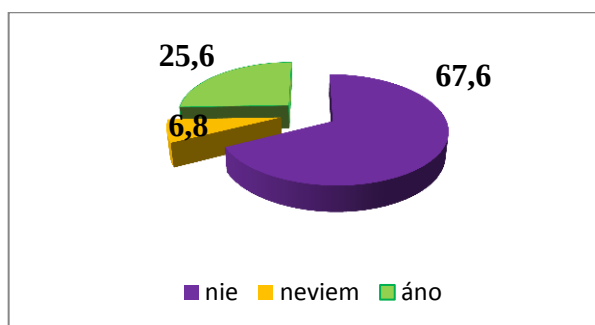
- 13, 7 % respondentov tvrdí, že či sú pripravení chrániť sa alebo nie **závisí od situácie alebo osoby útočníka**.
- 7, 5 % respondentov uviedlo, že nie sú pripravení chrániť sa pred fyzickým napadnutím, príp. nevedia, či sú pripravení chrániť sa, pretože **výstroj a výzbroj považujú za nedostatočnú**.
- 6, 8 % dopytovaných je názoru, že **vdďaka fyzickej zdatnosti** sú pripravení chrániť sa.
- odhliadnuc od toho, že táto odpoveď podľa nášho názoru nie je v príčinnej súvislosti s otázkou, 4, 1 % respondentov tvrdí, že nie sú pripravení chrániť sa pred fyzickým napadnutím, príp. nevedia, či sú pripravení chrániť sa, pretože je **nedostatočná právna úprava**.
- 2, 1 % respondentov uviedlo, že sú pripravení chrániť sa, pretože **v každej situácii rátajú s možnosťou napadnutia**.
- Síce 7, 5 % respondentov si myslí, že výstroj a výzbroj je nedostatočná, naopak 1, 4 % respondentov si myslí, práve **vdďaka výstroju a výzbroji** sú pripravení chrániť sa.
- 1 respondent (0, 7 %) si myslí, že nie je pripravený chrániť sa pred fyzickým napadnutím, pretože **nosenia puzdra je nepraktické**.

Vyhodnotenie otázky č. 9: Cítite sa byť pri výkone služobnej činnosti dostatočne chránený z hľadiska Vášho výstroja a výzbroje?

Tabuľka 6-14 Dostatočná ochrana výstrojom a výzbrojou

Dostatočná ochrana výstrojom a výzbrojou	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
nie	299	67,6
neviem	30	6,8
áno	113	25,6
Spolu	442	100,0

Graf 6-13 Dostatočná ochrana výstrojom a výzbrojou

- Až 67, 6 % dopytovaných sa vyjadrilo, že sa necítia dostatočne chránení výstrojom a výzbrojou. Toto tvrdenie podporuje aj fakt, že 7, 5 % dopytovaných na otvorenú časť otázky číslo 8 uviedlo, že sa necítia byť chránení pred fyzickým napadnutím

z dôvodu, že výstroj a výzbroj je nedostatočná. Hodnota sa zvýšila po tom, čo sme sa na výstroj a výzbroj priamo opýtali.

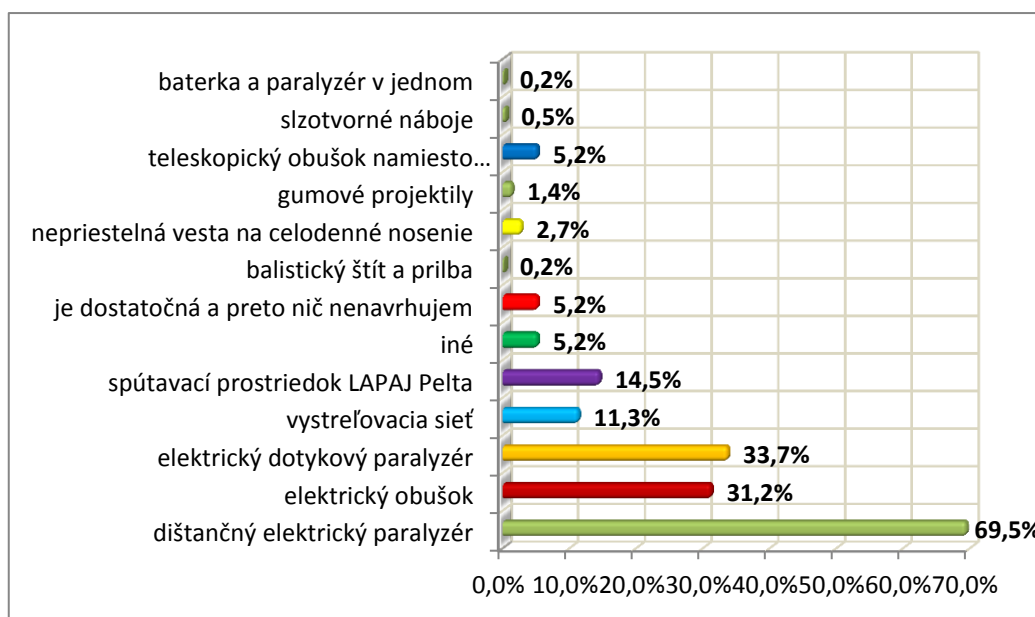
- 25,6 % respondentov tvrdí, že výstroj a výzbroj je dostatočná z hľadiska ich ochrany.
- 6, 8 % respondentov sa nevedelo vyjadriť. Predpokladáme, že v tomto prípade ide o policajtov, ktorí prevažný čas služobnej činnosti trávajú v kancelárií a z toho dôvodu nevedia posúdiť ochranu výstrojom a výzbrojou.

Vyhodnotenie otázky č. 10: Akú nesmrtiacu bezpečnostnú technológiu navrhujete doplniť do policajnej výstroje a výzbroje?

Tabuľka 6-15 Návrhy na doplnenie nesmrtiacej bezpečnostnej technológie do výstroje a výzbroje

Nesmrtiaca bezpečnostná technológia	Odpovede		Percentuálne vyjadrenie z počtu respondentov (442)
	Počet odpovedí	Percentuálne vyjadrenie z počtu odpovedí (799)	
dištančný elektrický paralyzér	307	38,4%	69,5%
elektrický obušok	138	17,3%	31,2%
elektrický dotykový paralyzér	149	18,6%	33,7%
vystreľovacia sieť	50	6,3%	11,3%
spúšťač prostriedok LAPAJ Pelta	64	8,0%	14,5%
iné	23	2,9%	5,2%
je dostatočná a preto nenavrhujem nič doplniť	23	2,9%	5,2%
balistický štít a prilba	1	0,1%	0,2%
nepriestrelná vesta na celodenné nosenie	12	1,5%	2,7%
gumové projektily	6	0,8%	1,4%
teleskopický obušok namiesto gumeného	23	2,9%	5,2%
slzotvorné náboje	2	0,3%	0,5%
baterka a paralyzér v jednom	1	0,1%	0,2%
Spolu	799	100,0%	180,8%

Graf 6-14 Návrhy na doplnenie nesmrtiacej bezpečnostnej technológie do výstroje a výzbroje

Aj v tejto otázke sa niektorí respondenti vyjadrili viackrát, avšak na rozdiel od otázok 6 a 8 sa vyjadril celý výberový súbor. Opäť uvádzame dva druhy percentuálneho vyjadrenia:

- 1) V prvom prípade ide o percentuálne vyjadrenie z počtu odpovedí (zo 100 %), t. z. z hodnoty 799.
 - 2) V druhom prípade ide o percentuálne vyjadrenie z počtu respondentov, ktorí odpovedali (zo 180,8 % získaných odpovedí), t. z. 442.
- 69,5 % respondentov navrhuje do policajnej výzbroje doplniť dištančný elektrický paralyzér, ktorý je možné využívať na diaľku. S týmto názorom sa aj osobne stotožňujeme. Taser už je geščne zavedený a v roku 2014 vydal odbor výcviku Prezídia PZ metodiku používania. V súčasnosti však reálne využívaný nie je, napriek tomu, že na niektorých útvaroch týmto nesmrtiacim prostriedkom disponujú.
 - Elektrický dotykový paralyzér, ktorý sa naopak využíva v bezprostrednom kontakte, navrhuje doplniť 33,7 % respondentov, čo je takmer polovica v porovnaní s diaľkovým paralyzérom.
 - 31,2 % respondentov navrhuje doplniť elektrický obušok.
 - 14,5 % navrhuje doplniť výrobok od slovenského výrobcu, spúšťač LAPAJ Pelta®.
 - 11,3 % dopytovaných navrhuje doplniť vystreľovaciu sieť, ktorú však v SR nemáme geščne zavedenú.
 - 5, 2 % respondentov si myslí, že vhodné by bolo vymeniť gumený obušok za teleskopický a zároveň to isté percento respondentov tvrdí, že je výstroj a výzbroj je dostatočná a preto nenavrhujú nič doplniť. Tretí názor od takého istého počtu

respondentov je, že by sa malo doplniť niečo iné, ale túto myšlienku ďalej nešpecifikujú.

- Zaujímavým je, že 2,7 % dopytovaných si myslí, že by sa mala doplniť nepriestrelná vesta na celodenné nosenie. S týmto názorom súhlasíme a myslíme si, že vďaka takejto veste, ktorá by nebola ťažká a nepraktická, by sa dalo predísť viacerým zraneniam policajtom. Sme prekvapení, že toho názoru je len také malé množstvo respondentov (12 policajtov).
- 1,4 % dopytovaných si myslí, že policajti by mali mať vo výbave gumové projektily, ktoré by nespôsobovali smrteľné zranenia páchateľov.
- 0,5 % respondentov by doplnila výzbroj ešte o slzotvorné náboje, ktoré bežný policajt vykonávajúci hliadkovú alebo obchôdzkovú činnosť k dispozícii nemá.
- 1 respondent je názoru, že každá hliadka by mala mať v aute k dispozícii jeden balistický štít a prilbu, v prípade nečakaných situácií.
- Taktiež 1 dopytovaný si myslí, že by policajti mali mať aj paralyzér a baterku v jednom.

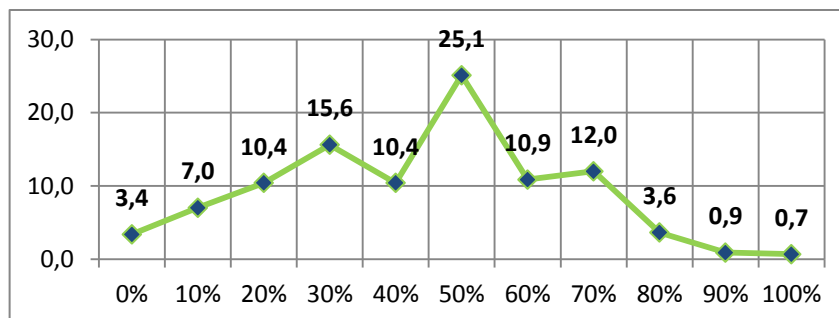
6.1.3.3 Záverečné zhodnotenie celkovej miery ochrany policajta

Vyhodnotenie otázky č. 25: Označte, na koľko percent považujete súčasnú ochranu policajta za dostatočnú?

Tabuľka 6-16 Zhodnotenie celkovej miery ochrany policajta

Ochrana policajta	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
0%	15	3,4
10%	31	7,0
20%	46	10,4
30%	69	15,6
40%	46	10,4
50%	111	25,1
60%	48	10,9
70%	53	12,0
80%	16	3,6
90%	4	0,9
100%	3	0,7
Spolu	442	100,0

Graf 6-15 Zhodnotenie celkovej miery ochrany policajta

K tejto otázke sa vyjadril celý výberový súbor, t. z. 442 respondentov. Výsledky považujeme z pohľadu PZ za neuspokojivé, avšak na základe predchádzajúcich odpovedí nie za prekvapivé. V grafe predstavuje os x odpoveď na otázku v dotazníku, t. z. na koľko percent respondenti považujú ochranu policajta, os y znázorňuje percentuálne zastúpenie respondentov k danej hodnote miery ochrany.

- Najvyššiu hodnotu, ktorú aj tak nepovažujeme za dostatočne uspokojivú, pretože ide len o takmer štvrtinový podiel respondentov, zaznamenala hodnota 50 %. Z toho dedukujeme, že 25,1 % respondentov si myslí, že ochrana policajta je na polovicu dostatočná a na polovicu nedostatočná. Tento stav, ako sme už uviedli, považujeme za neuspokojivý. Sme názoru, že každý policajt, ktorý ide do výkonu služby a nasadzuje svoj život v prospech spoločnosti, by mal mať minimálne pocit, že je sto percentne chránený svojou zamestnávateľskou organizáciou, a to z pohľadu ako právneho, tak i z pohľadu výstroja a výzbroje.
- Druhá najvyššia hodnota nie je o nič uspokojivejšia, pretože druhý najvyšší počet respondentov (25,1 %) je názoru, že súčasná ochrana policajta je ešte nižšia ako 50 %, a to len tridsať percentná.
- Čiastočne potešujúcim výsledkom je, že tretí najvyšší počet respondentov (12 %) si myslí, že ochrana policajta je na 70 %. Napriek tomu považujeme túto hodnotu za znepokojivú a nízku.
- Štvrtou hodnotou sme stále v nadpolovičnej hodnote miery ochrany policajta, keďže 10,9 % dopytovaných si myslí, že ochrana je na 60 %.
- 10,4 % dopytovaných si myslí, že ochrana je na 20 % alebo 40 %.
- 7 % dopytovaných hodnotí ochranu na 10 %.
- Takmer 3,6 % respondentov je názoru, že ochrana policajta je na 80 %.
- Rozdiel v odpovedi len jedného respondenta oproti predchádzajúcemu hodnotí ochranu za nulovú.
- 0,9 % respondentov, čo predstavuje štyri osoby z výberového súboru, si myslí, že ochrana policajta je na 90 %.
- Je smutné a zdôrazňujeme, že len traja respondenti hodnotia tak kľúčový faktor - ochranu policajta ako sto percentnú.

6.1.4 Názory respondentov zamerané na útoky na policajta

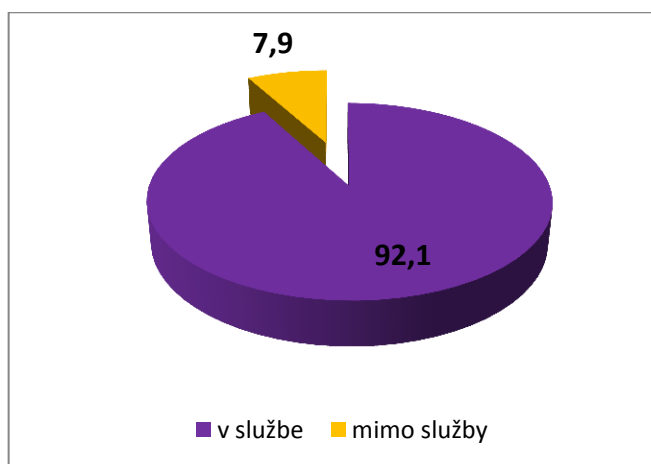
V nasledujúcej časti respondenti vyjadrujú vlastný názor k okruhu otázok zameraných na napadnutia policajtov.

Vyhodnotenie otázky č. 11: Myslíte si, že policajt je viac napádaný v službe alebo mimo služby, v čase svojho voľna?

Tabuľka 6-17 Čas napadnutia policajta

Napadnutie policajta	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
v službe	407	92,1
mimo služby, v čase svojho voľna	35	7,9
Spolu	442	100,0

Graf 6-16 Čas napadnutia policajta

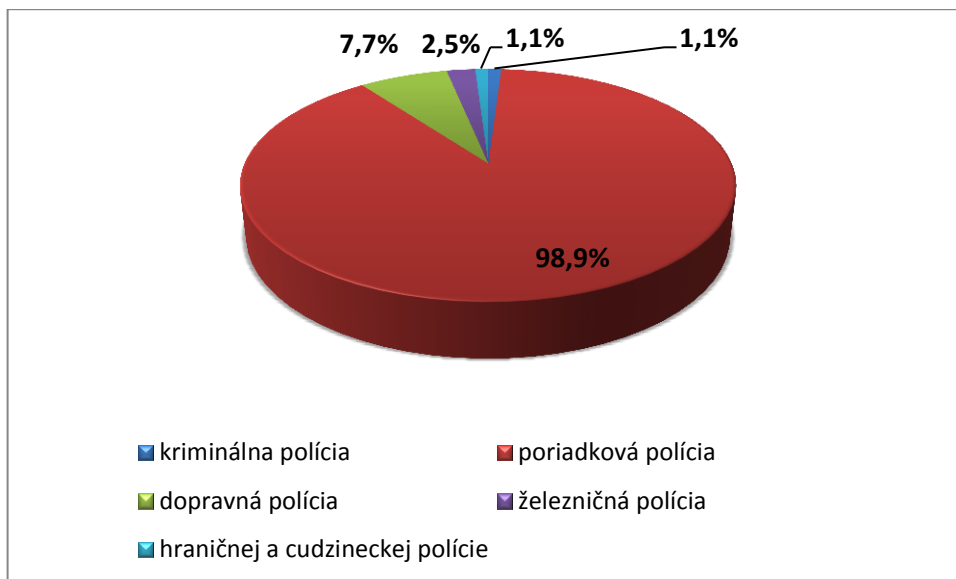
V otázke číslo 11 sa vyjadrilo všetkých 442 respondentov, z ktorých až 92,1 % si myslí, že policajt je napádaný najmä v službe. 7,9 % dopytovaných sa myslí, že zvýšené riziko napadnutia je mimo služby.

Vyhodnotenie otázky č. 12: Policajt ktorej služby je podľa Vás najviac napádaný?

Tabuľka 6-18 Najviac napádaná služba PZ

Najviac napádaná služba PZ	Odpovede		Percentuálne vyjadrenie z počtu respondentov (442)
	Počet odpovedí	Percentuálne vyjadrenie z počtu odpovedí (492)	
kriminálna polícia	5	1,0%	1,1%
poriadková polícia	437	88,8%	98,9%
dopravná polícia	34	6,9%	7,7%
železničná polícia	11	2,2%	2,5%
hraničná a cudzinecká polícia	5	1,0%	1,1%
Spolu	492	100,0%	111,3%

Graf 6-17 Najviac napádaná služba PZ

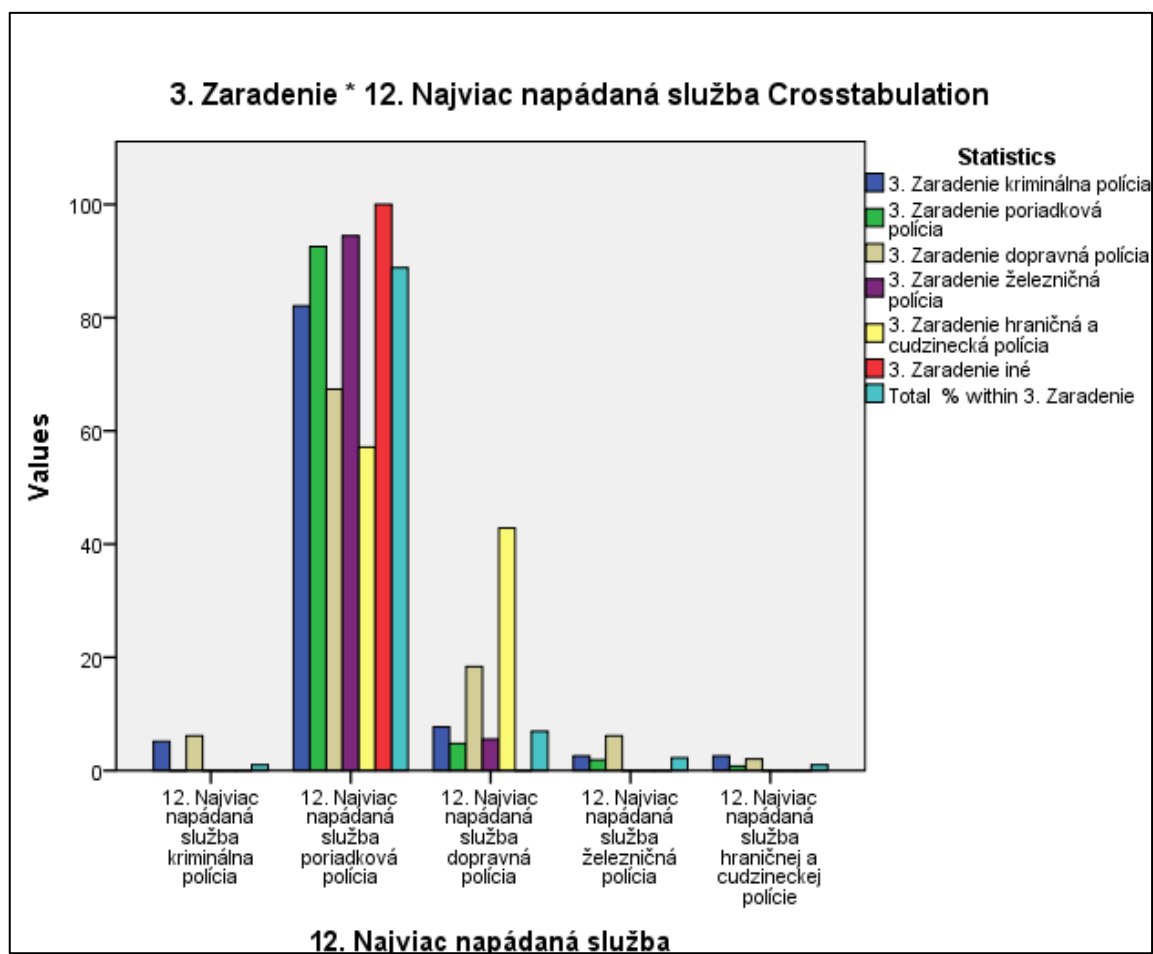

V tejto otázke sa opäť niektorí respondenti vyjadrili viackrát, avšak na rozdiel od otázok číslo 6 a 8 sa vyjadril celý výberový súbor (podobne ako v otázke číslo 10). Opäť uvádzame dva druhy percentuálneho vyjadrenia:

- 1) V prvom prípade ide o percentuálne vyjadrenie z počtu odpovedí (zo 100 %), t. z. z hodnoty 492.
 - 2) V druhom prípade ide o percentuálne vyjadrenie z počtu respondentov, ktorí odpovedali (zo 111,3 % získaných odpovedí), t. z. 442.
- Podľa názoru respondentov je najviac napádanou službou PZ poriadková polícia a myslí si to až 98,9 % dopytovaných. Podobný názor vyplýva aj z výskumu pri druhostupňovom triedení.
 - 7,7 % dopytovaných si myslí, že je to dopravná polícia.
 - 2,5 % respondentov tvrdí, že najviac napádanou službou PZ železničná polícia.
 - 1,1 % dopytovaných si myslí, že sú to služby kriminálnej polície a hraničnej a cudzineckej polície.

Pri požadovanom triedení bolo zistené, že bez ohľadu na počet opýtaných, všetky skupiny sú toho názoru, že najviac napádaná je služba poriadkovej polície, teda neboli zaznamenané pozoruhodné rozdiely v odpovediach podľa zaradenia respondentov do služieb PZ (graf č. 6.18.).

Graf 6-18 Najviac napádaná služba podľa zaradenia respondentov do jednotlivých služieb PZ

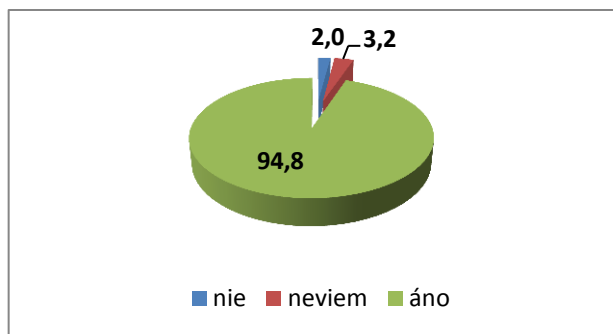

Vyhodnotenie otázky č. 13: Myslíte si, že policajti služby poriadkovej polície sú napádaní viac ako policajti z iných služieb?

Tabuľka 6-19 Policajti služby poriadkovej polície sú napádaní viac ako policajti z iných služieb

Policajti poriadkovej polície napádaní viac	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
nie	9	2,0
neviem	14	3,2
áno	419	94,8
Spolu	442	100,0

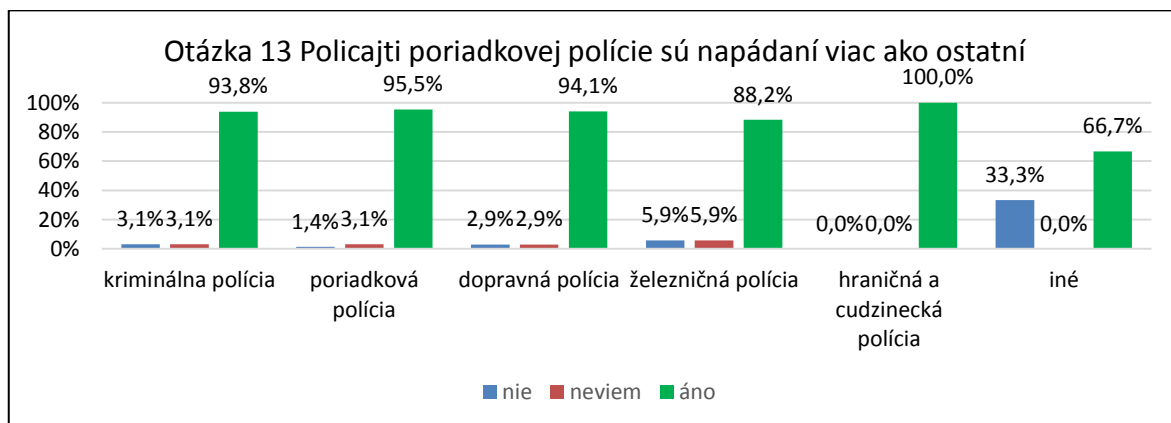
Graf 6-19 Policajti služby poriadkovej polície sú napádaní viac ako policajti z iných služieb

V otázke číslo 13 sa vyjadrilo všetkých 442 respondentov, z ktorých 94,8 % respondentov tvrdí, že policajti služby poriadkovej polície sú napádaní viac ako policajti z iných služieb. Len 2 % dopytovaných tvrdí, že nie a 3,2 % respondentov sa vyjadriť nevedelo.

Odpovede na túto otázku od respondentov podľa jednotlivých služieb je znázornené v ďalšom grafe.

Graf 6-20 Odpovede respondentov podľa služieb PZ na otázku č. 13

Vyhodnotenie otázky č. 14: Ak ste na predchádzajúcu otázku odpovedali áno, koľko krát viac sú napádaní policajti služby poriadkovej polície oproti iným službám?

Tabuľka 6-20 Koľko krát viac sú napádaní policajti služby poriadkovej polície oproti iným službám

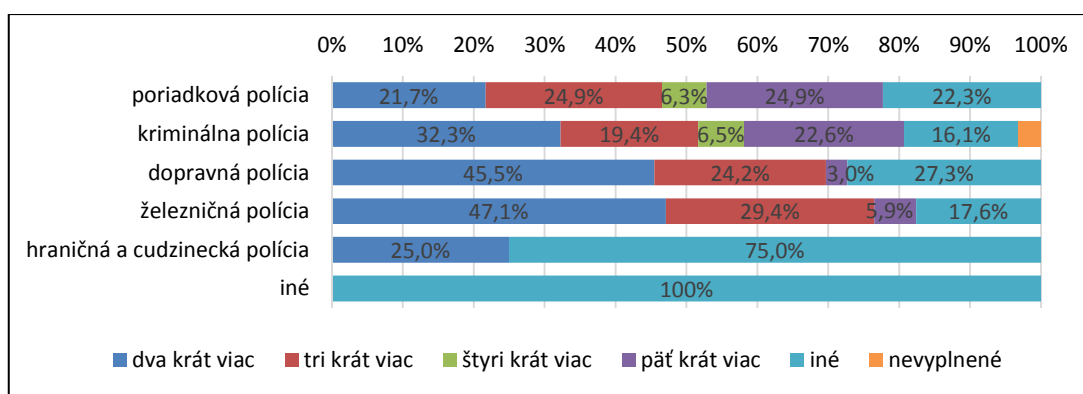
Koľko krát viac sú napádaní policajti služby poriadkovej polície	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
dvakrát viac	110	24,9
trikrát viac	106	24,0
štyrikrát viac	24	5,4
päťkrát viac	102	23,1
iné	100	22,6
Spolu	442	100,0

Pri zodpovedaní tejto otázky si treba uvedomiť, že je to subjektívny názor respondentov a teda nejde o objektívne tvrdenie. Vyjadril sa celý výberový súbor a odpovede s výnimkou jednej sú rovnomerne zastúpené približne štvrtinou respondentov.

- 24,9 % respondentov si myslí, že policajti služby poriadkovej polície sú napádaní dvakrát viac oproti iným službám.
- 24 % dopytovaných si myslí, že trikrát viac sú policajti služby poriadkovej polície napádaní oproti iným službám.
- 23,1 % respondentov je názoru, že päťkrát viac.
- 22,6 % dopytovaných má iný názor spomedzi uvedených možností.
- 5,4 % respondentov si myslí, že štyrikrát viac sú policajti služby poriadkovej polície napádaní oproti iným službám.

Odpovede na túto otázku podľa služieb respondentov znázorňuje nasledujúci graf.

Graf 6-21 Vyjadrenie respondentov podľa služieb, koľko krát viac sú napádaní policajti služby poriadkovej polície oproti iným službám

Vyhodnotenie otázky č. 15: Myslíte si, že páchatelia v skupine dvoch a viac útočia na policajtov vo väčšom počte prípadov ako jednotliví páchatelia?

Tabuľka 6-21 Útoky páchatel'ov v skupine dva a viac prevládajú nad útokmi páchatel'ov jednotlivcov

Útoky páchatel'ov v skupine dva a viac prevládajú	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
nie	56	12,7
málokedy (skoro vôbec)	45	10,2
neviem	85	19,2
áno, občas	154	34,8
áno	102	23,1
Spolu	442	100,0

K otázke číslo 15 sa vyjadrilo 442 respondentov, pričom väčšina z nich usudzuje, že skupina páchatel'ov útočí na policajtov viac ako jednotlivci.

- 34,8 % dopytovaných sa prikláňa k názoru, že skupina páchatel'ov napáda policajtov častejšie ako jednotliví páchatelia.
- 23,1 % respondentov jednoznačne súhlasí s výrokom v otázke.
- 19,2 % dopytovaných sa nevedelo vyjadriť.
- 12,7 % respondentov si nemyslí, že skupina minimálne dvoch páchatel'ov útočí na policajta.
- 10,2 % respondentov tvrdí, že skupina dvoch a viac páchatel'ov napáda policajtov len málokedy.

Vyhodnotenie otázky č. 16: Myslíte si, že páchatel' trestného činu útoku na verejného činiteľa je zvyčajne jednotlivec?

Tabuľka 6-22 Páchatel' útoku na VČ je zvyčajne jednotlivec

Páchatel' útoku na VČ je jednotlivec	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
nie	264	59,7
neviem	92	20,8
áno	86	19,5
Spolu	442	100,0

Uvedená otázka potvrdzuje predchádzajúce tvrdenia, keďže ju považujeme za kontrolnú voči otázke číslo 15.

- 59,7 % respondentov sa jednoznačne vyjadrilo, že páchatel'om trestného činu útoku na verejného činiteľa nie je podľa ich mienky jednotlivec.
- 20,8 % dopytovaných sa nevedelo vyjadriť.
- 19,5 % respondentov si myslí, že páchatel' je jednotlivec.

Vyhodnotenie otázky č. 17: Pridel'te body 1 až 5, aká povaha napadnutia podľa Vás prevláda? Číslo 5 vyjadruje najvyššiu početnosť.

V odpovedi na otázku číslo 17 sa nevyjadrili všetci respondenti ku každej možnosti. Z toho dôvodu vyhodnocujeme každú možnosť samostatne. Preto v tabuľkách 27 až 31 uvádzame percentuálne vyjadrenie celého výberového súboru vrátane tých, ktorí sa ku všetkým možnostiam nevyjadrili (tretí stĺpec – „Percentuálne vyjadrenie zo 442 respondentov“), aj percentuálne vyjadrenie len tých respondentov (štvrtý stĺpec – „Percentuálne vyjadrenie zo 415, 406, 428, 408 alebo 414 respondentov“), ktorí sa k všetkým možnostiam vyjadrili.

Tabuľka 6-23 Povaha napadnutia, fyzické napadnutie bez zbrane

Fyzické napadnutie bez zbrane	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie zo 442 respondentov	Percentuálne vyjadrenie zo 415 respondentov
vôbec, resp. najmenej	39	8,8	9,4
málokedy (skoro vôbec)	41	9,3	9,9
občas	135	30,5	32,5
často	75	17,0	18,1
najčastejšie	125	28,3	30,1
Spolu odpovedalo	415	93,9	100,0
Neodpovedalo	27	6,1	
Spolu	442	100,0	

Tabuľka 6-24 Povaha napadnutia, fyzické napadnutie so zbraňou

Fyzické napadnutie so zbraňou	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie zo 442 respondentov	Percentuálne vyjadrenie zo 406 respondentov
vôbec, resp. najmenej	244	55,2	60,1
málokedy (skoro vôbec)	94	21,3	23,2
občas	48	10,9	11,8
často	6	1,4	1,5
najčastejšie	14	3,2	3,4
Spolu odpovedalo	406	91,9	100,0
Neodpovedalo	36	8,1	
Spolu	442	100,0	

Tabuľka 6-25 Povaha napadnutia, verbálne a fyzické napadnutie bez zbrane

Verbálne a fyzické napadnutie bez zbrane	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie zo 442 respondentov	Percentuálne vyjadrenie zo 428 respondentov
vôbec, resp. najmenej	17	3,8	4,0
málokedy (skoro vôbec)	20	4,5	4,7
občas	77	17,4	18,0
často	142	32,1	33,2
najčastejšie	172	38,9	40,2
Spolu odpovedalo	428	96,8	100,0
Neodpovedalo	14	3,2	
Spolu	442	100,0	

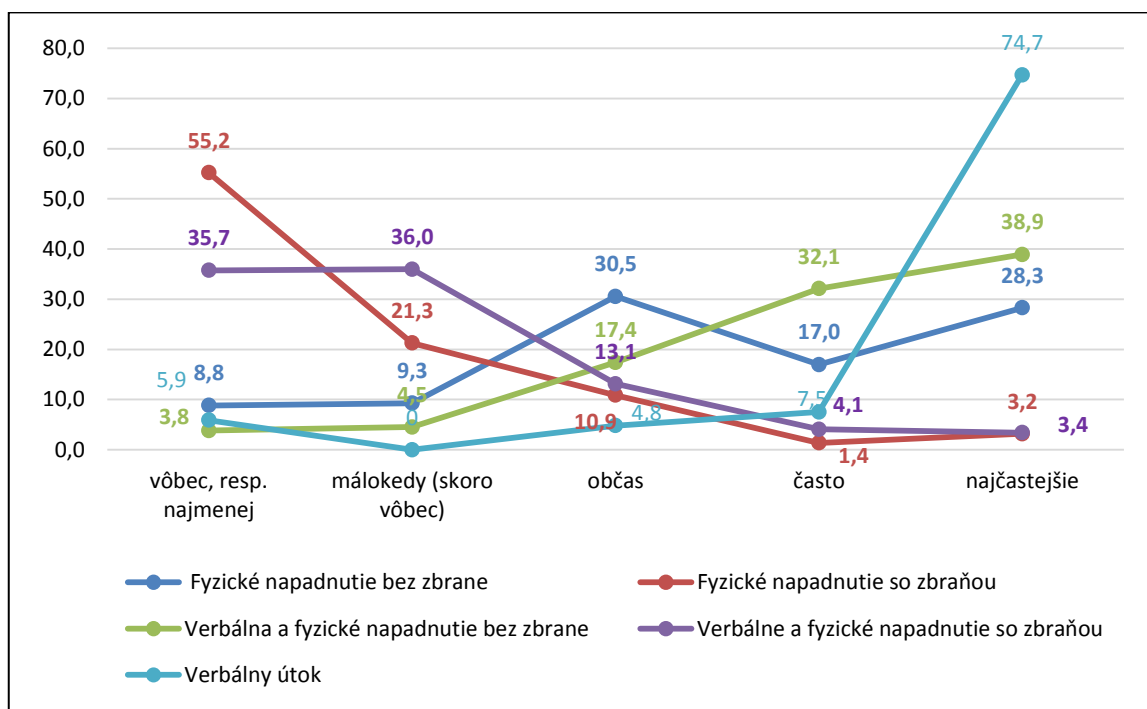
Tabuľka 6-26 Povaha napadnutia, verbálne a fyzické napadnutie so zbraňou

Verbálne a fyzické napadnutie so zbraňou	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie zo 442 respondentov	Percentuálne vyjadrenie zo 408 respondentov
vôbec, resp. najmenej	158	35,7	38,7
málokedy (skoro vôbec)	159	36,0	39,0
občas	58	13,1	14,2
často	18	4,1	4,4
najčastejšie	15	3,4	3,7
Spolu odpovedalo	408	92,3	100,0
Neodpovedalo	34	7,7	
Spolu	442	100,0	

Tabuľka 6-27 Povaha napadnutia verbálny útok

Verbálny útok	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie zo 442 respondentov	Percentuálne vyjadrenie zo 414 respondentov
vôbec, resp. najmenej	26	5,9	6,3
málokedy (skoro vôbec)	4	0,9	1,0
občas	21	4,8	5,1
často	33	7,5	8,0
najčastejšie	330	74,7	79,7
Spolu odpovedalo	414	93,7	100,0
Neodpovedalo	28	6,3	
Spolu	442	100,0	

Graf 6-22 Povaha napadnutia

Keď zoberieme do úvahy najvyššie hodnoty v danej možnosti otázky, dospejeme k zaujímavým zisteniam. Pri vytváraní grafu sme brali do úvahy percentuálne vyjadrenie zo 442 respondentov, pretože pri porovnávaní údajov treba dbať na to, aby bola zhodná veľkosť výberového súboru u každej z možností.

- Až 74,7 % respondentov tvrdí, že **najčastejšie** prevláda **verbálny útok**. Táto hodnota je jednoznačne najvyššia spomedzi všetkých možností a s týmto názorom sa aj stotožňujeme. Tento fakt potvrdzuje aj graf, ktorý je vizuálnym znázornením otázky číslo 5, kde sa pýtame aj na vlastné napadnutie. Na základe tejto otázky sme zistili, že až 57 % dopytovaných policajtov bolo napadnutých v súvislosti s výkonom svojho povolania.

- Často najväčšmi prevláda **verbálne a fyzické napadnutie bez zbrane**, až 32,1 % respondentov.
- Z kategórie *občas* podľa názoru respondentov (30,5 %) prevláda **fyzické napadnutie bez zbrane**.
- *Málokedy (skoro vôbec)* sa podľa názoru respondentov (36 %) vyskytuje súčasne **verbálne a fyzické napadnutie so zbraňou**.
- *Vôbec, resp. najmenej* sa podľa názoru respondentov (55,2 %) vyskytuje **fyzické napadnutie so zbraňou**.

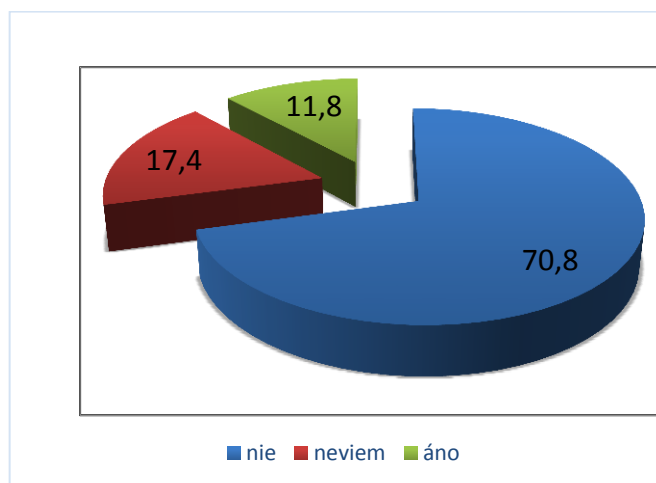
Z uvedeného vyplýva, že najčastejšie vyskytujúcim sa spôsobom napadnutia policajta je verbálny útok a najmenej sa vyskytujúcim je fyzické napadnutie so zbraňou. Treba si však uvedomiť, že napriek tomu, že sa verbálny útok vyskytuje najčastejšie, nevyskytujú sa pri ňom žiadne fyzické zranenia, ako to je v prípade fyzického napadnutia so zbraňou, ktorý sa vyskytoval v odpovediach najmenej. Tiež stojí za zmienenie, že respondenti si myslia, že útoky (odhliadnuc od toho či verbálne alebo fyzické) sú viac bez zbrane ako so zbraňou. Svedčí to o tom, že útoky sú prevažne spontánne a nie plánované, kedy si útočník pripravuje na útok zbraň.

Vyhodnotenie otázky č. 18: Myslíte si, že útoky na policajtov sú viac s použitím zbrane ako bez nej?

Tabuľka 6-28 Použitie zbrane prevláda pri útoku na policajta

Útoky na policajtov sú viac s použitím zbrane	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
Nie	313	70,8
Neviem	77	17,4
Áno	52	11,8
Spolu	442	100,0

Graf 6-23 Použitie zbrane prevláda pri útoku na policajta

Podľa názoru respondentov až 70,8 % nesúhlasí, že útoky sú častejšie s použitím zbrane. Toto tvrdenie podporuje aj zistenie z otázky číslo 17, kde možnosti napadnutia policajta s použitím zbrane získali najnižšie hodnoty. S tvrdením v otázke súhlasí 11,8 % a 17,4 % dopytovaných nevedelo uviesť jednoznačné stanovisko.

Vyhodnotenie otázky č. 19: Aký je podľa Vás najčastejší vek páchatel'a útočiaceho na policajta?

Tabuľka 6-29 Najčastejší vek páchatel'a útočiaceho na policajta

Vek páchatel'a	Odpovede		Percentuálne vyjadrenie z počtu respondentov (442)
	Počet odpovedí	Percentuálne vyjadrenie z počtu odpovedí (503)	
mladší ako 14 rokov	6	1,2%	1,4%
od 14 do 17 rokov	18	3,6%	4,1%
od 18 do 21 rokov	83	16,5%	18,8%
od 22 do 39 rokov	377	75,0%	85,3%
od 40 do 59 rokov	17	3,4%	3,8%
starší ako 59 rokov	2	0,4%	0,5%
Spolu	503	100,0%	113,8%

V tejto otázke sa niektorí respondenti vyjadrili viackrát, avšak na rozdiel od otázok číslo 6 a 8 sa vyjadril celý výberový súbor (podobne ako v otázke číslo 10 a 12). Opäť uvádzame dva druhy percentuálneho vyjadrenia:

- 1) V prvom prípade ide o percentuálne vyjadrenie z počtu odpovedí (zo 100 %), t. z. z hodnoty 503.
 - 2) V druhom prípade ide o percentuálne vyjadrenie z počtu respondentov, ktorí odpovedali (zo 113,8 % získaných odpovedí), t. z. 442.
- Až 85,3 % respondentov si myslí, že najčastejší vek páchatel'a útočiaceho na policajta je v rozmedzí 22 až 39 rokov.
 - S veľkým rozdielom je na druhom mieste s hodnotou 18,8 % vek v rozmedzí od 14 do 17 rokov,
 - Ostatné hodnoty sa pohybujú od 4,1 % po 0,5% v poradí: Páchatelia vo veku 18 – 21 rokov, páchatelia vo veku od 40 do 59 rokov, páchatelia mladší ako 14 rokov a poslednými sú páchatelia starší ako 59 rokov.

Vyhodnotenie otázky č. 20: Myslíte si, že viac útokov na policajtov uskutočňujú páchatelia pod vplyvom alkoholu alebo omamných a psychotropných látok?

Tabuľka 6-30 Viac útokov na policajtov pod vplyvom alkoholu alebo OPL

Viac útokov na policajtov pod vplyvom alkoholu alebo OPL	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
nie	11	2,5
neviem	9	2,0
áno	422	95,5
Spolu	442	100,0

Až 95,5 % respondentov si myslí, že viac útokov na policajtov uskutočňujú páchatelia pod vplyvom alkoholu alebo omamných a psychotropných látok. 2,5 % respondentov si myslí opak a 2 % sa nevie vyjadriť k predmetnej otázke.

Vyhodnotenie otázky č. 21: Páchateľ, akého pohlavia, podľa Vás, viac útočí na policajta?

Tabuľka 6-31 Pohlavie páchatel'a, ktorý viac útočí

Pohlavie útočiaceho páchatel'a	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
muž	367	83,0%
žena	4	0,9%
približne rovnako útočia páchatelia oboch pohlaví	43	9,7%
neviem posúdiť	28	6,3%
Spolu	442	100,0%

Na otázku číslo 21 odpovedalo všetkých 442 respondentov, pričom až 83 % dopytovaných si myslí, že páchatel' – muž útočí viac. 9,7 % respondentov je názoru, že približne rovnako útočia páchatelia oboch pohlaví. Posúdiť nevedelo 6,3% respondentov. Necelé jedno percento dopytovaných si myslí, že útočníčkou je viac žena.

Vyhodnotenie otázky č. 22: Sú podľa Vás viac napádaní:

Tabuľka 6-32 Viac napádání policajti

Viac napádání policajti	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
muži - policajti	235	53
ženy - policajtky	16	3,6
rovnako obe pohlavia	91	20,6
zmiešané hliadky	37	8,4
neviem posúdiť	63	14,3
Spolu	442	100,0

Na otázku číslo 22 zodpovedalo všetkých 442 respondentov, z ktorých nadpolovičná väčšina si myslí, že viac napádání sú muži. Približne 20 % si myslí, že napádané sú rovnako obe pohlavia. Takmer 15 % uviedlo, že nevie posúdiť, ktoré pohlavie je viac napádané. 8,4

% má za to, že viac napádané sú zmiešané hliadky. Najmenší počet respondentov (3,6 %) si myslí, že viac napádané sú ženy.

6.1.5 Názory respondentov týkajúce sa psychosociálnej podpory policajta

Vzhľadom na to, že psychologická príprava je jedna zo zložiek služobnej prípravy, ktorá sa v roku 2016 zameriava na psychohygienu, zaradili sme nasledujúce otázky do nášho dotazníka, aby sme zistili názor respondentov aj v tejto oblasti. Za psychosociálnu podporu považujeme opatrenia, ktoré majú napomáhať policajtom k udržaniu optimálnej duševnej rovnováhy najmä po stresových a vypätých situáciách súvisiacich napr. s použitím zbrane pri zákroku proti nebezpečnému páchatelovi alebo dokonca usmrtením rukojemníka pri vysokoprofilovom incidente. Zároveň majú podnietiť psychickú odolnosť. Psychosociálna podpora môže byť poskytovaná aj formou kolegiálnej podpory, poskytovaním sociálnych istôt, eliminovaním nadmernej pracovnej záťaže a pod.

Vyhodnotenie otázky č. 23: Považujete za dôležité venovať pozornosť psychosociálnej podpore policajtov?

Tabuľka 6-33 Psychosociálna podpora policajtov

Psychosociálna podpora policajtov	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
nie, myslím, že to nie je dôležité	40	9,0
myslím, že veľkú pozornosť tomu netreba venovať	36	8,1
neviem, či je to také dôležité	100	22,6
áno, treba tomu venovať nejakú pozornosť	139	31,4
áno, určite sa s tým treba zaoberať, je to dôležité	127	28,7
Spolu	442	100,0

Na základe odpovedí konštatujeme, že väčšina respondentov vníma psychosociálnu podporu pozitívne. Až takmer tretina dopytovaných si myslí, že je jej treba venovať nejakú pozornosť a takmer 30 % respondentov je o tom dokonca jednoznačne presvedčená. Takmer štvrtina nevedela k tomuto uviesť jednoznačné stanovisko; 9 % respondentov si jednoznačne myslí, že to nie je dôležité, avšak s týmto názorom sa nestotožňujeme. 8, 1 % dopytovaných tvrdí, že veľkú pozornosť psychosociálnej podpore policajtov venovať netreba.

Vyhodnotenie otázky č. 24: Myslíte si, že by bolo vhodné zriadiť anonymnú linku pomoci v kríze, ktorá by bola určená k nepretržitej telefonической psychickej podpore policajtom?

Tabuľka 6-34 Zriadenie anonymnej linky pomoci v kríze

Zriadenie anonymnej linky pomoci v kríze	Počet respondentov	Percentuálne vyjadrenie
Nesúhlasím	113	25,6
Neviem	221	50,0
Súhlasím	108	24,4
Spolu	442	100,0

V odpovediach na túto otázku nás neprekvapilo, že sa polovica dopytovaných nevedela vyjadriť, keďže si nevedela predstaviť spôsob a podmienky prevádzkovania takejto

„služby“. Prekvapuje nás však, že takmer štvrtina respondentov takúto možnosť podpory policajtov hneď aj zavrhol a takmer štvrtina zas súhlasila. Očakávali sme, že priepasť medzi súhlasnou a nesúhlasnou odpoveďou v prospech pozitívnej z nich bude vyššia. Naproti tomu v ČR takáto linka funguje a má pozitívne ohlasy na svoju prevádzku, najmä vo vypätých situáciách, akými sú akútne či chronický stav psychickej núdze, ťažko riešiteľné životné situácie alebo zisťovanie kontaktov alebo informácií o odborníkoch, ktorí by im mohli poskytnúť priamu psychologickú, právnu či sociálnu pomoc.

6.2 Výsledky a vyhodnotenie analýzy situačných správ

V podkapitole „Pracovný postup analýzy situačných správ“ sme naznačili, že predpokladáme, že počet trestných činov získaný prostredníctvom situačných správ, bude totožný s počtom trestných činov uvedených v štatistikách kriminality ministerstva vnútra SR za uvedené obdobie. Analýzou situačných správ sme však zistili, že počet trestných činov útoku na verejného činiteľa podľa situačných správ nie je totožný s počtom trestných činov uvedených v štatistikách kriminality ministerstva vnútra SR za uvedené obdobie, napriek tomu, že tento trestný čin sa má obligatórne uvádzať do hlásení. Túto skutočnosť znázorňujeme v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 6-35 Porovnanie trestného činu útoku na verejného činiteľa – policajta podľa situačných správ a podľa štatistiky kriminality ministerstva vnútra SR

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Spolu
TČ podľa situačných správ	34	31	29	22	23	22	22	27	210
TČ podľa EŠSK	336	325	289	281	221	226	202	198	2078

Na základe analýzy sme zistili, že za sledované obdobie, t. j. od 1. januára 2008 do 30. septembra 2015 bolo v situačných správach hlásených 210 prípadov útoku na verejného činiteľa – policajta. Podľa EŠSK bol tento stav takmer desaťnásobne vyšší. Príčinu sme zisťovali u zástupcu riaditeľky ÚOS P PZ, ktorý daný stav odôvodnil tým, že my sme informácie čerpali z hlásení, ktoré sú spracovávané ÚOS P PZ za celú SR na základe údajov získaných z jednotlivých operačných stredísk krajského riaditeľstva PZ, tí zas z operačných stredísk okresného riaditeľstva PZ a operačného strediska Riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície Sobrance Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia PZ. Správa sa predkladá vedeniu PZ, aby boli kompetentní informovaní o aktuálnej bezpečnostnej situácii v SR. Takýmto spôsobom je zabezpečené, že správa obsahuje najvýznamnejšie udalosti z predchádzajúceho dňa a poskytuje reálny obraz o udalosti súvisiacej s vnútornou bezpečnosťou štátu a verejným poriadkom a vznikom mimoriadnej alebo krízovej udalosti.

Napriek uvedenému sme názoru, že táto skutočnosť neovplyvní výsledky kvantitatívneho výskumu, nakoľko uvedený výberový súbor považujeme za dostatočný na to, aby sme zistili objektívny stav o registrovaných útokoch na policajta, naplnili ciele práce a overili stanovené hypotézy. Z dôvodu lepšej prehľadnosti sme sa rozhodli výsledky analýzy prezentovať rozdelené podľa určitých kritérií, ktorých vizualizácia je znázornená

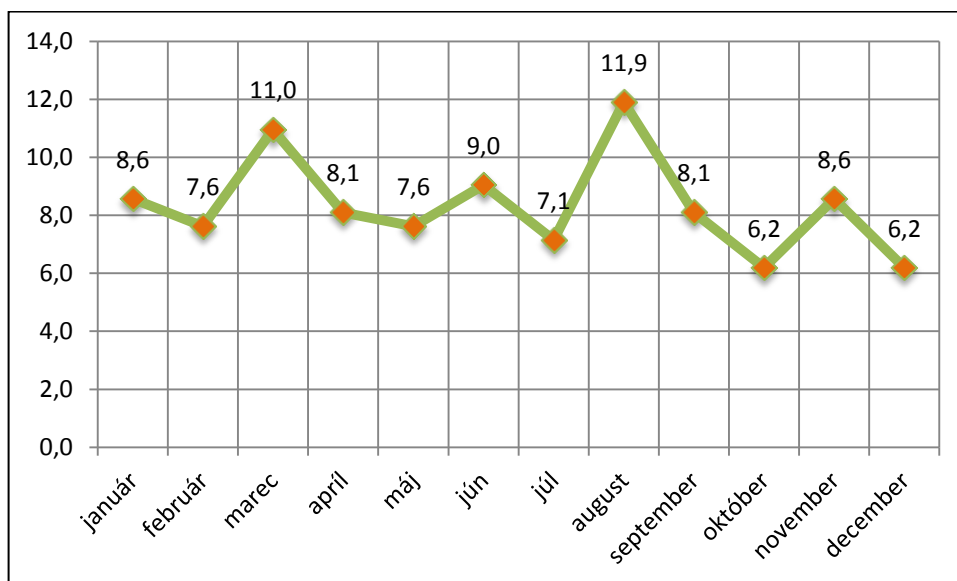
v časovom a organizačnom harmonograme výskumu obsiahnutom v kapitole „Pracovné postupy“. Túto podkapitolu sme obohatili o výňatky situačných správ pre bohatšiu ilustráciu prípadov, ktoré uvádzame ako príklady k jednotlivým vyhodnocovaným udalostiam v odkazoch pod čiarou. Tieto hlásenia sú však upravené z dôvodu ochrany osobných údajov, pričom sme pozmenili aj dátumy.

6.2.1 Časové hľadisko

Tabuľka 6-36 Prehľad útokov na verejného činiteľa policajta podľa mesiacov

Mesiac	Počet prípadov	Percentuálne vyjadrenie
január	18	8,6
február	16	7,6
marec	23	11,0
apríl	17	8,1
máj	16	7,6
jún	19	9,0
júl	15	7,1
august	25	11,9
september	17	8,1
október	13	6,2
november	18	8,6
december	13	6,2
Spolu	210	100,0

Graf 6-24 Prehľad útokov na verejného činiteľa – policajta podľa mesiacov

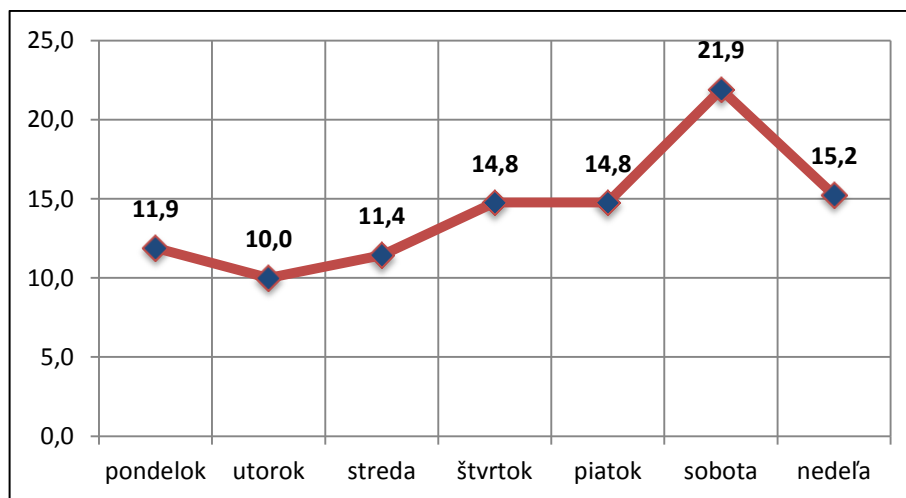
Na základe údajov z osemročného obdobia zisťujeme, že najviac útokov na policajtov je v letnom mesiaci **august**, čo môže byť podmienené prázdninovým obdobím, kedy sa organizuje množstvo festivalov a iných spoločenských podujatí, kde sú návštevníci často

podgurážení alkoholom. Zvýšené hodnoty zaznamenávame v mesiacoch **marec, jún, január a november**, kde percentuálny podiel trestného činu útoku na verejného činiteľa predstavuje hodnotu nad 8,5 %. Najmenej napadnutí policajta bolo spáchaných v mesiacoch **október a december**. Vyššia intenzita páchania trestnej činnosti formou napadnutia policajtov je registrovaná v období mesiacov, kedy boli nepriaznivé alebo zhoršené klimatické podmienky a dochádza k zmenám v sociálnom zabezpečení občanov, t. z. väčší počet občanov bez práce alebo sociálnych podpôr.

Tabuľka 6-37 Prehľad útokov na verejného činiteľa policajta podľa dní

Deň	Počet prípadov	Percentuálne vyjadrenie
pondelok	25	11,9
utorok	21	10,0
streda	24	11,4
štvrtok	31	14,8
piatok	31	14,8
sobota	46	21,9
nedeľa	32	15,2
Spolu	210	100,0

Graf 6-25 Prehľad útokov na verejného činiteľa – policajta podľa dní

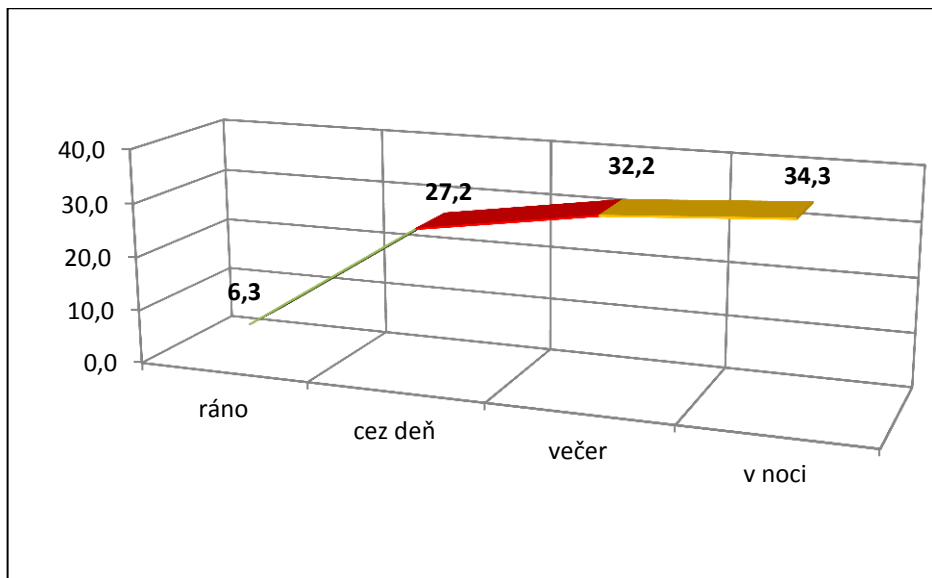

K napadnutiam policajtov dochádza v priebehu celého týždňa, pričom najväčší počet prípadov bol páchaný v **závere týždňa a počas dní pracovného pokoja**. Z celkového počtu 210 prípadov bolo 46 registrovaných napadnutí v **sobotu**, čo predstavuje 21,9 % a 32 v **nedeľu**, čo predstavuje pokles o 6,7 %. Tretia najvyššia hodnota je zaznamenaná zhodne vo **štvrtok a piatok**, po 14,8 % napadnutí. Tento aspekt pravdepodobne súvisí s množstvom spoločenských akcií uskutočňovaných v závere týždňa, najmä počas víkendov. Rizikovým je aj **pondelok** s 11,9 %. Najmenej útokov na policajtov sme zaznamenali v **utorok**, kedy je pokles oproti dňu s najvyšším počtom napadnutí o 11,9 %, čo predstavuje o 21 prípadov napadnutí policajta menej.

Tabuľka 6-38 Prehľad útokov na verejného činiteľa policajta podľa času dňa

Čas	Počet prípadov	Percentuálne vyjadrenie	Počet prípadov za hodinu	Percentuálne vyjadrenie
ráno	6	2,9	2,0	6,3
cez deň	96	45,7	8,7	27,2
večer	31	14,8	10,3	32,2
v noci	77	36,7	11,0	34,3
Spolu	210	100,0	32,0	100,0

Graf 6-26 Prehľad útokov na verejného činiteľa – policajta podľa času dňa

Pri analyzovaní času páchania trestnej činnosti boli pre štatistické hodnotenie stanovené v rámci dňa štyri obdobia. Prvé obdobie zahŕňa dobu od 5:00 až po 8:00 hodín a nazvali sme ho „**ráno**“. Druhé obdobie zahŕňa dobu od 8:00 až po 19:00 hodín a označili sme ho „**cez deň**“. Tretím rozdelením 24 hodinového dňa je „**večer**“, kde evidujeme útoky na policajtov spáchané v čase od 19:00 po 22:00 hodín. Štvrtým obdobím je „**v noci**“ a zahŕňa dobu od 22:00 až po 5:00 hodín. Vzhľadom k tomu, že rozdelenia dňa podľa uvedených období tvorí rôzny počet hodín (ráno 3 hodiny, cez deň 11 hodín, večer 3 hodiny a v noci 7 hodín), pre štatistické porovnanie je uvádzaný percentuálny podiel počtu prípadov pripadajúcich na hodinu. Vyhodnotenie takýmto spôsobom dáva reálnu predstavu o frekvencii prípadov napadnutia policajta a vyjadruje množstvo prípadov v jednotlivých obdobiach vzhľadom na rozdielny počet hodín.

Trend páchania trestnej činnosti útoku na policajta má stúpajúcu tendenciu podľa počtu hodín, t. z., že s časom rastie aj počet napadnutí. Najmenej napadnutí bolo spáchaných **ráno**, 6,3 %, čo predstavuje 2 napadnutia za hodinu. S pribúdajúcimi hodinami stúpa aj počet útokov. Rozdiely medzi zvyšnými tromi obdobiami sú minimálne, avšak v porovnaní s ránom veľmi veľké a predstavujú nárast o minimálne 21 %. **Cez deň** bolo spáchaných 8,7 prípadov za hodinu, čo predstavuje 27,2 %. **Večer** bolo spáchaných 10,3 prípadov za hodinu, čo predstavuje 32,3 %. Tento stav je pravdepodobne podmienený znížením viditeľnosti v zimnom čase, dobou, kedy je na verejných priestranstvách množstvo ľudí

v súvislosti s koncom pracovnej doby zamestnancov. Najviac napadnutí je spôsobených policajtom **v noci**²²², 11 prípadov za hodinu, čo predstavuje 34,3 %. Rozdiel medzi večerom je však minimálny, len necelé 2 %. Vo všeobecnosti môžeme povedať, že časovo najrizikovejšie obdobie pre policajta od 19:00 až do 5:00 hodín ráno.

6.2.2 Miestne hľadisko

Tabuľka 6-39 Prehľad útokov na verejného činiteľa policajta podľa krajov

Kraj	Počet prípadov	Percentuálne vyjadrenie
Bratislavský	39	18,6
Trnavský	25	11,9
Trenčiansky	14	6,7
Nitriansky	32	15,2
Žilinský	19	9,0
Banskobystrický	24	11,4
Prešovský	18	8,6
Košický	39	18,6
Spolu	210	100,0

Tabuľka 6-40 Útoky na policajtov podľa EŠSK v jednotlivých krajoch k 31.decembru príslušného roka

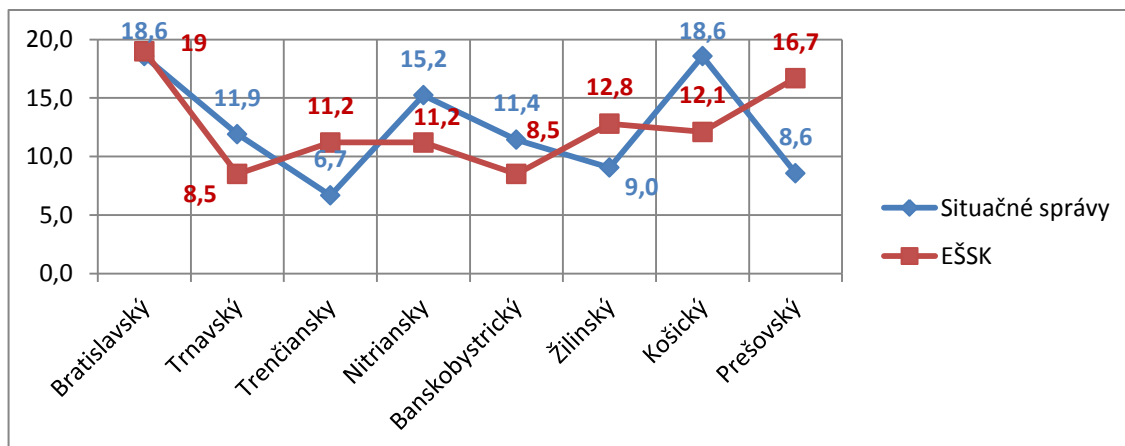
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	P*	%**
Bratislavský	59	67	41	58	40	46	50	31	49	19
Trnavský	32	29	21	19	14	16	20	24	22	8,5
Trenčiansky	40	55	25	29	20	24	19	19	29	11,2
Nitriansky	47	22	47	36	22	28	14	17	29	11,2
Banskobystrický	29	27	29	21	14	12	18	24	22	8,5
Žilinský	38	36	33	30	42	32	27	26	33	12,8
Košický	38	38	38	43	28	26	20	19	31	12,1
Prešovský	52	51	44	45	41	42	34	38	43	16,7
Spolu	336	325	289	281	221	226	202	198	258	100

²²² Obvinený AH dňa 1.1.2011 o 03.30 hod. v Leopoldove, okr. Trnava pred klubom Fiesta fyzicky napadol príslušníka PZ, referenta hliadkovej služby OO PZ Hlohovec, ktorý v čase služby vykonával služobný zákrok. Pästou ho udrél do tváre. Spôsobil mu zranenia, s dobou liečenia a PN do 7 dní. Proti AH boli použité donucovacie prostriedky, použité ktorých vyhodnotil riaditeľ OO PZ Hlohovec ako oprávnené. K zraneniu AH nedošlo. Bol zadržaný a bol spracovaný návrh na jeho vzatie do väzby

* Priemer z rokov 2008 až 2015.

** Percentuálne vyjadrenie z priemeru.

Graf 6-27 Porovnanie napadnutí v krajoch podľa situačných správ a EŠSK

Keď porovnáme hodnoty uvedené v oficiálnych štatistikách ministerstva vnútra SR a situačných správach, zistíme rozdielne hodnoty. Zhodným ostáva jedine to, že na základe oboch kritérií je v Bratislavskom kraji páchaných najviac trestných činov útoku na verejného činiteľa policajta. Tieto rozdiely sú však spôsobené nejednotnosťou údajov v situačných správach, v ktorých sú vyberané najvýznamnejšie udalosti z predchádzajúceho dňa, aby poskytovali reálny obraz o udalostiach súvisiacej s vnútornou bezpečnosťou štátu, verejným poriadkom a vznikom mimoriadnej alebo krízovej udalosti a najmä, aby nebola rozsahovo náročná. Podľa situačných správ je pre policajtov najbezpečnejší Trenčiansky kraj, kde bolo spáchaných 6,7 % napadnutí, druhým krajom s najnižšou hodnotou bol kraj Prešovský s 8,6 %, čo paradoxne podľa EŠSK predstavuje druhú najvyššiu hodnotu.

Pri analýze situačných správ sme zaznamenávali v rámci krajov aj jednotlivé policajné okresy²²³, kde boli útoky na policajtov páchané. Vplyvom meniacich sa nariadení však bolo toto triedenie náročné, keďže v priebehu tohto osemročného obdobia boli účinné až tri nariadenia o dislokácii, typizácii a územnej pôsobnosti základných útvarov PZ. Tým sa menili počty jednotlivých útvarov a tiež zaradenie do okresov, členenie a počty krajov ostávali nemenné.

V skúmanom období sa v zmysle nariadenia ministra vnútra SR č. 71 o dislokácii, typizácii a územnej pôsobnosti základných útvarov PZ z **roku 2008** na území Slovenskej republiky nachádzalo **8 krajských riaditeľstiev PZ, 43 okresných riaditeľstiev PZ a 227 obvodných oddelení PZ**. Krajské riaditeľstvá PZ kopírujú územno-správne členenie SR, policajné okresy sú však oproti administratívnym väčšie, keďže administratívnych okresov je na území SR 79.

V **roku 2011** vstúpilo do platnosti nové nariadenie ministra vnútra SR č. 56 o dislokácii, typizácii a územnej pôsobnosti základných útvarov PZ a na území SR ostalo **8 krajských riaditeľstiev PZ**, avšak počet **okresných riaditeľstiev PZ** stúpol na **53** a počet **obvodných oddelení PZ** na **230** (pribudli policajné okresy Malacký, Pezinok, Senec v Bratislavskom kraji, Skalica v Trnavskom, Bánovce nad Bebravou, Nové Mesto nad Váhom a Partizánske v Trenčianskom, Šaľa v Nitrianskom a Revúca a Veľký Krtíš v Banskobystrickom kraji, v Bratislavskom kraji sa zrušilo Bratislava – okolie).

²²³ Policajné okresy sú oproti administratívnym väčšie, keďže administratívnych okresov je na území SR 79 a policajných bolo v skúmanom období od 48 do 53.

A v roku 2015 ho vystriedalo nariadenie ministra vnútra SR č. 53 o dislokácii, typizácii a územnej pôsobnosti základných útvarov PZ, **počet krajov a okresov ostal nemenný**, avšak zrušilo sa jedno obvodné oddelenie PZ v Turanoch nad Ondavou v pôsobnosti okresného riaditeľstva PZ Svidník a tým klesol počet **obvodných oddelení PZ na 229**.

Na základe uvedeného sme sa rozhodli, že registrované útoky na policajtov nebudeme klasifikovať podľa kritéria okresu, pretože tieto údaje považujeme vplyvom zmien za skreslené.

Tabuľka 6-41 Miesto útoku na verejného činiteľa policajta

Miesto útoku	Počet prípadov	Percentuálne vyjadrenie
verejné priestranstvo, komunikácia	106	50,5
služobná miestnosť, služobné auto	14	6,7
dom, byt páchateľa	40	19,0
pred bytom, domom policajta	2	1,0
pred barom, reštauráciou, internátom, obchodom	16	7,6
v bare, reštaurácii, pohostinstve, hoteli	4	1,9
verejné športové podujatie - futbalový štadión	4	1,9
rómska osada	5	2,4
verejné športové podujatie	2	1,0
iné (hotel, poľnohospodárske družstvo, internát, škola, nemocnica)	17	8,1
Spolu	210	100,0

Pri analyzovaní údajov v situačných správach týkajúcich sa miesta sme zaznamenali všetky miesta, kde bol nápad tohto trestného činu a kategorizovali ich do určitých všeobecných skupín z dôvodu prehľadnosti údajov.

- Viac ako polovica všetkých napadnutí policajtov bola uskutočnená **na verejnom priestranstve, komunikácii**²²⁴, teda na mieste, kde sa združuje permanentne mnoho ľudí a kde policajti vykonávajú svoju služobnú činnosť, či už sa týka kontroly dokladov totožnosti v súvislosti s konkrétnym skutkom alebo zastavovania vozidla. Na prvý pohľad bežné a ničím nešpecifické miesto slúžiace na neustály pohyb obyvateľstva znamená pre policajta najväčšie riziko.
- Miesto, kde sa útoky na policajtov uskutočňujú o 30 % menej, **dom alebo byt páchateľa**²²⁵, je na druhej priečke v počte napadnutí. Zvyčajne išlo o prípady, kedy

²²⁴ Obvinený dňa 20.1.2008 o 16.25 hod. v Kuzmiciach viedol motorové vozidlo. Bol zastavovaný členom hliadky OO PZ Kráľovský Chlmec a starším inšpektorom OO PZ Kráľovský Chlmec. Obvinený na výzvu nereagoval, pokračoval v bezohľadnej jazde, nezvládol riadenie, zišiel z cesty a narazil do oplotenia rodinného domu. Po vystúpení z vozidla sa snažil ujsť a fyzicky napadol člena hliadky PZ, ktorému spôsobil zranenie s dobou liečenia a PN 6 dní. Požitie alkoholu u neho zistené nebolo. Voči obvinenému boli použité donucovacie prostriedky s kladným výsledkom. Bol zadržaný a bol spracovaný návrh na jeho vzatie do väzby.

²²⁵ Obvinený TK dňa 20.3.2015 o 19.45 hod. v meste Zvolen v byte pri preverovaní priestupku päšťou udelil do oblasti tváre príslušníka PZ služobne zaradeného ako referent OO PZ Zvolen. Spôsobil mu zlomeninu nosových kostí s predpokladanou dobou liečenia nad 7 dní. Obvinený utrpel zranenia v oblasti pravého oka a bol hospitalizovaný v NsP Zvolen.

boli oznámené prípady domáceho násilia. Policajt po oznámení tohto skutku prišiel na miesto prešetriť incident a sám sa stal obeťou trestného činu.

- 8,1 % útokov bolo uskutočnených na rôznych miestach, ktoré sa nedali jednoznačne kategorizovať, napr. **v poľnohospodárskom družstve, na internáte alebo dokonca v škole.**
- 7,6 % napadnutí sa uskutočnilo **pred barom, reštauráciou, internátom alebo obchodom.** Sú to miesta, kde je zvýšený dopyt po alkohole, ktorý z ľudí robí potenciálnych páchatel'ov.
- 6,7 % útokov sa stalo **v služobnej miestnosti** počas výsluchov prípadne iných procesných úkonov alebo **v služobnom aute** počas prevozu páchatel'a inej trestnej činnosti.
- Prekvapujúcim je, že len 2,4 % útokov na policajtov bolo uskutočnených **v rómskej osade**²²⁶. Tieto napadnutia sa však vyznačovali vysokým počtom zranených policajtov.
- 1,9 % prípadov sa zhodne stalo **na verejnom športovom podujatí - futbalovom štadióne a v bare, reštaurácii, pohostinstve alebo hoteli.** Tieto miesta predstavujú vysokú fluktuáciu ľudí, ktoré vyhľadávajú buď radikálni športoví „fanúšikovia“ alebo ľudia holdujúci alkoholu a vyhľadávajúci konflikty.
- 1 %, teda 2 prípady boli zaznamenané na inom **na verejnom športovom podujatí** ako na futbalovom štadióne, ale zároveň **pred bytom alebo domom** samotného napadnutého **policajta**, kde sa trestný čin útoku na verejného činiteľa vyskytoval spolu s nebezpečným vyhrážaním.

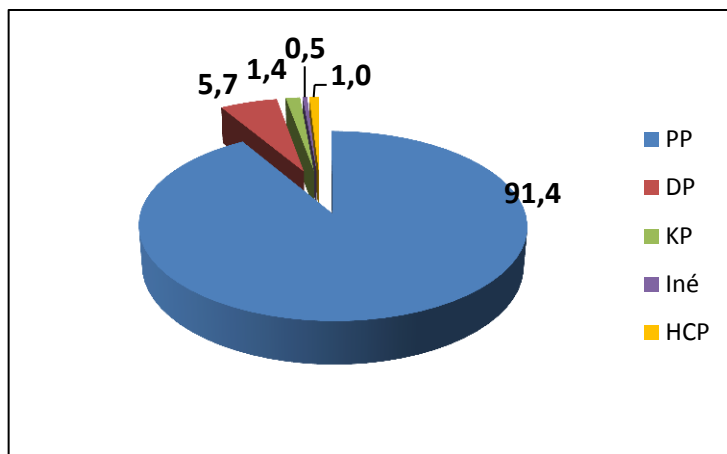
6.2.3 Údaje o policajtovi

Tabuľka 6-42 Služba PZ napadnutého policajta

Služba PZ	Počet prípadov	Percentuálne vyjadrenie
PP	192	91,4
DP	12	5,7
KP	3	1,4
Iné	1	0,5
HCP	2	1,0
Spolu	210	100,0

²²⁶ Dňa 22.12.2008 o 16.48 hod. na linku 158 OR PZ Košice – okolie oznámil TL, že ho obťažujú jeho synovia a požiadal o pomoc políciu. Na miesto bola vyslaná hliadka OO PZ Jasov, okr. Košice – okolie, v zložení dvoch príslušníkov PZ. Po príchode do rómskej osady na uvedených policajtov zaútočilo 5-7 osôb a napadli ich kameňmi, násadami od lopát a metiel a sekerami. Uvedená hliadka sa stiahla k služobnému motorovému vozidlu, ktoré útočníci poškodili. Členovia hliadky zároveň požiadali o posilu. Do akcie bolo nasadených celkom 32 policajtov PZ z okolitých OO PZ a OR PZ. Dvaja príslušníci PZ utrpeli zranenia s neurčenou dobou liečenia a PN nad 7 dní. Na služobnom vozidle vznikla škoda asi 100 000 Sk. Vyšetrovateľ ÚJaKP OR PZ Košice – okolie vzniesol obvinenie pre trestné činy útoku na verejného činiteľa a poškodzovania cudzej veci samotnému oznamovateľovi TL, PL, VŽ -všetci nezamestnaní, súdne trestaní a RL nezamestnanej, súdne netrestanej. Obvinení boli zadržaní a bol spracovaný návrh na ich vzatie do väzby.

Graf 6-28 Služba PZ napadnutého policajta

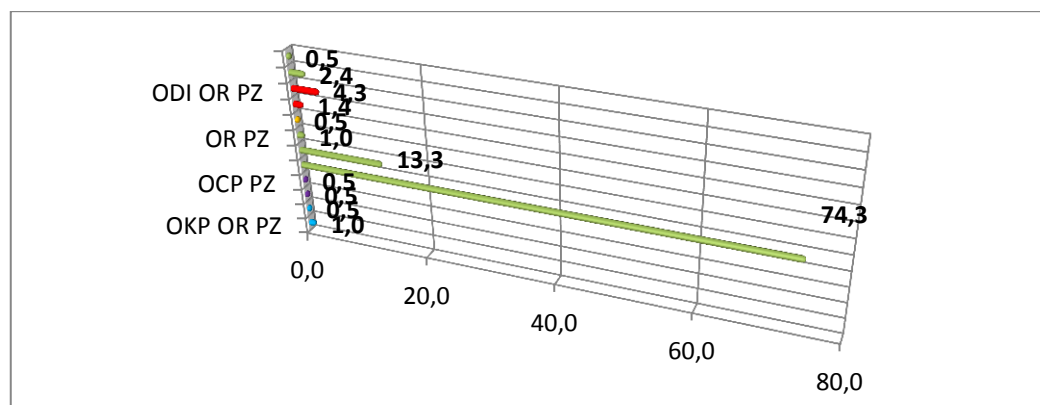

- Až 91,4 % napadnutých policajtov patrí k **službe poriadkovej polície**, čo potvrdzuje aj hlavnú hypotézu, že policajti prvého kontaktu, najmä služby poriadkovej polície, sú za sledované obdobie napádaní aspoň o 50 % viac ako policajti z iných služieb. Máme za to, že príslušníci služby poriadkovej polície sú najväčšími objektom napadnutia zo strany delikventov vzhľadom na povahu služobnej činnosti a na najčastejší kontakt s obyvateľstvom v súvislosti s výkonom služobných činností.
- Druhou najrizikovejšou službou PZ je **dopravná polícia** s 5,7 %, ktorá zaznamenala najviac napadnutí v súvislosti s prenasledovaním vozidla.
- Menej rizikové sú služby **kriminálnej polície** – 1,4 % a **hraničnej a cudzineckej polície** s 1 %, čo predstavuje o jeden útok menej.
- V kategórii **iné** sa vyskytol iba Úrad boja proti organizovanej kriminalite Prezídia PZ. V súčasnosti už úrad neexistuje v tejto podobe a k 1. decembru 2012 bol zlúčený spoločne s Úradom boja proti korupcii do novej agentúry - Národnej kriminálnej agentúry Prezídia PZ. Do novej agentúry prešli policajní špecialisti z oboch predchádzajúcich úradov. Cieľom zlúčenia malo byť zefektívnenie špeciálnej policajnej činnosti.

Tabuľka 6-43 Služobné zaradenie napadnutého policajta²²⁷

Zaradenie	Počet prípadov	Percentuálne vyjadrenie
OKP OR PZ	2	1,0
ÚJKP KR PZ	1	0,5
OHK PZ	1	0,5
OCP PZ	1	0,5
OO PZ	156	74,3
PMJ OPP KR PZ	28	13,3
OR PZ	2	1,0
ÚBOK P PZ	1	0,5
KDI KR PZ	3	1,4
ODI OR PZ	9	4,3
PPÚ OPP KR PZ	5	2,4
OSK KR PZ	1	0,5
Spolu	210	100,0

Graf 6-29 Služobné zaradenie napadnutého policajta^{228,229}

²²⁷ Legenda: OO PZ – Obvodné oddelenie Policajného zboru; PMJ OPP KR PZ – Pohotovostná motorizovaná jednotka Odboru poriadkovej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru; ODI OR PZ – Okresný dopravný inšpektorát Okresného riaditeľstva Policajného zboru; PPÚ OPP KR PZ – Policajný pohotovostný útvar Odboru poriadkovej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru; ÚJKP KR PZ – Úrad justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru; OR PZ – Okresné riaditeľstvo Policajného zboru; ÚBOK P PZ – Úrad boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru; KDI KR PZ – Krajský dopravný inšpektorát Krajského riaditeľstva Policajného zboru; OSK OPP KR PZ – Oddelenie služobnej kynológie Odboru poriadkovej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru.

²²⁸ Legenda: OO PZ – Obvodné oddelenie Policajného zboru; PMJ OPP KR PZ – Pohotovostná motorizovaná jednotka Odboru poriadkovej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru; ODI OR PZ – Okresný dopravný inšpektorát Okresného riaditeľstva Policajného zboru; PPÚ OPP KR PZ – Policajný pohotovostný útvar Odboru poriadkovej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru; ÚJKP KR PZ – Úrad justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru; OR PZ – Okresné riaditeľstvo Policajného zboru; ÚBOK P PZ – Úrad boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru; KDI KR PZ – Krajský dopravný inšpektorát Krajského riaditeľstva Policajného zboru; OSK OPP KR PZ – Oddelenie služobnej kynológie Odboru poriadkovej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru.

²²⁹ Zelenou farbou sú znázornené útvary služby poriadkovej polície, červenou farbou služby dopravnej polície, žltá iné, fialovou je hraničná a cudzinecká polícia, modrou je služba kriminálnej polície.

- Najviac napadnutých policajtov bolo zaradených v službe poriadkovej polície, v rámci ktorej bolo najväčšie množstvo útokov spáchaných na policajtoch z **OO PZ**, až 74,3 %.
- Druhí najviac napádaní policajti boli zaradení na **PMJ OPP KR PZ**, až 13,3 %.

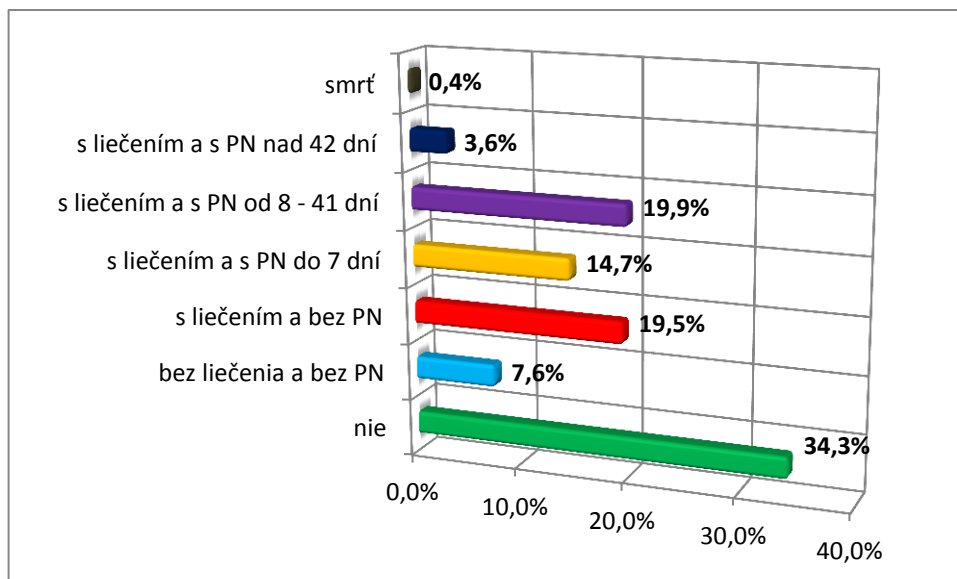
Prevaha napadnutí príslušníkov PZ služby poriadkovej polície, t. j. policajtov vykonávajúcich službu na OO PZ a PMJ OPP KR PZ priamo súvisí s náplňou práce a výkonom policajných činností, ktoré tieto útvary denne vykonávajú a sú najčastejšie a v najväčšom rozsahu v priamom styku s občanmi, ktorí môžu predstavovať potenciálne riziko. Práve oni predstavujú najpočetnejšiu časť policajtov a riešia dennú agendu a činnosti vyplývajúce z úloh a poslania PZ v oblasti ochrany osôb, majetku, bezpečnosti a dodržiavania verejného poriadku.

- Skoro o 70 % napadnutí menej v porovnaní s OO PZ bolo zaznamenaných na príslušníkoch PZ zaradených na **ODI OR PZ**. Tieto skutočnosti sú aj potvrdením hlavnej hypotézy.
- Skoro dva a pol percenta napadnutí predstavuje opäť útvar poriadkovej polície, a to **PPÚ OPP KR PZ**.
- Ostatné útvary zaznamenali útoky na „svojich“ policajtov od 0,5 do 1,4 %.

Tabuľka 6-44 Zranenie policajta

Zranenie policajta	Počet policajtov	Percentuálne vyjadrenie
nie	86	34,3%
zranenie bez liečenia a bez PN	19	7,6%
zranenie s liečením a bez PN	49	19,5%
zranenie s liečením a s PN do 7 dní	37	14,7%
zranenie s liečením a s PN od 8 do 41 dní	50	19,9%
zranenie s liečením a s PN nad 42 dní	9	3,6%
smrť	1	0,4%
Spolu	251	100,0%

Graf 6-30 Zranenie policajta

Je zaujímavé, že v 210 prípadoch napadnutia zaznamenaných počas vybraného obdobia, bolo napadnutých až 251 policajtov, to znamená, že počas hliadkovej činnosti príslušníkov PZ, bol niekedy napadnutý len jeden policajt a niekedy obaja. Zranenia sme klasifikovali do šiestich základných kategórií podľa doby potrebnej na liečenie a práceneschopnosti, siedmou kategóriou je smrť policajta. **Zranených** z celkového počtu 251 policajtov **nebolo** 86 policajtov. Z uvedeného vyplýva, že 165 policajtov **zranených bolo**. Druhú najvyššiu hodnotu predstavujú policajti, ktorí boli **zranení s liečením a s PN od 8 do 41 dní**, takmer pätina policajtov. O štyri desatiny menej predstavuje **zranenie s liečením a bez PN**. 14,7 % napadnutých policajtov bolo **zranených s liečením a s PN do 7 dní**. 7,6 % predstavujú zranenia, kedy bol policajt poškodený a s modrinami, t. j. **zranený bez liečenia a bez PN**.²³⁰ Najzávažnejšie a dlhodobé zranenia **s liečením a s PN nad 42 dní** bolo zaznamenaných u 3,6 % policajtov. A bohužiaľ, u jedného policajta bola zaznamenaná aj **smrť**.²³¹

²³⁰ Dňa 27.2.2015 v čase od 21.16 hod. do 21.19 hod. postupne na ceste II/579 medzi obcami Veľké Bielice – Návojevce, okr. Partizánske a na ceste I/50 medzi obcami Hradište – Nováky, okr. Partizánske, príslušník PZ zaradený ako referent KDI KR PZ Trenčín použil služobnú pištoľ zn. ČZ D Compact vz. 75, kal 9 mm na 5 varovných výstrelův do vzduchu a 9 výstrelův na prenasledované vozidlo zn. Cadillac, ktoré viedol RCH. Hliadka PZ v služobnom vozidle zn. VW Golf bez označenia príslušnosti k PZ, ktoré viedol príslušník PZ služobne zaradený ako referent KDI KR PZ Trenčín, prenasledovala vodiča, ktorý nerešpektoval výzvy na zastavenie a svojou bezohľadnou jazdou ohrozoval ostatných účastníkov cestnej premávky. Páchatel RCH pokračoval v jazde a v meste Nováky pravou prednou časťou vozidla narazil do betónového múru. Keď sa príslušník PZ snažil vodičovi otvoriť dvere auta, RCH sa pohol s vozidlom, pričom mu zachytil spätným zrkadlom ruku. Ďalej pokračoval v úteku pred hliadkou PZ až na miesto, kde sa ho podarilo zablokať aj za pomoci hliadky OO PZ Nováky. Pri zadržaní boli použité donucovacie prostriedky, nakoľko sa aktívne bránil a príslušníka PZ najskôr pohrýzol do ľavej ruky a udel laktom do tváre. U vodiča bolo zistené požitie alkoholu (0,84 mg/l). V dôsledku zranenia spôsobeného nárazom do betónového múru bol jednorazovo ošetrovaný. Takisto príslušník PZ utrpel zranenia, ktoré si vyžiadali jednorazové ošetrovanie. Prenasledované vozidlo bolo zasiahnuté 7 strelami (zadné sklo, kufrové dvere, pravé spätné zrkadlo, zadný nárazník a strecha vozidla). Obvinený je stíhaný na slobode. Použitie donucovacích prostriedkov vyhodnotil riaditeľ KDI KR PZ Trenčín ako oprávnené.

²³¹ Dňa 5.3.2015 o 21.30 hod. v obci Kráľovce, okr. Košice – okolie, v rodinnom dome použili príslušník PZ služobne zaradený ako starší referent JZČ PPÚ OPP KR PZ Košice, služobnú zbraň zn. Glock 17, kal. 9 mm, na

Tabuľka 6-45 Použitie donucovacích prostriedkov

Použitie DP	Počet prípadov	Percentuálne vyjadrenie
áno	116	55,2
nie	94	44,8
Spolu	210	100,0

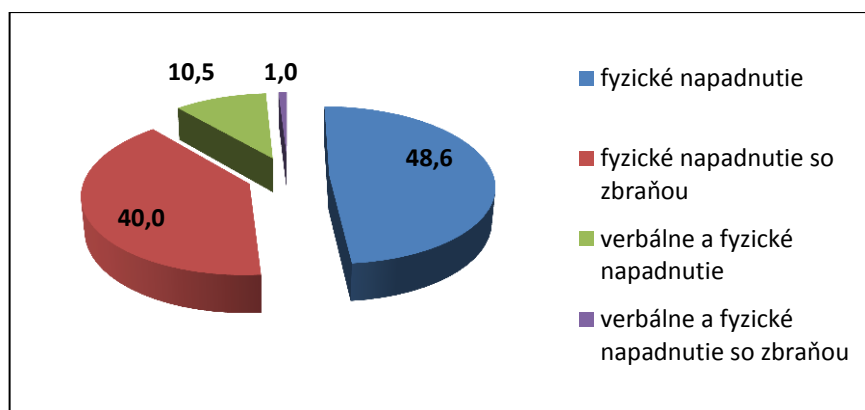
Z tabuľky vyplýva, že vo viac ako polovici útokov na policajta – 55, 2 % , boli použité donucovacie prostriedky, vždy vyhodnotené nadriadeným ako oprávnené. Ani v jednom prípade sa nestalo, že by ich policajt použil bez právneho základu. V 44, 8 % prípadov donucovacie prostriedky použité neboli.

6.2.4 Údaje o útoku

Tabuľka 6-46 Povaha napadnutia

Povaha napadnutia	Počet prípadov	Percentuálne vyjadrenie
fyzické napadnutie	102	48,6
fyzické napadnutie so zbraňou	84	40,0
verbálne a fyzické napadnutie	22	10,5
verbálne a fyzické napadnutie so zbraňou	2	1,0
Spolu	210	100,0

Graf 6-31 Povaha napadnutia

jeden výstrel a príslušník PZ služobne zaradený ako referent JPA PPÚ OPP KR PZ Košice, služobnú zbraň zn. Glock 17, kal. 9 mm na štyri výstrely na zadržanie JM bytom na uvedenej adrese. JM sa dňa 2.3.2015 zabarikádoval v uvedenom dome, nikoho nevypúšťal do domu, správal sa agresívne a dňa 5.3.2015 o 20.00 hod. pri pokuse o otvorenie vchodových dverí príslušníkmi HaZZ Bidovce, okr. Košice – okolie a príslušníkom PZ služobne zaradeným ako odborný pyrotechnik, starší referent JZČ PPÚ OPP KR PZ Košice, hodil na dvere fľašu s neznámou horľavou tekutinou, ktorú zapálil výstrelom z plynovej pištole nezistenej značky, pričom následne sa začal vyhrážať, že dom nechá vybuchnúť. Pri opakovanom vstupe do domu kládol aktívny odpor a na zasahujúcich policajtov zaútočil dvoma nožmi. Počas použitia služobnej zbrane príslušník PZ utrpel štyri strelné poranenia v oblasti brucha a hrudníka, ktorým dňa 6.3.2015 o 04.10 hod. podľahol v nemocnici. Počas služobného zákroku došlo k zraneniam zasahujúcich policajtov, jeden príslušník PZ utrpel popálenie predlaktia pravej ruky s predpokladanou dobou liečenia do 7 dní a druhý príslušník PZ, služobne zaradený ako referent JPA PPÚ OPP KR PZ Košice, utrpel strelné poranenie v oblasti ľavého ramena a predlaktia s predpokladanou dobou liečenia do 42 dní. Použitie zbrane a donucovacích prostriedkov vyhodnotil veliteľ PPÚ OPP KR PZ Košice ako oprávnené.

Povaha napadnutia je na rozdiel od dotazníkovej techniky kategorizovaná do štyroch kategórií. Verbálne napadnutie sa nachádza iba súbežne s fyzickým napadnutím, nakoľko verbálny útok nie je trestným činom útoku na verejného činiteľa a my sme pri našej analýze vychádzali z hlásení o trestných činoch. Najfrekventovanejším napadnutím bolo **fyzické** so 48, 6 %. O 8, 6 % menej sa vyskytovalo **fyzické napadnutie so zbraňou**. **Fyzické napadnutie sprevádzané verbálnym útokom**²³² sa vyskytovalo v 11, 5 % prípadov, z ktorých 1 % bolo **so zbraňou** a 10, 5 % **bez zbrane**. Z uvedeného vyplýva, že útoky bez zbrane sa vyskytujú častejšie ako útoky so zbraňou.

Tabuľka 6-47 Zbraň využitá na útok

Zbraň využitá na útok	Počet prípadov	Percentuálne vyjadrenie
automobil, motocykel	38	18,2
neuveďené	1	0,5
slzotvorná látka	1	0,5
bez zbrane	124	59,1
strelná zbraň	19	9,0
neznámy predmet	1	0,5
pes	1	0,5
nôž	11	5,2
iné (kosa, motorová píla, tyč, sekera)	7	3,3
kamene a pod.	6	2,9
stolička	1	0,5
Spolu	210	100,0

V predchádzajúcej tabuľke bolo sčítaním zaznamenaných 59 % prípadov napadnutia bez zbrane. Tento údaj sa potvrdil aj pri analyzovaní prípadov zbrane použitej k útoku, kde 59,1 % napadnutí bolo bez zbrane.

- Najčastejšou zbraňou bol **automobil alebo motocykel**, takmer pätina prípadov. Tento výsledok súvisí s tým, že až polovica všetkých útokov bola spáchaných na verejnom priestranstve alebo komunikácií. Pri odhaľovaní páchateľov by bolo vhodné mať k dispozícii moderné bezpečnostné technológie.²³³
- O polovicu menej bola ako zbraň využívaná **strelná zbraň**, ktorá je druhá najviac uvádzaná. Páchatelia ju najčastejšie používali pri útoku na policajta, keď páchali iný trestný čin v súbehu.

²³² Obvinený SJ dňa 13.12.2012 o 01.55 hod. v Bratislave na križovatke ulíc Ventúrska a Sedlárska v služobnom motorovom vozidle počas zisťovania totožnosti vulgárne nadával a následne fyzicky napadol člena hliadky PZ, referenta OO PZ Bratislava Staré Mesto - Stred. Príslušník PZ utrpel zranenia s doposiaľ neurčenou dobou liečenia. Obvinený je stíhaný na slobode.

²³³ LOFFLER, B. Analýza využitia bezpilotných prostriedkov v službe poriadkovej polície Policajného zboru. Zborník z 13. medzinárodného sympózia, s.176 -190. ISBN 978-80-8054-691-5.

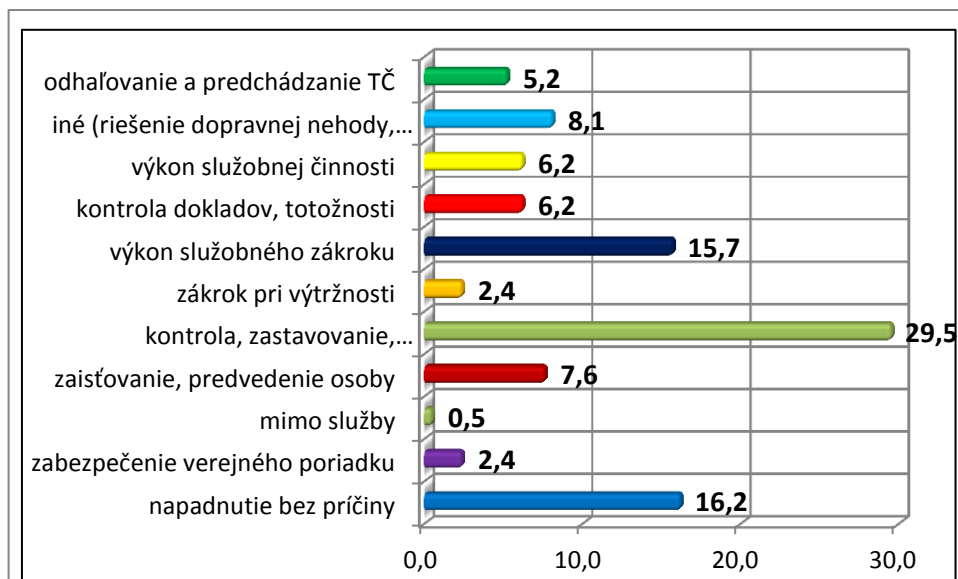
- V 5,2 % prípadov bol ako zbraň využitý **nôž**. Nôž bol zaznamenaný aj v prípadoch útoku na verejného činiteľa – policajta, kedy páchatel konal z pomsty, teda pôsobil pre výkon právomocí. Tieto prípady súvisia priamo s povolaním policajta, čo opäť svedčí o tom, že povolanie policajta je rizikové a má predispozíciu na to, aby sa policajti stávali obeťami trestných činov.²³⁴
- V 3,3 % prípadov boli zaznamenané **rôzne druhy zbraní**, ako napr. kosa, motorová píla, tyč alebo sekera. V týchto prípadoch páchatel najčastejšie útočil s tým, čo mal „po ruke“, čiže konal unáhle.
- 2,9 % predstavovali prípady, kedy boli ako zbraň použité **kamene**. Išlo o 6 prípadov, ktoré sa odohrali v rómskej osade alebo na verejnom športovom podujatí pri páchaní výtržnosti.
- **Slzotvorná látka, neznámy predmet, pes a stolička** boli zbraňou len raz, a teda v pol percente prípadov.

Tabuľka 6-48 Služobná činnosť pri napadnutí

Služobná činnosť pri napadnutí	Počet prípadov	Percentuálne vyjadrenie
napadnutie bez príčiny	34	16,2
zabezpečenie verejného poriadku	5	2,4
mimo služby	1	0,5
zaisťovanie, predvedenie osoby	16	7,6
kontrola, zastavovanie, prenasledovanie vozidla	62	29,5
zárok pri výtržnosti	5	2,4
výkon služobného zákroku	33	15,7
kontrola dokladov, totožnosti	13	6,2
výkon služobnej činnosti	13	6,2
iné (riešenie dopravnej nehody, priestupku, realizácia exekúcie	17	8,1
odhaľovanie a predchádzanie TČ	11	5,2
Spolu	210	100,0

²³⁴ Obvinený NU dňa 3.10.2012 o 21.20 hod. v Liptovskom Mikuláši odmontoval z motorového vozidla zn. Škoda Octavia, (majiteľ príslušník PZ, služobne zaradený ako referent PMJ OPP KR PZ Žilina – oddelenie Litovský Mikuláš), prednú aj zadnú tabuľku s EČ. Následne na ľavej strane vozidla prepíchal prednú aj zadnú pneumatiku a na pravej strane vozidla do zadnej pneumatiky zapíchal nôž s kusom krvavého mäsa. Po vyrušení príslušníkom PZ z miesta aj s TEČ ušiel. Na vozidle vznikla škoda 540 €. Príslušník PZ dňa 4.10.2012 o 01.00 hod. počas riadneho výkonu služby odobral tabuľky s EČV z motorového vozidla zn. Audi A4, ktoré obvinený používal a chcel ho predať. Obvinený je stíhaný na slobode.

Graf 6-32 Služobná činnosť pri napadnutí

Služobnú činnosť pri napadnutí sme klasifikovali do 11 najčastejšie sa vyskytujúcich kategórií. Takmer v tretine prípadov boli policajti napadnutí **pri kontrole²³⁵, zastavovaní, prenasledovaní vozidla.²³⁶** 16, 2 % napadnutí bolo uskutočnených **bez príčiny**. 15,7 % prípadov napadnutia bolo pri činnosti policajtov, pri ktorej sa bezprostredne **zasahuje do základných práv a slobôd osoby**. 8, 1 % napadnutí boli pri **rôznych udalostiach**, ako napr. pri riešení dopravnej nehody. 7, 6 % **pri zaisťovaní alebo predvedení osoby**. Zhodne po 6, 2 % bolo pri **výkone služobnej činnosti** a **pri kontrole dokladov totožnosti**. 5, 2 % v súvislosti s **odhaľovaním alebo predchádzaním trestnej činnosti**. Po 2, 4 % napadnutí bolo pri **zákroku proti výtržnosti** a **pri zabezpečení verejného poriadku**. Pol percenta napadnutí bolo zaznamenaných **mimo služby**.²³⁷

6.2.5 Údaje o páchatelovi

Tabuľka 6-49 Pohlavie páchatel'a

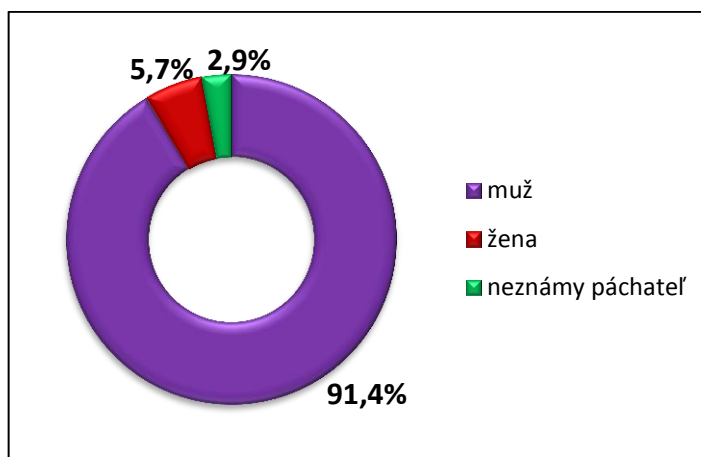
Pohlavie páchatel'a	Počet páchatel'ov	Percentuálne vyjadrenie
muž	255	91,4%
žena	16	5,7%
neznámy páchatel'	8	2,9%
Spolu	279	100,0%

²³⁵ FELCAN, M. Charakteristika cestnej dopravy v Slovenskej republike a stratégia jej rozvoja. In: Bezpečnostní teorie a praxe : periodikum Policejní akademie České republiky v Praze. - ISSN 1801-8211. - č. 2 (2008), s. 67-76.

²³⁶ LÖFFLER, B. Dopravno-bezpečnostné technológie využívané službou poriadkovej polície pri dohľade nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky, s. 201-209.

²³⁷ LÖFFLER, B., HRUDKA, J. Teoreticko-právne aspekty vykonávania služobných zákrokov formou represívnej metódy policajnej verejno-poriadkovej činnosti. In: Zborník z medzinárodnej konferencie konanie 24.5. 2016. Sebaobrana a jej súčasné uplatňovanie v praxi.

Graf 6-33 Pohlavie páchatel'a

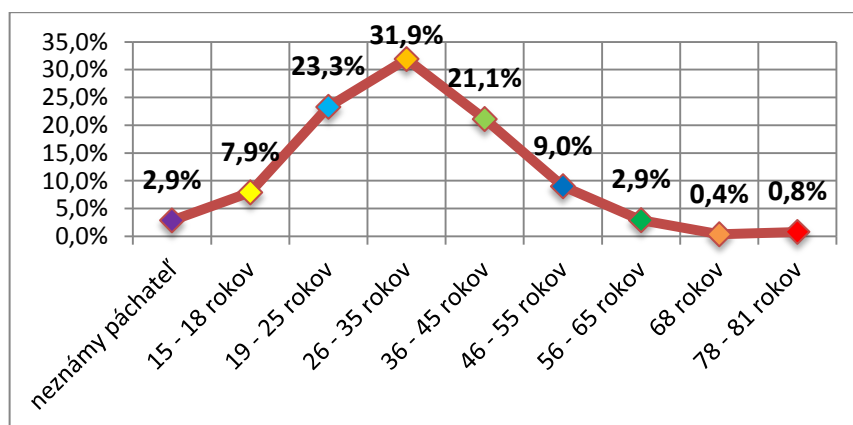

Z uvedeného vyplýva, že aj v tomto prípade páchatel'om bol v 91,4 % prípadoch muž. Žena bola páchatel'kou v 5,7 % prípadov, neznámy páchatel' bol v 2,9 % prípadov napadnutí policajta.

Tabuľka 6-50 Vek páchatel'a

Vek páchatel'a	Počet páchatel'ov	Percentuálne vyjadrenie
neznámy páchatel'	8	2,9%
15 – 18 rokov	22	7,9%
19 – 25 rokov	65	23,3%
26 – 35 rokov	89	31,9%
36 - 45 rokov	59	21,1%
46 – 55 rokov	25	9,0%
56 – 65 rokov	8	2,9%
68 rokov	1	0,4%
78 – 81 rokov	2	0,8%
Spolu	279	100,0%

Graf 6-34 Vek páchatel'a

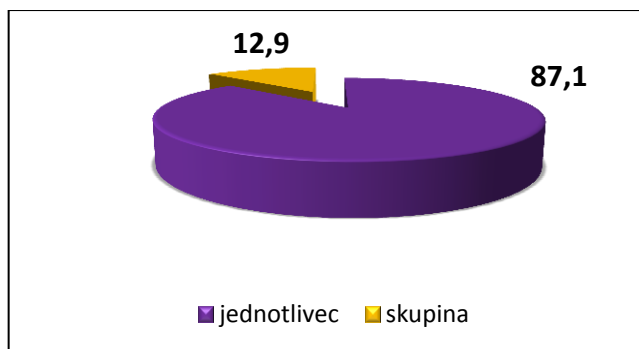

Z analýzy vyplýva, že páchatelom bola najväčšmi osoba vo veku 26 až 35 rokov, v takmer tretine všetkých útokov. O 8, 6 % menej páchatelov bolo vo veku 19 až 25 rokov. 21, 1 % páchatelov mala od 36 do 45 rokov. 9 % zaznamenali starší páchatelia vo veku 46 až 55 rokov. Mladiství páchatelia útočili na policajtov v 7, 9 % prípadov. Ostatné kategórie mali od 2,9 % po 0, 4 %.

Tabuľka 6-51 Páchatelom jednotlivec alebo skupina

Páchatel jednotlivec alebo skupina	Počet páchatelov	Percentuálne vyjadrenie
jednotlivec	183	87,1
skupina	27	12,9
Spolu	210	100,0

Graf 6-35 Páchatelom jednotlivec alebo skupina

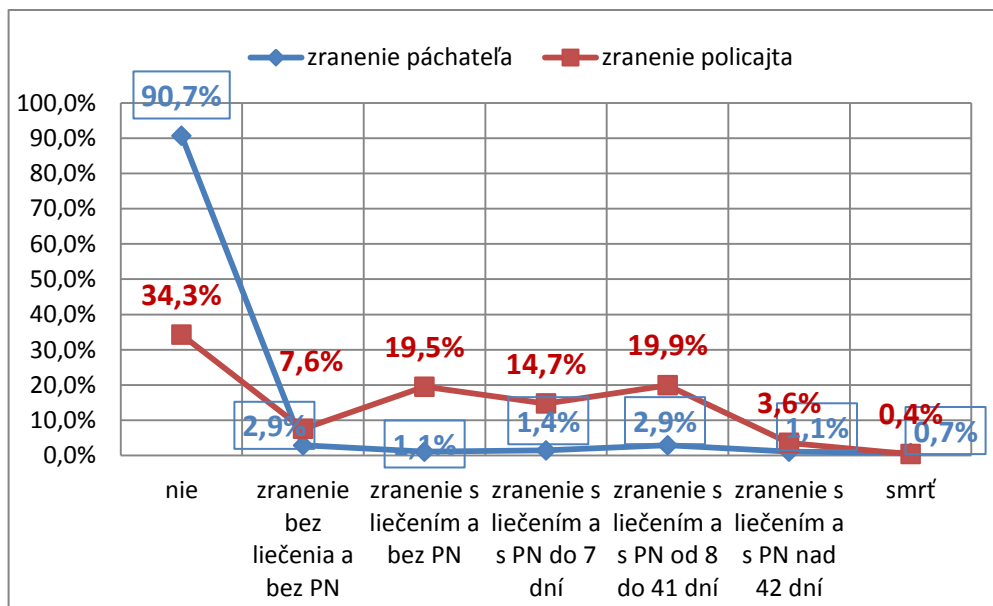

Na základe analýzy situačných správ konštatujeme, že páchatelom registrovaného trestného činu útoku na verejného činiteľa policajta je prevažne jednotlivec, a to až v 87, 1 % prípadoch. Páchatelia útočili v skupine iba v 12,9 % prípadov. Z uvedeného vyplýva, že jednotlivec útočí na policajta 6 a polkrát viac ako skupina, čo vyvracia našu hypotézu H1, že páchatelia v skupine dvaja a viac útočia na policajtov vo väčšom počte prípadov ako jednotliví páchatelia.

Tabuľka 6-52 Zranenie páchatela

Zranenie páchatela	Počet páchatelov	Percentuálne vyjadrenie
Nie	251	90,1%
zranenie bez liečenia a bez PN	8	2,9%
zranenie s liečením a bez PN	3	1,1%
zranenie s liečením a s PN do 7 dní	4	1,4%
zranenie s liečením a s PN od 8 do 41 dní	8	2,9%
zranenie s liečením a s PN nad 42 dní	3	1,1%
Smrť	2	0,7%
Spolu	279	100,0%

Graf 6-36 Porovnanie zranení páchatel'a a policajta

Zranenia sú klasifikované totožne pre zranenia policajta ako i páchatel'a, do šiestich základných kategórií podľa doby potrebnej na liečenie a práceneschopnosti, siedmou kategóriou je smrť osoby.

- Pri celkových zaznamenaných 210 útokoch na policajta za sledované obdobie, bolo napadnutých 251 policajtov 279 páchatel'mi.
- Zranených bolo celkovo 165 policajtov a len 26 páchatel'ov, čo je takmer šesť násobne nižšie číslo. Táto skutočnosť svedčí o tom, že policajti vykonávajú služobné zákroky naozaj tak, aby čo najviac šetrili život a zdravie páchatel'a.
- Keď porovnáme zranenie policajta a páchatel'a, policajt bol nezranený takmer 3-krát menej ako páchatel' a zranený s liečením a PN do 7 dní bol 10,5-krát viac ako páchatel'.
- V kategórii zranenie s liečením a s PN nad 42 dní bol policajt zranený trikrát viac ako páchatel', čo je najnižší rozdiel. Druhy najnižší rozdiel je v kategórii jednorazového ošetrenia, t. z. zranenie bez liečenia a bez PN, kedy bol páchatel' zranený 2,5-krát menej ako policajt. Pri ostatných kategóriách bol všade policajt zranený minimálne šesťkrát viac ako páchatel'.
- Ku zraneniam policajtov s následkami smrti v sledovanom období došlo v jednom prípade, páchatel' bol usmrtený v dvoch prípadoch,
 - a to v júli 2010, kedy sa 5-krát súdne trestaný páchatel', ktorý nereagoval na výzvu hliadky PZ na zastavenie vozidla, ukryl v rodinnom dome. Po vojdení hliadky odzbrojil policajtov samopalom vzor 58 a prinútil ich nastúpiť do služobného vozidla, kde sa neustále vyhrážal použitím zbrane. Po bezvýslednom niekoľko hodinovom vyjednávaní počas služobného zákroku došlo k strelnému poraneniu páchatel'a, ktorému podľahol.
 - Druhý prípad usmrtenia páchatel'a bol zaznamenaný v auguste toho istého roku, kedy páchatel', ktorý sa dopustil viacerých trestných činov (nie len

útoku na verejného činiteľa) pri útoku v Devínskej Novej Vsi, usmrtil 7 osôb a 13 osôb ťažko zranil, vrátane príslušníka PZ.

- V každom zo sledovaných kritérií zranenia, bol páchatel' vždy menej zranený (s výnimkou siedmej kategórie – smrti), a v prípadoch, keď páchatel' zranený bol, si v niektorých prípadoch zranenie spôsobil sám.²³⁸

Tabuľka 6-53 Zamestnanie páchatel'a

Zamestnanie páchatel'a	Počet páchatel'ov	Percentuálne vyjadrenie
zamestnaný	23	8,2%
nezamestnaný	70	25,1%
dôchodca	5	1,8%
nezistené	176	63,1%
materská dovolenka	1	0,4%
žiadateľ o azyl	2	0,7%
žiak ZŠ, študent	2	0,7%
Spolu	279	100,0%

Tabuľka 6-54 Trestnosť páchatel'a

Trestnosť páchatel'a	Počet páchatel'ov	Percentuálne vyjadrenie
súdne trestaný	41	14,7%
súdne netrestaný	34	12,2%
nezistené	204	73,1%
Spolu	279	100,0%

Čo sa týka kategórie zamestnania páchatel'a a jeho trestnosti, do roku 2011 v období platnosti nariadenia ministerstva vnútra SR č. 71/2005 o hlásnej službe, sa v hláseniach obligatórne uvádzalo ich zamestnanie a trestnosť. Následne po účinnosti nového nariadenia ministerstva vnútra SR č. 161 z roku 2011 o hlásnej službe, sa tieto informácie už neuvádzajú, čo považujeme na účely tejto analýzy za škodu. Na základe týchto informácií by sme vedeli posúdiť, o aký typ páchatel'a ide, t. z. či prevažujú páchatelia recidivisti alebo prvopáchatelia, alebo či sú prevažne nezamestnaní, zamestnaní, študenti a i.

²³⁸ Obvinený DR dňa 14.8.2015 o 17.00 hod. v Liptovskom Mikuláši v bytovom dome, trikrát vystrelil z pištole zn. ČZ, vz. 75, cal. 9 mm, ktorú mal v nelegálnej držbe, do uzamknutých chodbových dverí na 3 poschodí vedúcim k bytom na uvedenom poschodí. Keď sa vrátil do miesta bydliska, z okna spolu deväťkrát vystrelil na členov hliadky OO PZ Liptovský Mikuláš a na okoloidúcu osobu. Následne vyskočil z okna medziposchodia pred bytový dom, kde bol zadržaný. Boli použité donucovacie prostriedky, použitie ktorých vyhodnotil riaditeľ OO PZ Liptovský Mikuláš ako oprávnené. Obvinený bol zadržaný a umiestnený v CPZ na OO PZ Liptovský Mikuláš. K zraneniu osôb počas streľby nedošlo. Obvinený pri skoku z okna utrpel ľahké zranenie kolena s dobou liečenia 2 – 3 dni. Zbraň bola zaistená a bola zaslaná na expertízu

- Z údajov, ktoré sme získali do roku 2011, tvoria najvyšší podiel napadnutia nezamestnaní páchatelia, až 25,1 %. 8,2 % tvoria zamestnaní páchatelia, do 1, 8 % sú dôchodcovia a i.
- Čo sa týka trestnosti, kým sa tieto údaje uvádzali, prevládal súdne trestaný páchatel pred netrestaným s o 2,5 % vyššou hodnotou.

Tabuľka 6-55 Štátna príslušnosť páchatelia

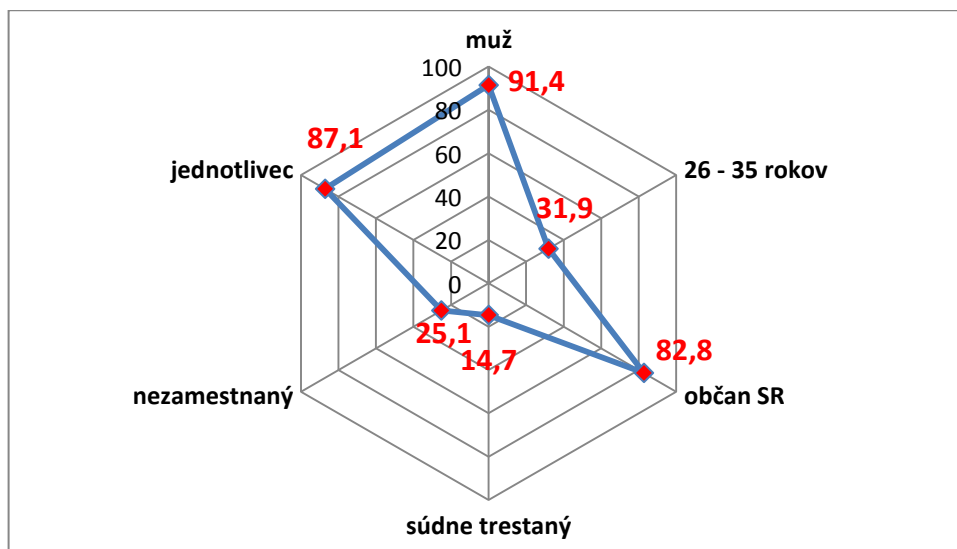
Štátna príslušnosť páchatelia	Počet páchatelov	Percentuálne vyjadrenie
občan SR	231	82,8%
Cudzinec	40	14,3%
neznámy páchatel	8	2,9%
Spolu	279	100,0%

Najčastejším páchatelom útoku na verejného činiteľa – policajta bol občan SR, až v 82,8 % prípadov. Cudzinec napádal policajtov v 14,3 % prípadov, 2,9 % tvoria neznámi páchatelia.

6.2.6 Modely a indexy

Na záver analýzy sme sa rozhodli výskum doplniť o modely potenciálneho páchatelia, index nebezpečnosti napadnutia, kedy sme brali do úvahy vybrané najvyššie parametre.

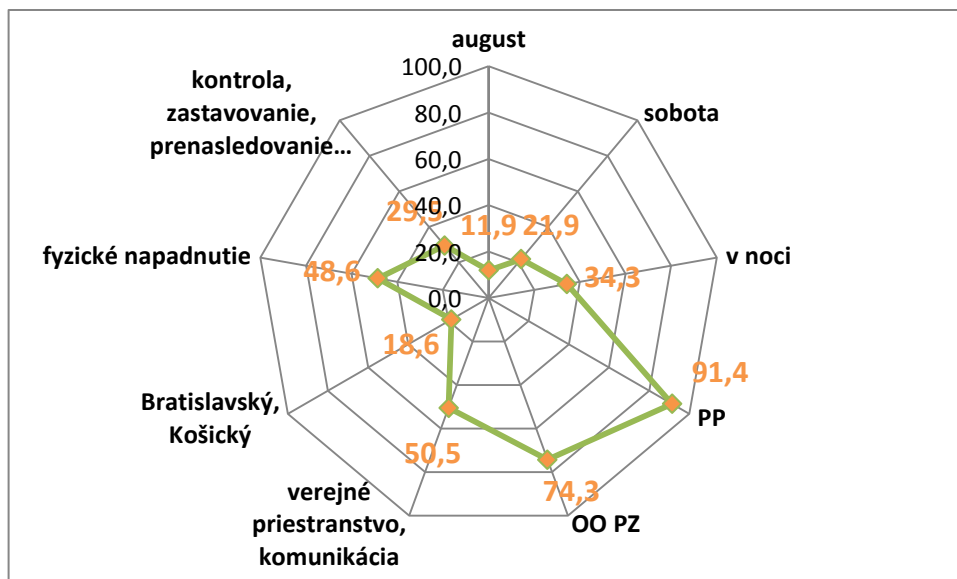
Graf 6-37 Model potenciálneho páchatelia

Na základe krajných medzí jednotlivých parametrov bližšie charakterizujeme **potenciálneho páchatelia** z pohľadu pohlavia, veku, štátnej príslušnosti, či útočí sám alebo v skupine, zamestnania a jeho trestnej minulosti.

Konštatujeme, že potenciálnym páchatelom je prevažne muž vo veku 26 až 35 rokov, ktorý je občanom SR, je súdne trestaný a nezamestnaný. Takýto páchatel útočí sám až v 87,1 % prípadov.

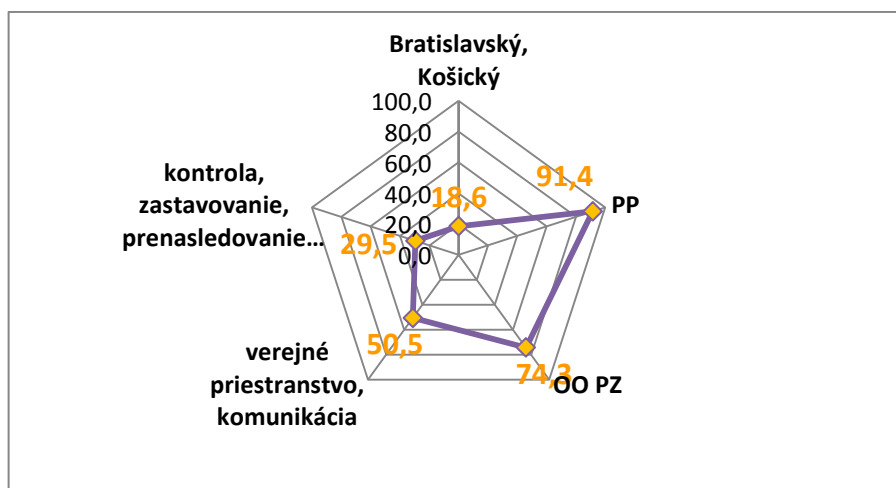
Graf 6-38 Index nebezpečnosti napadnutia

Obdobne ako pri modeli potenciálneho páchatela sme postupovali aj v prípade **indexu nebezpečnosti napadnutia**, kedy berieme do úvahy krajné parametre, za ktorých dochádza najčastejšie k prípadom napadnutia z pohľadu služby PZ, ich služobného zaradenia, kraja pôsobnosti príslušníkov PZ, ďalej z hľadiska dňa, času a mesiaca, povahy a miesta napadnutia.

Najväčšie riziko napadnutia policajta je zhodne v Bratislavskom a Košickom kraji, keďže v týchto krajoch sme počas sledovaného obdobia zaznamenali najviac napadnutí, v letnom mesiaci august, počas víkendového dňa sobota cez deň. Nebezpečenstvu napadnutia podlieha najviac príslušník služby poriadkovej polície zaradený na obvodnom oddelení PZ počas kontroly, zastavovania alebo prenasledovania na verejnom priestranstve alebo komunikácií. Najviac hrozí policajtom fyzické napadnutie bez zbrane.

Graf 6-39 Model najohrozenejšieho policajta

Obdobne ako pri predchádzajúcich modeloch sme postupovali aj v prípade tvorby **modelu najohrozenejšieho policajta**.

Policajt má najväčší potenciál stať sa obeťou trestného činu útoku na verejného činiteľa ak pracuje v Bratislavskom alebo Košickom kraji na obvodnom oddelení PZ služby

poriadkovej polície. Najnebezpečnejší je pre neho výkon služobnej činnosti na verejnom priestranstve alebo komunikácií, ak kontroluje, zastavuje alebo prenasleduje vozidlo.

6.3 Verifikácia hypotéz

Hlavná hypotéza H: Policajti prvého kontaktu, najmä služby poriadkovej polície, sú za sledované obdobie napádaní aspoň o 50 % viac ako policajti z iných služieb.

Hlavnú hypotézu sme overovali na základe údajov získaných analýzou situačných správ a to z tabuľky 53 Služba PZ napadnutého policajta a tabuľky 54 Služobné zaradenie napadnutého policajta, ktoré sú vizuálne znázornené v grafe 30 Služba PZ napadnutého policajta a v grafe 31 Služobné zaradenie napadnutého policajta. Ich zlúčením sme vytvorili nasledujúcu tabuľku.

Tabuľka 6-56 Verifikácia hlavnej hypotézy H

			zaradenie policajta												Spolu
			OKP OR PZ	OO PZ	PMJ OPP KR PZ	OR PZ	ÚBOK PZ	KDI KR PZ	ODI OR PZ	PPÚ OPP KR PZ	OSK KR PZ	ÚJKP KR PZ	OHK PZ	OCP PZ	
služba	PP	Počet prípadov	-	156	128	2	-	-	-	5	1	-	-	-	192
		%		74,3	13,3	1				2,4	0,5				91,4
	DP	Počet prípadov	-	-	-	-	-	3	9	-	-	-	-	-	12
		%						1,4	4,3						5,7
	KP	Počet prípadov	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3
		%	1									0,5			1,4
	Iné	Počet prípadov	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
		%					0,5								0,5
	HCP	Počet prípadov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
		%											0,5	0,5	1
Spolu		Počet prípadov	2	156	28	2	1	3	9	5	1	1	1	1	210
		%	1	74,3	13,3	1	0,5	1,4	4,3	2,4	0,5	0,5	0,5	0,5	100

Na základe výsledkov analýzy situačných správ sme zistili, že až 91,4 % napadnutých policajtov patrí k službe poriadkovej polície, z ktorých až 74,3 % policajtov je zaradených na OO PZ, čo potvrdzuje hlavnú hypotézu, že policajti prvého kontaktu, najmä služby poriadkovej polície, sú za sledované obdobie napádaní aspoň o 50 % viac ako policajti z iných služieb, pretože druhá najviac napádaná služba PZ, služba dopravnej polície, bola napadnutá o 68,6 % menej. Z výskumu vyplýva, že príslušníci služby poriadkovej polície sú najväčším objektom napadnutia zo strany delikventov vzhľadom na povahu služobnej činnosti, rozsah úloh a na najčastejší kontakt s obyvateľstvom v súvislosti s výkonom služobných činností. Prevaha napadnutí príslušníkov PZ služby poriadkovej polície, t. j. policajtov vykonávajúcich službu na OO PZ priamo súvisí s náplňou práce a výkonom policajných činností, ktoré tieto základné útvary denne vykonávajú a sú najčastejšie a v najväčšom rozsahu v priamom styku s občanmi, ktorí môžu predstavovať potenciálne riziko. Práve oni predstavujú najpočetnejšiu zložku policajtov, ktorí riešia dennú agendu

a činnosti vyplývajúce z úloh a poslania PZ v oblasti ochrany osôb, majetku, bezpečnosti a dodržiavania verejného poriadku.

Na základe výsledkov výskumu vyvodzujeme záver, že hlavná hypotéza H je pravdivá. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že policajti prvého kontaktu, najmä služby poriadkovej polície, sú za sledované obdobie napádaní aspoň o 50 % viac ako policajti z iných služieb.²³⁹

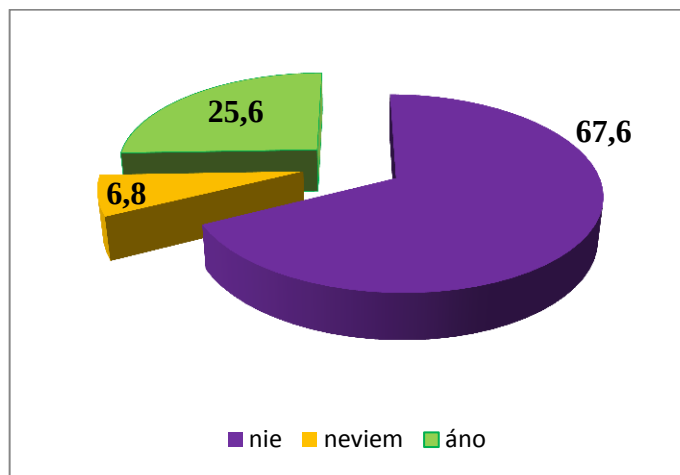
Vedľajšia hypotéza H 1: *Páchatelia v skupine dvaja a viac útočia na policajtov vo väčšom počte prípadov ako jednotliví páchatelia.*

Na základe výsledkov analýzy situačných správ sme na základe údajov vyhodnotených v *tabuľke 6.51* a vizuálne znázornených v *grafe 6.34* konštatujeme, že páchatelom registrovaného trestného činu útoku na verejného činiteľa policajta je prevažne jednotlivec, a to až v 87,1 % prípadoch. Páchatelia útočili v skupine iba v 12,9 % prípadov. Z uvedeného vyplýva, že jednotlivec útočí na policajta 6,5 -krát viac ako skupina, čo vyvracia našu vedľajšiu hypotézu H1, že páchatelia v skupine dvaja a viac útočia na policajtov vo väčšom počte prípadov ako jednotliví páchatelia.

Na základe výsledkov výskumu vyvodzujeme záver, že vedľajšia hypotéza H1 je nepravdivá. Z uvedeného vyplýva, že páchatelia v skupine dvaja a viac neútočia na policajtov vo väčšom počte prípadov ako jednotliví páchatelia, teda jednotliví páchatelia útočia vo väčšom počte prípadov ako páchatelia v skupine dvaja a viac.

Vedľajšia hypotéza H 2: *Výzbroj a výstroj policajta sú dostatočné na jeho ochranu a nie je potrebné ich dopĺňať.*

Graf 6-40 Názory respondentov, či je výstroj a výzbroj dostatočná

Na základe výsledkov formalizovaného dopytovania, kde sme otázkou č. 9 a č. 10 overovali hypotézu H2, sme na základe údajov vyhodnotených v *tabuľke 24 Dostatočná ochrana výstrojom a výzbrojou* a jej vizuálneho znázornenia v *grafe 18* a *tabuľky 25 Návrhy na doplnenie nesmrtiacej bezpečnostnej technológie do výstroja a výzbroje* a jej vizuálneho znázornenia v *grafe 19* zistili, že až 67,6 % dopytovaných sa vyjadrilo, že sa necítia dostatočne chránení z hľadiska svojho výstroja a výzbroje.

²³⁹ Pravdivosť hlavnej hypotézy je možné tak isto dokázať aj pomocou výskumu realizovaného dopytovania, ktoré tak isto preukázalo jednoznačné výsledky vo všetkých oblastiach ako aj triedenia druhého stupňa, ktoré bolo zamerané na respondentov pracujúcich v jednotlivých službách PZ. Pozri graf č. 6.18 až 6.20..

Toto tvrdenie podporuje aj fakt, že až 23,8 % dopytovaných na otvorenú časť otázky číslo 8, kde sme zisťovali, či sú respondenti pripravení chrániť sa pred fyzickým napadnutím, uviedlo, že sa necítia byť chránení pred fyzickým napadnutím z dôvodu, že výstroj a výzbroj je nedostatočná. Táto hodnota sa zvýšila po tom, čo sme sa na výstroj a výzbroj priamo opýtali v otázke č. 9 na zmienených 67,6 %.

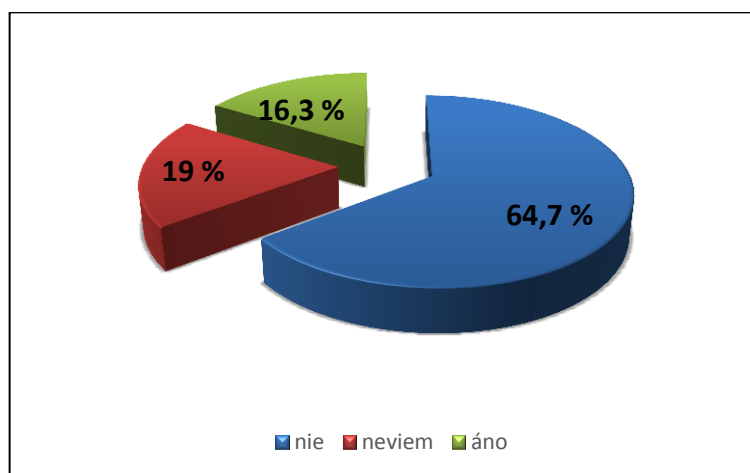
Vzhľadom na to, že len 5,2 % respondentov uviedlo, že výstroj a výzbroj je dostatočná a preto nenavrhujú nič doplniť, a zvyšných 94,8 % uvádzalo návrhy na doplnenie výstroja a výzbroje, dedukujeme, že výstroj a výzbroj je naozaj potrebné dopĺňať.

Na základe výsledkov výskumu vyvodzujeme záver, že vedľajšia hypotéza H2 je nepravdivá. Z uvedeného vyplýva, že výstroj a výzbroj policajta nie je dostatočná na jeho ochranu a je potrebné ju dopĺňať.

Vedľajšia hypotéza H3: Trestnoprávna ochrana policajta je nedostačujúca.

Na základe výsledkov formalizovaného dopytovania, kde sme otázkou č. 6 a jej pod otázky overovali hypotézu H3, sme na základe údajov vyhodnotených v *tabuľke 6.8 Názory na trestnoprávnu úpravu ochrany policajta* a jej vizuálneho znázornenia v *grafe 6.9* a *tabuľky 6.8 Rezervy trestnoprávnej úpravy policajta* a jej vizuálneho znázornenia sme zistili, že podľa názoru respondentov trestnoprávna ochrana dostatočná nie je (64,7 % dopytovaných). Ako najväčší problém, ktorý respondenti považujú za nedostatok trestnoprávnej ochrany je, že chýba postih za verbálny útok na policajta (40,3 %).

Graf 6-41 Názory na trestnoprávnu úpravu ochrany policajta

Na základe výsledkov výskumu vyvodzujeme záver, že vedľajšia hypotéza H3 je pravdivá. Z uvedeného naozaj vyplýva, že trestnoprávna ochrana policajta je nedostačujúca.

7 Návrhy a odporúčania

V tejto kapitole prezentujeme návrhy a odporúčania, ku ktorým sme dospeli na základe výsledkov teoretickej a praktickej časti výskumu. Sú to najmä návrhy a odporúčania pre aplikačnú prax, pre legislatívu, pre edukačný proces a iné.

7.1 Pre aplikačnú prax

Z realizovaného výskumu či už formalizovaného dopytovania, ako aj analýzou situačných správ za sledované obdobie vyplynulo viacero poznatkov, ktoré policajti uviedli najmä ako drobné nedostatky týkajúce sa ochrany súkromia, preukazovania príslušnosti k PZ a trestnoprávnej ochrany policajta. Následne sme, pokiaľ to bolo možné, analýzou situačných správ zisťovali reálny stav na základe udalosti hlásených v danom období.

Z realizovaného výskumu a predovšetkým z názorov respondentov poukazujeme na nasledujúce odporúčania:

1. Policajti ako orgán štátnej správy musia strpieť úkony iných osôb, ktoré by už pri výkone povolania inej osoby (takej, ktorá nie je policajtom) zasahovali do osobnostných práv, základného práva na súkromie. Takýmito úkonmi sú napríklad snímanie policajta pri výkone služobnej činnosti audio-vizuálnymi technológiami. Za problém v súvislosti s jeho ochranou nepovažujeme samotné snímanie, avšak za problém považujeme menovku s menom a priezviskom, ktorou okrem iného spolu s identifikačným číslom vyobrazeným na uniforme v zmysle zákona o PZ²⁴⁰ preukazuje príslušnosť k PZ. Identifikačné číslo považujeme za dostatočný údaj na identifikáciu osoby policajta a nevidíme dôvod na to, aby bol doplnený ešte menovkou. V prípade, že si chce nejaká osoba zistiť tento druh osobného údaj, môže na to využiť ktorékoľvek oddelenie PZ. Napriek tomu, že v zákone o PZ sú uvedené prípady, kedy policajt menovku na uniforme vyobrazenú mať nemusí²⁴¹, z dôvodu ochrany policajta a jeho rodinných príslušníkov a príbuzných považujeme za dôležité **odstrániť z uniformy menovku s menom a priezviskom** nastálo. Ako sme už uviedli v teoretickej časti práce, v súčasnosti média veľakrát upozorňujú na prípady údajnej policajnej brutality a neadekvátnych služobných zákrokov. Následne sa po prešetrení kompetentnými orgánmi často zistí, že policajt konal oprávnene a v medziach zákona. Avšak média prezentujú tohto policajta ako agresora, ktorý si vybíja zlosť na bežných ľuďoch. Tým, že je zverejnené aj jeho meno, ľudia často začnú osočovať aj jeho rodinných príslušníkov alebo príbuzných. Existujú prípady, kedy sa osoba sankcionovaná policajtom rozhodla pomstiť policajtovej rodine, pretože na základe mena a priezviska zistila potrebné údaje na uskutočnenie tohto aktu.²⁴² Aj pomocou týchto špecifických znakov na uniforme môže potenciálny útočník vyhľadať policajta, ktorý mu zákonne, napr. odobral vodičské oprávnenie na vedenie motorových vozidiel z dôvodu jazdy pod vplyvom alkoholu, a môže jednoduchšie dôjsť k možnému ublíženiu policajta (príp. jeho

²⁴⁰ § 13, zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁴¹ § 14 ods. 3, zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁴² Prípady z Liptovského Mikuláša, kedy bolo na súkromnom aute príslušníka PZ na pravej strane vozidla v zadnej pneumatike zapichnutý nôž s kusom krvavého mäsa.

rodiny) v budúcnosti ako forma odplaty. O to viac, ak je činnosť nasnímaná a je nepravdepodobné, že by potenciálny útočník zabudol meno a priezvisko policajta.

2. V rámci výskumu sme zisťovali a porovnávali v rámci štátov V4, akými bezpečnostnými technológiami sú chránení policajti a akú výzbroj a výstroj výzbroj používajú pri výkone služobnej činnosti. V súvislosti s uvedeným sme zistili, že do popredia sa dostávajú stále viac **neletálne zbraňové systémy**. Ako sme už uviedli v kapitole „Možnosti ochrany policajta nesmrťiacimi bezpečnostnými technológiami“, ich význam spočíva v tom, že predstavujú možnosť zneškodnenia protivníka bez toho, aby došlo k poškodeniu jeho zdravia s možným následkom smrti, ako aj k ochrane života a zdravia policajta, či ďalších osôb. Moderné neletálne zbraňové systémy patria k najdynamickejšie sa rozvíjajúcim technickým oblastiam. Polície štátov V4 sa postupne snažia o zavedenie a uprednostnené použitie takýchto prostriedkov, pomocou ktorých je zabezpečená ochrana policajta už z diaľky, a zároveň aj ochrana života a zdravia agresora. Tým, že ich použije, zabráni páchatelovi v konaní protiprávnej činnosti a nespôsobí mu ujmu, ktorá by mu inak hrozila pri použití zbrane. Zároveň ich použitím nenastanú okolnosti, kedy by sa páchatel dostal do bezprostrednej blízkosti policajta a mohol naňho zaútočiť nožom, tyčou alebo akýmkoľvek iným nebezpečným predmetom.
3. Na základe výsledkov formalizovaného dopytovania sme zistili, že len **niečo cez polovicu dopytovaných si myslí, že sa vie chrániť pred prípadným fyzickým napadnutím**. Vzhľadom k tomu, že policajti sú v každodennom intenzívnom sociálnom styku s ľuďmi, v ktorom čelia mnohým rizikám vyplývajúcim z interpersonálnych konfliktov, považujeme túto hodnotu za dosť nízku. Až tri štvrtiny respondentov si myslia, že je to **vpływom nedostatočnej služobnej prípravy alebo výzbroje a výstroja**, čo si myslí takmer štvrtina dopytovaných. Stretli sme sa aj s názorom, že nosenie puzdra je nepraktické. Prekvapivým práve pri tomto povolaní je to, že dve tretiny respondentov si myslí, že nie sú dostatočne chránení výstrojom a výzbrojou, čo by mala byť samozrejmosť. Čo sa týka zhodnotenia celkovej miery ochrany policajta, samotní príslušníci PZ ju nepovažujú za dostatočne uspokojivú, pretože väčšina ju hodnotí na 50 %. Na základe uvedeného sa obávame, či potom je policajt ochotný znášať riziko, ktoré mu počas služobnej činnosti hrozí, príp. je možné, že policajt nekoná (neriskuje) do takej miery, ako by konal (riskoval), keby mal pocit, že je chránený výstrojom a výzbrojou do maximálnej možnej miery. Sme toho názoru, že každý policajt, ktorý ide do výkonu služby a nasadzuje svoj život v prospech spoločnosti, by mal mať minimálne pocit, že je sto percentne chránený svojou zamestnávateľskou organizáciou, a to z pohľadu ako právneho, tak i z pohľadu výstroja a výzbroje. Na základe výsledkov teoretickej časti i najčastejšie sa vyskytujúcich odpovedí respondentov dotazníka navrhujeme do policajnej výzbroje a výstroja doplniť, prípadne viac využívať:
4. **Nesmrťiace zbrane**, ako napríklad
 - dištančný elektrický paralyzér,
 - elektrický obušok,
 - elektrický dotykový paralyzér,

- vystreľovacia sieť,
- spúšťač prostriedok lapaj Pelta[®],
- zaujímavým sa nám javí aj možnosť využívať baterku a paralizér v jednom;
- **nepriestrelnú vestu na celodenné nosenie**, ktorá by svojou nízkou hmotnosťou umožnila, aby ju policajt mohol nosiť celý deň a tým by chránila jeho život a zdravie v prípade nečakaných situácií;
- **vymeniť gumený obušok za teleskopický**, zároveň nechávame na zváženie, či nevyužívať prídavné komponenty ako napr. zrkadlo pre nazeranie za roh;
- v služobnom vozidle by mohli byť k dispozícii **taktické rukavice proti porezaniu**, ktoré by policajt mohol využívať v prípade pomoci iným, či už kolegovi, ktorý bol zranený vplyvom prestrelenia sklensej výplne okna alebo dverí, alebo ľuďom pri vyslobodzovaní z motorového vozidla po dopravnej nehode.

7.2 Pre legislatívu

- V súvislosti s **trestnoprávnou úpravou** sme zistili, že verbálny útok nie je trestným činom ani v SR, ani v žiadnom štáte V4. Pri zisťovaní názoru respondentov na túto oblasť však až takmer dve tretiny dopytovaných vyjadrilo nespokojnosť s týmto stavom a myslí si, že trestnoprávna ochrana policajta nie je v SR dostatočne upravená. Podľa takmer polovice respondentov by sa dal tento stav zmeniť, ak by bol verbálny útok **postihovaný ako trestný čin**. V tomto prípade, ak by bol takýto návrh prijatý by bolo nutné stanoviť presné podmienky, za akých bude páchatel sankcionovaný, aby nedošlo k neefektívnemu prudkému zvýšeniu trestnej činnosti a zároveň aby boli páchatelia zdržanlivejší vo vulgárnych a hanlivých vyjadreniach na adresu policajta. Takmer 8% respondentov sa vyjadrilo, aby bol verbálny útok **postihovaný ako priestupok**. Verbálny útok na policajta však je priestupkom proti verejnému poriadku podľa § 47 ods. 1 písm. a) a písm. l) zákona o priestupkoch, ale len za určitých obmedzujúcich podmienok, ktoré osobne považujeme za nedostačujúce. Priestupku podľa vyššie zmieneného ustanovenia sa dopúšťa osoba, ak neuposlúchne výzvu verejného činiteľa pri výkone jeho právomoci alebo ak v súvislosti s účasťou na verejnom zhromaždení alebo kultúrnom podujatí prístupnom verejnosti hrubo znevažuje, uráža alebo ohrozuje medzi inými aj príslušníka PZ verbálne, gestom, grafickým zobrazením alebo iným spôsobom.
- Druhý najpreferovanejší názor respondentov bol, aby boli v Trestnom zákone **prísnejšie tresty za útok na verejného činiteľa**. Trestné sadzby pri tomto trestnom čine však považujeme za adekvátne a nemyslíme si, že by ich zvýšenie malo výrazný vplyv na páchatelove konanie. Tiež pri porovnaní trestnoprávnej úpravy so štátmi V4 sme zistili, že SR má spomedzi týchto krajín najprísnejšie trestné sadzby. Skôr súhlasíme s názorom 1,4 % respondentov, ktorí uviedli, že je potrebné **novelizovať zákon o priestupkoch** a tiež, že **by mala byť sankcia za verbálny útok aspoň 500 EUR**. Upozorňujeme však, že podľa § 47 ods. 1 písm. l) zákona o priestupkoch môže byť toto konanie klasifikované ako priestupok proti verejnému poriadku, avšak len v súvislosti s účasťou na verejnom zhromaždení

alebo kultúrnym podujatí prístupnom verejnosti a osoba hrubo znevažuje, uráža alebo ohrozuje medzi inými aj príslušníka PZ verbálne, gestom, grafickým zobrazením alebo iným spôsobom. Za toto konanie možno uložiť páchateľovi pokutu do 500 EUR.

- Na základe uvedeného a berúc do úvahy výsledky kvantitatívneho výskumu **dávame na zváženie, aby sa novelizoval jednak Trestný zákon, tak aj zákon o priestupkoch.** V prípade **osobitnej časti Trestného zákona navrhujeme doplniť** do ôsmej hlavy s názvom Trestné činy proti poriadku vo verejných veciach prvého dielu s názvom Trestné činy proti výkonu právomoci orgánu verejnej moci **ustanovenie k útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ako ods. 2 a k ustanoveniu podľa § 324 ako ods. 2**, ktorý by znel nasledovne:

2) Odňatím slobody na dva roky až sedem rokov sa páchateľ potrestá, ak bol v predchádzajúcich 12 mesiacoch postihnutý za obdobný skutok podľa osobitného zákona.

- Osobitným zákonom by bol v tomto prípade zákon o priestupkoch. Dolná hranica trestnej sadzby je zvýšená o jeden rok v porovnaní so základnou skutkovou podstatou trestného činu a horná hranica trestnej sadzby o dva roky v porovnaní so základnou skutkovou podstatou trestného činu. Páchateľ, ktorý už bol potrestaný v predchádzajúcich 12 mesiacoch za priestupok v súvislosti s útokom na verejného činiteľa, by mal byť potrestaný prísnejšie ako páchateľ, ktorý spáchal tento trestný čin a nebol potrestaný v predchádzajúcich 12 mesiacoch za priestupok v súvislosti s útokom na verejného činiteľa.
- V prípade zákona o priestupkoch navrhujeme, aby sa **doplnil** k Priestupkom proti verejnému poriadku podľa § 47 ods. 1 za písm. k) ako písm. l), ktorý by znel nasledovne:
- **hrubo znevažuje, uráža alebo ohrozuje príslušníka Policajného zboru pri výkone služobnej činnosti verbálne, gestom, grafickým zobrazením alebo iným spôsobom.**
- Následne by sa písm. l) zmenilo na písm. m), ktoré by tiež vyžadovalo úpravu v súvislosti so zmenami. Z písm. l) by sa tým pádom vypustil príslušník PZ, pretože toto konanie by bolo zahrnuté v predchádzajúcom písm. l).
- Znenie zapracovaných noviel do Trestného zákona a zákona o priestupkoch znázorňujeme v prílohe 5 a v prílohe 6.

7.3 Edukačný proces

- Vzhľadom na výsledky výskumu a názorov respondentov, že mnohí vyšetrovatelia nevedia objektívne zhodnotiť trestný čin útoku na verejného činiteľa, navrhujeme **zlepšiť prípravu policajtov (výchovno–vzdelávací proces)** v oblasti práva a dokazovania, a to aj vo forme primárneho vzdelávania, bez ktorého nemôže byť policajt zaradený do výkonu služby (úspešným absolvovaním získa kvalifikáciu na výkon povolania policajta), ale najmä zvyšovaním kvalifikácie policajtov prostredníctvom špecializovaných školení, špecializovaného policajného vzdelania,

alebo aj získaním vysokoškolského vzdelania. Netreba zabudnúť ani na prehlbovanie kvalifikácie policajtov prostredníctvom systému ďalšieho vzdelávania policajtov.

- V súvislosti s uvedeným navrhujeme zvýšiť počet hodín zameraných na výučbu trestného práva a vyšetrovania v špecializačnom policajnom štúdiu – zameranie vyšetrovateľa o 18 hodín. Uvedenými 18 hodinami by sa predĺžila dĺžka kurzu len o tri dni, čo z nášho pohľadu nepodmieňuje navýšenie rozpočtu ministerstva vnútra SR. Pri vysokoškolskom vzdelávaní navrhujeme pri špecializácii vyšetrovanie venovať väčšiu pozornosť objasňovaniu a dokazovaniu trestných činov. Túto zmenu považujeme za dôležité zapracovať do tematických plánov predmetu (predmetov).
- Vzhľadom na pomerne časté problémy policajtov pri styku s občanmi najmä v krízových situáciách (napríklad pod vplyvom alkoholu alebo omamných látok) odporúčame, aby policajti, ktorí prichádzajú často do styku s páchatelmi týchto trestných činov a priestupkov absolvovali špeciálnu psychologickú prípravu.

7.4 Iné

- Pri analyzovaní situačných správ sme zistili v súvislosti s kategóriou zamestnania páchatel'a a jeho trestnosti, že do roku 2011 v období platnosti nariadenia ministerstva vnútra SR č. 71/2005 o hlásnej službe, sa v hláseniach obligatórne uvádzalo zamestnanie aj trestnosť páchatel'a. Následne po účinnosti nového nariadenia ministerstva vnútra SR č. 161 z roku 2011 o hlásnej službe, sa tieto informácie už neuvádzajú, čo považujeme za nedostatok tejto účinnej právnej úpravy. Na základe týchto informácií by bolo možné posúdiť a vyšpecifikovať, aký typ páchatel'a prevažuje pri napadnutí policajta, či sú to páchatelia recidivisti alebo prvopáchatelia, alebo či sú prevažne nezamestnaní, zamestnaní, študenti a i. Táto informácia by bola použiteľná aj pre štatistické účely. Navrhujeme **informácie o zamestnaní a trestnej minulosti páchatel'a znova zaviesť ako obligatórne informácie k hláseniam** do nariadenia o hlásnej službe.
- V súvislosti so získavaním **údajov o nápade trestného činu** útoku na verejného činiteľa – policajta sme narazili na problém, kedy nebolo možné získať požadované údaje z verejne dostupných zdrojov, t. z. z internetovej stránky ministerstva vnútra SR (doména minv.sk), ako sa nám to podarilo v prípade ČR, ktorá má tieto údaje (a nielen tie, ktoré sa týkajú trestného činu útoku na verejného činiteľa) **zverejnené na svojej internetovej stránke**. Z toho dôvodu sme si údaje za SR museli vyhľadať a získať na intranetovej stránke ministerstva vnútra SR. Odporúčame, aby táto informácia bola verejne prístupná na internetovej stránke ministerstva vnútra SR, aby sa obyvateľstvo v prípade záujmu mohlo oboznámiť okrem zmieneného i so štruktúrou, skladbou a stavom kriminality v krajine.

8 Záver

V čase, kedy neustále narastá nápad trestnej činnosti, páchatelia sú stále vynaliezavejší a ľudia sa nielen pre pretrvávajúcu migračnú krízu stávajú stále viac xenofóbnymi, je potrebné mať účinnú oporu v ozbrojených bezpečnostných zložkách štátu; najmä v Policajnom zbore, ktorý zabezpečuje zachovanie verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti štátu. Aby však príslušník PZ mohol túto činnosť vykonávať efektívne a v zmysle hesla „Pomáhať a chrániť“ nasadzoval svoj život a zdravie v prospech verejného blaha, mal by byť stopercentne chránený aj on samotný. Len tak môže zabezpečiť nerušený a efektívny výkon svojich povinností a plniť stanovené úlohy. Zdôrazňujeme, že považujeme za nevyhnutné, aby bol policajt dostatočne chránený, a to nielen z pohľadu výstroja a výbroje, ale i po stránke právnej, technickej, manažérskej, psychologickej, odbornej, didaktickej, kriminologickej, sociologickej, a pod.

Napriek tomu, že policajt je chránený inštitútom verejného činiteľa, nie vždy je jednoduché tento skutok dokázať. Okrem iného policajti pri výkone svojej služobnej činnosti často čelia rôznym vyhrážkam, pomstou motivovaným konaním a osočovaniu za dôsledné plnenie svojich povinností.

Na základe stanovených úloh a cieľov výskumu sme upriamili pozornosť na služobnú činnosť policajtov, popísali súčasný stav právnej ochrany policajta, ktorý hodnotíme ako nedostatočný a na základe výskumu odporúčame zvážiť opatrenia, ktoré považujeme za prínosné. V prípade ich akceptovania spočiatku neočakávame výrazný pokles nápadu policajtov, naopak očakávame zvýšenie hodnôt registrovaných útokov trestného činu na verejného činiteľa – policajta vplyvom pridania nového ustanovenia. Z dlhodobého hľadiska však predpokladáme, že napadnutia policajtov poklesnú práve vplyvom účinnej represie. Taktiež očakávame aj nárast počtu priestupkov v prípade, že bude akceptovaný návrh s pridaním priestupku nielen verbálneho napadnutia policajta, ale aj urážky formou gesta. Týmto ustanovením chceme prinavrátiť vážnosť povolaniu policajta a obmedziť jeho zosmiešňovanie. V modernej vyspelej demokratickej spoločnosti by sa takéto konanie voči policajtovi (i všeobecne v spoločnosti) nemalo akceptovať a nechávať nás pasívnymi.

Náležitú pozornosť sme venovali aj ochrane policajta pomocou bezpečnostných technológií, a teda výstroju a výbroji. Ani v tejto oblasti sme s výsledkami neboli spokojní a to aj na základe porovnania stavu ochrany s krajinami V4. Navrhujeme doplniť niektoré technológie, najmä nesmrtiace zbrane, o ktorých sme presvedčení, že by boli prínosom pre ochranu policajta a zároveň by bola zdôraznená a vyzdvihnutá zásada primeranosti.

Prostredníctvom realizovaného formalizovaného dopytovania sme zistili subjektívne názory respondentov - 442 policajtov o právnej ochrane policajtov, o ochrane výstrojom a výbrojou, informácie o vlastnom napadnutí ich osoby, taktiež názory o tom, aký páchatel' najčastejšie útočí na ktorých policajtov, približne v akom veku, z akej príčiny a akým spôsobom. Nemenej významným bolo zhodnotenie celkovej miery ochrany policajta, ktorá bola hodnotená spolovice dostatočne a spolovice nedostatočne, t. z. na 50 %, čo z hľadiska nárokov kladených na policajta mala byť omnoho vyššia a teda hodnotíme tento výsledok ako veľmi neuspokojivý.

Analýzou situačných správ sme zistili skutočný obraz o stave, príčinách a spôsoboch napadnutia policajtov, prevládajúce lokality, miesta a kraje napadnutia, ako i službu

Policajného zboru a zaradenie policajta, ktorý je najviac ohrozený pri výkone ktorej služobnej činnosti. Výsledok sme obohatili o vytvorené modely potenciálneho páchatela, indexu nebezpečnosti napadnutia a modelu najohrozenejšieho policajta.

V každej časti monografie sme sa snažili o multidisciplinárne prepojenie z viacerých pohľadov, smerov a oblastí, avšak vždy so zameraním na zhodnotenie ochrany policajta a snahu o účinnejšiu ochranu.

Za významné považujeme skutočnosť, že predkladaná vedecká monografia komplexne spracováva jednotlivé etapy výskumu vedeckovýskumných úloh riešených postupne na Akadémii Policajného zboru v Bratislave od roku 2003. Vzhľadom na skutočnosť, že výskumné projekty boli riešené v inom čase ako aj inom personálnom zložení, spracovanie tejto monografie bolo pomerne zložité, ale sme toho názoru, že sa nám podarilo predstaviť zodpovedajúcim spôsobom problematiku ochrany policajta vo viacerých komplikovaných obdobiach, po revolúcii v roku 1989 ako aj po súčasné zložité obdobie, ktoré je charakterizované najmä ohrozeniami spojenými s nelegálnou migráciou. Stanovené ciele a úlohy vedeckej monografie a výskumu považujeme za splnené.

9 Súhrn

Vedecká monografia obsahuje súhrn niekoľkých etáp realizovaného výskumu na Akadémii Policajného zboru v Bratislave v spolupráci s policajtmi z praxe za viacročné obdobie. Je to prepojenie niekoľkých etáp výskumu zameraného na podmienky ochrany policajta ako verejného činiteľa. Výskum bol realizovaný v rozličnom časovom období aj s rôznym riešiteľským kolektívom. Tieto skutočnosti sťažovali spracovanie samotnej monografie aj presné dokumentovanie získaných výsledkov.

Na jednotlivých etapách výskumu pracovali kolektívy pod vedením doc. PaedDr. Samuela Uhrina, CSc., PhDr. Cyrila Kostíka, Ing. Pavla Soukopa, ako aj autori tejto monografie. Z toho vyplýva, že jednotlivé etapy riešenia boli rozdielne, boli stanovené iné ciele a úlohy a priniesli výsledky, ktoré odpovedajú danej dobe a situácii najmä v oblasti vnútornej bezpečnosti.

Pred samotnými dosiahnutými výsledkami jednotlivých častí výskumných etáp sa autori monografie sústredili na teoretické východiská riešenej problematiky, na právny status Policajného zboru s dôrazom na právnu ochranu policajta, na povinnosti a na oprávnenia policajta. Zo samotného výskumu jednoznačne vyplynulo, že policajti, ktorí prichádzajú do styku s páchatelmi trestných činov považujú za veľmi dôležitú služobnú prípravu s dôrazom na telesnú prípravu, streleckú prípravu a psychologickú prípravu. Autori monografie na základe analýzy a syntézy výsledkov výskumu považovali za dôležité do predkladanej monografie doplniť aj oblasť nazvanú špeciálna psychologická príprava policajtov prvého kontaktu.

Samotné výsledky výskumu útokov na policajtov sú v monografii rozdelené na jednotlivé etapy, prvá etapa začína v rokoch 2003 až 2005 a predstavuje analýzu registrovaných útokov s prehľadom o počte útokov na policajtov v tomto období. Samozrejme, vždy obsahuje stanovené ciele, úlohy a vymedzenie objektu a predmetu skúmania ako aj predpokladané hypotézy. Registrované útoky boli analyzované po okresných riaditeľstvách PZ ako aj po jednotlivých krajoch. Podrobne rozoberá povahu napadnutia, počet zranených policajtov aj páchatelov, použitie donucovacích prostriedkov, miesto, čas a deň napadnutia. Okrem iného sa zameriava na páchatelov a skúma ich počet, trestnosť, zamestnanie a pod. Záver tejto kapitoly je venovaný dosiahnutým výsledkom výskumu, overeniu hypotéz a návrhom odporúčaní a opatrení na účinnejšiu ochranu policajta.

Druhá etapa výskumu bola zameraná na ochranu policajta pri služobnej činnosti a v tejto etape bol väčší dôraz položený na možnosti ochrany policajta pomocou nesmrtiacich bezpečnostných technológií. Samostatná kapitola je venovaná komparácii ochrany policajta s krajinami Vyšehradskej skupiny. Postupne sa zaoberáme stavom ochrany policajta v Poľskej republike, stavom ochrany v Českej republike a v Maďarsku. Vždy venujeme pozornosť charakteristike, postaveniu a štruktúre polície v týchto krajinách a následne venujeme pozornosť jednotlivým druhom donucovacích prostriedkov a bezpečnostným technológiám v týchto krajinách. Na záver komparácie hodnotíme stav ochrany v každej krajine, prípadne ho porovnávame s ochranou v Slovenskej republike.

Samostatná a veľmi dôležitá kapitola je venovaná metodológii a metódam skúmania, ktoré sme rozdělili na teoretické, empirické a štatistické, stručne sme sa zamerali na pracovné postupy hodnotenia formalizovaného dopytovania ako aj na postup analýzy situačných správ za sledované obdobie do roku 2015.

Podstatná časť monografie je venovaná prezentácii dosiahnutých výsledkov a ich vyhodnoteniu. Táto kapitola je rozdelená na dve podkapitoly a to na výsledky a vyhodnotenie formalizovaného dopytovania a na výsledky a vyhodnotenie analýzy situačných správ za veľmi veľký časový úsek a to od roku 2008 až do roku 2015.

Z pohľadu formalizovaného dopytovania boli sledované a hodnotené názory na právnu ochranu, na ochranu výstrojom a výzbrojou policajta a ďalšie názory policajtov podľa stanovených cieľov a úloh výskumu.

Analýza situačných správ predstavovala veľké úsilie autorov na ich vyhodnotenie vzhľadom na ich veľký počet a rôznorodosť napadnutí policajtov. Skúmali sme najmä časové a miestne hľadisko napadnutia, údaje o policajtoch, údaje o útoku, údaje o páchatelovi. V závere tejto kapitoly boli spracované modely a indexy, ktoré názorne poukazujú na potenciálneho páchatela, na index nebezpečnosti páchatela a model najohrozenejšieho policajta.

Záver monografie je venovaný návrhom a odporúčaniam pre policajnú prax, pre legislatívu, vrátane návrh na úpravu Trestného zákona a návrhy na edukačný proces prípravy policajtov v rámci vzdelávania na policajných školách samozrejme aj na Akadémii Policajného zboru v Bratislave.

10 SUMMARY

The scientific monograph contains a compilation of several stages of research conducted at the Academy of the Police Force in Bratislava in cooperation with people with police work experience for multiannual term. It is a connection of several stages of research focused on police officer as a public figure protection conditions. The research was realized in different time periods and even with different team of researchers. These facts made the processing of the monograph itself and also the precious documentation of acquired outcomes more difficult.

In various stages of research were working teams headed by doc. Samuel Uhrin, CSc., PhDr. Cyril Kostík, Ing. Pavel Soukop and also authors of this monograph. Certainly it led to different solutions, different aims and tasks and brought results corresponding the given time period and the situation in the area of the internal security.

Prior to the achievements of individual parts of the research stages, the authors of the monograph focused on the theoretical base of the solved problems, the legal status of Police Force with an emphasis placed on legal protection of police officers, police officers obligations and authority. The very research clearly showed that the police officers who come to the interaction with perpetrators of the criminal acts consider service training with emphasis on physical training, shooting training and psychological training very important.

The very research outcomes of the attacks on police officers are divided into various stages in the monograph; the first stage begins in the years 2003 to 2005 and introduces the analysis of registered attacks as well as the overview of number of attacks on police officers in this period. It always includes defined objectives, roles and the definition of the subject and object of research, as well as the hypothesis. The registered attacks were analysed on the basis Police Force district departments and also on the basis of regions. It analyses the character of assault, number of injured police officers and offenders, use of coercive measures, place, time and day of the assault. Among other things it focuses on offenders and analyses their number, criminality, employment and so on. Finally, this chapter is devoted to the research outcomes, verifying the hypotheses and draft recommendations and measures to more effective protection of the police officer.

The second stage of the research was focused on the protection of police officers on service duty and at this stage there was placed more emphasis on the possibility of protecting police officers by using non-lethal security technologies. A separate chapter is devoted to the comparison of police protection with countries of the Visegrad Group. We concern gradually with conditions police officers protection in the Republic of Poland, Czech Republic and Hungary. Always, we pay attention to the characteristics, role and structure of the police in these countries and then we pay attention to different types of coercive measures and security technologies in these countries. At the end of the

comparison we assess the conditions of protection in each country; eventually we compare it with the protection in the Slovak Republic.

A separate and very important chapter is devoted to the methodology and methods of research, which was divided into theoretical, empirical and statistical; briefly, we focused on working evaluation procedures formalized questioning and analysis the procedure for situational reports for the period until 2015.

A substantial part of the monograph is devoted to the presentation of achieved outcomes and their evaluation. This chapter is divided into two subsections – the outcomes and evaluation of formalized questioning and the evaluation of the analysis of the situational reports for a very large period of time ranging from 2008 to 2015.

In terms of formalized questioning we monitored and assessed opinions on legal protection, protection of police officers by equipment and weapons and other opinions of police officers according to stipulated objectives and tasks of research.

The analysis of the situational reports posed a major effort of authors for the evaluation in respect of the large number and variety of the police officers attacked. We examined particularly the time and local aspects of the assaults, the data about assaulted police officers, information about the attack, and data about the offender. At the end of this chapter we processed models and indexes that clearly points to the potential offender, the offender's seriousness index and the most vulnerable police officers model.

The conclusion of the monograph is devoted to the suggestions and the recommendations on police practices in legislation, including a proposal to modify the Penal Code and proposals for the educational process at police secondary vocational schools and at the Academy of the Police Force in Bratislava.

11 Zoznam grafov

Graf 2-1 Prehľad prípadov napadnutia policajtov podľa počtu a okresov	48
Graf 2-2 Prehľad podielu OR PZ v rámci Trnavského kraja	49
Graf 2-3 Prehľad podielu OR PZ v rámci Nitrianskeho kraja	49
Graf 2- 2-4 Prehľad podielu OR PZ v rámci Trenčianskeho kraja	50
Graf 2-5 Prehľad podielu OR PZ v rámci Žilinského kraja	50
Graf 2-6 Prehľad podielu OR PZ v rámci Banskobystrického kraja	51
Graf 2-7 Prehľad podielu OR PZ v rámci Prešovského kraja	52
Graf 2-8 Prehľad podielu OR PZ v rámci Košického kraja	52
Graf 2-9 Prehľad podielu OR PZ v rámci Košického kraja	55
Graf 2-10 Služobná činnosť pri napadnutí	57
Graf 2-11 Povaha napadnutia	58
Graf 2-12 Druh zranenia policajtov podľa dĺžky liečenia	59
Graf 2-13 Použitie donucovacích prostriedkov pri útoku na policajta	60
Graf 2-14 Obdobie napadnutia	61
Graf 2-15 Miesto napadnutia policajta	62
Graf 2-16 Čas napadnutia policajta	63
Graf 2-17 Deň napadnutia policajta	64
Graf 2-18 Mesiac napadnutia policajtov	65
Graf 2-19 Mesiac napadnutia policajtov po jednotlivých rokoch	66
Graf 2-20 Vek páchatel'a v trojročných skupinách	67
Graf 2-21 Trestnosť páchatel'a	68
Graf 2-22 Zamestnanie páchatel'a	69
Graf 2-23 Potenciálny páchatel'	69
Graf 2-24 Index nebezpečnosti napadnutia	70
Graf 2-26 Index pravdepodobnosti zranenia policajta	71
Graf 2-27 Napadnutie policajtov za roky 2006 a 2007 po krajoch	76
Graf 2-28 Napadnutia policajtov po krajoch pod vplyvom alkoholu	76
Graf 4-1 Počet napadnutých policajtov v Poľsku na 100 tis. obyvateľov k 31.decembru 2014	113
Graf 4-2 Trestné činy Násilie proti úradnej osobe - policajtovi v ČR evidované v rokoch 2008 – 2015	126
Graf 4-3 Počet napadnutých policajtov v ČR na 100 tis. obyvateľov k 31.decembru 2015	129
Graf 4-4 Trestný čin útoku na verejného činiteľa – policajta v Maďarsku evidovaný v rokoch 2009 – 2015	137
Graf 5-1 Počet napadnutých policajtov v SR na 100 tis. obyvateľov k 31.decembru 2015 (jednotky sú radené zostupne podľa počtu udalostí v roku 2015)	142
Graf 6-1 Rozdelenie respondentov podľa pohlavia	156
Graf 6-2 Dĺžka praxe respondenta	157

Graf 6-3 Zaradenie respondentov podľa služby PZ	157
Graf 6-4 Kraj pôsobenia respondenta	158
Graf 6-5 Prehľad (ne)napadnutých policajtov	159
Graf 6-6 Spôsob napadnutia policajta	160
Graf 6-7 Dĺžka praxe respondenta v porovnaní s vlastným napadnutím	160
Graf 6-8 Pravdepodobná príčina napadnutia policajta	161
Graf 6-9 Názory na trestnoprávnu úpravu ochrany policajta	162
Graf 6-10 Rezervy trestnoprávnej úpravy	164
Graf 6-11 Názory na priestupkoprávnu ochranu policajta	166
Graf 6-12 Pripravenosť chrániť sa pred fyzickým napadnutím	167
Graf 6-13 Dostatočná ochrana výstrojom a výzbrojou	169
Graf 6-14 Návrhy na doplnenie nesmrtiacej bezpečnostnej technológie do výstroje a výzbroje	171
Graf 6-15 Zhodnotenie celkovej miery ochrany policajta	173
Graf 6-16 Čas napadnutia policajta	174
Graf 6-17 Najviac napádaná služba PZ	175
Graf 6-18 Najviac napádaná služba podľa zaradenia respondentov do jednotlivých služieb PZ	176
Graf 6-19 Policajti služby poriadkovej polície sú napádaní viac ako policajti z iných služieb	177
Graf 6-20 Odpovede respondentov podľa služieb PZ na otázku č. 13	177
Graf 6-21 Vyjadrenie respondentov podľa služieb, koľko krát viac sú napádaní policajti služby poriadkovej polície oproti iným službám	178
Graf 6-22 Povaha napadnutia	181
Graf 6-23 Použitie zbrane prevláda pri útoku na policajta	182
Graf 6-24 Prehľad útokov na verejného činiteľa – policajta podľa mesiacov	187
Graf 6-25 Prehľad útokov na verejného činiteľa – policajta podľa dní	188
Graf 6-26 Prehľad útokov na verejného činiteľa – policajta podľa času dňa	189
Graf 6-27 Porovnanie napadnutí v krajoch podľa situačných správ a EŠSK	191
Graf 6-28 Služba PZ napadnutého policajta	194
Graf 6-29 Služobné zaradenie napadnutého policajta'	195
Graf 6-30 Zranenie policajta	197
Graf 6-31 Povaha napadnutia	198
Graf 6-32 Služobná činnosť pri napadnutí	201
Graf 6-33 Pohlavie páchatel'a	202
Graf 6-34 Vek páchatel'a	202
Graf 6-35 Páchatel'om jednotliviec alebo skupina	203
Graf 6-36 Porovnanie zranení páchatel'a a policajta	204
Graf 6-37 Model potenciálneho páchatel'a	206
Graf 6-38 Index nebezpečnosti napadnutia	207
Graf 6-39 Model najohrozenejšieho policajta	207

Graf 6-40 Názory respondentov, či je výstroj a výzbroj dostatočná	209
Graf 6-41 Názory na trestnoprávnu úpravu ochrany policajta	210

12 Zoznam obrázkov

Obrázok 3-1 Náplň so sondami elektrického paralyzátora Taser	82
Obrázok 3-2 Zobrazenie dráhy letu sondy taktickej XP hlavice	83
Obrázok 3-3 Funkcia tasera - proces vymrštenia sond z hlavice	84
Obrázok 3-4 Lapaj – spúšťač prostriedok	86
Obrázok 3-5 Použitie lapaja	87
Obrázok 3-6 Rýchlotužná pena	88
Obrázok 4-1 Spúšťač pás používaný políciou v Poľsku	98
Obrázok 4-2 Zvieracia kazajka používaná políciou v Poľsku	98
Obrázok 4-3 Zabezpečovacia prilba chrániaca hlavu zadržanej osoby používaná políciou v Poľsku	100
Obrázok 4-4 Použitie súpravy spúšťačnej siete vzor 84 poľskými policajtmi	101
Obrázok 4-5 Ručný vrhač slzotvorného plynu s nastavcom obsahujúcim Súpravu spúšťačnej siete vzor 84 používaný políciou v Poľsku	102
Obrázok 4-6 Ručný rozprašovač plynu (RMG-75) a ručný rozprašovač korenia (RMP LE-10)	103
Obrázok 4-7 Plecniakový vrhač slzotvornej látky	103
Obrázok 4-8 Univerzálne slzotvorné granáty (UGL-200 a UGL-200/1) a ručný rozprašovač slzotvorných plynov	104
Obrázok 4-9 Použitie ručného vrhača slzotvorných granátov	104
Obrázok 4-10 Automatický vrhač slzotvorných granátov na automobile Mitsubishi L200	105
Obrázok 4-11 Elektrický paralyzér Taser X26	106
Obrázok 4-12 Náplň so sondami elektrického paralyzátora Taser X26	107
Obrázok 4-13 Možnosti použitia vodného dela	108
Obrázok 4-14 Zastavovací pás používaný poľskou políciou	109
Obrázok 4-15 Maďarské župy	130

13 Zoznam schém

Schéma 1-1 NÁČRT HISTÓRIE VEDECKÝCH PROJEKTOV RIEŠENÝCH NA AKADÉMII POLICAJNÉHO ZBORU NA OCHRANU POLICAJTA	1
Schéma 4-1 Organizačná štruktúra hlavného veliteľstva poľskej Polície	93
Schéma 4-2 Organizačná štruktúra Polície ČR	118
Schéma 4-3 Organizačná štruktúra polície v Maďarsku	133
Schéma 5-1 Časové hľadisko vytvorené na základe analýzy situačných správ	146
Schéma 5-2 Miestne hľadisko vytvorené na základe analýzy situačných správ	147
Schéma 5-3 Údaje o policajtovi vytvorené na základe analýzy situačných správ	147
Schéma 5-4 Údaje o útoku na policajta	147
Schéma 5-5 Zbraň využitá k útoku na policajta	147
Schéma 5-6 Údaje o páchatelovi	148

14 Zoznam tabuliek

Tabuľka 2-1 Počet útokov na policajtov po jednotlivých krajoch	39
Tabuľka 2-2 Prehľad ukazovateľov po krajoch za roky 2003 až 2005	45
Tabuľka 2-3 Prehľad prípadov napadnutia policajtov podľa počtu a okresov	46
Tabuľka 2-4 Počet prípadov pripadajúcich na OO PZ v kraji	53
Tabuľka 2-5 Prehľad počtov napadnutých policajtov podľa služobného zaradenia	54
Tabuľka 4-1 Takticko-technické parametre Súpravy spútavej siete vzor 84	102
Tabuľka 4-2 Takticko-technické parametre elektrického paralizátora Taser X26.	107
Tabuľka 4-3 Útoky na policajtov v jednotlivých vojvodstvách k 31.decembru príslušného roka (jednotky sú radené zostupne podľa počtu udalostí v roku 2014)	112
Tabuľka 4-4 Počet napadnutých policajtov v Poľsku na 100 tis. obyvateľov k 31.decembru 2014	112
Tabuľka 4-5 Trestné činy Násilie proti úradnej osobe - policajtovi v ČR evidované v rokoch 2008 – 2015	125
Tabuľka 4-6 Násilie proti úradnej osobe – policajtovi v jednotlivých krajoch ČR k 31.decembru príslušného roka	127
Tabuľka 4-7 Počet napadnutých policajtov v ČR na 100 tis. obyvateľov k 31.decembru 2015.....	128
Tabuľka 4-8 Trestný čin útoku na verejného činiteľa – policajta v Maďarsku evidovaný v rokoch 2009 – 2015	137
Tabuľka 6-1 . Prehľad zaslaných a prijatých dotazníkov	155
Tabuľka 6-2 . Rozdelenie respondentov podľa pohlavia	155
Tabuľka 6-3 Dĺžka praxe respondenta	156
Tabuľka 6-4 Zaradenie respondentov podľa služby PZ	157
Tabuľka 6-5 Kraj pôsobenia respondenta	158
Tabuľka 6-6 Prehľad (ne)napadnutých policajtov	159
Tabuľka 6-7 Spôsob napadnutia policajta	159
Tabuľka 6-8 Názory na trestnoprávnu úpravu ochrany policajta	162
Tabuľka 6-9 Rezervy trestnoprávnej úpravy	163
Tabuľka 6-10 Názory na priestupkovoprávnu ochranu policajta	165
Tabuľka 6-11 Rezervy priestupkovoprávnej ochrany	166
Tabuľka 6-12 Pripravenosť chrániť sa pred fyzickým napadnutím.....	167
Tabuľka 6-13 Odôvodnenie (ne)pripravenosti chrániť sa pred napadnutím	168
Tabuľka 6-14 Dostatočná ochrana výstrojom a výzbrojou.....	169
Tabuľka 6-15 Návrhy na doplnenie nesmrtiacej bezpečnostnej technológie do výstroja a výzbroje	170
Tabuľka 6-16 Zhodnotenie celkovej miery ochrany policajta	172
Tabuľka 6-17 Čas napadnutia policajta	174
Tabuľka 6-18 Najviac napádaná služba PZ	174

Tabuľka 6-19 Policajti služby poriadkovej polície sú napádaní viac ako policajti z iných služieb.....	176
Tabuľka 6-20 Koľko krát viac sú napádaní policajti služby poriadkovej polície oproti iným službám.....	177
Tabuľka 6-21 Útoky páchatel'ov v skupine dva a viac prevládajú nad útokmi páchatel'ov jednotlivcov	178
Tabuľka 6-22 Páchatel' útoku na VČ je zvyčajne jednotlivec	179
Tabuľka 6-23 Povaha napadnutia, fyzické napadnutie bez zbrane	179
Tabuľka 6-24 Povaha napadnutia, fyzické napadnutie so zbraňou.....	180
Tabuľka 6-25 Povaha napadnutia, verbálne a fyzické napadnutie bez zbrane	180
Tabuľka 6-26 Povaha napadnutia, verbálne a fyzické napadnutie so zbraňou	180
Tabuľka 6-27 Povaha napadnutia verbálny útok	181
Tabuľka 6-28 Použitie zbrane prevláda pri útoku na policajta.....	182
Tabuľka 6-29 Najčastejší vek páchatel'a útočiaceho na policajta.....	183
Tabuľka 6-30 Viac útokov na policajtov pod vplyvom alkoholu alebo OPL.....	184
Tabuľka 6-31 Pohlavie páchatel'a, ktorý viac útočí.....	184
Tabuľka 6-32 Viac napádaní policajti	184
Tabuľka 6-33 Psychosociálna podpora policajtov	185
Tabuľka 6-34 Zriadenie anonymnej linky pomoci v kríze	185
Tabuľka 6-35 Porovnanie trestného činu útoku na verejného činiteľa – policajta podľa situačných správ a podľa štatistiky kriminality ministerstva vnútra SR.....	186
Tabuľka 6-36 Prehľad útokov na verejného činiteľa policajta podľa mesiacov	187
Tabuľka 6-37 Prehľad útokov na verejného činiteľa policajta podľa dní	188
Tabuľka 6-38 Prehľad útokov na verejného činiteľa policajta podľa času dňa	188
Tabuľka 6-39 Prehľad útokov na verejného činiteľa policajta podľa krajov.....	190
Tabuľka 6-40 Útoky na policajtov podľa EŠSK v jednotlivých krajoch k 31.decembru príslušného roka	190
Tabuľka 6-41 Miesto útoku na verejného činiteľa policajta	192
Tabuľka 6-42 Služba PZ napadnutého policajta	193
Tabuľka 6-43 Služobné zaradenie napadnutého policajta	195
Tabuľka 6-44 Zranenie policajta.....	196
Tabuľka 6-45 Použitie donucovacích prostriedkov	198
Tabuľka 6-46 Povaha napadnutia	198
Tabuľka 6-47 Zbraň využitá na útok.....	199
Tabuľka 6-48 Služobná činnosť pri napadnutí.....	200
Tabuľka 6-49 Pohlavie páchatel'a	201
Tabuľka 6-50 Vek páchatel'a.....	202
Tabuľka 6-51 Páchatel'om jednotlivec alebo skupina	203
Tabuľka 6-52 Zranenie páchatel'a.....	203
Tabuľka 6-53 Zamestnanie páchatel'a	205
Tabuľka 6-54 Trestnosť páchatel'a	205
Tabuľka 6-55 Štátna príslušnosť páchatel'a	206

Tabuľka 6-56 Verifikácia hlavnej hypotézy H	208
Tabuľka 0-1 Prehľad ukazovateľov po okresných riaditeľstvách za roky 2003 až 2005 Príloha 2	244
Tabuľka 0-2 Názory tých, ktorí uviedli v otázke č. 8, že nie sú pripravení chrániť sa pred fyzickým napadnutím.....	247
Tabuľka 0-3 Názory tých, ktorí uviedli v otázke č. 8, že sú pripravení chrániť sa pred fyzickým napadnutím	248

15 Vecný register

16

A

Agent	20
analýza konkrétnych útokov	39
Analýza mimoriadnych udalostí	111
Analýza registrovaných útokov	9, 37, 71, 77, 78
analýza situačných správ	9, 71, 145, 208, 211
antikonfliktné tímy	119

B

Bezpečnostná prehliadka	25
bezpečnostné technológie	9, 78, 89, 216, 218

C

Ciele	42, 78
Cieľový súbor	149, 153

Č

Čas napadnutia	62, 63
Čiastkový záver	89, 114, 129, 138
činnosť polície	13, 14
Činnosť polície	14, 23

D

Delenie poľskej Polície	93
Deň napadnutia	64
destabilizácia	34
Dištančný elektrický paralyzér	81
Donucovacie prostriedky	96, 99, 101, 102, 121, 134, 234
dopravná polícia	157, 174, 175, 194
dotazníková metóda	141
Druh zranenia policajtov	58

E

EŠSK	71, 141, 143, 186, 191
------------	------------------------

F

fáza výskumu	9, 146, 148, 149
Flash ball	122
fyzické napadnutie bez zbrane	57

G

Graf	227
------------	-----

H

hliadkujúci policajti	26
hroziace nebezpečenstvo	38
hypotéza	144, 208, 209, 210, 218
Hypotézy	43

C

Chemické paralyzujúce prostriedky	103
---	-----

K

komparácia	140
Komparácia ochrany policajta	91
konanie delikventov	38
kraj	45, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 75, 128, 142, 143, 154, 158, 191
kriminalita	48, 113, 125
krízová situácia	29, 35

L

Lapaj – spúšťač prostriedok	86
-----------------------------------	----

M

Maďarsko...	91, 130, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 218, 240
Mesiac napadnutia	65
metodika výskumu.....	38
metódy skúmania	139
Miestne hľadisko.....	190
Miesto napadnutia.....	61
Ministerstvo vnútra	13, 14, 132
Modely a indexy.....	206

N

Najviac napádaná služba.....	174
napádání policajti	177, 184, 196, 254
napadnutie bez zbrane	152, 179, 180, 182, 207, 255
napadnutie so zbraňou ...	152, 179, 180, 182, 198, 199, 255
násilie	22, 43, 72, 75, 111, 115, 124, 165, 249, 250
Návrhy.....	164, 209, 211
neletálne zbraňové systémy	80, 212
nepriaznivá verejná mienka	41
nervová labilita	33
nesmrtiace zbrane	80, 129, 216

O

Obdobie napadnutia	61
obeť.....	87, 184, 256
obetí.....	32, 38, 41, 43, 71, 78, 79
objekt napadnutia	53, 72, 194, 208
Objekt skúmania	143
Objekt výskumu	43
obranná tyč	89
obušok ...	89, 97, 121, 122, 134, 170, 171, 212, 213, 254
Odporúčané opatrenia.....	73
Ochrana policajta.....	9, 32, 37, 42, 43, 72, 74, 75, 77, 78, 80, 146, 150, 153, 154, 172, 241, 252
ochrana policajta v Maďarsku.....	130
ochrana výstrojom a výzbrojou.....	167, 170
Oprávnené použitie zbrane	19

Oprávnenia policajta.....	25
Overenie hypotéz	72

P

Páchatelia ...	66, 144, 145, 152, 154, 183, 199, 203, 209
Paralyzujúce vodné prostriedky.....	108
Počet páchatel'ov	66, 67, 201, 202, 203, 205, 206
Počet prípadov.....	53, 55, 64, 187, 188, 189, 190, 192, 193, 195, 198, 199, 200, 208
Počet zranených policajtov	58
Podporná služba	95
Policajný zbor.....	14, 250
Policajt ako obeť napadnutia	32
Policajti ...	13, 32, 58, 119, 120, 122, 144, 145, 152, 154, 161, 176, 208, 211
poriadková polícia	39, 53, 54, 55, 56, 70, 71, 72, 89, 118, 119, 144, 145, 149, 150, 152, 154, 175, 176, 177, 178, 194, 195, 196, 207, 208, 209, 252, 254
post shooting trauma.....	31
Posttraumatická stresová porucha	32
potenciálny páchatel'	68, 69, 70, 206, 207, 217, 219
Použitie donucovacích prostriedkov	59, 197, 198
použitie fyzickej sily	134
použitie streliva s gumovým projektilom.....	134
povaha napadnutia	45, 179, 255
Povinnosť policajta	24
povinnosti	19, 20, 23, 24, 25, 85, 95, 117, 122, 136, 218, 233
Povinnosti policajta.....	23
Pracovný postup	139, 141, 144, 145, 149, 153, 186
právomoc	16, 17, 22
predmet skúmania.....	42, 144, 218
Prehľad o počte útokov	39
Prezentácia	155
Protiteroristické centrum	133
psychická nepripravenosť policajta	40
Psychologická príprava	29
psychosociálna podpora policajta.....	185
putá.....	86, 97, 99, 105, 121, 134

R

Registrované útoky na policajtov	45
Rezervy priestupkovoprávnej ochrany	166
riešiteľský kolektív	218
Rizikové faktory	33
ručný vrhač	89
Ručný vrhač slzotvorných granátov	101
Rýchlotuhnúca pena	88

S

SECURITY	10, 236
selekcia	140
situácie správy .. 9, 44, 71, 78, 139, 140, 143, 144, 145, 146, 148, 149, 152, 153, 154, 155, 186, 187, 191, 203, 208, 209, 215, 216, 218, 219	
služobná činnosť policajtov	79, 216
Služobná činnosť pri napadnutí	56, 200
Služobná príprava	27
Služobné zaradenie	53, 54, 208
služobný pomer	13, 15, 16, 116, 117, 129, 237
slzotvorné granáty	103, 119
slzotvorný prostriedok	89
spútavacia sieť	97, 100, 105
Stav ochrany policajta v Českej republike	115
strach zo zlyhania	31
Strelecká príprava	28
strelná zbraň	89, 122, 199
Subjekt vedeckého poznania	144
Súhrn indexov	69

Š

Špeciálna psychologická príprava	29
--	----

T

taktická príprava	27, 29
taser	81, 82, 83, 84, 85, 86, 238, 254
Taser X26	105, 106, 108, 135, 138
technika formalizovaného dopytovania	79

techniky výskumu	44
teleskopický obušok	122, 170, 171, 213
Telesná príprava	27
Teoretické metódy	139
Trestnosť páchatelia	67, 205
Trestný poriadok	13, 21, 26, 162

U

Úrad antiteroristických operácií	96
usmrtenie policajta	40
Ústava Slovenskej republiky	41
útočník	18, 69, 110, 182, 211
Útok na verejného činiteľa	16, 22, 42, 74, 109, 111, 123, 125, 135, 136, 141, 249

V

vedecká monografia	9, 10, 217
Vedľajšie hypotézy	144
Vek páchatelia	66, 67, 183, 202
verbálne napadnutie policajta	22
verbálny útok .. 136, 152, 160, 163, 164, 166, 167, 181, 182, 199, 210, 213, 255	
verbálny útok na policajta	136, 164, 210
verejný činiteľ	15, 16, 18, 79, 109, 111, 137, 235
Verifikácia hypotéz	208
vplyv alkoholu	76, 161
Výberový súbor	149, 153
vyhrážanie	22, 124, 165, 249
Vyhrážanie	124, 125
výchovno-vzdelávací proces	214
výkon služby	15, 27, 37, 44, 73, 77
Výkon štátnej moci	17
výskum .. 9, 29, 34, 37, 44, 139, 140, 143, 144, 145, 149, 152, 153, 206	
Výsledky analýzy útokov	72
vytláčanie koňom	121
Vytlačanie štítom	122

Z

Zabezpečujúca prilba	99, 100
----------------------------	---------

Základný súbor	149		
Zákon o Policajnom zbore.....	15, 25		
Zamestnanie páchatel'a.....	68, 69, 205		
zásada legality	14		
Zásada primeranosti	15		
zásada zákonnosti	14		
Zastavovací cestný pás.....	109		
Záver	74, 150, 216, 218, 219		
		zbraň	19, 20, 25, 28, 57, 81, 85, 86, 88, 89, 104, 106, 107, 111, 115, 121, 122, 123, 135, 136, 182, 197, 199, 200
		Zdravotnícka príprava	29
		Zranenia páchatel'a	67
		Zranenie páchatel'a	203
		zranenie s liečením.....	59, 196, 197, 203, 204
		Zvieracia kazajka	98, 99

17 Zoznam použitej literatúry

Knižné publikácie

AUGUSTÍN, P. 2013. *Poriadková polícia*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2013, 116 s. ISBN 978-80-8054-554-3.

BOHMAN , M. 2008. *Policejní sbory ve vybraných zemích Evropské unie*, Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR. s. 194.

BURDA, E. 2012. *Nutná obrana a ďalšie okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu*. Praha: C. H. Beck, 2012. 283 s. ISBN 978-80-7179-281-9.

CHOMA, P. 1994. *Poriadková činnosť polície. I. diel : Úlohy Policajného zboru, povinnosti, oprávnenia a služobné zákroky*. Bratislava: Akadémia PZ SR, 1994. 123 s. ISBN 80-88751-09-8.

DALECKÝ, J. - FILÁK, A. - CHMELA, Z. - ZÁMEK, D. 2009. *Vybrané problémy služby pořádkové policie*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2009. 226 s. ISBN 978-80-7251-303-1.

ERNEKER, J. a kol. 2000. *Profesia policajta*, Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2000. 250 s. ISBN 80-8054-124-8.

FILÁK, A. 2009. *Zákon o Polícii Českej republiky s komentárom podľa právneho stavu k 12.1.2009*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2009. 285 s. ISBN 978-80-86477-49-7.

HAŠANOVÁ, J. 2011. *Správne právo: Všeobecná a osobitná časť*. Bratislava: Veda, 2011. 437 s. ISBN 978-80-224-1176-9.

KOČAN, Š. 2012. *Charakteristika a vyšetovanie korupcie*. Bratislava: Akadémia PZ, 2012. 180 s. ISBN 978-80-8054-532-1.

MATOUŠKOVÁ, I., MORAVČÍK, Ľ., RAK, R. a kol. *eCall – Inteligentný dopravný systém (aspekty právne, technické, informačné a psychologické)*. Bratislava: MAGNET PRESS, SLOVAKIA s. r. o., 2015. 688 s., ISBN 978-80-89169-31-3, EAN 9788089169313.

MICHOŃ W., CICHON P. 2009. *Techniczne środki wzmocnienia – obsługa i użytkowanie Cz. II*, Wydawnictwo Szkoły Policji w Katowicach. 2009. s. 39

SOBIHARD, J. a kol. 2013. *Policajná správa*, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2013. 246 s. ISBN 978-80-7380-438-1.

BOJANOWSKI M., GIEZEK J., SIENKIEWICZ Z., *Prawo karne – część ogólna i szczególna*, wyd. LexisNexis, Warszawa 2006.

BUDZIK T. *Donucovacie prostriedky využívané Políciou v Poľsku so zvláštnym zohľadnením technických donucovacích prostriedkov (II časť)*.

DYDUCH L., *Postępowanie policjantów z bronią palną przydzieloną do celów służbowych*, wyd. CSP, Legionowo 2012.

GOETTEL M., *Uprawnienia policjanta – stosowanie środków przymusu bezpośredniego*, wyd. WSPol, Szcztyno 1996.

KOŁŁATAJ P., „Biuletyn Prawny” 2001, nr 10, wyd. Biuro Prawne Komendy Głównej Policji.

TALLO, A. a kol. 2001. *Technické systémy a prostriedky polície*, Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2001. 383 s. ISBN 80-8054-186-8.

TUREČEK, J. a kol. 2008. *Policejní technika*, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 316 s. ISBN 978-80-7380-119-9.

VOKUŠ, J. 2010. *Polície České republiky*. Praha: Policejní prezidium České republiky Tiskárna Ministerstva vnitra, 2010. 83 s.

Príspevky v zborníkoch a časopisoch

BILSKÝ, P. - ERNEKER, J. 2001. Vplyv profesijných vlastností policajtov na ich preventívnu činnosť. In *Aktuálne problémy prevencie kriminality*. Trnava: Vyd. Gabriela Gajdošová Policajný inštitút AFG, 2001. s. 217-232.

BOZOGÁŇOVÁ, M, BARINKOVÁ, K. Vnímané bezpečie, rizikové správanie a iracionálne presvedčenia u príslušníkov Policajného zboru. Výskum SAV a Univerzity Pavla Jozefa Šafárika.

ČECH, J.(1998). Úvod do policajnej psychológie. Edícia policajných vied. Bratislava: tlačiareň MV SR.

DWORZECKI, J. 2012. Postup príslušníkov poľskej polície na mieste udalosti – trestného činu. In: *Policajné vedy a policajná prax - prvotné úkony na mieste činu*: Zborník z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej dňa 29. februára 2012. Bratislava: Akadémia PZ. 2012, s. 36 – 52.

EHLERS, A. Posttraumatische Belastungsstörung. Göttingen, Hogrefe. 1999. s. 38.

FELCAN, M.: Možné využitie nových informačných a komunikačných technológií leteckého dohľadu na zabezpečenie kontroly vonkajších hraníc In: *Aktuálne problémy migrácie v Európe a jej ľudskoprávna dimenzia* : zborník z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej 27. októbra 2015 .

FELCAN, M.: K základným podmienkam prípustného zásahu do základných práv a slobôd policajným konaním v Slovenskej republike (z pohľadu zákona o Policajnom zbore), rec. Milan Šmátrala, rec. Anna Zachová. In: *Európsky rozmer ochrany ľudských práv v činnosti polície* : zborník príspevkov z vedeckej konferencie : medzinárodná vedecká konferencia organizovaná Katedrou verejnoprávných vied Akadémie Policajného zboru v Bratislave 27. novembra 2014. - Bratislava : Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2015. - ISBN 978-80-8054-631-1. - S. 14-30.

FELCAN, M.: Charakteristika cestnej dopravy v Slovenskej republike a stratégia jej rozvoja. In: *Bezpečnostní teorie a praxe* : periodikum Policejní akademie České republiky v Praze. - ISSN 1801-8211. - č. 2 (2008), s. 67-76.

GREŇO, J. 2012. Uplatnenie policajnej etiky vo výkone policajnej služby. In *Policajná teória a prax*. Roč. 20, č. 1, 2012. s. 11-21. ISSN 1335-1370.

KORGO, D. 2008. Právomoc - základná podmienka trestnej zodpovednosti verejného činiteľa. In *Predsúdne konanie: Zborník príspevkov z celoštátneho seminára s medzinárodnou účasťou konaného dňa 25. septembra 2008*. Bratislava: Akadémia PZ. 2008. s. 86-92.

KORGO, D. 2013. Policajt ako garant ochrany práv a jeho postavenie v sústave verejných činiteľov. In *Polícia ako ochranca práv jednotlivca*. Zborník. - Bratislava: Akadémia PZ 2013. s. 161-168.

LOFFLER, B. Analýza využitia bezpilotných prostriedkov v službe poriadkovej polície Policajného zboru. Zborník z 13. medzinárodného sympózia konaného 8.9. 2016 v rámci SECURITY Bratislava 2016. Bratislava Akadémia PZ s. 176 -190. ISBN 978-80-8054-691-5.

LOFFLER, B., HRUDKA, J. Teoreticko-právne aspekty vykonávania služobných zákrokov formou represívnej metódy policajnej verejno-poriadkovej činnosti. In *Zborník z medzinárodnej konferencie konanie 24.5. 2016. Sebaobrana a jej súčasné uplatňovanie v praxi, s. 103 – 110, ISBN 978-80-8054-702-8*.

LÖFFLER, B. Dopravno-bezpečnostné technológie využívané službou poriadkovej polície pri dohľade nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky In: *Podiel Policajného zboru a ostatných zainteresovaných subjektov na napĺňaní cieľov stratégie zvýšenia bezpečnosti cestnej premávky v Slovenskej republike v rokoch 2011 až 2020 : zborník z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej dňa 09. októbra 2014*. - Bratislava : Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2015. ISBN 978-80-8054-618-2. s. 201-209.

MATOUŠKOVÁ, I., MORAVČÍK, L., RAK, R. a kol. eCall – Inteligentný dopravný systém (aspekty právne, technické, informačné a psychologické). Bratislava: MAGNET PRESS, SLOVAKIA s. r. o., 2015. 688 s., ISBN 978-80-89169-31-3, EAN 9788089169313.

PLANKA, B. – KOVÁRNIK, L. Neletálni zbraňové systémy – technické a taktické aspekty. In *Bezpečnostní teorie a praxe*, 2011, zvl. č. II. díl, s. 363-375. ISSN 1801-8211.

RAISKUP, J.Ch. Riziká v profesii policajta. In *Profesijné nároky na policajtov v 1. skupine hodností*, Zborník príspevkov zo seminára, ktorý sa konal 19.5.1998 v Bratislave, Bratislava: Akadémia PZ - Odd. analýz bezp. činností, 83 s. ISBN 80-8054-069-1.

ŠEBLOVÁ, J., KEBZA, V. Zátěž a stres pracovníků záchranných služeb – výsledky první části studie. *Urgentní medicína*. České Budějovice: 8/2005, s. 27.

TUREČEK, J. Aktuální problémy použití elektrických paralyzérů. In *Zborník z 10. medzinárodného sympózia konaného dňa 4. 6. 2008 v rámci medzinárodného veľtrhu SECURITY 2008*, Bratislava: Bratislavská vysoká škola práva, s. 39 - 43.

ZVALOVÁ, A. Možnosti ochrany policajta paralyzujúcimi technickými prostriedkami. In *Policajná teória a prax*. Roč. 22, č. 2. Bratislava: Akadémia PZ, 2014. ISSN 1335-1370, s. 187-195.

ZVALOVÁ, A. Policajt – verejný činiteľ. In *Policajná teória a prax*. Bratislava: Akadémia PZ. Roč. 23, č.2. ISSN 1335-1370, s. 143 – 157.

Právne normy a interné predpisy

Konwencja w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 10 grudnia 1984 r. (Dz. U. z 1989 r. Nr 63, poz. 378).

Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 33/2014 o legislatívnych pravidlách.

Nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 35/1995 o prideľovaní, nosení a ukladaní služobných zbraní v znení neskorších predpisov.

Nariadenie Prezídia Policajného zboru 53/2015 o organizačnom poriadku Prezídia Policajného zboru.

Opatrenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 1/2016 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru.

Opatrenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 3/2015 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru na rok 2015.

Rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 1/2013 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru na rok 2013 v znení rozkazu ministra vnútra Slovenskej republiky č. 104/2013.

Rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 3/2014 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru na rok 2014.

Rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 67/2014 o systemizácii výzbrojnej, ženiejnej a chemickej techniky a materiálu a ochranných balistických prostriedkov v podmienkach Policajného zboru a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2012 r. poz. 1015, z późn. zm.).

Ústavný zákon č. 347/1997 Sb. o vytvorení vyšších územných samosprávných celkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 119/2002 Sb. o strelných zbraniach a strelive a o zmene zákona č. 156/2000 Zb. o overovaní strelných zbraní, streliva a pyrotechnických predmetov a o zmene zákona č. 288/1995 Zb. o strelných zbraniach a strelive (zákon o strelných zbraniach) v znení zákona č. 13/1998 Zb. a zákona č. 368/1992 Zb. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, (zákon o zbraniach) v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodný zákon).

Zákon č. 273/2008 Zb. o Polícii ČR a o změně a doplnění některých zákonů v znění neskorších předpisů.

Zákon č. 274/2008 Zb., tzv. „zmenový“, ktorým sa menia niektoré zákony v súvislosti s prijatím zákona o Polícii ČR.

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon a o změně a doplnění některých zákonů v znění neskorších předpisů.

Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok a o změně a doplnění některých zákonů v znění neskorších předpisů.

Zákon č. 310/2006 Sb. o nakládání s některými věcmi využitelnými na obranné a bezpečnostné účely na území České republiky a o změně některých zákonů (zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem).

Zákon č. 36/1960 Sb. o územnom členení štátu a o změně a doplnění některých zákonů v znění neskorších předpisů.

Zákon č. 361/2003 Sb. o služobnom pomere príslušníkov bezpečnostných zborov a o změně a doplnění některých zákonů v znění neskorších předpisů.

Zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch a o změně a doplnění některých zákonů v znění neskorších předpisů.

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník a o změně a doplnění některých zákonů v znění neskorších předpisů.

Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy a o změně a doplnění některých zákonů v znění neskorších předpisů.

Zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície a o změně a doplnění některých zákonů v znění neskorších předpisů.

Zákon č. C z roku 2012 Trestný zákon.

Zákon č. XXXIV/1994 o Polícii (a Rendőrségről) a o změně a doplnění některých zákonů v znění neskorších předpisů.

Zákon z 24. mája 2013 o donucovacích prostriedkoch a strelných zbraniach a o změně a doplnění některých zákonů v znění neskorších předpisů.

Zákon z 12. októbra 1990 o Hraničnej strážii a o změně a doplnění některých zákonů v znění neskorších předpisů.

Zákon zo 6. apríla 1990 o Polícii a o změně a doplnění některých zákonů v znění neskorších předpisů.

Dokumenty v elektronickej forme

ALYASRY, N. Použitie vecí získanej z tzv. bezpečnostnej prehliadky na účely dokazovania v trestnom konaní. [online]. [citované 19. október 2014]. Dostupné na internete:

<<http://www.pravnelisty.sk/rozhodnutia/a267-pouzitie-veci-ziskanej-z-tzv.-bezpecnostnej-prehliadky-na-ucely-dokazovania-v-trestnom-konani>>

ALYASRY, N. Rozhodnutie Generálneho prokurátora SR o nezákonnosti postupu polície. [online]. [citované 19. október 2014]. Dostupné na internete:

<<http://www.pravnelisty.sk/rozhodnutia/a265-rozhodnutie-generalneho-prokuratora-sr-o-nezakonnosti-postupu-policie>>

ANONIMNÍ LINKA POMOCI V KRIZI. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. 2016 [online]. [citované 12. januára 2016]. Dostupné na internete: <<http://www.policie.cz/clanek/anonymni-linka-pomoci-v-krizi.aspx>>

ČESKÁ REPUBLIKA, ČLENOVIA, ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE, EURO ENCYKLOPÉDIA, EURÓPSKA ÚNIA. [online]. [citované 16. decembra 2015]. Dostupné na internete:

<http://www.europskaunia.sk/ceska_republika>

DIALOGUE FOR HUNGARY AGAINST TASERS FOR PARLIAMENT GUARD. 2015. [online]. [citované 4. decembra 2015]. Dostupné na internete:

<<http://www.politics.hu/20150504/dialogue-for-hungary-against-tasers-for-parliament-guard/>>

EUROINFO – MAĎARSKO. [online]. [citované 3. apríla 2013]. Dostupné na internete:

<<http://www.euroinfo.gov.sk/445/madarsko>>

HOW DOES A TASER WORK. 2014. [online]. [citované 16. marca 2014]. Dostupné na internete: <<http://www.taser.com/research-and-safety/how-a-taser-works>>

HUNGARY/ EUROPE/ MEMBER COUNTRIES/ INTERNET/ HOME - INTERPOL. 2015. [online]. [citované 4. decembra 2015]. Dostupné na internete: < <http://www.interpol.int/Member-countries/Europe/Hungary>>

IMG.BLESK.CZ [online]. [citované 17. marca 2014]. Dostupné na internete:

<http://img.blesk.cz/static/old_abc/tistene_ABC/2009/05/5-Taser-DUO.pdf>

INDEX – BELFÖLD. AZ OMBUDSMANT AGGASZTJA A TEK TITKOS INFORMÁCIÓGYŰJTÉSE. 2012. [online]. [citované 3. decembra 2015]. Dostupné na internete:

<http://index.hu/belfold/2012/08/22/az_ombudsmant_aggasztja_a_tek_titkos_informaciogyujtese/>

KRAJE V ČR A POČET OBYVATEL, PRŮMĚRNÁ MZDA A NEZAMĚSTNANOST. 2016. [online]. [29. januára 2016]. Dostupné na internete:

<http://ciselnik.artega.cz/kraje_pocet_obyvatele_hrubá_mzda_nezamestnanost.php>

KRAJE, OKRESY, OBCE. STÁTNI SPRÁVA.CZ. 2015. [online]. [citované 16. decembra 2015]. Dostupné na internete: <http://www.statnisprava.cz/rstsp/redakce.nsf/i/kraje_okresy_obce>

KRIMINALITA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. [citované priebežne od roku 2013 do 26. januára 2016]. Dostupné na internete: <<http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>>

NSW Parliamentary Library Research Service . [online]. [citované 17. marca 2014]. Dostupné na internete: <[http://www.parliament.nsw.gov.au/Prod/parlment/publications.nsf/0/05D42FA06DC51BE0CA257618001A2062/\\$File/EBrief+Tasers.pdf](http://www.parliament.nsw.gov.au/Prod/parlment/publications.nsf/0/05D42FA06DC51BE0CA257618001A2062/$File/EBrief+Tasers.pdf)>

POLÍCIA A ĎALŠIE BEZPEČNOSTNÉ ZLOŽKY ČOSKORO DOSTANÚ NOVÉ ZBRANE. 2015. [online]. [citované 27. januára 2016]. Dostupné na internete: <<http://www.minv.sk/?tlacove-spravy-2&sprava=policia-a-dalsie-bezpecnostne-zlozky-coskoro-dostanu-nove-zbrane>>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY [online]. [citované 15. decembra 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY [online]. [citované 8. februára 2013]. Dostupné na internete: <<http://www.policie.cz/clanek/reforma-policie-cr-sluzba-v-novych-podminkach-191470.aspx>>

STRUKTURA KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI [online]. [citované 22. októbra 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.info.policja.pl/inf/kierownictwo-i-struktu/struktura-kgp/86025,Struktura-Komendy-Glownej-Policji.html>>

TASER.COM. 2014. [online]. [citované 17. marca 2014]. Dostupné na internete: <<http://www.taser.com/images/research-and-safety/research-library/downloads/CEWIndex.pdf>>

TASER.CZ [online]. [citované 16. marca 2014]. Dostupné na internete: <<http://www.taser.cz/>>

TASER.CZ [online]. [citované 16. marca 2014]. Dostupné na internete: <<http://www.taser.cz/Menu-TASER-produkty-Statni-bezpecnostni-sbory-Souhrn/131/>>

TASER.CZ 2014. [online]. [citované 17. marca 2014]. Dostupné na internete: <<http://www.taser.cz/Menu-Novinky/155/>>

TASER.CZ 2014. [online]. [citované 17. marca 2014]. Dostupné na internete: <<http://www.taser.cz/Menu-TASER-produkty-Statni-bezpecnostni-sbory-Lekarska-hlediska/166/>>

TASER.CZ [online]. [citované 18. marca 2014]. Dostupné na internete: <http://www.taser.cz/UserFiles/file/20130115-Debut_TASER_X26P.pdf>

TASER.CZ [online]. [citované 30. marca 2014]. Dostupné na internete: <<http://www.taser.cz/Menu-TASER-produkty-Statni-bezpecnostni-sbory-Typy-TASER-CAM/177/>>

TASER.SK [online]. [citované 17. marca 2014]. Dostupné na internete: <http://www.taser.sk/UserFiles/file/Syndrom_umrti_po_zadrzeni.pdf>

TRESTNÝ ZÁKON S KOMENTÁROM. 2015. [online]. [citované 25. február 2015]. Dostupné na internete: <http://www.google.sk/url?sa=t&rct=i&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CB8QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.gjar-po.sk%2F~gajdos%2Ftreti_rocnik%2Fnos%2Ftrestny_zakon_s_komentarom.pdf&ei=InftVL3_Nlf_ygOb-4HAAQ&usg=AFQjCNH1ZBhGKCgNtuQcwmpr-5ANzi_59A&bvm=bv.86956481,d.d2s>

ZÁVODSKÝ, G. Policajt a osobná prehliadka. [online]. [citované 19. október 2014]. Dostupné na internete: <<http://www.najpravo.sk/rady-a-vzory/rady-pre-kazdeho/o/policajt-a-osobna-prehliadka.html>>

Iné

Analýza mimoriadnych udalostí s účasťou polície a zamestnancov polície za rok 2013 (Analiza dotyczaca wydarzeń nadzwyczajnych z udziałem policjantów i pracowników policji w 2013 roku). Úrad kontroly Hlavného policajného veliteľstva, Varšava 2014. s. 28.

Analýza mimoriadnych udalostí s účasťou polície a zamestnancov polície za rok 2014 (Analiza dotyczaca wydarzeń nadzwyczajnych z udziałem policjantów i pracowników policji w 2014 roku). Úrad kontroly Hlavného policajného veliteľstva, Varšava 2015. s. 23.

Informácie čerpané z prednášky plk. JUDr. Tibora Maka, policajného pridelenca v Maďarsku, z Oddelenia policajných pridelencov a mierových misií Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru uskutočnenej 3. apríla 2014 na Akadémii Policajného zboru v Bratislave.

Metodický list pre inštruktorov výcviku služobnej prípravy, telesnej prípravy a sebaobranu, Využitie elektrických paralyzátorov, nácviky ich správneho a bezpečného používania, Prezídium Policajného zboru Odbor výcviku, Bratislava, jún 2014.

Prednáška plk. JUDr. Jána Mihála z Oddelenia policajných pridelencov a mierových misií Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru uskutočnenej 31. marca 2014 na Akadémii Policajného zboru v Bratislave.

TALLO, A., ZVALOVÁ, A. OCHRANA POLICAJTA PRI SLUŽOBNEJ ČINNOSTI: Dodatok k projektu vedecko-výskumnej úlohy Ochrana policajta. Výsk. 126. Bratislava: Akadémia PZ, 2014. 16 s.

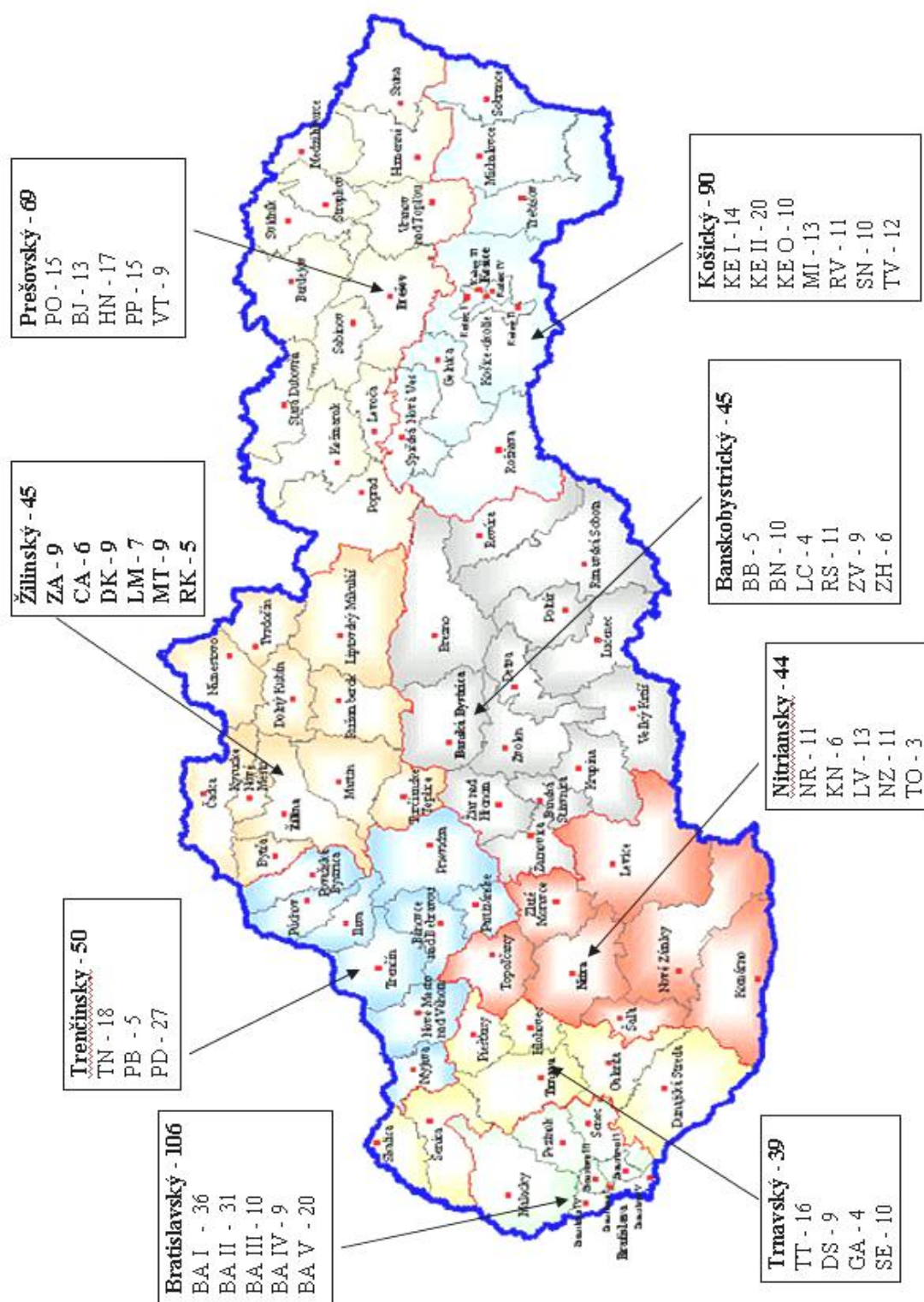
UHRÍN, S. a kol. OCHRANA POLICAJTA: Projekt vedecko-výskumnej úlohy. Bratislava: Akadémia PZ, 2005. 15 s.

Prílohy

- Príloha 1:** Počty prípadov napadnutia po krajocho a okresných riaditeľstvách PZ za roky 2003 až 2005
- Príloha 2:** Prehľad ukazovateľov po okresných riaditeľstvách za roky 2003 až 2005
- Príloha 3:** Prehľad obvodných oddelení PZ po krajocho a okresoch, v ktorých nedošlo k prípadom napadnutia policajta v rokoch 2003 až 2005
- Príloha 4:** Odôvodnenie, či je respondent pripravený chrániť sa pred fyzickým napadnutím, rozdelené podľa toho, či na uvedenú otázku odpovedal „áno“, „nie“ alebo „neviem“
- Príloha 5:** Respondenti zapojení do výskumu navrhujú nasledujúce zmeny Trestného zákona
- Príloha 6:** Respondenti zapojení do výskumu navrhujú nasledujúce zmeny zákona o priestupkoch
- Príloha 7:** Dotazník

Počty prípadov napadnutia po krajoch a okresných riaditeľstvách PZ za roky 2003 až 2005

Príloha č. 1

Tabuľka 0-1 Prehľad ukazovateľov po okresných riaditeľstvách za roky 2003 až 2005 Príloha 2

Kraj	Počet adm. okr.	Počet OO PZ	Počet obcí	Počet prípado	Počet obyvat.	Poč. príp. na OO PZ	poč. obcí na OO PZ	poč. obyv. na OOPZ	poč. obyv. na prípado
Bratislava I	1	3	1	36	48 036	12,00	0,33	16 012	1 334
Bratislava II	2	8	31	31	163 399	3,88	3,88	20 425	5731
Bratislava III	2	5	20	10	117 758	2,00	4,00	23 552	11 776
Bratislava IV	2	6	31	9	157 175	1,50	5,16	26 196	17 464
Bratislava V	1	3	4	20	130 503	6,67	1,33	43 501	6 525
Trnava KR Trnava	3	11	96	16	235 695	1,45	8,72	21 427	14 731
Dunajská Streda	1	4	66	9	110 887	2,25	16,50	27 722	12 321
Galanta	1	4	35	4	93 667	1,00	8,75	23 417	23 417
Senica	2	5	52	10	106 924	2,00	10,40	21 385	10 692
Trenčín KR Trenčín	5	11	151	18	308 628	1,63	13,73	28 057	17 146
Považská Bystrica	2	4	49	5	110 978	1,25	12,25	27 746	22 196
Prievidza	2	7	75	27	189 474	3,86	10,71	27 068	7018
Nitra KR Nitra	2	8	89	11	206 404	1,38	11,13	25 800	18764
Komárno	1	5	41	6	109 329	1,20	8,20	21 866	18 222
Levice	1	5	88	13	121 113	2,60	17,60	24 223	9316
Nové Zámky	2	6	74	11	207 214	1,83	12,33	34 536	18 838
Topoľčany	1	2	53	3	74 298	1,50	26,50	37 149	24 766
Žilina KR Žilina	2	6	63	9	185 124	1,50	10,50	30 854	17 569
Čadca	2	3	37	6	124 588	2,00	12,33	41 529	20 765
Dolný Kubín	3	4	63	9	124 620	2,25	15,75	31 155	13 847
Liptovský Mikuláš	1	3	56	7	74 566	2,30	18,66	24 855	10 652
Martin	2	6	69	9	114 551	1,50	11,50	19 092	12 728
Ružomberok	1	3	25	5	59 516	1,66	8,33	19 839	11 903
Ban. Bystrica KR BB	1	5	42	5	112 520	1,00	8,40	22 504	22 504
Brezno	1	3	30	10	6 424	3,33	10,00	2 141	642
Lučenec	2	7	126	4	120 003	0,57	18,00	17 143	30 001
Rimavská Sobota	3	8	172	11	146 782	1,38	21,50	18 348	13 344
Zvolen	3	5	76	9	134 972	1,80	15,20	26 994	14 997
Žiar nad Hronom	3	5	67	6	93 383	1,20	13,40	18 677	15 564
Prešov KR Prešov	2	10	134	15	207 675	1,50	13,40	20 768	13 845
Bardejov	3	6	197	13	126 924	2,17	32,80	21 154	9763
Humenné	3	5	117	17	116 960	3,40	23,40	23 392	6 880
Poprad	3	12	147	15	190 233	1,25	12,25	12 682	12 682
Vranov nad Topľou	1	3	68	9	73 492	3,00	22,70	24 497	8 166
Košice I KR Košice	2	3	8	14	97 036	4,70	2,70	32 345	6 931
Košice II	2	5	14	20	142 891	4,00	2,80	28 578	7 145
Košice okolie	1	7	112	10	101 315	1,43	16,00	14 474	10 132
Michalovce	2	7	125	13	131 219	1,86	17,90	18 746	10 094
Rožňava	1	4	62	11	61 292	2,75	15,50	15 323	5 572
Spišská Nová Ves	2	6	56	10	118 727	1,66	9,33	19 788	11 873
Trebišov	1	6	82	12	101 369	2,00	13,66	16 895	8 447

**Prehľad obvodných oddelení PZ po krajoch a okresoch,
v ktorých nedošlo k prípadom napadnutia policajta:**

KR Bratislava	(3)	
OR Bratislava II	(1)	: OO Senec
OR Bratislava III	(2)	: OO Devínska Nová Ves, OO Rohožník
KR Trnava	(7)	
OR Trnava	(3)	: OO Cífer, OO Jaslovské Bohunice, OO Vrbové
OR Galanta	(2)	: OO Sládkovičovo, OO Šoporňa
OR Senica	(2)	: OO Jablonica, OO Šaštín-Stráže
KR Trenčín	(6)	
OR Trenčín	(4)	: OO Dubnica nad Váhom, OO Brezová pod Bradlom, OO Myjava, OO Stará Turá
OR Považská Bystrica	(2)	: OO Považská Bystrica okolie, OO Púchov okolie
KR Nitra	(9)	
OR Nitra	(3)	: OO Lužianky, OO Mojmírovce, OO Vráble
OR Komárno	(4)	: OO Hurbanovo, OO Kolárovo, OO Bátovské Kosihy, OO Zemlianska Olča
OR Nové Zámky	(1)	: OO Šaľa
OR Topolčany	(1)	: OO Nitrianska Blatnica
KR Žilina	(8)	
OR Žilina	(3)	: OO Terchová, OO Žilina okolie, OO Bytča
OR Čadca	(1)	: OO Kysucké Nové Mesto
OR Dolný Kubín	(1)	: OO Trstená
OR Martin	(2)	: OO Príbovce, OO Vrútky
OR Ružomberok	(1)	: OO Liptovská Teplá
KR Banská Bystrica	(12)	
OR Banská Bystrica	(1)	: OO Banská Bystrica okolie
OR Brezno	(1)	: OO Pohorelá
OR Lučenec	(5)	: OO Fiľakovo, OO Poltár, OO Dolná Strehová, OO Veľký Krtíš, OO Vinica
OR Rimavská Sobota	(2)	: OO Rimavská Seč, OO Tornaľa
OR Zvolen	(2)	: OO Detva, OO Hriňová
OR Žiar nad Hronom	(1)	: OO Kremnica
KR Prešov	(12)	

OR Prešov	(4)	: OO Chminianska Nová Ves, OO Kapušany, OO Drieňov, OO Lipany
OR Bardejov	(2)	: OO Giraltovce, OO Turňa nad Bodvou
OR Humenné	(1)	: OO Stakčín
OR Poprad	(5)	: OO Poprad, OO Spišské podhradie, OO Ľubotín, OO Spišská Belá, OO Spišská Stará Ves
KR Košice	(10)	
OR Košice II	(1)	: OO Košice Sídliisko KVP
OR Košice okolie	(4)	: OO Jasov, OO Kysak, OO Veľká Ida, OO Turňa nad Bodvou
OR Michalovce	(3)	: OO Pavlovce nad Uhom, OO Strážske, OO Vinné – Zemplínska Šírava
OR Spišská Nová Ves	(1)	: OO Nálepko
OR Trebišov	(1)	: OO Streda nad Bodrogom

Príloha 4

Odôvodnenie, či je respondent pripravený chrániť sa pred fyzickým napadnutím, rozdelené podľa toho, či na uvedenú otázku odpovedal „áno“, „nie“ alebo „neviem“

Tabuľka 0-2 Názory tých, ktorí uviedli v otázke č. 8, že nie sú pripravení chrániť sa pred fyzickým napadnutím

Odôvodnenie tých, čo odpovedali na dotazníkovú otázku č. 8 „nie“	Odpovede		Percentuálne vyjadrenie z počtu respondentov (42)
	Počet odpovedí	Percentuálne vyjadrenie z počtu odpovedí (48)	
závisí od situácie, osoby útočníka	2	4,2%	4,8%
nedostatočná právna ochrana policajta	6	12,5%	14,3%
nedostatočná služobná príprava	27	56,3%	64,3%
vlastné zdokonaľovanie mimo MV SR	2	4,2%	4,8%
nedostatočná výzbroj a výstroj	10	20,8%	23,8%
nepraktické nosenie puzdra	1	2,1%	2,4%
Spolu	48	100,0%	114,3%

Tabuľka 0-2 Názory tých, ktorí uviedli v otázke č. 8, že nevedia, či sú pripravení chrániť sa pred fyzickým napadnutím

Odôvodnenie tých, čo odpovedali na dotazníkovú otázku č. 8 „neviem“	Odpovede		Percentuálne vyjadrenie z počtu respondentov (14)
	Počet odpovedí	Percentuálne vyjadrenie z počtu odpovedí (15)	
závisí od situácie, osoby útočníka	11	73,3%	78,6%
v každej službe rátam s možnosťou takejto situácie	1	6,7%	7,1%
nedostatočná služobná príprava	1	6,7%	7,1%
vlastné zdokonaľovanie mimo MV SR	2	13,3%	14,3%
Spolu	15	100,0%	107,1%

Tabuľka 0-3 Názory tých, ktorí uviedli v otázke č. 8, že sú pripravení chrániť sa pred fyzickým napadnutím

Odôvodnenie tých, čo odpovedali na dotazníkovú otázku č. 8 „áno“	Odpovede		Percentuálne vyjadrenie z počtu respondentov (90)
	Počet odpovedí	Percentuálne vyjadrenie z počtu odpovedí (108)	
závisí od situácie, osoby útočníka	7	6,5%	7,8%
dostatočná služobná príprava	27	25,0%	30,0%
v každej službe rátam s možnosťou situácie napadnutia	2	1,9%	2,2%
nedostatočná služobná príprava	7	6,5%	7,8%
skúsenosti	12	11,1%	13,3%
vlastné zdokonaľovanie mimo MV SR	40	37,0%	44,4%
nedostatočná výzbroj a výstroj	1	0,9%	1,1%
fyzická zdatnosť	10	9,3%	11,1%
prostredníctvom výbroje	2	1,9%	2,2%
Spolu	108	100,0%	120,0%

Príloha 5

Respondenti zapojení do výskumu navrhujú nasledujúce zmeny Trestného zákona

Útok na verejného činiteľa

§ 323

(1) Kto použije násilie

a) v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, alebo

b) pre výkon právomoci verejného činiteľa,

potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

2) Odňatím slobody na dva roky až sedem rokov sa páchatel' potrestá, ak bol v predchádzajúcich 12 mesiacoch postihnutý za obdobný skutok podľa osobitného zákona.

~~(2)~~ **3)** Odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním ublíženie na zdraví,

b) a spôsobí ním väčšiu škodu,

c) závažnejším spôsobom konania, alebo

d) proti orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu.

~~(3)~~ **4)** Odňatím slobody na sedem rokov až dvanásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť, alebo

b) a spôsobí ním značnú škodu.

~~(4)~~ **5)** Odňatím slobody na dvanásť rokov až dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním smrť viacerých osôb, alebo

b) za krízovej situácie.

§ 324

(1) Kto sa inému vyhráža usmrtením, ublížením na zdraví alebo spôsobením malej škody

a) v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, alebo

b) pre výkon právomoci verejného činiteľa,

potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

2) Odňatím slobody na dva roky až sedem rokov sa páchatel' potrestá, ak bol v predchádzajúcich 12 mesiacoch postihnutý za obdobný skutok podľa osobitného zákona

~~(2)~~ **3)** Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 závažnejším spôsobom konania.

Príloha 6

Respondenti zapojení do výskumu navrhujú nasledujúce zmeny zákona o priestupkoch

Priestupky proti verejnému poriadku

§ 47

(1) Priestupku sa dopustí ten, kto

- a) neuposlúchne výzvu verejného činiteľa pri výkone jeho právomoci,
- b) poruší nočný klúd,
- c) vzbudí verejné pohoršenie,
- d) znečistí verejné priestranstvo, verejne prístupný objekt alebo znečistí verejnoprospešné zariadenie plagátovou výzdobou, komerčnými a reklamnými oznamami alebo zanedbá povinnosť upratovania verejného priestranstva,
- e) úmyselne zničí, poškodí, znečistí alebo neoprávnene odstráni, zamení, pozmení, zakryje alebo premiestni turistickú značku alebo iné orientačné označenie,
- f) poruší podmienky určené na ochranu verejného poriadku pri konaní kultúrnych podujatí alebo v miestach určených na rekreáciu alebo turistiku,
- g) poškodí alebo neoprávnene zaberie verejné priestranstvo, verejne prístupný objekt alebo verejnoprospešné zariadenie,
- h) nosí na miestach prístupných verejnosti chladné zbrane, najmä dýky, bodáky a šable, okrem prípadov, keď sú súčasťou rovnošaty, historického alebo národného kroja, výstroja a výbroje ozbrojených síl, ozbrojených zborov a ozbrojených bezpečnostných zborov, alebo na športovú činnosť, výkon práva poľovníctva, rybárskeho práva, povolania alebo zamestnania, ako aj iné predmety, ktorými možno ublížiť na zdraví, ak možno z okolností prípadu alebo správania sa osoby usudzovať, že sa majú použiť na násilie alebo hrozbu násilím,
- ch) použije pyrotechnické výrobky v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo návodom na ich používanie,
- i) poruší zákaz používať označenie „Policajný zbor“ alebo „Polícia“ alebo zákaz používať služobnú rovnošatu Policajného zboru ustanovený v osobitnom zákone,
- j) poruší zákaz používať označenie „colná správa“ alebo označenie, ktoré môže byť zameniteľné s týmto označením, zákaz používať služobnú rovnošatu colníka alebo odev, ktorý môže byť zameniteľný so služobnou rovnošatou colníka, alebo zákaz používať služobný preukaz colníka, služobný odznak colníka alebo preukaz alebo odznak, ktorý môže byť zameniteľný so služobným preukazom colníka alebo so služobným odznakom colníka, ustanovený v osobitnom predpise,^{3e)}
- k) poruší zákaz používať označenie „súdny exekútor“, „exekútorský úrad“ alebo od nich odvodené tvary slov alebo používať označenia „výkon rozhodnutia“, „exekúcia“ alebo „exekučná činnosť“ alebo od nich odvodené tvary slov ustanovený v osobitnom predpise,
- l) hrubo znevažuje, uráža alebo ohrozuje príslušníka Policajného zboru pri výkone služobnej činnosti verbálne, gestom, grafickým zobrazením alebo iným spôsobom.**

⚡ **m)** v súvislosti s účasťou na verejnom zhromaždení alebo kultúrnom podujatí prístupnom verejnosti hrubo znevažuje, uráža alebo ohrozuje organizátora podujatia,

zvolávateľa, usporiadateľa, zamestnanca prevádzkovateľa strážnej služby, dobrovoľníka alebo inú osobu podieľajúcu sa na organizovaní verejného podujatia, dozorný orgán, príslušníka obecnej polície, ~~príslušníka Policajného zboru~~ alebo delegáta zväzu verbálne, gestom, grafickým zobrazením alebo iným spôsobom.

(2) Za priestupok podľa odseku 1 písm. a) až d) možno uložiť pokutu do 100 eur, za priestupok podľa odseku 1 písm. e) až g) pokutu do 300 eur a za priestupok podľa odseku 1 písm. h) až ~~h~~ **m)** pokutu do 500 eur.

Dotazník

Vážené dámy, vážení páni,

Dovoľte mi obrátiť sa na Vás so žiadosťou o vyplnenie dotazníka, ktorý je súčasťou vedeckovýskumnej úlohy s názvom „Ochrana policajta pri služobnej činnosti“.

Dotazník je anonymný, obsahuje len všeobecné rozlišovacie údaje určujúce kategorické zoradenie príslušnosti jednotlivých respondentov. Pozostáva prevažne z uzavretých otázok, v niektorých prípadoch je potrebné odpoveď čiastočne doplniť. Zistené informácie budú štatisticky spracované a vyhodnotené; v prípade vyplynutia záveru, že ochrana policajta nie je dostatočná, môžu byť vyvedené návrhy na jej zlepšenie aj na základe Vašich odpovedí. Aj z toho dôvodu Vás prosím o pravdivé, precízne a úprimné vyplnenie.

Vopred Vám ďakujem za ochotu, čas a pomoc.

1. Pohlavie:

- a) muž
- b) žena

2. Dĺžka praxe:

- a) do 2 rokov
- b) 3-5 rokov
- c) 6-10 rokov
- d) 11-20 rokov
- e) viac rokov

3. Zaradenie:

- a) služba kriminálnej polície
- b) služba poriadkovej polície
- c) služba dopravnej polície
- d) služba železničnej polície
- e) služba ochrany objektov
- f) služba hraničnej a cudzineckej polície
- g) iné -

4. Kraj Vášho pôsobenia:

- a) Bratislavský

- b) Trnavský
- c) Trenčiansky
- d) Nitriansky
- e) Banskobystrický
- f) Žilinský
- g) Košický
- h) Prešovský
- i) pôsobnosť v rámci celej SR

5. Boli ste niekedy fyzicky alebo verbálne napadnutí v súvislosti s výkonom svojho povolania? Ak áno, uveďte akým spôsobom a pravdepodobnú príčinu útoku.

- a) nie
- b) áno

.....

6. Myslíte si, že je dostatočne upravená trestnoprávna ochrana policajta? Ak nie, v čom vidíte rezervy, navrhujete nejaké opatrenia?

- a) nie

.....
 .

 ..

- b) neviem
- c) áno

7. Myslíte si, že by mal byť policajt viac chránený aj zákonom o priestupkoch? Ak áno, prosím odôvodnite svoje tvrdenie, príp. navrhnete opatrenia ako.

- a) nie, ochrana policajta podľa tohto zákona je dostatočná
- b) neviem posúdiť
- c) áno

.....

8. Myslíte si, že ste dostatočne pripravený chrániť sa pred fyzickým napadnutím? Prosím, odôvodnite svoje tvrdenie.

- a) nie
- b) neviem
- c) áno

.....

 ..

- 9. Cítite sa byť pri výkone služobnej činnosti dostatočne chránený z hľadiska Vašej výstroje a výzbroje?**
- a) nie
 - b) neviem posúdiť
 - c) áno

- 10. Akú nesmrtiacu bezpečnostnú technológiu navrhujete doplniť do policajnej výstroje a výzbroje? Môžete označiť aj viac odpovedí súčasne.**
- a) dištančný elektrický paralyzér – taser
 - b) elektrický obušok
 - c) elektrický dotykový paralyzér
 - d) vystreľovacia sieť
 - e) spúšťač prostriedok LAPAJ Pelta®
 - f) iné:

.....

- g) Výstroj a výzbroj je dostatočná a preto nenavrhujem nič doplniť.

- 11. Myslíte si, že policajt je viac napádaný:**

- a) v službe
- b) mimo služby, v čase svojho voľna

- 12. Policajt ktorej služby, je podľa Vás najviac napádaný?**

- a) služby kriminálnej polície
- b) služby poriadkovej polície
- c) služby dopravnej polície
- d) služby železničnej polície
- e) služby ochrany objektov
- f) služby hraničnej a cudzineckej polície
- g) iné -

.....

- 13. Myslíte si, že policajti služby poriadkovej polície sú napádaní viac ako policajti z iných služieb?**

- a) nie
- b) neviem
- c) áno

- 14. Ak ste na predchádzajúcu otázku odpovedali áno, koľko krát viac sú napádaní policajti služby poriadkovej polície oproti iným službám?**

- a) dva krát viac
- b) tri krát viac
- c) štyri krát viac
- d) päť krát viac
- e) ak iné, doplňte:.....

15. Myslíte si, že páchatelia v skupine dvoch a viac útočia na policajtov vo väčšom počte prípadov ako jednotliví páchatelia?

- a) nie;
- b) málokedy (skoro vôbec);
- c) neviem;
- d) áno, občas;
- e) áno.

16. Myslíte si, že páchatel' trestného činu útoku na verejného činiteľa je zvyčajne jednotlivec?

- a) nie;
- b) neviem;
- c) áno.

17. Pridel'te body 1 až 5, aká povaha napadnutia podľa Vás prevláda? Číslo 5 vyjadruje najvyššiu početnosť.

a)	fyzické napadnutie bez zbrane	
b)	fyzické napadnutie s použitím zbrane	
c)	verbálne a fyzické napadnutie bez zbrane	
d)	verbálne a fyzické napadnutie so zbraňou	
e)	verbálny útok	

18. Myslíte si, že útoky na policajtov sú viac s použitím zbrane ako bez nej?

- a) nie;
- b) neviem;
- c) áno.

19. Aký je podľa Vás najčastejší vek páchatel'a útočiaceho na policajta?

- a) mladší ako 14 rokov;
- b) od 14 do 17 rokov;
- c) od 18 do 21 rokov;
- d) od 22 do 39 rokov;
- e) od 40 do 59 rokov;
- f) starší ako 59 rokov.

20. Myslíte si, že viac útokov na policajtov uskutočňujú páchatelia pod vplyvom alkoholu alebo omamných a psychotropných látok?

- a) nie
- b) neviem;
- c) áno.

21. Páchatel, akého pohlavia, podľa Vás, viac útočí na policajta?

- a) muž;
- b) žena;
- c) približne rovnako útočia páchatelia oboch pohlaví;
- d) neviem posúdiť.

22. Sú podľa Vás viac napádani:

- a) muži – policajti;
- b) ženy – policajtky;
- c) rovnako obe pohlavia;
- d) zmiešané hliadky;
- e) neviem posúdiť.

23. Považujete za dôležité venovať pozornosť psychosociálnej podpore policajtov?

- a) nie, myslím, že to nie je dôležité;
- b) myslím, že veľkú pozornosť tomu netreba venovať;
- c) neviem, či je to také dôležité;
- d) áno, treba tomu venovať nejakú pozornosť;
- e) áno, určite sa s tým treba zaoberať, je to dôležité.

24. Myslíte si, že by bolo vhodné zriadiť anonymnú linku pomoci v kríze, ktorá by bola určená k nepretržitej telefonickému psychickej podpore policajtom?

- a) nesúhlasím;
- b) neviem;
- c) súhlasím;

25. Označte, na koľko percent považujete súčasnú ochranu policajta za dostatočnú?

a) 0%	b) 10%	c) 20%	d) 30%	e) 40%	f) 50%	g) 60%	h) 70%	i) 80%	j) 90%	k) 100%

Názov: **OCHRANA POLICAJTA**

Autori: prof. Ing. Anton TALLO, CSc.
JUDr. Alexandra ZVALOVÁ, PhD.

Vydala: Akadémia Policajného zboru v Bratislave

Recenzenti: prof. Ing. Roman Rak, Ph.D.
doc. Ing. Ľubica Baričičová, PhD.
doc. JUDr. Miroslav Felcan, PhD., LL.M.

Jazyková úprava: Mgr. Helga Zvalová

Návrh obáky: autori

Technická úprava: autori

Tlač: Centrum polygrafických služieb MV SR

Náklad: 100 ks

Rozsah: 257 s

Formát: B5

Počet znakov: 489 876

Vydanie: prvé

Rok vydania: 2017

ISBN: 978-80-8054-708-0

EAN: 9788080547080